

Kundalinî reprezintă energia vitală cosmică existând latent în corpul omenesc, încolăcită la baza coloanei vertebrale, puțin sub organele sexuale, asemenea unui șarpe profund adormit și închizându-și gura la deschiderea Sușumnâ, canalul ca un fir de păr, care se ridică prin coloana vertebrală până în centrul conștiinței, ce se află în creștetul capului. (...)

Acest mecanism cunoscut sub numele de Kundalinî este cauza reală a oricărui fenomen psihic și spiritual, este baza biologică de evoluție și dezvoltare a personalității, originea ascunsă a tuturor doctrinelor ezoterice și secrete, cheia misterului nerezolvat al creației, sursa inepuizabilă a filosofiei, artei, științei și fântâna din care țâșnesc toate religiile trecute, prezente și viitoare.

Gopi Krishna

Spiritul ar obține posibilitatea înălțării până la reala cunoaștere de sine. Nu există surse științifice pertinente în acest sens, ci doar observații trăite. Tocmai de aceea mărturia autorului constituie o importantă sursă de informație.

Prof. univ. dr. Constantin Dumitru

CORESI
5 150.000

PANDIT GOPI KRISHNA

KUNDALINÎ

Energia evolutivă în om

EDITURA
TEHNICA

GOPI KRISHNA s-a născut în Cașmir în 1903. Ratarea unui examen din colegiu, în ciuda intelectului său ascuțit, a devenit un moment de cotitură în viață. A practicat disciplina interioară și Yoga în timp ce era angajat într-o carieră obișnuită, inferioară staturii sale mentale. Pe această cale a continuat să fie un adevărat specialist în sensul tradițional hindus al cuvântului, combinând dragostea pentru mama sa, soție și copii cu șocantele și iluminatoarele experiențe ale sufletului și spiritului.

În 1937, după 17 ani de meditație, în mod neașteptat, a trăit experiența *trezirii Kundalinî*. Teribilele încercări care au urmat de la o profundă stare de beatitudine și de conștiință transformată au fost posibile datorită umilinței sale, clarității, viziunii și sensibilității observației practice.

Pentru prima oară, cineva cu o trezire completă Kundalinî – o extrem de rară împlinire chiar și în India – dezvăluie acum fapte interesante despre această putere ascunsă, despre care atât de puțin material clar este disponibil în prezent. Această dezvăluire, crede el, poate ajuta omul să contracareze multe tendințe distructive din lumea de astăzi.

Gopi Krishna a fost fondatorul Institutului de Cercetări pentru Kundalinî, care în prezent are filiale în câteva țări europene, S.U.A. și Canada. Un număr de eminente oameni de știință s-au afiliat la acest institut pentru a întreprinde cercetări referitoare la *Baza Biologică a Religiei și Geniului*.

KUNDALINÎ

Energia evolutivă în om

*Traducere din engleză în franceză,
cu o introducere de Tara Michael*

*Traducere în limba română:
Oana Grădinaru*

Ediția originală:
© The KUNDALINI RESEARCH FOUNDATION LTD.,
86 Wallacks Drive, Stamford, Connecticut, U.S.A., CT 06902
KUNDALINI, THE EVOLUTIONARY ENERGY IN MAN
By Gopi Krishna

Ediția în limba română:
Copyright © 2003, S.C. Editura TEHNICĂ S.A.
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Adresă: S.C. Editura TEHNICĂ S.A.
Piața Presei Libere 1
33 București, România
cod 71341

coordonatorul colecției dr. romanchirilă

coperta colecției andreimănescu

coordonator editorial adinaionescu
coordonator tehnic floringealapu
layout & pre-press cătălinamăgureanu
tehnoeditor andreeatănase
procesare pc iulianapanciu
coperta roxanaroșu

bun de tipar: 6.V. 2003; coli tipo: 10,5
C.Z.U.: 113/119

ISBN 973-31-2163-0

Tiparul executat la S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, București
tel./fax 211.32.60; tel. 212.29.27

Considerații

Ființa umană își consumă existența în limitele a doi poli – cerebral și sexual. Energia sexuală și cea psihică par să emane dintr-o sursă comună, amplificându-se sau epuizându-se reciproc. Energia sexuală este extrasă din cea a tuturor celulelor noastre, inclusiv nervoase. De aici rezultă și epuizarea potențialului nostru vital și mental după un consum excesiv. În scopul conservării acestei energii s-au creat în școlile orientale de tradiție antică tehnici de sublimare și convertire a energiei sexuale în energie psihomentală.

Efectul promis ar fi acela al proiecției într-o altă fiziologie, în augmentarea potențialului biologic și creativ la dimensiuni necunoscute în biologia clasică.

Spiritul ar obține posibilitatea înălțării până la reala cunoaștere de sine. Nu există surse științifice pertinente în acest sens, ci doar observații trăite. Tocmai de aceea mărturia autorului constituie o importantă sursă de informație.

Prof. univ. dr. Constantin Dumitru

Cuvânt înainte

Îmi revine mie, ca istoric al religiilor lumii, să prezint această carte (Kundalinî – Energia evolutivă în om), publicată în 1967 în S.U.A., prin așezarea ei în cadrul istoriei religioase a Indiei. Gopi Krishna prezintă un interes neobișnuit, mai întâi ca exemplu al celei mai complete îmbinări dintre Est și Vest și în al doilea rând, ca un profet autodidact, de un fel original aparte.

Abordarea lui Gopi Krishna apare ca o mare surpriză pentru că în cartea sa, cu excepția ultimului capitol, nu există nici o mențiune la spiritualitate, religie și metafizică. Strădaniile lui apar ca un laborator istoric în care el, autorul, desfășoară autentic, în sine însuși, ceea ce alții au desfășurat înaintea sa. Dar el se disociază de înaintași, care frecvent au degenerat în formule intelectuale sterile. Prin contrast, acest autodidact, autor fără Guru, rămâne original în toate descoperirile sale.

A fi expus experienței lui Gopi Krishna este ca întâlnirea unui călător în spațiu care, aparent, a aterizat fără să-și fi propus pe o stea ciudată și necunoscută, fără echipamentul necesar al astronautului profesionist, și care relatează simplu uluitul peisaj din jurul său, colorat, veridic, fără să știe cu exactitate ce anume a găsit. Avem aici exemplul clasic al unui om simplu, instruit în Yoga, care, totuși, printr-o muncă intensă și un entuziasm persistent, reușește să realizeze o foarte înaltă stare de perfecțiune în Yoga, bazată în întregime pe desfășurarea stărilor interioare și deloc pe idei sau tradiții. Gopi Krishna este un povestitor onest până la umilință. Oricine este gata să accepte descrierile detaliate ale schimbărilor sale interioare, ca relatări exacte. Lui îi este tipică mentalitatea exploratorului. Pretutindeni întâlnim o anume detașare, curaj, curiozitate, independență și acceptarea a orice se întâmplă în interiorul său. Este în mod egal interesat în pozitiv și negativ. Nu găsim niciodată o anticipare sau rezultate prestabilite. El este pregătit să accepte imprevizibilul, chiar să explodeze, dacă acesta ar fi rezultatul. El va merge mai departe oricum, orice ar fi.

Dr. Frederic Spiegelberg

Professor emeritus of Comparative Religion
and Indology, Stanford University, California

Prefață

Gopi Krishna s-a născut în 1903 din părinți brahmani, în Cașmir. Locul său natal era un mic sat, la aproape douăzeci de mile de orașul Șrinagar, capitala de vară a statului Jamu și Cașmir din nordul Indiei. Și-a petrecut primii unsprezece ani din viață în minunata vale himalayană. În 1914 familia sa s-a mutat la Lahore, în Panjab, care, în acea vreme, făcea parte din India britanică. Următorii nouă ani i-a petrecut aici, completându-și studiile. Boala l-a forțat să părăsească câmpiile toride ale Panjab-ului și să se întoarcă în climatul mai răcoros al văii Cașmirului. Mai târziu a obținut un post în Departamentul Public al Muncii al acestui stat, s-a căsătorit și și-a întemeiat o familie.

În 1946 a fondat o organizație socială și cu sprijinul câtorva prieteni devotați a încercat să inițieze o reformă a câtorva obiceiuri, considerate depășite, ale comunității din care făcea parte.

Țelul lor era abolirea sistemului dotei, care supunea familiile miresei la dificultăți și obligații financiare, adesea ruinătoare, și a stricteții recăsătoriei văduvelor.

După câțiva ani, Gopi Krishna a fost pensionat prematur din postul său guvernamental și s-a devotat, aproape exclusiv, activității în serviciul comunității.

În 1947 a publicat prima sa carte de notorietate, „Kundalinî – Energia evolutivă în om“, cunoscută și sub numele curent „Trăind cu Kundalinî“. La puțin timp a fost publicată în Marea Britanie și S.U.A., și de atunci, a fost tradusă în unsprezece limbi importante.

Lucrarea prezintă, pentru prima dată, lumii vestice o expunere biografică limpede și concisă a fenomenului puternicei forțe trezite a Kundalinî, experiență pe care a trăit-o în 1937, și lungul proces prin care, în cele din urmă, a atins o transformare durabilă a stării de conștiință, numită în sanscrită sahaja.

Această lucrare și alte șaisprezece lucrări publicate de Gopi Krishna au generat o creștere constantă a interesului asupra subiectului conștiinței și evoluției creierului.

De asemenea, el a călătorit intens în Europa și America de Nord în ultimii șaptesprezece ani ai vieții, susținându-și pertinent teoriile față de oamenii de știință, cercetători și studenți.

Experiențele l-au condus pe Gopi Krishna la ipoteza că există în corpul omenesc un mecanism, cunoscut în India din timpuri străvechi sub numele de Kundalinî, care este responsabil de creație, geniu, abilități psihice, experiențe religioase și mistice, ca și de anumite tipuri de stări mentale aberante.

El a afirmat că ignoranța asupra acțiunii acestui mecanism al evoluției este principalul motiv pentru pericolul în care se află omenirea în prezent.

Gopi Krishna a murit în 1984 din cauza unei grave infecții pulmonare. I-au supraviețuit soția, trei copii și nepoții.

Munca pe care el a început-o este continuată prin efortul membrilor fundațiilor afiliate, organizațiilor și al altor oameni interesați din întreaga lume.

Introducere

Este un privilegiu să pot prezenta cercetătorilor pasionați de Yoga această mărturisire unică a lui Pandit Gopi Krishna. Expunere sinceră, umilă și scrupuloasă a unei experiențe personale de trezire de Kundalinî este destinată să arunce o lumină impresionantă asupra descrierii textelor sanscrite tradiționale, pe care noi avem tendința să le considerăm sub un unghi pur simbolic și prea teoretic. Or, Gopi Krishna a trăit o experiență cataclismică și total neprevăzută; această experiență, de la început și apoi de-a lungul multor ani, i-a fost dificil s-o înțeleagă și s-o aprecieze la adevărata valoare din cauza caracterului ei cu adevărat extraordinar și din cauza propriei ignoranțe în ceea ce privește cunoașterea fenomenului Kundalinî-Yoga, dezavantaj agravat de insuccesul eforturilor încrâncenate de a descoperi un guru competent care să-l orienteze pe această cale specifică.

Nu ne găsim în fața unei expuneri de evocări nebuloase și fanteziste, de aluzii a unor vagi simptome îngăduitor interpretate, a unei imaginații înaripate amestecată cu autosugestie, care constituie substanța obișnuită a unor lucrări scrise de autori ce pretind că ar fi trăit trezirea Puterii Șarpelui.

Dimpotrivă, avem aici expunerea onestă și meticuloasă a unei lungi bătălii. Gopi Krishna, un brahman hindus prin naștere dar educat într-un colegiu britanic, unde învățământul gratuit de tip pur occidental l-a determinat să-și abandoneze tradiția și să adopte toate dezbaterile de conștiință și toate problemele specifice occidentale, este un autodidact a cărui aviditate intelectuală precoce nu găsea altă hrană în biblioteca colegiului decât cărțile de popularizare științifică importate din occident și manualele de filosofie pozitivistă ale ultimului secol.

Baricadat de raționalism și de scepticism, dacă Gopi Krishna a devenit un yoghin nu este un miracol ci cel puțin mărturia reapariției unei tendințe profunde și puternice care se trezește în el cu ocazia unui eșec și a unei umilințe pe care ar fi putut să le trăiască cu totul altfel și care i-au suscitât o hotărâre atât de puternică și de neclintită, atât de perseverentă, a unui efort de stăpânire de sine și de yoga, care nu se explică, cel puțin din punct de vedere indian, decât prin actualizarea unor latențe (samskara) acumulate în viețile anterioare.

Cu toate acestea, o conștiință aparent puternic structurată nu cedează așa ușor locul, chiar în fața evidenței și a experiențelor, îndepărtând orice posibilitate de conceptualizare.

Cum există deja exemplul mărturiilor lui Carlos Castaneda, autorul nostru era dotat cu un raționalism înveterat și în dizarmonie cu nivelele elevate ale experiențelor spirituale, asemeni celui propriu occidentului. Dimpotrivă, raționalismul

dezvoltat în cadrul tradiției vedice, expus detaliat prin darshanas Nyaga din Mimansa și din Vedanta, și devenit o moștenire comună a întregului ansamblu al Tradiției, acest raționalism a împins la un grad de elaborare și de rafinament extrem principiile metodologiei, examenul critic al textelor sacre, învățămintele doctrinare și discuția sistematică a oricărei probleme; acest raționalism hindus, din nefericire atât de prost cunoscut, nu a exclus multitudinea posibilităților umane, tipurile de percepție extrasenzorială, experiențele yoghine și stările de conștiință transcendente mentalului.

Asistăm în toată tradiția indiană la un mariaj excepțional, dificil de găsit în orice altă civilizație, între Revelație și Rațiune, între stânca Experienței inspirate și scara dialecticienilor, între știința Eliberării și cea a argumentației.

Dar brahmanul nostru din Cașmir, total neștiutor în privința propriei tradiții, lansându-se ca un aventurier într-o practică yoga, fără să bănuiască toate implicațiile și varietățile de experiențe posibile, a fost atins pe neașteptate când „Spiritul Divin” s-a năpustit asupra sa. Brusc transportat de torentul impetuos al Grației Divine, venind să încarneze o practică asiduă de ani, de cea mai strictă concentrare de tip Patanjalian cu o tușă de tantrism, – deoarece el medita asupra unui lotus luminos din creștetul capului, – această experiență fulgerătoare îl detașează de limitele corporale și îl propulsează cu un elan irezistibil într-un ocean strălucitor de conștiință beată, unde eul este obiect, și sinele se întinde la infinit.

Gopi Krishna, revenind la el însuși, nu-și înțelege și nu acceptă propria experiență. Neavizat și neintegrat în tradiția hindusă, fără maestru și dotat cu un spirit mai critic și foarte îngust raționalist, asemenea savanților noștri din secolul al XIX-lea, este pradă îndoielilor și conflictelor, se opune experienței, rezistă suveranității implacabile a energiei Shakti care operează în și pentru el; se crede nebun și posedat, este cuprins în cleștele fricii, frica de necunoscut, frica de nebunie, frica de moarte, a căror influență crudă nu-l va slăbi pe durata unor perioade interminabile.

Această lungă suită de îndoieli, de chinuri și angoase, întrerupte de Samâdhis pătrunzătoare și de semne extrem de frapante ale operării unei Kundalinî trezite, este redată fidel și minuțios de autor, a cărui suspiciune sistematică asupra lui însuși, și a tot ce i se întâmplă, este garanția unei sincerități și imparțialități exemplare.

Mărturia este cu atât mai interesantă cu cât participăm cu toți, mai mult sau mai puțin, la raționalismul sceptic, așa-zis științific, pe care l-am moștenit de la secolul „luminilor” până la Auguste Comte, la actualul mod de concepere a iraționalului, la cercetările din domeniul parapsihic și la descoperirea structurilor mentale diferite ale altor civilizații care sunt indubitabil prezente.

Această atitudine ne duce nu numai la negarea posibilității de realizare excepțională, depășind registrele capacităților umane obișnuite, asemenea puterilor supranaturale și perfecțiunii psihice constatate la yoghini, dar, și mai ales, la ignorarea existenței unui plan de conștiință non-mentală, depășind domeniul gândirii conceptuale și caracterizată printr-un mod de a fi gol de idee, marcat de o fericire indicibilă, transformată în Conștiință Infinită.

Mărturia lui Gopi Krishna este prețioasă prin ceea ce descrierile sale, coroborate, clarifică mărturiile din textele sanscrite tratând trezirea energiei Shakti. Acest simplu fapt probează că energia divină care i-a invadat viața ca o trombă și care l-a transportat, într-o Altă Dimensiune, această erupție atotputernică a sacralului în inima existenței sale, măturând reperele mentale obișnuite și provocând disoluția personalității în Conștiința inexprimabilă, această Kundalinî-Shakti nu este un vis de poet sau o speculație teologică, un concept teoretic de yoga sau o metaforă mitologică seducătoare, ci corespunde unui domeniu specific de experiență efectivă, care ni se poate întâmpla foarte bine tuturor sau oricui urmează cu seriozitate o practică yoga. Fără îndoială, expunerea de suferințe și angoase pe care le-a traversat Gopi Krishna, făcând abstracție de caracterul uluitor acestora, de momentele de iluminare și de realizarea finală fericită a evoluției sale, nu va asigura practicanții de Yoga, discipoli sau profesori avizați deja, de riscul și pericolul pe care-l comportă o practicare incorectă sau prost îndrumată a posturilor de Prânayama, ca să nu mai vorbim de tehnicile avansate de Hatha-Yoga sau de metodele de concentrare. În aceeași măsură, această carte tinde să devină un avertisment destinat să descurajeze pe toți cei care ar vrea să practice puțină Yoga, chiar cu condiția de a obține beneficii cu cel mai mic efort posibil, să nu piardă nimic în această aventură, și, mai presus, să nu se angajeze interior. Într-un cuvânt, pe toți cei care nu au o motivație profundă, dar doresc să culeagă, sau să adapteze Yoga la înțelesul occidental. Toți aceștia vor găsi în această carte o justificare suficientă să nu se angajeze prea departe. În acest sens, această carte va juca rolul capului care se strâmbă, sculptat în lemn sau în piatră, numit Kîrti-mukha: «figură de glorie» ce se găsește în templele hinduse în vârful ansamblurilor de la intrări (gopuras), sau pe creasta „cercului radiant” (prabha-mandalâ) a imaginilor divine. Figură terifiantă, acest monstru cu coamă leonină, cu gura deschisă, cu colți protuberanți și ochii congestionați, ce pare că, în furie, poate să-i transforme într-o înghițitură pe toți cei ce se apropie, ocupă o funcție bine precizată în iconografia hindusă: el este acolo pentru a înspăimânta pe mediocri și a zdruncina pe cei a căror credință și voință sunt slabe, pentru a descuraja pe toți aceia care nu acceptă eventualitatea de a fi complet «înghițiți» de Divin. El îngrozește dușmanii divinității, prezintă în inima sanctuarului, și pe cei care încearcă să intre cu intenții impure.

Prin contrast, este izvor de binecuvântare, de confort și protecție pentru credincioșii sinceri; figura sa puternică, pe care pelerinii o observă de departe, este un simbol de primire și asigurare că nu au a se teme de nimic (abhaya) dacă îl caută pe Dumnezeu cu curaj și devoțiune.

La fel, cei care nu se mulțumesc să fie superficiali, fără înclinații și voință profunde, vor găsi în această carte o semnalare necesară și binevenită asupra exceselor, riscurilor și atitudinilor false care trebuie evitate: vor trebui, mai presus de orice, să nu practice o stimulare extremă.

Se va remarca, de asemenea, că în fiecare colț al gurii lui Kîrti-mukha apar tulpini vegetale care se deschid înflorind, distribuite de fiecare parte, promisiuni de înflorire spirituală. La fel, cel ce nu caută să ocrotească egoist mica sa persoană timorată, limitată, tranzitorie și oricum condamnată la moarte, și se încrede cu temeritate și totală dăruire de sine în gura Divinității, unde înghițitul semnifică

iertare și nemurire, acela este sigur de o creștere spirituală în care planta Yoga, înrădăcinată în pierderea ego-ului, se dezvoltă formând tot felul de inflorescențe, manifestând variatele deschideri ale Înțelepciunii.

Că un anumit eroism este necesar în toate căutările spirituale, este un fapt ce nu trebuie ascuns, căci garanția depășește infinit miza. Acesta este un adevăr deosebit în căile tantrice, la fel și în Kundalinî-yoga, care nu se adresează omului obișnuit (*pashu*), pentru care au fost trasate căile mai lente și mai liniștite, ci omului eroic (*vîra*), celui ce vrea să cucerească Regatul suprem (*parama-pada*) prompt, printr-un efort intens (*hathat*). Se amintește în privința aceasta o întâmplare care îi plăcea lui Ramakrishna-Paramahansa, (marele sfânt hindus al ultimului secol) să o povestească:

„Se spune că doi oameni au încercat împreună să invoce pe zeița Kâlî, folosind un rit teribil numit Shâva-Sâdhanâ (rit tantric celebrat noaptea pe un câmp de incinerare, unde *sîdhaka* trebuie să se așeze pe un cadavru și să profaneze toate simbolurile morții). Unul dintre adoratori a fost îngrozit până la nebunie de viziunile terifiante care s-au manifestat în timpul primei părți a nopții, timp în care celălalt a avut spre zori favoarea viziunii Mamei Divine. El a întrebat-o: „Mamă, de ce tovarășul meu a înnebunit?” Divinitatea a răspuns: „Și tu, copilul meu, și tu ai devenit nebun de nenumărate ori în existențele precedente, și astăzi, în sfârșit, ai ajuns să Mă vezi!”¹

Povestirea referitoare la cei doi adoratori, a celui care a reușit și a celui care a eșuat (dubla posibilitate cu care se poate confrunta oricare dintre noi) are afinitate cu cazul lui Gopi Krishna, el a avut de nenumărate ori impresia că este la un pas de nebunie, și nu putem rezista tentației de a cita o variantă asemănătoare redată de Ramakrishna, parcă și mai interesantă: „Trebuie să recunoaștem că moștenim anumite tendințe din viețile noastre anterioare. Se povestește întâmplarea unui om care practica *Shâva-sâdhanâ* într-o pădure deasă, cu scopul de a realiza contactul cu Zeița Mamă. Acesta fu îngrozit de o viziune înfricoșătoare a unui tigr² care l-a răpit. Ori, era acolo un alt om care, de frica animalului, s-a ascuns într-un arbore vecin. El a văzut toate preparativele făcute pentru acest cult tantric. A coborât din pom³, a mers să se purifice, apoi a repetat ceremonia repetând mantrile. După puțin timp, Zeița Mamă a apărut și i-a spus: „Sunt mulțumită de tine, cere-mi ceea ce vrei.” El se prosternă la picioarele în formă de lotus ale Zeiței Mamă și spuse: „Mamă, există un lucru pe care aș vrea să îl înțeleg. Felul tău de a acționa mă umple de stupoare. Celălalt om care era aici a pățit mult rău pentru a

¹ Pildele lui Sri Ramakrishna, colecție exhaustivă (Sri Ramakrishna Math, Mylapore, Madras, 1971), pilda nr. 573. Aceasta povestire a fost, de asemenea, tradusă de Jean Herbert în: *Învățăturile lui Ramakrishna, cuvinte grupate, traduse în franceză și adnotate*, ediția Albin Michel, Colecția Spiritualitatea vie, Seria Hinduism, p. 314, nr. 847.

² Intervenția tigrului posedă aici, cu siguranță, un sens simbolic și nu este hazard sau întâmplare. Trebuie să ne amintim că o sălbăticiune, nu neapărat un tigr, ci un leu este în panteonul animalelor sacre, cel pe care apare zeița. Pentru a preveni viziunile (darshan) zeife, trebuie mai întâi să înfrunți animalul pe care aceasta apare. Cel ce ajunge „să încalce tigrul” este dus de către acesta.

³ Deci, și-ar învinge frica.

aduna toate ingredientele necesare cultului și s-a străduit îndelung să-ți obțină bunăvoința. Totuși nu i-ai fost alături... Eu, dimpotrivă, nu știu nimic, nu am făcut nimic, nu am nici *bhakti* nici *jñâna* și totuși Tu m-ai copleșit cu darurile Tale.” „Copilul meu, i-a răspuns Zeița Mamă surâzând, tu nu-ți amintești viețile anterioare, în timpul cărora te-ai străduit mult și ai suferit pentru a ajunge la Mine. Meritele eforturilor tale din trecut ți-au procurat ocazia pe care ai avut-o în această noapte, și ți-a conferit viziunea Mea divină. Și acum cere-mi ce vei dori.”⁴ Versiunea diferită a aceleiași anecdote ne amintește că într-o cale de Yoga, precum Krishna l-a asigurat pe Ardjuna pe câmpul deătălie de la Kurukchetra, oricare ar fi aparențele, nici un efort nu este pierdut. Ardjuna puse Domnului acea întrebare care arde pe buzele tuturor:

„Cel ce practică Yoga cu credință și pierde controlul, al cărui mental deviază și rătăcește în afara acestei căi, acela care nu ajunge să atingă perfecțiunea în Yoga, care este soarta sa, o Krishna? Nu pierdut el credința, o, prinț cu brațe puternice, această viață, și starea supremă la care aspiră? Căzând și una și cealaltă, nu a pierit el precum un nor care se destramă, fără sprijin și fără a se stabili în nimic, complet rătăcit, decăzut din calea ce conduce la Absolut?”

Acestei îndoieli – care torturează pe toți cei care iau în considerație evidenta posibilitate a eșecului, a nebuliei, a morții și a tuturor capcanelor și slăbiciunilor care pândesc pe oricine se lansează într-o astfel de întreprindere înflăcărată de Yoga, – Încarnarea divină îi răspunde: „O, fiul lui Prithî, nici în această viață, nici dincolo de ea nu există, pentru un astfel de om, distrugere; într-adevăr, cel care face eforturi în acțiuni benefice nu ajunge la pierzanie. Atingând lumea dreptilor și locuind-o un timp nedefinit, cel ce a eșuat pe calea Yoga va renaște într-un cămin de oameni puri și fericiți, sau mai mult, se va naște într-o familie de yoghini plini de înțelepciune, dar o astfel de naștere este mai greu să se producă în această lume. Acolo el recuperează ceea ce deja atinsese prin eforturile din viața precedentă, și, întărit de aceasta, face eforturi noi pentru a atinge perfecțiunea, o, bucuria lui Kurus! Prin practica sa precedentă este împins irezistibil. Într-adevăr, chiar acel ce caută să înțeleagă Yoga, merge dincolo de învățământul scriptural. Doar yoghinul care-și păstrează toate forțele, purificat complet de rău, și se perfecționează trecând prin numeroase nașteri, doar acela atinge scopul suprem.”⁵

Timpul nu mai există. Cum copilul cade și se ridică învățând să meargă, fără a fi atins de simțul înfrângerii, fără căderi, erorile și eșecurile pe calea yoga nu sunt decât pauze în experiența care continuă inevitabil dincolo de moarte. Viziunea noastră limitată, raportată la spațiul restrâns al vieții prezente, nu ne permite o judecată definitivă asupra succesului sau eșecului unui demers yoga, asupra repercusiunilor invizibile și asupra eșecurilor aparente.

Esențialul, cum îl indică Vizitiul carului divin, este dinamismul interior profund, nu obstacolele, accidentele și piedicile care par a se ivi din exterior sau din propriul nostru psihic.

⁴ Tradus de Jean Herbert, op. cit. p. 314-315 – nota 3.

⁵ Bhagavad-Guîtâ, VI, 374-45.

Cei ce posedă temperamentul eroic (*vīra-bhāva*) impus de practicile tantrice, vor accepta eventualitatea de a deveni nebuni de/și pentru Dumnezeu. Nici nebunia, nici moartea, nici alt pericol cu care s-ar confrunta nu vor putea să-i sperie, să-i descurajeze sau să le distrugă elanul irezistibil.

Îndoiala, în realitate, este un pericol mai mare decât toate obstacolele, pentru că ea ne divizează și ne privează de propria noastră forță. Gopi Krishna, mai mult ca oricare altul, a suferit îngrozitor din cauza izolării și caracterului singular al experienței sale, o îndoială care eclipsează soarele interior și provoacă o angoasă sfâșietoare. A fost lipsit de încurajările și confirmările prin care o asistență calificată ar fi putut să-i restituie cutezanța sa naturală. Și totuși, situațiile de îndoială și criză în care totul pare să ne părăsească, în care suporturile umane și divine sunt abolite, sunt în același timp un foc purificator care rafinează simțul nostru asupra adevărului, și certitudinea atinsă, atunci când tenebrele se risipesc, este mai strălucitoare decât toată lumina imitată sau primită ușor prin transmitere tradițională. Aspectele negative ale experienței trăite de Gopi Krishna sunt mai captivante decât aspectele fericite și pozitive din parcursul drumului său.

Nu este unul dintre noi care să nu găsească, la o scară mai redusă și mai puțin spectaculoasă, anumite încercări prin care să fi trecut el însuși, nimeni care să nu câștige beneficii și informații din această expunere sinceră, gândindu-se la încercările pe care încă riscă să le traverseze. Fără îndoială, o mare parte din suferințele și angoasele lui Gopi Krishna s-au datorat nu numai absenței unui maestru care să-l îndrume în itinerariul său interior, în frica extraordinară de necunoscut, ci și refuzului de a se abandona Puterii Divine și a teroarei de pierdere a eului. A fi smuls din orizontul familiar al unui mod de a fi obișnuit, și a fi pus față-n față cu o Realitate atât de glorioasă încât pare să ne reducă la neant, implică acceptarea de a fi dizolvat în Oceanul de Conștiință ce depășește toate posibilitățile de înțelegere și cuprindere. Aceasta implică o moarte voluntară, un salt, o plonjare care este momentul esențial al căii spirituale. Durerea nu este în moartea care conduce imediat la renaștere, la un mod de a fi infinit, ci rezidă în chinurile, terorele, temerile și refuzul morții. Această cramponare a eului nostru, așa cum o cunoaștem (*abhinivesha*), dorința de a-și păstra individualitatea, în același timp fiind incapabil să renunțe la gustul inefabil al experienței iluminării, face ca yoghinul sau misticul să se găsească într-o situație de tranzit, unde, utilizând o expresie populară, «se află între două lumi». Este un tranzit dificil, periculos, dureros, și este așa pentru că toate situațiile de trecere au fost obiectul unei atenții speciale în tradiția hindusă.

Fie că este trecerea de la viața uterină la nașterea în această lume, sau trecerea de la copilărie la adolescență prin inițiere, sau trecerea de la celibat la complementaritatea cuplului, sau trecerea de la viața activă la cea contemplativă, sau trecerea de la viața din acest corp la părăsirea trupului, care este moartea fizică, sau fie această mare moarte și această mare procreație care este iluminare veritabilă, toate aceste traversări periculoase au fost, în India, obiectul unei griji speciale, au fost înconjurate de rituri, formule, solemnități și tot felul de precauții tehnice, ceremoniale și spirituale; toate erau destinate să ușureze tranziția, să instaureze o înțelegere dreaptă celui ce a trăit-o și să-l ghideze între Caribda și Scilla, să-l învețe și să-l ferească să se piardă în haosul forțelor conflictuale de teroarea rătăcirii,

grație celui fir al Ariadnei pe care îl reprezintă priza de conștiință a identității sale esențiale și fundamentale, manifestată prin schimbări bulversante și radicale.

Dacă prezența ritului sau ghidului spiritual nu este acolo pentru a ușura trecerea și a indica calea și metoda, pentru a tăia cordonul ombilical și a sprijini saltul unui nou mod de a fi, situația celui care se află între cele două lumi este întru totul comparabilă celei pe care Ramakrishna o descrie într-una din parabole:

„Într-o zi, pe când traversam Pantciavatî, auzii o broască țipând îngrozitor. Am ghicit că fusese prinsă de un șarpe. Când, mult după aceea, am revenit pe același drum, auzii din nou același țipăt. Aruncând o privire peste tufe, văzui un șarpe de apă cu o broască în gură. El n-o putea nici înghiți, nici s-o dea afară, și agonia broaștei era nesfârșită. Atunci mi-am spus: dacă ar fi fost victima unei cobre, ar fi fost redusă la tăcere fără să mai aibă timp să scoată mai mult de trei sunete, și ar fi luat sfârșit suferințele, atât ale broaștei cât și ale șarpelui. Dar aici, chinurile șarpelui le egalează aproape pe cele ale broaștei. La fel, dacă în temeritatea sa nebună, un om neiluminat își asumă responsabilitatea să-l salveze pe altul, suferința celor doi nu va avea sfârșit.

Ego-ul discipolului nu va ajunge să se disipeze, și legăturile sale cu lumea fenomenelor nu vor fi tăiate. Dacă discipolul cade sub influența unui stăpân incapabil, el nu va obține niciodată Eliberarea. Dar cu un maestru competent, egoismul lui *Djīva* este distrus înainte de a scoate trei țipete⁶. Ca în toate actele de sacrificiu, moartea trebuie să fie promptă, fără suferințe din partea victimei, care este ego-ul limitat (*pashu*). Singur cuțitul cunoașterii (*jñāna-kṣurikā*), adică înțelegerea disponibilității pentru o astfel de moarte și a naturii nemuritoare a Sinelui pot tăia dintr-o lovitură capul ego-ului și a pune capăt acestei proprietăți inerente numai spiritului uman, condiționat de provocarea aservirii⁷.

Cum ne dovedește Gopi Krishna, chiar experiențele extraordinare de *samādhi* nu sunt suficiente pentru a opera această sacrificare a mentalului (*manonāsha*), dacă ele nu sunt înțelese și integrate, dacă nu există o capitulare conștientă și voluntară a ego-ului, în deplină cunoștință de cauză. Chiar o confruntare totală cu Dumnezeu, chiar și o miză în prezența conștiinței transcendente și infinite nu este suficientă pentru a provoca scufundarea armonioasă și permanentă a ființei individuale în Realitatea supremă, pentru că sentimentul de dualitate este profund înscris atât în adâncurile spiritului individual, cât și în conștiința sa de suprafață. Starea de uniune (*Yoga*), de disoluție (*Laya*), de *samādhi*, indiferent de numele pe care l-am da acestui mod suprem de a fi nu face, în cazul acesta, decât să-l terorizeze, pentru că ansamblul personalității sale nu este maturizat pentru această experiență fulgerătoare, chiar dacă o parte din el însuși aspiră și este atras către ea.

Aceasta nu se întâmplă decât atunci când cunoașterea naturii lui Brahman Suprem a pătruns toată ființa conștientă și inconștientă a yoghinului, când cute-

⁶ Pildele lui Sri Ramakrishna, op. cit., p. 71-72, Pilda 174 Traducere de Jean Herbert, în: *Învățăturile lui Ramakrishna*, op. cit., p. 102, nr. 252.

⁷ Conform traducerii mele din *Shiva-Yoga-Ratna*, „Giuvaierul lui Shiva-Yoga”, de Jnana Prakasha, publicată de Institutul Francez de Ideologie nr 53, p. 13, vers 16 și notă (Maisonnewe)

zanța lui țâșnește din certitudinea neclintită că nu are nimic de pierdut prin moartea mentalului, că singura moarte pe care o va suporta va fi cea a limitelor sale, și că, dimpotrivă, ceea ce a câștigat printr-o astfel de miză a morții este revelația veritabilei și eternei sale esențe. Aceasta se întâmplă doar atunci când este gata să se abandoneze Divinului și privește propria-i «moarte» ca pe o grație. Pentru Shakti suprem care l-a smuls jocului iluzoriu al spiritului și, în înțelegerea sa, l-a făcut asemănător, unui sclav deposedat de voință proprie la picioarele Divinului, un mare Shākta contemporan⁸ cânta un imn de recunoștință în acești termeni:

„Prinzându-mă viu și ținându-mă prizonier în plasa picioarelor sale, de sus, privirea Ei dominatoare seamănă cu a păianjenului, veghind asupra mea cu vigilență pentru a mă face al său la timpul potrivit”⁹. Puterea privirii Zeiței, atrăgând irezistibil adoratorii, este comparată cu acțiunea păianjenului țesându-și pânza în care va prinde prada. O dată prinsă în această rețea, insecta captivă nu mai poate scăpa.

Nectarul de adorație de la picioarele Zeiței reține sufletul adeptului ca un adeziv infailibil, dragostea îl leagă și-l imobilizează. Păianjenul își păstrează prada vie cât timp dorește, apoi o consumă.

Fascinat de privirea Zeiței care și-a oprit dominația totală asupra lui, Sastriar a obținut privilegiul de a fi aproape de Stăpâna lumii și, ca victimă-ofrandă legată, el așteaptă cu răbdare și încredere momentul în care Zeița îl va face în întregime al său, îl va *devora*, adică.

Ea îi va conferi starea de uniune absolută cu propriul Său mod de a fi, de neconceput. Aceasta se va întâmpla «la timpul potrivit», cuvântul *kāle* semnificând pe rând «timpul dat», «momentul potrivit» și «clipa morții». „Pentru adorator, Apogeul și împlinirea adevăratei adorații se petrec în momentul în care este înghițit de Divinitate și nu mai are existență separată. El devine una cu Ea.”¹⁰

Aici, sacrificiul sinelui sau înghițirea de către Divin este atât de arzător râvnită, precum îmbrățișarea unei iubite infinit dorite. Shri Kapali Sastriar, practicând calea abandonului total, s-a încredințat cu totul voinței divine, lăsând-o să decidă pentru el ora fatală și fericită a acestei Uniuni.

Se întâmplă ca nerăbdarea yoghinului sau misticului pentru «Moartea care revelă imortalitatea» să fie astfel ca el să nu mai suporte un mod de a fi separat de Divin și, în aspirația sa înflăcărată, să vrea el însuși să-și pună capăt zilelor.

Acesta a fost cazul special al lui Rāmakrishna, când violența dragostei pentru Mama Divină și setea de neînvins de a o contempla față în față atinsese o intensitate fără egal: «Zilele zburau atât de repede în rugăciuni și rituri religioase încât nu mai eram conștient. Doar clopotele și instrumentele de suflat care, la crepuscul, anunțau venirea nopții, mă obligau să-mi dau seama că încă o zi trecuse. O

⁸ Shri T.V. Kapali Sastriar, născut în 1887, care a fost, succesiv, discipolul lui Shri Ramana Maharshi și a lui Shri Aurobindo a găsit înflorirea spirituală prin adorație tantrică și yoghină după *Devī Tripura Sundar*.

⁹ *Mahāmanustava*, poem de Shri T.V. Kapali Sastriar, citat din – Chintesența lui Shri Vidya. (Publicații Dipti, Shri Aurobindo Ashram), p. 34.

¹⁰ Noi am citat aici comentariul făcut de S. Shankaranarayanan, op. cit., p. 34

frenezie disperată cuprindea atunci sufletul meu; mă răsuceam pe pământ strigând: „Tu n-ai apărut ochilor mei!”. Angoasa mă tortura și cei ce mă vedeau contorsionându-mă astfel credeau că am colici”¹¹. «Într-o zi am fost sfâșiat de o spaimă de nesuportat. Inima părea că se strânge precum un prosop ud care este stors. Eram torturat. O frenezie teribilă mă cuprinsese la gândul că, poate, nu voi obține niciodată binecuvântarea acestei viziuni divine. Dacă ar trebui să fie așa, mă gândeam, nu aveam nevoie de o astfel de viață. O sabie era atârnată în sanctuarul zeiței Kālī. Ochii mi-au căzut asupra ei și o idee mi-a parcurs spiritul ca un fulger: «Sabia! Ea mă va ajuta, în sfârșit!» M-am repezit la sabie (12)¹² și am apucat-o ca un nebun... Și dintr-o lovitură, toată scena – porțile, ferestrele, templul însuși – a dispărut! S-ar fi spus că nimic din toate astea nu mai exista. În locul lor văzui un ocean de conștiință fără limite strălucind. Oriunde mă întorceam se ridicau valuri mari de lumină care se spărgeau asupra mea cu zgomot puternic, ca și când m-ar înghiți. Într-o clipă s-au năpustit asupra mea, m-au scufundat, m-au prăvălit. Aveam respirația tăiată, mi-am pierdut cunoștința și am căzut la pământ, complet pierdut în extazul viziunii. Eram total rupt de lumea exterioară. Cum a trecut acea zi și următoarea nu pot spune. Singurul lucru pe care-l observam în interiorul meu era că în suflet se învoldura un ocean de bucurie nespūsă, o bucurie a cărei experiență n-am mai avut-o înainte. Și, în același timp, în adâncurile ființei mele, eram conștient de prezența sacră a Mamei Divine» (13).¹³

Nu înseamnă că această sete a morții, care este Eliberare și poartă de ieșire către Fericirea infinită, nu se regăsește, de asemenea, și la misticii occidentali. Nu avem decât să-l ascultăm pe Sfântul Ioan al Crucii:

«Trăiesc fără să mai trăiesc în mine
Și speranța mea este asemenea vrere
Să mor fără să pot muri.
În mine nu mai trăiesc.
Fără Dumnezeu nu pot să trăiesc,
Căci aş rămâne și fără El și fără mine,
Și mor fără să pot muri.
Ce este o astfel de viață ?
Mii de morți ar însemna mai mult:
Sufăr pentru viața mea,

¹¹ *Învățăturile lui Ramakrishna, tradusă de Jean Herbert, op. cit., p. 554.*

¹² Noi nu am menționat aici cazurile de suicid ritual efectiv, uneori îndeplinit în evul mediu indian de către Kshatriyas eroici în sanctuarele zeiței. Ele sunt foarte asemănătoare cu harakirii samurailor japonezi, numai că motivația nu este pierderea onoarei sau refuzul unei înfrângerii, ci o jertfă totală de sine, executată fizic pentru Divinitate, în general, în cadrul unui conflict de conștiință de nerezolvat. Pe de altă parte, cavalerul nu-și spinteca abdomenul, ci-și tăia capul cu o lovitură de sabie. Exemplele acestor excepționale fapte sunt expuse în *Povești cu vampiri – tradusă de Louis Ronou, colecția Unesco, „Cunoașterea Orientului” NRF Gallimard.*

¹³ *Pildele lui Shri Ramakrishna, op. cit. 103. Parțial tradusă de Jean Herbert în Învățăturile lui Ramakrishna, p. 552-553, nr. 1457 și note.*

Și mor fără să pot muri.
Să trăiești într-o astfel de viață
Este mai mult decât să ți se ia dreptul de a trăi,
Este o moarte fără sfârșit.

Atâta timp cât trăiesc în Tine, Dumnezeuul meu,
Ascultă-mă ce-ți spun:
Nu vreau o astfel de viață,
Căci mor fără să pot muri.
Când mă gândesc [la Tine] Te văd în ostie,
Trăiesc în cea mai mare neliniște,
Supraviețuiesc neputându-mă bucura de Tine!
Și totul îmi este chinul cel mai mare,
Să nu Te văd cum aș dori,
Și mor fără să pot muri.
Și dacă mă bucur,
Stăpânul meu, sperând să Te văd,
Văzând că încă aș putea să Te pierd
Îmi sporește nefericirea:
Trăind într-o astfel de spaimă,
Trăind într-o asemenea speranță
Mor fără să pot muri.
Scoate-mă din această moarte,
Stăpânul meu, și dă-mi Viață,
Nu mă mai ține împiedicat
În mrejele acestei forțe,
Vezi, sufăr pentru a Te vedea
Și atâta răul meu m-a invadat
Că mor fără să pot muri»¹⁴.

Această lungă plângere a ajuns la strigăt:

«Descoperă-mi prezența Ta!
Pentru că viziunea frumuseții Tale mă ucide!»¹⁵

Și grația divină, ca răspuns, a pogorât asupra Sfântului,
cântând asupra-i:

O, vindecare plăcută,
O, rană mângâietoare,

¹⁴ Cupletele sufletului care suferă pentru Dumnezeu, conf. Poemelor mistice de Sf. Ion al Crucii, traduse de Părintele Lucien Marie Saint Joseph (Desclee de Brower, 1947), p. 102-103.

¹⁵ Sf. Ioan al Crucii, Cântare, XI, op. cit., p. 75.

O, mână încântătoare,
O, atingere delicată
Care simte viața eternă
Și care plătește întreaga îndatorire
Omorând moartea,
Tu ai făcut viață!»¹⁶

Dar pentru că nu oricine posedă, fie intensitatea iubirii lui Shakti, fie calmul și certitudinea absolută care conferă Cunoștință (Jñāna) fie stăpânire și forță rezultate din lunga instrucție fizică și mentală ce constituie Yoga, întâlnirea cu Divinul în toată splendoarea lui are suficiente șanse să devină o experiență terifiantă, dacă nu traumatizantă.

La fel cum în mitul grecesc Zeus se revelă sub forma sa adevărată muritoare ignorante care-l imploră să-i acorde «*darshan*», aceasta din urmă este fulgerată și redusă la cenușă, deși el nu face decât să cedeze, din dragoste, insistențelor ei.¹⁷

Orice întâlnire cu Divinul riscă să provoace o înfrigurare, o emoție stranie care oscilează între frică-panică și fascinație minunată. Avem ilustrul exemplu al lui Ardjuna obținând viziunea Formei Universale a Divinității, pe care n-o cunoscuse până atunci decât sub forma sa umană, încarnată, a lui Krishna: «Dacă splendoarea a mii de sori ar străluci deodată în ceruri, aceasta ar fi comparabilă strălucirii acestei mari Mari Ființe. Întreaga lume, cu miliardele de diviziuni reunite într-o unitate în corpul Dumnezeuului Dumnezeuilor, a devenit vizibilă fiului lui Pându. Atunci Ardjuna, pătruns de uimire, simțind părul făcându-i-se măciucă, se prosternă cu mâinile împreunate, adresându-se astfel acestei Viziuni: „O, stăpân al Universului, o, formă fără margini, văd pretutindeni formele Tale infinite dar nu văd nici mijlocul Tău, nici începutul Tău, nici sfârșitul Tău. Te văd pretutindeni, încoronat cu diadema Ta și ținând simbolurile Tale, sceptorul și discul: vederea Ta este de nesuportat, pentru că Tu mă înconjori din toate părțile ca o masă de energie luminoasă, o îmbrățișare fără limite, scânteietor ca focul, strălucitor ca un soare incomensurabil... Tot spațiul dintre pământ și cer și toate direcțiile universului sunt pline doar de Tine, trei lumi se apleacă, o, Mare Ființă, în fața majestății stupefiante a teribilei Tale manifestări... Tu cuprinzi toate lumile în toate sensurile cu limbile Tale de foc și le înghiți în cuprinderea gurilor Tale. Gloria Ta umple spațiul, o, Vishnu, și lumea întreagă este îmbrățișată de razele Tale incandescente...

Am văzut ceea ce nimeni încă n-a contemplat și simt o mare bucurie, dar spiritul meu este tulburat de teamă.

¹⁶ Flacăra Vie, II, op. cit., p. 87.

¹⁷ Această fulgerare, această anihilare a personalității umane (amantă muritoare), prin această descărcare de fulger insuportabil, care este Revelația Divină poate fi considerată d.p.d.v. uman și exterior ca un accident nefericit, un sfârșit nedorit, sau d.p.d.v. spiritual-interior – ca o favoare supremă pe care o conferă Divinitatea. Această interpretare pare să fie confirmată de faptul că Zeus salvează și preia foietusul purtat de amanta sa umană „moartă“, adică complet absorbită în el.

Găsesc convenit să nu mă manifest, o, Doamne, decât ca altă formă a Ta, care-mi este familiară¹⁸. Grație, o, Stăpân de Dumnezeu, o, temelie a Lumilor!»¹⁹

Nimeni n-a analizat într-un fel mai magistral ca Rudolf Otto, în lucrarea sa intitulată «*Sacralul*»²⁰, spaima provocată prin revelația «*numenului*». Această bruscă apariție a unei categorii cu totul aparte a unei Realități supranaturale, suprarationale și încărcată de putere, este ceea ce el a numit *mysterium tremendum* (misterul care te face să tremuri). Această dimensiune specifică a experienței spirituale include o varietate de nuanțe și acoperă un vast evantai de posibilități, de la cele mai fruste și mai primitive, până la cele mai conștient formulate, cele care sunt introduse în cadrul unei civilizații rafinate. Dar rapiditatea confruntării cu sacralul, cu supranaturalul, inexplicabilul, faptul că apare sub o formă demonică sau divină, sinistă sau sublimă, a provocat din toate timpurile celor ce sunt prinși în astfel de experiențe o înfiorare inefabilă. Este «oroarea sacră» care-l încearcă pe Ardjuna, «frica» («deima panicon») despre care vorbesc grecii, «frica de Dumnezeu» («emăt Iahveh») care joacă un rol atât de important în Vechiul Testament, «cutremurul» care aruncă discipolii cu fața la pământ în fața transfigurării lui Hristos. «*Sacralul*» se numește în grecește «*sebastos*», literal «ce face să tremuri». Cuvântul *awe* din engleză, atât de folosit de Gopi Krishna, vehiculează aceeași idee de stupefacție și teamă când este pus în prezența a ceva ce ne depășește cu mult. Această teamă nu este reductibilă la motivația de ordin rațional, nu este explicabilă prin considerații etice, cum ar fi teama de justiția punitivă a lui Dumnezeu, chiar dacă a fost adesea interpretată și raționalizată în acești termeni, atunci când este pierdută din vedere și uitată inima experienței spirituale.

Mărturia lui Gopi Krishna ne face să ne apropiem de o experiență de acest fel, ne face să înțelegem un fapt ce constituie un caz de manifestare bruscă și violentă a *numenului*. Energia spirituală care se trezește în acest hindus ca o «răsărire de mii de sori deodată» este pentru el. «*Misterium-ul*» care apare atât de redutabil pentru că este de neînțeles, inexplicabil, cu totul în afara domeniului lucrurilor cunoscute și obișnuite. El îl lasă pe yoghinul nostru complet consternat, confuz, zăpăcit, ridicol. Nu numai că îi alungă toate ideile preconceptuate, tot sistemul său de valori, nu numai că-i anihilează toate categoriile mentale, dar îl lasă și fără suportul și înțelegerea pe care ar fi putut să se sprijine, grație cărora ar fi putut să-și liniștească spiritul cuprins de îndoieli.

Avem aici aspectul negativ de suprapresiune a mentalului (*mano-nasha*) asupra unui spirit nepregătit să-l accepte. În loc să conducă la o disoluție extatică în Realitatea de neconceput, *samadhi* are ca rezultat neliniștirea subiectului, privat de suporturile sale obișnuite, neputându-și imagina că ar putea exista în pace în starea de non-mental, care transcende întreaga gândire. De unde, efortul său exacerbat pentru a înțelege insesizabilul, a descoperi explicația inexplicabilului, a raționaliza ceea ce se ascunde judecății, a obiectiva transcendentul; toate acestea pentru a

proceda la o cercetare metodică științifică, cu scopul de a înțelege măcar efectele fiziologice ale acestei forțe suverane și libere, și de a produce o aparentă decizie pe care să se poată sprijini spiritul aflat în confuzie.

Ce transpare din aceste reacții psihologice conflictuale, în care Pandit este sfâșiat de îndoiala metodică (scepticismul onest devenit a doua sa natură) și evidența percepțiilor spirituale, este absența formației metafizice care-l determină să refuze existența unei cunoașteri non-conceptuale (*jñāna*), și faptul de a voi cu toată puterea să treacă prin calea experienței mentale, pentru a încerca să reducă numenul mentalului cu ajutorul unei forme sau alta de «explicație». Într-atât se identifică el cu spiritul gânditor și rațional, urmare a formației sale occidentale, încât suprimarea acestuia îi apare ca o veritabilă negare de sine, inacceptabilă și dureroasă.

În stadiile preliminare, Gopi Krishna nu acceptă pentru că nu înțelege că Realitatea misterioasă și inexplicabilă, obiectul percepției spirituale și în același timp ghidul transformării sale interioare, este de neconceput nu numai deoarece cunoștințele umane referitoare la această Energie-Conștiință fundamentală sunt în stadiul de tatonare, nici pentru că aceste cunoștințe se împiedică inevitabil de limite insurmontabile determinate, ci și pentru că acea Shakti este prin natura sa de neconceput, incomensurabilă, «un cu totul altul», neputând fi niciodată «obiect» de cunoaștere, pentru că esența sa este energia Conștiinței însăși.

Realitatea ultimă (*Brahman*) nu poate fi cuprinsă și înțeleasă, ea este *Aceea* în fața căreia puterile intelectului se retrag lovite de stupefacție, interzise, confuze; este cum o spune Taittirīya Upanishad:

„Ceea ce cuvintele și gândurile nu reușesc să cuprindă și se reîntorc, reduse la tăcere²¹. Și Kena Upanishad insistă: Acolo nu ajunge vederea, nu ajunge cuvântul, nici mentalul. Noi nu știm și nu putem discerne cum din Aceasta trebuie să înveți²². Într-adevăr, Aceasta este cu totul altceva decât cunoscutul, și Aceasta este cu totul altceva decât necunoscutul”²³.

Există diferite fațete în această manifestare a Realității supreme ca *mysterium*. Ea poate să apară pur și simplu ca îninteligibilă în măsura în care scapă înțelegerii noastre, sau este transcendentă în raport cu categoriile noastre mentale. Uneori nu numai că ea le depășește, dar se opune ideilor și conceptelor noastre, suprimându-le și reducându-le la tăcere.

Și devine atunci paradoxală: «Dacă tu gândești „eu îl cunosc bine“, tu cunoști foarte puțin forma lui Brahman... Cel care „n-a gândit, acela îl gândește; celui ce-l poartă în gândire nu-l cunoaște. El nu este înțeles de cei ce-l înțeleg. El este înțeles de cei ce nu-l înțeleg”²⁴. În sfârșit, nu numai că Brahman este inscrutabil pentru spirit, dar El se manifestă și sub formă de antinomii, care par

²¹ Taittirīya, II, 9, 1.

²² „Această realitate nu poate fi dezvăluită altora pentru că nu este perceptibilă nici prin simțuri, nici prin mintal și nu posedă nici calitate, nici gen, nici funcție, nici relație, nici orice altă determinare de diferențiere”, (comentariu de Shankara).

²³ Kena, I, 3-4.

²⁴ Kena-Upanișad, II, 1 și 3.

¹⁸ Forma umană încarnată.

¹⁹ Bhagavad-guītā, XI, vers 16, 17, 20, 30 și 45.

²⁰ Rudolf Otto, *Sacralul, elementul nonraționalului în ideea de divin și relația sa cu raționalul* (Petite Bibliothèque Payot).

pentru spirit contradicții ireconciliabile: «Unicul care este imobil, mai prompt decât gândul, dumnezeii²⁵ nu-l pot atinge pentru că El îi depășește întotdeauna. Acela ce cu stabilitatea lui ține la distanță pe ceilalți care aleargă.... Cel ce este în mișcare, acela este nemișcat. Cel ce este departe este aproape. Acela este înăuntrul a tot și în afara a tot».²⁶

Brahman descumpănește și paralizază spiritul pentru că el operează joncțiunea atributelor ce se exclud de comun acord, concilierea contrariilor, potrivirea contrariilor. El este în mod esențial de negândit și nemaiauzit, el orbește toate structurile mentale.

Această explozie poate fi înfricoșătoare, sau poate fi dorită ca veritabila cale spre Eliberare. Această explozie este, pe rând, omagiul total al capacităților mentale care se înclină și recunosc incapacitatea lor de a măsura Incomensurabilul, și explozia acestui balon umflat care este infatuarea ego-ului. Aceasta ne învață un mit din Kena-Upanishade:

«Eternul (Brahman), pentru *dumnezei* învingător; în această victorie a Eternului dumnezeii fură glorificați. Iată ceea ce ei văzură: „Victoria este a noastră, a noastră este această mărire“. Asta atestă gândurile pe care le aveau: pentru ei, Acela se arată. Ei nu puteau discerne asupra Aceluia, ce era acel puternic daimon (yakcha). Ei spuseră către Agni²⁷: „O, cunosător al tuturor nașterilor, judecă ce este acest puternic daimon“. „Fie“, spuse el. Și se aruncă asupra Aceluia, și Acela i-a spus: „Cine ești tu?“ „Eu sunt Agni, și sunt cunosătorul tuturor nașterilor“. „Dacă tu ești acela, care este forța ta?“ „Tot ce este aici pot să ard, tot ce este pe pământ“. Înaintea lui Acela puse puțină iarbă: „Iată, arde-o!“ Agni se lansă de sus cu toată viteza, dar n-a putut să o ardă. Întorcându-se, spuse: „Nu-mi pot da seama ce este acest puternic daimon!“

Atunci ei spuseră către Vâyu²⁸: „O, Vâyri, cercetează ce este acest puternic daimon“. „Fie“, spuse el. Vâyri se repezi asupra Aceluia, și Acela i-a spus: „Cine ești tu?“ „Eu sunt Y²⁹ âyu, spuse el, eu sunt Mâtarishvan“³⁰. „Dacă tu ești acela, care este puterea ta?“ „Eu pot să iau tot ce este aici, tot ce este pe pământ“. În fața lui, Acela puse puțină iarbă: „Iată, ia-o!“

Vâyu se lansă de sus cu toată viteza, dar n-a putut să o miște. Se întoarse și spuse: „Eu nu-mi dau seama cine este acest puternic daimon“. Atunci dumnezeii spuseră către Indra: „O, generosule, descoperă tu cine este acest puternic daimon“. „Fie“, spuse el. Și se repezi asupra Aceluia, dar Acela dispăru vederii sale. Și în același spațiu se apropie de femeia care strălucea în diferite culori, Ocuma, fiica culmilor de omăt.

²⁵ Divinitățile reprezintă aici facultățile senzoriale și mentale.

²⁶ Isha-Upanișad, 4 și 5.

²⁷ Divinitatea focului, atât interior cât și exterior, principiul combustiei.

²⁸ Divinitate a aerului (vântul în cosmos, suflul în ființele vii), principiul mobilității.

²⁹ Mâtarishvan: „Cel ce crește (Shavan) în mamă (mâtari)“ Vâyou este suflul vital, principiul animator care veghează la creșterea fetusului în pântecul mamei. Acest nume este, de asemenea, interpretat ca „cel ce călătorește (shvayati) în spațiu (mâtaqri)“. Vâyou dă existenței extinderea sa în spațiu.

³⁰ Regele zeilor, principiul suveranității.

El o întrebă: „Cine este acest puternic daimon?“, și Ea îi răspunse: „Este Brahman. Lui Brahman îi aparține această victorie în care voi v-ați preamărit“. Prin această pildă, singură, într-adevăr Indra l-a cunoscut pe Brahman. Și asta pentru că acei zei Agni, Vâyu și Indra s-au distins față de alți zei, deoarece ei au fost cel mai aproape să-l atingă pe Acela și au fost primii care l-au cunoscut ca Brahman³¹.

De aceea, Indra îi întrece pe ceilalți zei, pentru că a fost cel mai aproape de al atinge pe Acela, și pentru că a fost primul care l-a cunoscut ca Brahman³².

Lunga narațiune a acestui mit upanișadic este grea de semnificații ce se referă la subiectul nostru. Zeii sunt puterile care acționează în univers și în om. Cei trei zei aici menționați formează o triadă care reprezintă, în planul microcosmic, totalitatea personalității umane. În plan macrocosmic, Agni este principiul Focului pe pământ. El este cauza primă a vieții, prima țâsnire a Principiului divin, prima și cea mai evidentă manifestare a sa.

Toată existența poate fi comparată cu un proces de combustie, cu o flacără care consumă substanță și degajă lumină (conștiința) și căldură (energie). Agni este prezent în toate ființele, ca foc digestiv, și este jertfa continuă oferită acestui foc, sub formă de masă cotidiană care menține ființele în viață. Agni corespunde materiei (care este un „lemn“ pe care îl arde) în plan cosmic, și hranei (*anna*) în plan individual. El veghează perpetuarea corpului fizic (*annamaya-kosha*, «înveliș făcut din hrană»), și corpul fizic este pentru individ «pământul» său, fundamentul său.

La fel cum focul este pe rând benefic și distrugător, natura arsă, arzătoare a lui Agni este considerată uneori sub aspectele sale negative, și numită «mânia lui Dumnezeu». Focul este devorator și transformator a tot ce există, și tot ce există nu poate fi menținut decât cu prețul unei jertfe, a unui sacrificiu perpetuu de substanță și de viață. Numele său personal este Rudra «cel ce face să geamă», putere înfrânată de foame, de moarte și distrugere, și natura sa este –tamas–, obscuritate, căci toată schimbarea este o moarte, toată combustia o distrugere de forme temporare, toată prelungirea existenței încarnate – o succesiune de morți instantanee.

Al doilea zeu ce intervine în acest mit, este a două divinități a trinității vedice: Agni, Vâyu, Aditya. Vâyu este principiul mișcării în «spațiu intermediar» sau atmosfera. Este vântul, aerul care, în microcosmos, este acea ipostază a Sinelui care este suflu de viață (*prâna*). La fel cum există o circulație atmosferică, curenții vitali se divid în cinci mișcări principale de energie, în care respirația (numită tot *prâna*) este cea mai evidentă. A treia divinitate nu este aici a treia, ci cea mai înaltă manifestare a Principiului, Aditya, este Lumina Cerului, Persoana de aur, Radiația suprafizică ce ascunde epifania luminoasă care este soarele, ea va completa trinitatea numită informal (*arûpa*): Foc-Vînt-Soare supranatural și trinitate spusă formal sau aspectual (*rûpa*): Pământ-Atmosferă- Boltă cerească. A treia divinitate este Indra, care aparține sferei din mijlocul spațiului intermediar. Dominând asupra atmosferei, stăpân de zei, numele său este derivat din rădăcina IND care semnifică «a fi puternic». În limbajul imaginat de imnurile vedice, el este cel ce pătrunde căile, face să țâșnească apele, e dătător, procreator, învingător, a cărui lumină este

³¹ Grație lui Indra, care le împărtășește Cunoașterea obținută de el.

³² Kena –Upanișad, III, și IV, 1 la 3.

săgeata fulgerului și al cărui arc este curcubeul. Aceste trei funcții majore, în termeni mitologici Sunt distribuirea umidității (el face să plouă, se revărsă în ploaie), miza morții lui Vritra, demon simbolizând obstrucția, avariția și replierea asupra sinelui și desăvârșirea oricărui act de putere. Virtute regală prin excelență, însuși numele lui înseamnă «rege» (*devânâm indra* – regele zeilor), Indra reprezintă puterea temporală, stăpânirea, direcția. Această putere este fie legitimă, fie uzurpată.

Ea este legitimă când este în relație cu puterea spirituală, Brahman, din care porcede ființa și energia tuturor lucrurilor. Ea este uzurpată când pierde din vedere supremația Realității ultime nemanifestată, și când se crede stăpâna reală a situației.

În plan social Indra, atingând cunoașterea lui Brahman, adică Indra non-natural, regenerat, este stăpânul Stării Juste și întronat solemn, care consideră propria putere ca împuternicire a puterii divine și destinată aplicării și adaptării Normei eterne (*dharma*) domeniului său. Dimpotrivă, – tipul cel mai obișnuit de Indra este plin de el însuși, excesiv, plin de iluzii și clamându-și independența. La fel și în plan individual, Indra este regele simțurilor, numite *indriyas*, facultăți sau «puteri»; regele celor cinci facultăți de percepție³³: auz, văz, gust, pipăit, miros, și a celor cinci moduri de acțiune: cuvânt, mers, pipăit, reproducere și excreție³⁴, și cel ce le comandă, adică spiritul (*manas*) sau facultatea mentală, al cărui element constituant fundamental este simțul eului (*ahamkara*), sentiment ce face subiectul să afirme: «Sunt eu cel ce gândește, sunt eu cel ce acționează, sunt eu cel ce mă bucur».

Indra este personificarea principiului Ego-ului, a inimii încă neiluminată prin cunoașterea supremă, care acționează ca un șef puternic care a pus mâna pe comenzile afacerilor de Stat și disprețuiește pe Domnul Celest (Brahman în calitate de Ishvara, Stăpânul Universului) din cauza neintervenției acestuia. Este același principiu al Ego-ului care se erijează într-o persoană independentă; își atribuie funcții divine, se compară cu un copil lăudăros și arogant, invidios și scandalagiu, condus la o confruntare cu o enigmă insolubilă care-i zdruncină toate certitudinile, începând cu cercetarea Realității Supreme. Este o cercetare indisolubilă, intim legată, în care întreaga individualitate, eul cu facultățile sale mentale (Indra), energiile vitale (Vāyu) și corpul fizic (Agni) sunt manevrate de iluzia că această Realitate, pe care zeitățile nu o pot înțelege, este non-existentă.

Numai un act de grație făcut de Brahman, de acest SINE omnipotent, omniscient, interior tuturor zeilor și tuturor puterilor manifestate, este cel ce suscită această cercetare, prezentându-se lor ca inscrutabil, indefinibil, o provocare a capacităților lor, respectiv a arde, a sufla sau a prinde. Dacă Brahman apare astfel prin propria sa *Mâyâ* sub forma unui pai, a unui nesemnificativ nu-știu-ce, dar care nu poate fi nici consumat, nici deplasat, nici prins, este cu scopul ca divinitățile (puterile individuale) să nu fie învinse și distruse precum Titanii (*Asuras*, forțe haotice, demoniace), ca urmare a gloriei zadarnice și a trufiei lor.

³³ Corespunzător organelor: urechi, ochi, limbă, piele, nas.

³⁴ Corespunzător organelor: gură, picioare, mâini, sex, anus.

Încetând să se glorifice în propriile forțe, divinitățile sunt puse în prezența unei Puteri insesizabile (*Yakcha, daimon*). Pe măsură ce se apropie de această Putere, ei devin tăcuți, deoarece își pierd aroganța în prezența sa.

Yakcha îi întreabă: „Cine ești tu? Care este puterea ta?“, și care le pune în față ceva complet de neînțeles, derutându-le opinia cu privire la propriile identități.

Succesiv, principiul existenței fizice (Agni), apoi principiul energiei vitale (Vāyu) se adevăresc incapabile să-l înțeleagă pe Brahman, și «se reîntorc» abandonând partida, învinși. Dar când Indra, stăpânul cel mai puternic dintre zei, principiul eului, se apropie, Brahman nu-i acordă nici măcar o întâlnire. Brahman nu-i adresează nici un cuvânt și dispăre din vederea sa într-un fel în care să-i anihileze complet orgoliul. Astfel pretenția eului de a ocupa tronul suprem, făcând legea ca un potențat arogant și totdeauna războindu-se, este extirpată. Dar meritul unui Indra umilit, unui Indra pus față în față cu invizibilul, a ceea ce lui îi scapă și ocolește toate facultățile sale, este de a nu se reîntoarce precum ceilalți zei, ci de a se stabili, de a persevera și a medita continuu asupra acestor întrebări care reprezintă o Realitate de necunoscut pentru trupuri, – inspirația și mentalul. În acest spațiu în care viziunea lui Brahman în calitate de Yakcha este dizolvată, pentru că Brahman nu are formă și dispariția relevă mai mult natura decât apariția lui, chiar în acest spațiu care este spațiu interior, numit și «spațiul inimii», ființa individuală, Indra, grație staționării sale imobile, a concentrării continue și atitudinii de respect, se apropie de Femeia Supremă, de Energia-Înțelepciune a Absolutului.

Umă, acesta este numele zeiței supreme, Shakti aparținând lui Brahman, este eterna inițitoare a yoghinilor. Ea este Haimavatî, «flica piscurilor înzăpezite», ea coboară de pe culmile inaccesibile ale Realizării spirituale pentru a-i învăța și ghida pe discipolii sinceri. Ea «strălucește în nenumărate feluri» pentru că nenumărate sunt căile Înțelepciunii, multiple abordările pe care le revelă, și extrem de strălucitoare și fascinante sunt Revelațiile sale. Ea singură este întruchiparea frumuseții subtile a Cunoașterii, și de o irezistibilă putere a Divinului, care distribuie învățăturile despre Brahman. Ea ucide definitiv ego-ul lui Indra și îi revelă acestuia Realitatea Absolută. Ceilalți zei nu au putut decât să-l vadă pe Brahman și să vorbească cu el fără a-l înțelege. Indra, grație eforturilor sale stăruitoare, a suscitât intervenția lui Shakti, și numai prin revelația Umă, și nu în mod independent. (Upanishada insistă) obține Cunoașterea lui Brahman și abolirea eului său separat.

Această necesitate a înfrângerii lui Indra, principiul ego-ului care se comportă în calitate de eu individual neregenerat³⁵, este subliniată prin episodul iluminării lui Indra prin Krishna, în Bhāgavata-Purāna și de expulzarea sa din rangul de Dumnezeu Suprem.

Indra, privat de venerația sa obișnuită, este furios și încearcă să scufunde, printr-un potop de ploaie, pe locuitorii din Vrindāvana care, influențați de Krishna, au renunțat să-l slăvească. Dar Krishna protejează ciobanii ținuți sub degetul său mic – muntele Govardhana, care le-a servit drept umbrelă imensă.

³⁵ Dimpotrivă, eul individual atașat Principiului divin este reprezentat de fiul lui Indra (dijivātman), indisolubil asociat lui Krishna (Paramātman) în Bhagavad-gītā.

În sfârșit, Indra se retrage batjocorit și nu poate decât să se plece în fața lui Krishna, încarnarea Ființei Supreme. Toate acestea converg spre o singură concluzie: când principiul ego-ului, care se exprimă în calitate de *aham* «eu» și *mama* «al meu» se înclină și recunoaște ceea ce îl depășește în realitate și putere, ne aflăm în prezența omagiului: *namah*. Omagiul, acest gest de prosternare cu abdomenul pe pământ, pe care-l fac frecvent hindușii în fața oricărei reprezentări sau embleme ale Principiului Divin, este etimologic interpretat³⁶ ca: *na nama* «nici eu – nici al meu». Această ștergere a eului, această nimicire în fața unei revelații complete de a fi, de realitate sau putere, constituie inima omagiului, și este prima formă frustă a umilinței. Este sentimentul de a nu fi nimic, de a fi redus la neant în fața puterii zdrobitoare a Divinității, sau în fața strălucirii sale omniprezente. Când această experiență nu ajunge la o totală contopire în Divinitate și la pierderea eului, este urmată de o reîntoarcere a sinelui conștiinței, a unei reacții emoționale de teamă.

În Geneză, Abraham exclamă: «Am avut îndrăzneala să vorbesc cu Tine, eu care nu sunt decât praf și cenușă»³⁷! Și Ardjuna, în Bhagavad-guîtă: «Mă închin Ție de mii și mii de ori din nou, și încă mă închin în fața Ta și în spatele Tău și în toate părțile, pentru că Tu ești unul și Tot ceea ce este. Infinit în forță și nemăsurat în putere, Tu pătrunzi tot și Tu ești fiecare. Și ceea ce pot să-ți spun, necugetat în vehemența mea, gândind la Tine ca la un prieten uman și ca la tovarășul meu: „ô, Krishna, ô, Yâdava, ô, prietene“, necunoscând de loc această mărire a Ta, în greșeala sau dragostea mea, dacă Ți-am arătat vreodată lipsă de respect din joacă, culcat sau așezat la masă, singur sau în prezența Ta, te rog, iartă-mă, o, Tu necuprinsule!»³⁸.

Majestas – inaccesibilitatea *numenului*, preponderența sa absolută, superioritatea zdrobitoare a puterii sale provoacă o «spaimă» care nu are nimic din teama naturală, frica sacră «*pavor sacer*» diferă esențial de toate temerile naturale, deoarece lovește rădăcinile ființei. Ea ajunge la o anihilare a eului, care apare redutabilă în măsura în care ignoranța spirituală prevalează încă, și unde ființa nu este pregătită suficient pentru afirmarea Absolutului, a unicei Realități a Transcendentului. Este ca și cum palida lumină a candeliei pâlește și dispare în explozia strălucitoare a soarelui. La fel, individualitatea limitată slăbește și se pierde pe măsură ce se revelă Shakti divin, Energia Numenului. Ea este *Omnipotentia Dei*, forța lui Dumnezeu care subjugă și poruncește, spulberă și nu poate fi oprită de nimic. Ea se manifestă ca o ardoare devorantă, putere care arde, impetuoasă de dragoste a cărei apropiere misticul abia o suportă, unde descărcarea este asemănătoare cu mii de fulgere pătrunzând coloana vertebrală, este irezistibilă și suverană.

Ea provoacă o uimire paralizantă care te interzice (termenul *thambos* grecesc), suspendă toate facultățile intelectuale, este obiect de stupefacție, de admirație, de fascinație și teroare. Nimic nu poate opri cursul său și a-i rezista este copilăresc, nu ar face decât să amplifice angoasele. Acest aspect teribil al Divinității, această față

³⁶ Acționează o etimologie tradițională (*nirukta*), fondată pe un joc de cuvinte și nu pe etimologie lingvistică.

³⁷ Geneză, 18, 27.

³⁸ Capitol XI. 40-42.

mânioasă (*Krodha-murti*), numită astfel deoarece adoratorul, care o contemplă tremurând de groaza sacră, se cutremură până în străfundurile sale, ghicind inevitabilă sa «jertfire» foarte apropiată, este venerat cu predilecție atât de hinduși cât și de budiștii mahâyâniști.

Înfiorarea pune stăpânire pe credincios la vederea formei terifiante și atotputernice a zeiței, îi face sufletul mut și îl îngheață pe loc, este prin ea însăși o experiență a morții mentalului. Aceasta pentru că se consideră adesea că aspectele binevoitoare ale Divinității, figura sa protectoare manifestând atributele blândeții, bunătații, a dragostei și familiarității se adresează feței întoarse către lume, cea care protejează ființa individuală în existența sa samsârică fără s-o smulgă eului și limitelor sale, fără s-o elibereze din ciclul nașterilor.

Krishna, care este esențialmente Vișnu, își voalează mărția, el nu apare sub forma sa adevărată, universală, inspirând teroare, decât în ocazii rare, pentru câteva clipe, de exemplu, când deschide gura lui de copil mic, dojenit de mamă pentru că a înghițit puțin praf, și aceasta, amestecată, înțelege ea însăși când contemplă în gura fiului ei întregul univers; ori atunci când i se descoperă lui Ardjuna, ezitând a se împotrivi formei nemiloase a Timpului care devoră lumea și toate ființele. Astfel de viziuni, deși stupefiante și terifiante, sunt considerate grații excepționale, acordate sufletelor de elită, și sunt de ordin mult mai înalt decât viziunile liniștitoare și obișnuite, acordate tuturor.

La fel Rudra, tocmai pentru că este esențialmente teribil, pentru că este aspectul Divinului care seamănă moarte și dezolare, este considerat ca cel ce și-a încredințat eul acestui «stăpân al creaturilor» (*Pashupati*), ca cel mai prielnic (*Shiva*) dintre toți zeii. Zeița Supremă este numită pe rând «Marea Zeiță» (*Mahâdevî*) și «Marele Demon» (*Mahâsuri*) pentru că vederea ei este mai puternică și mai înspăimântătoare decât a celor mai redutabili demoni. Așadar, ea singură este deasupra lor și-i reabsoarbe în Ea însăși.

Elementul ciudat, deconcertant, de tip repulsiv, inspirând teroare, este cel al experienței religioase profunde, cu toate că este încă asociat ignoranței și impunității, deci fricii. Dacă zeii hinduși sunt foarte adesea reprezentați făcând un gest cu mâna ca pentru a îndepărta teama (*abhaya-mudrâ*), nu este doar pentru a ne arăta că prezența lor ne eliberează de toate angoasele și grijile vieții terestre, ci și pentru a ne proteja în fața manifestărilor terifiante ale sacrului. Prezența lor reprezintă pentru individ identificarea limitelor sale.

Adorația este adesea numită *propitiere* (*aradhana*). Ea are ca scop reconcilierea noastră cu ceea ce nouă ne pare atât de teribil în puterea sacrului, deci aparent «să îmblânzești» Divinitatea. În realitate, îmblânzirea are loc în propriul nostru psihic.

Asceza yoghină și adorația sunt un proces de purificare pentru a umple distanța ce separă ființa individuală, obișnuită cu modul său de a fi cotidian și profan, și augusta Putere divină. Scopul purificării este să pregătească întâlnirea și uniunea (*yoga*), să ne obișnuim să devenim receptacole ale acestei majestăți, să ne facă să fim într-o stare de comuniune, să ne impregnăm zilnic de această majestate fără a fi îngroziți sau distruși.

O religie care va reprezenta un «Bun Dumnezeu», asemănător unui părinte înțelegător, prin forța împrejurărilor acesta va fi atenuat și va conduce la neghiobie sentimentală sub pretextul devoțiunii. Dumnezeu Viu este acela care se dezlănțuie, în fața căruia suntem slabi: Rudra este un uragan devastator, Kundalinî trezită este un ciclon care face ravagii în corpul yoghinului.

Realitatea este în esență sa, prodigioasă, și toată revelația sau doza de conștiință a Realității riscă să fie insuportabilă, intolerabilă pentru psihicul nostru prea mic, ca și pentru facultățile noastre infime.

Esențială este cunoașterea Adevărului, chiar dacă în cursul acestei descoperiri suntem smulși orizonturilor noastre familiare, ceea ce ne era drag și cunoscut, eul nostru și atașamentele noastre par să se micșoreze până la a nu mai fi decât un punct minuscul în imensitatea Ființei, o pulbere neglijabilă în vastitatea Conștiinței fără limite.

Când cei doi poli opuși, ai terorii și fascinației care caracterizează experiența spirituală, sunt reconciliați, când Realitatea Divină nu mai este privită ca periculoasă sau binevoitoare, și când dualitățile sunt depășite prin părăsirea pretențiilor de a avea o existență separată, atunci este atinsă alinarea, descrisă ca *Shivam shantam advaitam* «Perfect benefic, liniștit, fără luptă». Este ca și cum yoghinul s-ar trezi dintr-un vis agitat și realizează că nu are nimic de pierdut scufundându-se în Oceanul Conștiinței Infinite, doar identificarea falsă cu individualitatea limitată. Și fără să tremure, nici să exulte, primește într-o egalitate perfectă experiența ultimă care se stabilește în natura sa adevărată.

El este unificat cu *mysterium*-ul care este ceea ce ESTE real, care este conștiință fără margini și beatitudine nemaiauzită. Nu putem, în cadrul acestei introduceri, să subliniem aportul prodigios, prețios, care abundă din fiecare capitol al cărții lui Gopi Krishna. Nu putem atinge o discuție a tuturor problemelor pe care le ridică această narațiune, nici să încercăm o comparație cu ceea ce ne învață tradiția Kundalinî-Yoga.

Lăsăm timpului textul să vorbească pentru el însuși. Trebuie doar să adăugăm, înainte de a lăsa cititorul față în față cu acesta, că toate experiențele de trezire de Kundalinî sunt departe de a fi atât de resimțite ca izbitoare, angoasante cum au fost cele trăite de Gopi Krishna.

Alte experiențe, dimpotrivă, au fost perfect armonioase și calme de la început, ori dificultățile întâlnite de yoghini au fost de un ordin cu totul diferit. Trebuie să punem în gardă cititorul împotriva tentației de a universaliza trăsăturile acestei experiențe specifice, trăite de brahmanul nostru din Cașmir. Anumite constante se regăsesc în toate cazurile de trezire de Kundalinî, dar fără a împiedeca sub nici o formă varietatea experiențelor spirituale în funcție de persoană, temperament, formarea și abordarea lor după calea pe care o urmează și după guru care îi ghidează.

Acesta ar fi un obiect demn de cercetare, fie ea științifică, cum o propune Gopi Krishna, sau doar a compara diferitele mărturii de autentice treziri de Kundalinî, așa cum sunt descrise în textele tradiționale, cu scopul de a desprinde constantele și a întrevedea variantele, diferențele și modalitățile diverse de care aceste experiențe sunt încărcate.

Capitolul 1

Într-o dimineață de Crăciun a anului 1937, m-am așezat cu picioarele încrucișate într-o mică încăpere a unei căsuțe din vecinătatea orașului Jamu, capitala de iarnă a statului Jamu și Cașmir din India de Nord. Meditam cu fața întoarsă spre est, către fereastra prin care se revărsau în cameră primele raze gri ale aurorei care se lumina lent.

O lungă practică mă obișnuise să mă așez în aceeași poziție pe parcursul orelor, continuu, fără cel mai mic disconfort și, stând așezat, respiram lent și ritmic, atenția mea fiind îndreptată asupra creștetului capului, contemplând un lotus imaginar, strălucind în plină înflorire. Eram așezat ferm, imobil și drept, cu gândurile centrate, fără cea mai neînsemnată întrerupere, asupra lotusului luminos, făcând un efort pentru a împiedica atenția să vagabondeze, și pentru a o readuce, ori de câte ori se avânta într-o altă direcție. Intensitatea concentrării îmi suspenda respirația, suflul se rărea gradual până când, în anumite momente, devenea greu perceptibil. Toată ființa mea era atât de absorbită în contemplarea lotusului încât pe durata mai multor minute, ca o consecință, pierdeam contactul cu propriul corp și împrejurimile. Pe durata acestor clipe aveam impresia că pluteam în aer, fără cea mai vagă senzație a corpului meu. Singurul obiect de care eram conștient era lotusul colorat strălucitor, emițând raze de lumină. Acest tip de experiență se întâmpla multor oameni care practicau meditația, sub o formă sau alta, regulat și pe o perioadă suficient de lungă. Ceea ce însă, în cazul meu, a urmat în acea dimineață fatală, schimbând atât cursul existenței mele cât și viziunea asupra lucrurilor, s-a întâmplat în cazuri rare. În timpul unei perioade de intensă concentrare, am simțit dintr-o dată o stranie senzație la baza coloanei vertebrale, în locul de contact cu scaunul, în timp ce stăteam așezat cu picioarele încrucișate pe o cuvertură împăturită, plasată pe sol. Senzația era atât de extraordinară și atât de plăcută, încât atenția mea a fost puternic afectată. În clipa în care atenția se restrângea de o manieră atât de neașteptată din punctul unde ea era concentrată, senzația înceta. Gândindu-mă că aceasta trebuia să fie o farsă a propriei imaginații, pentru a slăbi tensiunea exercițiului spiritual, am alungat incidentul din spiritul meu și am readus atenția în punctul de la care ea s-a îndepărtat. Iarăși, am fixat-o asupra lotusului și cum imaginea devenea clară și distinctă în creștet, din nou senzația se produsese. De această dată, încercam să-mi mențin fixitatea atenției și am reușit pentru câteva secunde, dar senzația, propagându-se în sus, devenise atât de intensă și era atât de extraordinară,

raportată la tot ce resimțisem mai înainte că, în ciuda voinței mele, spiritul mi se îndrepta către ea și, în aceeași clipă, aceasta a dispărut din nou. Acum eram convins că ceva neobișnuit se întâmplase, ceva de care practica mea zilnică de concentrare era, fără îndoială, responsabilă. Citisem expuneri mirifice, scrise de autori savanți, asupra marilor beneficii rezultate din concentrare și despre puterile miraculoase dobândite de yoghini grație unor astfel de exerciții. Inima a început să-mi bată violent și am avut ceva dificultăți în a-mi dirija atenția la gradul de fixitate dorit. După un anumit interval de timp m-am calmat și am meditat profund, ca altădată. Când am atins absorbția completă, am resimțit din nou senzația, dar de această dată, în loc să permit spiritului să părăsească punctul unde-l fixasem, mi-am menținut rigid și fără discontinuitate atenția. Din nou senzația s-a răspândi în sus, crescând în intensitate, și am simțit că mă clatin. Dar făcând un mare efort mi-am păstrat atenția concentrată asupra lotusului. Brusc, cu un vuiet asemănător unei cataracte, am simțit un șuvoi de lumină lichidă invadându-mi creierul prin coloana vertebrală.

Nefiind în nici un fel pregătit pentru o astfel de turnură a evenimentelor, am rămas copleșit de surpriză. Recăstigându-mi sângele rece, am rămas așezat în aceeași postură, menținându-mi spiritul asupra punctului de concentrare.

Iuminarea a devenit din ce în ce mai explozivă, vuietul mai puternic, aveam o senzație de oscilare, de zdruncinare și, brusc, m-am simțit alunecând în afara corpului, înfășurat într-un haló de lumină. Este imposibil de descris această experiență în mod adecvat. Am simțit punctul de conștiință, care era eul meu, lărgindu-se din ce în ce mai mult, înconjurat de valuri luminoase. Ele se amplificau, încă și încă, întinzându-se către exterior, în timp ce corpul, în mod normal obiectul imediat al percepției sale, părea să se retragă din ce în ce în depărtare până când am devenit complet inconștient. Eram acum cu totul conștiință, fără nici un contur, fără cea mai vagă idee de vreun adaos corporal, fără cel mai neînsemnat sentiment al vreunei senzații venită din simțuri, scufundat într-un ocean de lumină simultan conștient și deplin prezent în fiecare punct, răspândit, pentru a spune astfel, în toate direcțiile, fără cea mai mică barieră sau obstacol material. Nu mai eram eu însumi sau pentru a fi mai exact, eu însumi așa cum mă cunoscusem altădată, un mic punct de conștiință, izolat într-un corp, eram un vast cerc de conștiință, în care corpul nu era decât un punct scăldat în lumină și într-o stare de exaltare și fericire imposibil de descris. După un anume timp, n-aș ști să evaluez durata, cercul a început să se micșoreze. Simțeam cum mă concentram, devenind din ce în ce mai mic, până în clipa în care am devenit vag conștient de configurația corpului meu, din ce în ce mai clar. Și în timp ce mă strecuram din condiția anterioară, am devenit brusc conștient de zgomotele de pe stradă. Mi-am simțit din nou brațele, picioarele și capul și am redevenit cel de altădată, eul meu fiind restrâns la relația cu corpul și mediul exterior. Când am deschis ochii și am privit în jur, m-am simțit puțin zăpăcit și dezorientat, ca și când aș fi revenit dintr-o țară străină, cu totul diferită. Soarele se ridicase și-și arunca razele calde și liniștitoare direct pe chipul meu. Am încercat să-mi ridic mâinile ce-mi rămăseseră așezate în poală, una peste cealaltă, în timpul meditației. Brațele-mi dădeau impresia că sunt flasce și fără viață. Am făcut un

efort pentru a le ridica și întinde, pentru a permite sângelui să circule liber. Am încercat apoi să-mi degajez picioarele din poziția în care eram așezat, și să le așez într-o poziție mai confortabilă, dar nu am reușit. Erau grele și înțepenite. Cu ajutorul mâinilor le-am eliberat și le-am întins în față, apoi m-am sprijinit cu spatele de perete, odihnindu-mă într-o poziție naturală și confortabilă. Ce mi se întâmplase? Fusesem victima unei halucinații? Sau printr-un straniu capriciu al destinului am reușit să am o experiență a Realității transcendente? Reușisem eu acolo unde milioane de oameni au eșuat? Era oare ceva adevăr în aserțiunea înțelepților, a asceților indieni, enunțată de mii de ani, verificată și repetată generație după generație, că este posibil a percepe Realitatea în această viață chiar, dacă se urmează anumite reguli și se practică meditația într-o anumită formă? Eram năuc și stupefiat. Mi-era greu să cred că avusesem o viziune a divinității. Să fi avut o expansiune a ființei mele, a conștiinței mele și transformarea să fi fost provocată prin curentul vital care țâșnise de sub vertebrele coccigiene și ajunsese până în creier prin coloana vertebrală? Mi-am amintit că citisem, cu mult timp în urmă, în cărțile despre yoga, câteva pasaje referitoare la un anumit mecanism mental numit Kundalini, în raport cu partea inferioară a coloanei vertebrale. Se considera că acesta devenea activ cu ajutorul anumitor exerciții și, odată pus în mișcare, aducea conștiința umană limitată pe culmi transcendente, conferind individului puteri psihice și mentale incredibile. Avusesem eu, cu adevărat, șansa fabuloasă să găsesc cheia acestui minunat mecanism, înveșmântat într-un nor de mister din timpuri imemorabile, subiect asupra căruia oamenii discutau în șoaptă fără să-l fi văzut măcar o dată în acțiune, nici ei înșiși și nici la alții?

Am încercat încă o dată să repet experiența, dar eram atât de slab și consternat încât nu puteam să-mi adun suficient gândurile pentru a realiza starea de concentrare. Spiritul meu fierbea. Priveam soarele. S-ar fi putut ca în starea de extremă concentrare să-l fi considerat drept haloul luminos ce mă înfășurase în starea supraconștientă?

Am închis din nou ochii, lăsând razele soarelui să joace pe chipul meu. Nu, lumina ce-mi pătrundea prin pleoape, pe care o percepeam, era cu totul diferită. Aceasta era exterioară și nu avea aceeași splendoare. Lumina cu care făcusem experiența era interioară, făcând parte integrantă din conștiința mea amplificată, parte integrantă din mine însumi. M-am ridicat. Picioarele-mi erau slabe, împleticite. Se părea că vitalitatea fusese drenată în afara mea. Brațele nu-mi erau deloc într-o stare mai bună. Mi-am masat ușor coapsele și picioarele și, simțindu-mă ceva mai bine, am coborât la etajul inferior. Fără să spun nimic soției mele, am luat micul dejun în tăcere și apoi m-am îndreptat către serviciu. Pofta de mâncare nu mai era cea obișnuită, aveam gura uscată și, o dată ajuns la birou, nu mi-am putut concentra gândurile. Eram într-o stare de epuizare și descurajare și puțin dispus la conversații. După ceva timp, nesimțindu-mă în largul meu, având impresia de sufo-care, am ieșit la o scurtă plimbare pe stradă, în ideea de a-mi schimba dispoziția. Spiritul meu revenea fără încetare la experiența de dimineață, încercând să recreeze în imaginație miraculosul fenomen al cărui martor fusesem, însă fără succes. Trupul meu, în special picioarele, erau încă slabe și nu am putut merge mult timp. Nu încercam nici un interes pentru oamenii pe care-i întâlneam și mă plimbam

într-o stare de spirit de detaşare şi indiferenţă faţă de tot ce mă înconjura, o stare cu totul străină caracterului meu. Am revenit la birou mai repede decât aş fi intenţionat şi mi-am petrecut restul orelor de program jucându-mă cu creionul pe hârtie. Când m-am întors acasă după-amiază, nu mă simţeam mai bine. Nu m-am putut decide să mă așez şi să citesc cum făceam în mod obișnuit seara. Mi-am luat cina în tăcere, fără poftă sau gust, apoi m-am dus la culcare. În mod obișnuit era suficient să pun capul pe pernă pentru a adormi în câteva minute. Dar în acea noapte eram, în mod ciudat, agitat şi tulburat. Nu puteam să împac exaltarea de dimineaţă cu depresia care se instalase apăsător în mine în timp ce mă întorceam şi mă răsuceam în pat. Aveam un inexplicabil sentiment de teamă şi incertitudine. În cele din urmă, în mijlocul acestor presentimente, am adormit. Am dormit neregulat, având vise stranii şi trezindu-mă la intervale scurte, ceea ce contrasta singular cu somnul meu obișnuit continuu. Cam în jurul orei trei dimineaţa, somnul m-a părăsit definitiv. Pentru câţva timp, am stat așezat pe pat. Somnul nu mă revigorase. Mă resimţeam încă, şi gândurile erau lipsite de claritate. Se apropia momentul meditaţiei mele obișnuite. M-am decis să încep mai devreme în așa fel încât să evit ca soarele să-mi atingă mâinile sau faţa, şi fără să-mi deranjez soţia am urcat la etajul superior în cabinetul meu de studiu. Am întins cuvertura pe pardoseală, așezându-mă cu picioarele încrucișate, şi, ca de obicei, am început să meditez. Nu reuşeam să mă concentrez cu aceeaşi intensitate ca în ziua precedentă, cu toate intensitatea eforturilor mele. Gândurile-mi rătăceau şi, în loc să fiu într-o expectativă fericită, mă simţeam într-un mod bizar nervos şi neliniștit. În fine, după eforturi repetate, mi-am menținut atenția asupra punctului obișnuit un anumit interval de timp așteptând rezultatul. Nimic nu se întâmpla şi începeau să mă încerce îndoielile privitoare la validitatea experienței mele precedente. Am încercat din nou, de aceasta dată cu ceva mai mult succes. Mobilizându-mi toată energia mi-am stăpânit gândirea vagabondă, şi, fixându-mi atenția asupra creștetului capului, mă străduiam să vizualizez un lotus în plină înflorire, cum aveam obiceiul. Din clipa în care am ajuns la gradul obișnuit de intensitate şi fixitate mentală, am simțit din nou curentul pus în mișcare către creștet. Nu am permis atenției mele să slăbească şi, din nou, cu un elan impetuos, şi un zgomot puternic în urechi, torentul de lumină strălucitoare îmi invada creierul umplându-mă de putere şi vitalitate, şi am simțit cum mă împrăştiam în toate direcțiile, răspândindu-mă dincolo de frontierele cărni, absorbit complet în contemplarea unei uimitoare clarități conștiente, contopindu-mă cu ea şi, totuși, nedizolvat complet în ea. Această situație a durat mai puțin ca în ziua precedentă. Sentimentul de exaltare nu era atât de puternic. Când mi-am revenit la starea normală, am simțit inima bătând violent şi aveam un gust amar în gură. Era ca şi cum o rafală dezlănțuită de aer fierbinte îmi pătrundea trupul. Senzația de epuizare şi descurajare era mai pronunțată decât cu o zi înainte. M-am odihnit un moment pentru a-mi recăpăta forța şi echilibrul. De această dată nu mă mai îndoiam; experiența era reală şi soarele n-avea nici un amestec cu lumina interioară pe care o văzusem. Dar de ce nu mă simţeam în largul meu şi eram deprimat? În loc să fiu copleșit de fericire pentru șansa mea şi să-mi binecuvânteze steaua, de ce descurajarea a pus stăpânire pe mine?

Aveam impresia că sunt în pericol iminent, amenințat de ceva ce scăpa înțelegerii şi puterii mele. Ceva intangibil şi misterios pe care eu nu-l puteam nici înțelege şi nici analiza. Un nor dens de descurajare şi de tristețe sumbră părea să mă oprească, făcând din adâncurile ființei mele, fără nici o legătură cu circumstanțele exterioare. Nu mă mai simţeam același om ca cel ce fusesem numai cu câteva zile înainte, şi o condiție mentală de oroare datorată unei schimbări inexplicabile a început să pună stăpânire pe mine, de care nu reuşeam să mă eliberez, în ciuda tuturor tentativelor şi eforturilor de voință. Eram departe de a mă îndoii că începând din acea zi nu mai eram aceeaşi ființă identică cu eul meu normal de odinioară, departe de a realiza că, din greșeală şi fără pregătire sau cunoștințe adecvate, trezisem şi pusesem în mișcare cea mai minunată şi implacabilă putere din om şi, căzusem fără să știu pe cheia secretului cel mai bine păzit de înaintași şi că, de acum înainte, pentru mult timp, trebuia să trăiesc suspendat de un fir oscilând între viață, pe de o parte, şi moarte de cealaltă parte, între sănătatea spiritului şi nebunie, între lumina şi tenebru, între cer şi pământ.

Începusem să practic meditația la vârsta de şaptesprezece ani. Un eșec suferit la un examen de la colegiu, care mă împiedica să intru la Universitate în acel an, a provocat o revoluție în spiritul meu de adolescent. Nu era atât eșecul însuși şi pierderea unui an, care mă nemulțumea, cât gândul la marea supărare pe care acest fapt îl va provoca mamei mele pe care o iubeam. Zile şi nopți mă torturam încercând să găsesc o scuză plauzibilă, care să atenueze efectul acestei penibile vești asupra ei.

Ea era atât de sigură de succesul meu, că nu aveam pur şi simplu curajul să-i distrug iluziile. Obținusem o bursa de merit şi mă bucuram să fiu considerat ca unul dintre cei mai străluciți elevi ai Colegiului, dar în loc să-mi consacru timpul studiului textelor recomandate, mă cufundam în lectura unor cărți fără legătură cu studiile noastre, pe care le împrumutam de la bibliotecă. Mi-am dat seama prea târziu că nu știam aproape nimic despre anumite subiecte şi că n-aveam nici o șansă să reușesc la examen. Fără să fi suferit vreodată rușinea unui eșec în toată viața mea școlară şi fiind totdeauna stimat de profesori, am fost descumpănit la ideea că mama, mândră de excelența mea şi sigură de capacitatea mea de a trece examenul cu mențiune, va fi profund rănită de această probă de neglijență.

Născută într-un sat, într-o familie de țărani duri la treabă şi temători de Dumnezeu, destinul îi hărăzise să fie compania unui om mult mai vârstnic decât ea, originar din Amritsar¹, oraș care se găsea în acea vreme, la mai puțin de șase zile de voiaj cu trenul şi șareta, de locul ei de baștină. Insecuritatea şi anarhia din țară constrânseseră pe unul din străbunii mei să părăsească refugiul răcoros al pământului natal pentru a-şi încerca șansa în câmpia toridă a îndepărtatului Panjab.

Acolo, schimbându-şi costumele şi vorbind o limbă diferită de a lor, străbunicul şi bunicul meu au trăit şi au progresat ca atâți alți exilați ai sortii, cu totul asimilați, cu excepția riturilor şi obiceiurilor religioase şi fizionomiei lor

¹ Amritsar este capitala Panjabului

asupra căreia nimeni nu se putea înșela că erau Brahmani din Cașmir. Tatăl meu, care avea o înclinație mistică profundă, s-a reîntors în țara strămoșilor atunci când era deja aproape sigur că a venit vremea să se căsătorească și să se stabilească. Chiar în perioada cea mai activă a vieții sale, era întotdeauna în căutare de yoghini și asceți renumiți, care posedau puteri ascunse și nu renunța să-i servească și să rămână în compania lor pentru a învăța secretul darurilor lor minunate.

Era un adept convins al școlilor tradiționale de disciplină religioasă și de yoga, existente în India din cele mai îndepărtate timpuri și, care printre numeroși factori care contribuiau la realizarea spirituală acordau locul de onoare renunțării, abandonului voluntar al tuturor bunurilor și a vieții mundane, pentru a permite spiritului eliberat de lanțurile grele ce-l lega de pământ, să-și sondeze propriile profunzimii eterate, fără să fie tulburat de dorință sau pasiune.

Autoritatea invocată pentru o astfel de conduită emana din Vedas, mai mult, chiar din exemplele date de autorii inspirați din imnurile vedice și prin iluștri vizionari din Upanisade, care se conformau unei practici stabilite în vechea societate de Indo-Arieni, din clipa în care deveneau maturi, pornind de la cincizeci de ani, retrăgându-se din viața activă și din rolul de stăpân al casei, câteodată urmați de soție, în această decizie pentru a petrece restul zilelor în sihastrii din păduri, pentru a medita fără întrerupere și a învăța, ca preludiu al unei glorioase și netulburate ieșiri din scena acestei vieți.

Această modalitate puțin comună de a petrece apusul vieții a exercitat în India o profundă fascinație asupra multor bărbați și femei atrași de spiritualitate, și chiar și acum, sute de persoane de valoare, încoronate de succes în viața lor exterioară și ducând o viață de familie fericită după criteriile cunoscute, părăsesc confortul și armonia căminului lor, luându-și rămas bun de la descendenți și pleacă departe, pentru a-și consacra restul zilelor cercetării lor spirituale, în pace, departe de grijile și febra lumii.

Tatăl meu, adorator fervent al acestui ideal străvechi, care oferă un contrast fericit cu atitudinea „legat de pământ și surd pentru cer“ a ales să trăiască o viață retrasă, cam la doisprezece ani după căsătorie.

Hotărârea sa, care s-a format gradual a fost precipitată de moartea tragică a fiului său mai mare, la vârsta de cinci ani.

Retrăgându-se la cerere dintr-un post guvernamental înainte de a împlini cincizeci de ani, tatăl meu a abandonat toate grijile și plăcerile vieții și s-a închis în singurătate cu cărțile sale, lăsând toată responsabilitatea întreținerii familiei și administrării menajului pe umerii neexperimentați ai tinerei sale soții.

Ea a suferit teribil. Tatăl meu a renunțat la lume când ea nu avea decât douăzeci și opt de ani și era mama a trei copii, doua fete și un băiat. Cum ea ne creștea – cu ce devoțiune! – ea veghea asupra nevoilor foarte simple ale tatălui nostru auster, care se izolase complet de lume și nu schimba niciodată un cuvânt cu unul dintre noi; prin ce muncă continuă și ce sacrificii personale colosale ea reușea să păstreze reputația și onoarea familiei, ar constitui o temă potrivită pentru o mare povestire de eroism inegalabil, de sentiment moral inflexibil, de castitate și abnegație supreme.

Mă simțeam vinovat și eram chinuit: de întrebarea cum aș putea să-i stau în față și s-o determin să admită slăbiciunea mea?

Realizând că prin absența stăpânirii de sine, trădasem încrederea ce mi se acordase am hotărât să recâștig oportunitatea pierdută sub o alta formă. Niciodată în viață nu va mai trebui să mă fac vinovat de aceeași greșală. Dar pentru a frâna elementul vagabond al naturii mele, pentru a-mi corecta conduita, era necesar să-mi cuceresc propriul spirit, care, urmând fără piedici propriile înclinații, m-a determinat să-mi neglijez obligațiile și m-a pus într-o situație atât de penibilă, lăsându-mă pradă remușcărilor și unei dureri sfâșietoare, decăzut în proprii mei ochi.

Cu această hotărâre luată, căutam mijloacele pentru a o pune în practică.

Pentru a reuși trebuia să am, cel puțin câteva noțiuni asupra metodelor care să permită îmbălânzirea eului meu rebel.

În consecință, am început să citesc câteva cărți de gen, uzuale, privitoare la dezvoltarea personalității și stăpânirea spiritului. Din cantitatea enormă de materiale conținând aceste scrieri, am acordat atenție la Concentrația Spiritului și la Cultura Voinței.

M-am apucat să le practic pe amândouă cu un entuziasm juvenil, dirijând toate energiile și subordonând toate dorințele acestui obiectiv unic cât de des îmi era posibil. Scârbit și umilit de lipsa mea de control, care m-a făcut să cedez pasiv tiraniei dorinței de a substitui romane, alte povestiri pasionante și literatură de divertisment, textelor aride și dificile prescrise de Colegiu, mi-am făcut un obiectiv de onoare în a-mi afirma voința în toate privințele, începând de la cele mai mici lucruri și, progresiv, extinzând aplicarea acestui principiu la situații mai importante, mai anevoioase, forțându-mă, ca penitentă, să îndeplinesc activități ingrate și anevoioase în fața cărora natura mea îndrăgostită de tabieturile sale se trăgea înapoi cu spaimă, până când am început să am un ascendent asupra-mi, o convingere crescândă că nu mai eram susceptibil să cedez și să devin pradă ușoară tentațiilor obișnuite. De la controlul spiritului la yoga și științele oculte nu era decât un pas. Am trecut, aproape fără să-mi dau seama, de studiul cărților consacrate acestui prim subiect și de investigațiile asupra literaturii tratând spiritualitatea, parcurgând, în același timp, pentru a avea o vedere de ansamblu, un anumit număr de texte sacre.

Biciuit de rușinea primului meu eșec în viață și îmboldit de o conștiință vinovată încercam o aversiune crescândă pentru lucrurile din această lume și starea lor inextricabilă și incurabil încurcată care mă expusese acestei umilințe și, puțin câte puțin, focul renunțării a început să ardă furios în mine, împingându-mă să caut o cale onestă de a scăpa din aceste tensiuni și de tumultul vieții, pentru a găsi pacea și liniștea unei existențe consacrate unui scop înalt.

Pe durata acestui conflict interior acut, mesajul sublim din Bhâgavada-Guîtă a avut asupra mea efectul cel mai profund și salutar, alinând arsurile febrei mele mentale și prezentând viziunii mele promisiunile unei vieți netulburate acordată la diapazonul Realității împlinite subiacentă lumii fenomenelor, în care se amesteca bucuria și suferința.

În acest fel, plecând de la ideea de a obține succes în acțiunile mele mundane, eliminând posibilitatea eșecului datorat lipsei de voință, am ajuns imperceptibil la o altă extremă: mă găseam, mai curând, în curs de a exersa voința și a practica meditația, nu pentru scopuri temporare ci cu singurul obiectiv să ating succesul în yoga, chiar dacă aceasta ar fi dus sacrificarea tuturor perspectivelor mele de viitor terestru.

Ambițiile mele lumești dispăruseră.

La această vârstă adolescentină, când ești influențat mai mult de idealuri și vise decât de considerații practice și când ai tendința de a vedea lumea prin ochelari auriți, viziunea suferinței și mizeriei, peste tot prezente, accentuând sentimentul distanței între ceea ce este și ceea ce ar trebui să fie, tinde să modifice direcția gândirii, la anumite naturi mai sensibile.

În ce mă privește rezultatul a fost dublu: asta m-a făcut mai realist, scoțându-mă brutal dintr-un optimism nejustificat, odihnit pe visul unei existente ușoare și fără durere și, în același timp, aceasta mi-a redat hotărârea să descopăr o fericire de natură durabilă, care să nu fie dobândită pe seama fericirii altora.

Adesea, în izolarea unui loc retras, singur în camera mea, dezbăteam în mine însumi avantajele și inconvenientele respective ale diferitelor căi care mi se deschideau.

Doar cu câteva luni înainte, ambiția mea era de a mă pregăti pentru o carieră plină de succes, pentru a mă putea bucura de o viață de abundență și bine în mijlocul luxului și confortului accesibil clasei înstărite din societatea noastră.

Acum voiam să duc o viață senină, impermeabilă pasiunilor mundane, scutită de disordine și conflicte. Pentru ce să pun la inimă și să-mi fixez spiritul asupra unor lucruri, îmi spuneam, pe care în final va trebui să le abandonez, chiar împotriva mea, sub vârful sabiei mânuite de moarte, în mare durere, și în tortura spiritului? De ce să nu trăiesc mulțumit cu atâta cât să satisfac rezonabil cele câteva nevoi impuse de natură și să consacru timpul astfel economisit pentru a dobândi valori de natură permanentă care vor fi ale mele pentru totdeauna, o podoabă durabilă pentru Eternul și imuabilul sine din mine însumi, în loc ca munca mea să servească la glorificarea acestui corp?

Cu cât reflectam asupra acestei probleme, cu atât eram mai puternic atras de viața simplă, fără ostentație, lipsită de aviditate pentru o poziție socială înaltă pe care mi-o imaginam. Singurul obstacol pentru această realizare, de altfel facilă, a proiectului meu, obstacol care mi se părea atât de greu de depășit, era că trebuia să obțin consimțământul mamei, ale cărei speranțe deja distruse pentru prima oară, prin brusca decizie a tatălui meu de a renunța la lume erau acum centrate asupra mea. Ea dorea să mă vadă devenind un om important și cu o situație materială solidă, deasupra tuturor nevoilor, și capabil să smulg familia noastră ruinată sărăciei și muncii ingrate căreia o condamnase renunțarea tatălui nostru, care, deliberat, dăruise tot ce strângătoarea mea mama economisise, și nu păstrase nici o rezervă la care să apeleze la nevoie. Știam că dacă ea mi-ar fi cunoscut cât de puțin planurile, aceasta ar fi făcut-o să sufere, iar eu voiam să evit acest lucru cu orice preț. În același timp nevoia de a mă consacra căutării realității era prea puternică

pentru a o putea suprima. Eram prins într-o dilemă, sfâșiat pe de o parte de datoria mea filială și propria mea dorință naturală de a ridica starea materială decăzută a familiei și, pe de altă parte, de dezgustul meu pentru lume. Dar ideea să-mi abandonez casa și familia nu mi-a venit niciodată în minte. Aș fi renunțat la tot, înțelegând drumul pe care mi-l alesesem, decât să mă despart de părinți sau să abandonez datoriile pe care le aveam față de ei. Plecând de la acesta, toată ființa mea se revolta la ideea de a deveni un ascet fără foc și cămin, depinzând de munca altora pentru subzistență. Dacă Dumnezeu este personificarea a tot ce este bun, nobil și pur, argumentam eu, cum poate porunci ca cei ce au dorința arzătoare să-l găsească și să se abandoneze Voinței Sale, să-și părăsească familiile, față de care au nenumărate obligații, în virtutea legăturilor pe care El Însuși le-a gravat în inima omului, și să vagabondeze dintr-un loc într-altul, suportați prin milă și caritate de cei ce onorează aceste legături. Simplul gând al unei astfel de existențe îmi repugna. Nu îmi puteam face nici o idee despre o viață care, într-un fel sau altul, direct sau indirect, ar aduce atingere demnității mele de om, capacității mele de a-mi folosi mâinile și talentele pentru a mă îngriji de nevoile mele și ale celor ce depindeau de mine și m-ar reduce, practic, la starea deplorabilă de paralytic, obligat să pedepsesc pe ceilalți, cu preocuparea de a avea grijă de nevoile lor vitale. Eram decis să trăiesc o viață de familie simplă și curată, lipsită de lux, în afara febrei rivalităților și paradelor sociale, permițându-mi să-mi satisfac obligațiile și să trăiesc liniștit de pe urma fructelor muncii mele, restrângându-mi dorințele și nevoile, pentru a avea suficient timp și liniște spirituală, absolut necesare pentru a-mi urma calm drumul pe care mi-l trasasem. La acea vârstă tânără, aceasta nu prea venea din intelectul meu, ci din ceva mai profund, care clădind peste eșecul pe care l-am încercat și triumfând asupra conflictului dezlănțuit în mine, decisese linia de viață pe care trebuia să-o adopt și s-o urmez. În acea epocă nu-mi puteam face o idee asupra teribilului vârtej de forțe suprafizice în care eu trebuia să plonjez orbește, și la ale cărui redutabile profunzimi mi-a venit un răspuns mulți ani mai târziu, răspunsul la enigma ce-a provocat umanitatea în decursul mileniilor.

Poate că acest răspuns aștepta o oportunitate, depinzând de o rară combinație de circumstanțe, permițându-i să se armonizeze curentului modern de gândire științifică și să umple prăpastia existentă între credința naivă pe de o parte și rațiunea critică de cealaltă parte. Nu pot atribui altei rațiuni aparenta singurătate pe care am încercat-o la acea vârstă lipsită de maturitate, când nu eram atât de perspicace pentru a depăși toate implicațiile pasului pe care mi-l propusesem, adoptând un mod de viață sobru și moderat, pentru a mă strădui să ating realizarea sinelui, ducând o viață de familie, în loc să mă eliberez rupând toate legăturile afective, cum se întâmpla cu sutele de oameni tineri dezamăgiți în fiecare an în țara mea, prin emularea aureolelor de prestigiu precedente, în acord cu autoritatea scripturală și tradițională.

În acea perioadă noi trăiam în Lahore și ocupam partea superioară a unei case cu trei etaje, pe o străduță îngustă din împrejurimile orașului. Cartierul era teribil de suprapopulat, dar din întâmplare, clădirile vecine erau mai joase decât a noastră, ceea ce ne permitea să avem suficient aer și soare și să beneficiem, fără

Am ales pentru practica mea un colț în una din cele două mici camere de care dispuneam și în fiecare zi, la primele lumini ale zorilor, mă duceam să meditez.

Începând cu meditația de scurtă durată, am prelungit, gradual, exercițiile până ce în intervalul câtorva ani, am devenit capabil să stau așezat în aceeași postură, drept și imobil, cu spiritul concentrat asupra mea și plasat ferm asupra obiectului concentrării, pe durată de ore, fără cel mai mic semn de oboseală sau agitație.

Cu o hotărâre riguroasă mă străduiam să urmez toate regulile de conduită prescrise pentru cei ce studiau yoga. Aceasta nu era deloc un lucru ușor pentru un tânăr de vârsta mea, fără îndrumarea personală a unui maestru respectat, să trăiesc la înălțimea exigentelor de sobrietate, de rectitudine și reținere cerute pentru ca practica yoga să fie încoronată de succes, în mijlocul veseliei și fascinației unui oraș modern și în compania constantă a camarazilor și amicilor zgomotoși și fără griji.

Dar am persistat, atașat tenace hotărârii mele, fiecare eșec stimulându-mă să dublez eforturile. Eram hotărât să îmblânzesc spiritul meu indisciplinat în loc să-l las să mă domine. În ce măsură am reușit, ținând seama de tendințele caracterului și circumstanțe, n-aș ști să spun. Dar dacă n-ar fi existat riguroasa înfrânare pe care am exersat-o asupra mea însumi pe parcursul mai multor ani, reținând cu o mână de fier impetuositatea și exuberanța tinereții mele turbulente, cred că n-aș fi supraviețuit încercării prin care am trecut la vârsta de treizeci și cinci de ani.

Mama înțelese din comportamentul meu, brusc diferit, și din atitudinea mea moderată că o schimbare de mari proporții se produsese în mine. Nu mă încerca niciodată dorința de a-i explica punctul meu de vedere, pentru a o pregăti în privința hotărârii pe care o luasem, repugnându-mi să-i produc cea mai mică suferință, păstrând pentru mine propriile proiecte de viitor pentru că mi se părea prematur, ca atunci când nu-mi terminasem studiile la colegiu, să anticipez o eventualitate, care putea fi pusă în discuție abia în momentul alegerii unei cariere.

Dar circumstanțele au concurat în așa fel încât am fost scutit de situația dezagreabilă de a destăinui mamei hotărârea mea. Fusesem primit al doilea într-un concurs destinat selecției de candidați pentru un înalt post guvernamental, dar din cauza unei modificări de procedură, în final nu am fost acceptat. De asemenea, dezaprobarea cumnatului meu a avut ca efect anularea propunerii de a urma o profesiune medicală. Tocmai atunci o bruscă alterare a sănătății mele datorată căldurii a creat o așa neliniște în inima mamei, încât a insistat să plec imediat în Cașmir, fără să acord nici o importanță studiilor, din moment ce sănătatea mea era în joc. Întrucât în acel moment critic am primit oferta de a fi nominalizat pe un post de funcționar slab plătit în Departamentul Lucrărilor Publice din acest stat, l-am acceptat, în grabă, cu consimțământul mamei și am plecat către magnifica vale, fără regrete, pentru a începe, viața mașinală și plictisitoare dintr-un mic birou.

Un an mai târziu, părinții mi s-au alăturat la Șringar și, puțin după aceasta, mama a început să caute pentru mine o alianță matrimonială. Vara următoare, la treizeci și trei de ani, am fost unit prin legăturile căsătoriei, după ritualurile tradi-

ționale de soția mea, cu șapte ani mai tânără ca mine și care aparținea unei familii pandite din Baramula.

Am speriat-o de la prima întâlnire, părăsind patul nupțial la ora trei dimineața, pentru a face un duș sub un șuvoi al unui robinet de apă curentă din templul vecin, aproape de râu, și revenind după o oră m-am așezat să meditez, fără să pronunț un cuvânt până la ora plecării spre birou. Ea s-a adaptat admirabil la ceea ce, în spiritul său ingenuu, părea să însemne un filon de excentricitate la soțul său, întotdeauna gata să mă primească cu un kangri cald², când reveneam din templu, amorțit de frig. Cam un an mai târziu am fost transferat în Jamu pentru a-mi desfășura activitatea în această provincie. Ea m-a însoțit câteva luni mai târziu, împreună cu părinții mei, cărora le era foarte dragă pentru simțul acut al datoriei și pentru atenția asiduă pe care le-o purta.

Anii au trecut. Nu fără greșeli și slăbiciuni din partea mea și cu întreruperi datorate circumstanțelor aflate în afară voinței mele. Dar niciodată n-am pierdut din vedere scopul pe care mi-l asumam și niciodată nu m-am îndepărtat de drumul ales, ca și cum era scris că trebuia în acest fel să mă prepar într-o oarecare măsură, fără să prevăd, pentru nimic în lume, criza căreia trebuia să-i fac față în marea încercare care mă aștepta.

În perioada acestui eveniment extraordinar, în 1937, aveam funcția de Secretar la dispoziția Directorului Educației din statul nostru. Înainte de aceasta avusesem același post la biroul Inginerului șef, de unde fusesem transferat pentru că avusesem curajul să comentez directivele injuste ale ministrului în funcție atunci, care manifesta adesea o plăcere perversă să-și maltrateze subalternii. În nici unul dintre aceste birouri nu-mi plăcea munca mea, cu toate că ceilalți colegi considerau că ocupam o poziție de invidiat.

Eram obligat să țin zilnic listele clasate și registrele de stat ale serviciului funcționarilor cu grad superior, să formulez propuneri pentru avansarea sau transferul lor, să răspund și să avizez cererile acestora și să mă ocup de solicitările lor. În consecință, în ambele situații eram determinat să am de-a face cu o importantă parte de personal, în sânul căreia un mare număr anticipând posibilitatea unor favoruri nemeritate în dauna camarazilor folosiți, neîndoindu-se de nimic, frecventau asiduu birourile în căutarea de oameni care să-i servească, ceea ce îi obliga pe colegii lor să facă același lucru, din teama de a nu fi distruși. Prin natura funcției îmi era absolut imposibil să scap comentariilor și criticilor referitoare la deciziile mele, care influențau viață sau cariera unei persoane sau a alteia. Anumite decizii aveau, de asemenea, efect invers de a mă face să-mi înfrunt propria conștiință în avantajul unor bieți candidați fără nici un sprijin, dar demni de interes. Din cauza dorinței mele de a decide cu o justețe egală, în toate cazurile, intram adesea în conflict cu influențe ascunse, care lucrau pe sub mână, în spatele fațadei aparent ireproșabile a administrației guvernamentale, și asta crea, din timp în timp, probleme insolubile și situații detestabile pentru mine. Aveam un straniu

² kangri = un mic ceaun de pământ ars, înconjurat de un spațiu în care sunt puși cărbuni aprinși pentru încălzire. Se plasează, în mod obișnuit, aproape de piele, sub rochia lungă

atașament pentru cauza oprimaților și această trăsătură a caracterului meu se manifesta împotriva propriilor mele interese. Aceasta m-a făcut să refuz de două ori oferte de promovare, înainte de a-mi veni rândul, fiind preferat față de colegi mai vârstnici.

Acest tip de profesie nu convenea temperamentului meu, însă neposedând nici o calificare pentru o altă meserie, nici mijloace sau înclinații să mă formeze în vederea unei ocupații mai captivante, continuam activitatea de rutină în care m-am împotmolit de la început. Munceam greu și cât puteam de bine, dar eram mai interesat de studiul și practica yoga decât de cariera mea oficială. Consideram aceasta din urmă ca pe un mijloc de a-mi câștiga existența numai atât cât să fie suficient pentru a acoperi nevoile noastre esențiale. Plecând de la aceasta, cariera mea nu avea nici valoare, nici importanță pentru mine. Îmi repugna să fiu prins în controversele unei prese de competitori disputând aprig, de-o parte și de alta, și cum acesta se întâmpla aproape zilnic, crea valuri de anxietate, deranjând suprafața normal calmă a lacului spiritului meu, pe care mă străduiam să-l păstrez imperturbabil și senin, pentru că aceasta era indispensabil în practica yoga. Numai după câțiva ani, când am intrat în Departamentul Lucrărilor Publice, nori de intrigă au început să plutească asupra inginerului șef din acea epocă, a cărui tentativă de a împiedica acțiunile murdare ale funcționarilor corupți, i-a atras tot felul de dificultăți. Un complot a fost urzit în jurul său de subordonați în cârdășie cu persoane oficiale din minister, la care participau cei ce au fost privați, urmare intervențiilor sale, de nenumărate facilități cu care ei erau obișnuiți. Conspirația și-a atins scopul și funcția i-a fost retrasă cu mult înainte de expirarea termenului, spre stupefacția celor care erau la curent cu dedesubturile afacerii.

După suspendarea sa, am rămas fără apărare în fața unei legiuni de inamici puternici și vindicativi care l-au montat pe ministru împotriva mea, recurgând la metode necinstite pentru a mă agasa și a-mi face rău. Picătura care a umplut paharul a fost o critică pe care eu am formulat-o când eram în subordinea noului inginer-șef, împotriva unui ordin defectuos primit de la minister, care a reușit, spre marea mea ușurare, să mă mute din acel loc, unde atmosfera devenise mult prea viciată pentru a te simți bine.

La Direcția de Educație condițiile erau mai liniștitoare pentru mine. Nu erau ocazii de corupție la aceeași scară ca la Departamentul Lucrărilor Publice. În consecință, alternanța inoportună de mașinație și manevre de contra ofensive, care caracteriza în permanență biroul precedent era, de asemenea, absentă. Acolo drumul meu a urmat fără piedici până în 1947. În mare parte, din cauza sentimentului de securitate și a atmosferei plăcute din acest nou post am fost capabil să mențin legăturile cu el, împotriva încercărilor pe care a trebuit să le înfrunt și incertitudinii angoasante pe care a trebuit să o suport o lungă perioadă, ocupându-mă, în continuare, cu treburile cotidiene, la masa mea de lucru.

Capitolul 2

M-am născut în 1903 într-un mic oraș, Geru, la aproximativ 30 km de Șrinagar, capitala Cașmirului, în casa părinților mamei mele. Ea se afla acolo în momentul nașterii mele pentru a beneficia de îngrijirile și atenția surorii mai mari și a fraților săi în timpul nașterii. Tatăl meu construisese, pe cheltuiala sa, o mică locuință cu un etaj pe un mare teren al lor. Era un edificiu umil, făcut din cărămizi uscate la soare și cu un acoperiș de paie, dar care ne-a servit drept locuință mult timp, în anii copilăriei mele și apoi, din când în când, de fiecare dată când eram obosiți de oraș și când simțeam nevoia unui aer de țară.

Primele mele amintiri din copilărie se conturează, vag, în jurul unei case de mărime medie, într-un cartier liniștit din orașul Șrinagar. Mi-amintesc încă o scenă în care eram strâns în brațele matusii materne mai vârstnice, care mă consola cu cuvinte dulci și duioase după un acces de plâns prelungit, provocat de furia mamei pentru că stătusem afară prea mult timp, jucându-mă cu alți copii. Cum eram fiul său unic, ea nu mă îmbrăca niciodată cu haine frumoase, pentru a mă feri de deochi, nici nu-mi permitea să stau mult timp afară, de frica accidentelor.

O altă amintire din copilărie, de neșters, este o noapte luminată de lună când, împreună cu mama și unul dintre unchii materni, am dormit la un etaj superior, acoperit parțial și deschis lateral, într-o mică cabană de lemn, care folosea de hambar, tip de construcție foarte comună în locuințele rurale din Cașmir. Călătoria pe cai toată ziua pentru a ajunge la locuința îndepărtată a unui pustnic renumit, și nereușind să ajungem la destinație, a trebuit să căutăm, la căderea nopții, adăpost în casa unui fermier, care ne-a găzduit astfel peste noapte. Nu-mi pot aminti înfățișarea sfântului, ci doar părul său lung, împletit, căzându-i peste umeri în timp ce stătea cu picioarele încrucișate, sprijinit de unul dintre pereții minusculei sale camere, cu fața către ușă. Îmi amintesc cum m-a luat în brațe și mi-a mângâiat părul, pe care mama îl lăsase să crească, pentru a respecta jurământul solemn pe care-l făcuse, să nu mă tundă sau radă până în momentul când ar fi avut loc, pentru mine, ceremonia de investitură a cordonului sacru.¹

Mulți ani mai târziu, când eram suficient de mare pentru a înțelege, mama mi-a povestit motivul vizitei sale la sfânt. Mi-a spus cum, cu câțiva ani în urmă, el i-a apărut în vis, într-un moment de mare anxietate. Ziua precedentă trecuse printr-o stare de neliniște pentru că eu eram incapabil să înghit ceva, gâtul

¹ (NTF) ceremonie de inițiere pentru tinerii brahmani.

fiindu-mi puternic inflammat. Nenumărați martori oculari îi povestiseră mamei povești uluitoare despre minunile făcute de acest personaj sfânt și, în visul său, Sfântul a apărut, mi-a deschis gura ușor, împingând degetul delicat până în fundul ei, apoi i-a făcut semn să mă hrănească și a dispărut. Trezindu-se tresărind, mama m-a strâns la sân și, spre imensa ei ușurare a simțit cum sugeam și înghițeam laptele fără dificultate. În culmea fericirii, datorată acestei însănătoșiri rapide, pe care o atribuia puterii miraculoase a sfântului, ea a făcut un jurământ, de a se duce la locul unde trăia pustnicul spre a-i mulțumi personal pentru această binefacere. Din cauza preocupărilor casnice și celorlalte obligații, nu și-a putut realiza pelecetul timp de mai mulți ani, și l-a întreprins la o dată când eu crescusem destul pentru a păstra o vagă amintire călătoriei și vizitei. Cea mai surprinzătoare parte a întâmplării, pe care mama mi-o reamintea repetat, era că, în momentul în care ne-am apropiat de ermit, după ce am pătruns în încăperea sa, acesta s-a informat, cu indiferență, dacă am fost capabil să sug și să înghit, după vizita ce i-o făcuse mamei, în visul său. Stupefiată, mama a căzut prosternată la picioarele sale cerând umil binecuvântarea pentru mine. Nu pot garanta autenticitatea privind partea miraculoasă a acestui episod. Tot ceea ce pot spune este că mama era credibilă și dotată cu o perspicacitate critică în toate celelalte lucruri.

Am povestit acest episod ca o vagă amintire a primei copilării. De atunci, nenumărate povești, cu evenimente similare și chiar mai incredibile, mi-au fost relatate de martori oculari, demni de încredere și extrem de inteligenți, însă la un examen mai riguros materia furnizată se dovedea susținută de probe prea slabe, ca să reziste impactului unei anchete științifice stricte. Mult timp n-am acordat nici o atenție unor astfel de istorii și pot, și astăzi, să afirm categoric că un yoghin real, în contact cu o altă dimensiune și capabil să producă fenomene psihice, voluntar, este cel mai rar lucru întâlnit în lume.

Un alt eveniment remarcabil al copilăriei mele, la vârsta de opt ani, căruia-i păstrez o amintire vie, s-a produs într-o zi când mergeam de-a lungul unei străzi din Șrinagar, la începutul primăverii, îndreptându-mă spre casa preceptorului nostru spiritual. Cerul era acoperit și drumul noroios, ceea ce făcea mersul dificil. Dintr-o dată, cu viteză de fulger, o întrebare rapidă, pe care nu mi-o pusesem niciodată până atunci, mi-a traversat mintea. Am rămas, imobil ca un buștean în mijlocul drumului, confruntat cu profunzimile ființei mele prin următoarea întrebare: „Cine sunt eu?” asociată alteia, referitoare la obiectele din jur: „Ce înseamnă toate astea?”. Toată ființa mea, la fel ca și tot ce mă înconjura, părea că-și asumase aspectul unei interogații neîntrerupte, imperioase, ne-admițând nici un răspuns, care mă lăsa mut și neputincios, încercând cu toate forțele să găsesc un răspuns, până când capul a început să mi se învârtă și obiectele din jur au început să devină mobile și să danseze. Aveam vertij, eram bulversat și epuizat, abia mă țineam să nu cad pe strada noroioasă. Făcând un efort să-mi revin, mi-am continuat drumul, mintea mea de copil fierbând în urma incidentului, a cărui semnificație, la vârsta aceea, n-o puteam înțelege deloc.

Câteva zile mai târziu, am avut un vis remarcabil în care mi-a fost dată viziunea fugitivă a unei alte existențe, nu ca un copil sau adult, ci dotat cu o personalitate de vis, foarte diferită de modul meu obișnuit de a fi. Am văzut un loc

paradisiac, populat de ființe divine, celeste, și eu însumi fără corp, de nerecunoscut – difuz – eterat, un străin aparținând altui ordin, și totuși asemănător cu mine, propria mea ființă fiind transfigurată, într-un cadru spectaculos, luminat și liniștitor, opus mediului mizerabil și zgomotos unde trăiam. Din cauza unicei și extraordinare intensități, visul mi s-a imprimat într-o manieră de neșters în memoria, încât pot să îl evoc clar și astăzi. În timpul anilor ce au urmat, de câte ori îmi aminteam această scenă din vis, ea era însoțită invariabil de un sentiment de încântare și de o profundă nostalgie pentru fericirea extatică, inexprimabilă, de care m-am bucurat în acel scurt interval. Visul era, probabil, răspunsul la întrebarea copleșitoare și inevitabilă care se ridica din profunzimile ființei mele, câteva zile înainte, primul irezistibil apel al altei lumi invizibile care, așa cum am înțeles mai târziu, este ACOLO, foarte aproape de atins, totdeauna intim apropiată și totuși, pentru cei care-i întorc spatele, mai îndepărtată decât cea mai îndepărtată stea de pe cer.

În 1914 am făcut o călătorie la Lahore, unde tatăl meu trebuia să se prezinte personal la Trezorerie pentru a-și primi pensia. Din acea zi, până la nominalizarea mea în 1923, am locuit acolo vara și iarna. Acolo mi-am făcut studiile de școală secundară și doi ani de colegiu, stânenit chiar la acea fragedă vârstă, de circumstanțele nefavorabile ale existenței noastre.

Trăiam în condiții de sărăcie și n-aveam șansa să am un ghid sau preceptor particular. Cu mare dificultate, mama putea să găsească bani pentru hainele și cărțile absolut indispensabile. Cum posibilitatea de a cumpăra alte cărți mi-era refuzată, studiul meu trebuia restrâns la clasicii de la școală. Dar curând am avut șansa să citesc, când aveam cam doisprezece ani, o traducere în urdu, ușor prescurtată, a cărții „1001 de nopți”, pe care am descoperit-o din întâmplare în casa mătușii mele. Pentru prima oară, această carte a născut în mine o sete arzătoare de povești, de povestiri, de aventuri și călătorii, de altă literatură românească, și această sete a continuat, fără să se diminueze, de-a lungul multor ani. La paisprezece ani, începând cu povestiri ușoare, am trecut de la urdu la engleză, devorând avid toate povestirile și romanele ce-mi cădeau în mână. Plecând de la nuvele și lecturi puțin serioase am trecut, progresiv, la opere elementare de popularizare ale științei și filosofiei, disponibile în mica bibliotecă a școlii.

Citeam cu lăcomie, spiritul meu în curs de dezvoltare era avid de răspunsuri satisfăcătoare la întrebările ce apăreau, ca urmare a examenului atent, căruia-i supusesem mica lume în care trăiam, și a observațiilor răzlețe asupra lumii vaste pe care tocmai o cunoșteam, din ce în ce mai mult, din expunerile pitorești conținute în aceste cărți.

Am fost crescut într-o atmosferă strict religioasă de mama mea, care avea o credință neclintită în fiecare dintre nenumărații zei și zeițe din panteonul său suprapopulat. Ea obișnuia să meargă la templu cu mult înainte ca prima geană de lumină să apară la orizont, și revenea în zorii zilei pentru a se ocupa de menaj și nevoile casei, în special pentru a prepara pentru mine frugalul mic dejun. Din prima copilărie am adoptat implicit orientarea credinței sale religioase simple,

uneori pe punctul de a renunța la delicioasele ultime ore de somn, către zori, pentru a merge cu ea la templu. Cu atenție captivată ascultam faptele eroice supraomenești ale lui Krishna, pe care unchiul meu matern le citea cu voce tare, în fiecare seară până către miezul nopții, în traducerea sa favorită din Bhāgavata-Purana, o carte faimoasă de mitologie hindusă conținând povestiri ale întrupării zeului Vishnu sub forma umană. După credința populară, Krishna a împărtășit învățământul sublim din Bhāgavada-Gītā, războinicului Arjuna, pe câmpul de luptă, înainte de a începe acțiunea, în războiul epic din Mahabharata. Minunându-mă faptele eroice miraculoase și supranaturale, de curaj și forță, povestite în expunere cu abundență de detalii, care transporta imaginația mea de copil în domenii fantastice, acceptam orbește fiecare incident imposibil și incredibil, pe care povestirea îl expunea ca adevărat, și eram plin de dorința de a deveni eu însumi o ființă supraomenească, cu puteri identice.

Informația pe care o strângeam acum, plecând de la textele școlare și de o formă mai aprofundată prin studiul altor cărți, a acționat drastic și a avut ca efect purificarea spiritului, gradual, de noțiunile iraționale și fantastice pe care le acumulasem în copilărie, înlocuindu-le cu-o viziune rațională și realistă asupra lumii.

Uneori, remarcând o perfectă identitate între ceea ce simțeam dar nu puteam articula și ideea clar exprimată de un autor, eram atât de transportat de emoție încât lăsam cartea, mă ridicam și umblam măsurând camera câțva timp, înainte de a-mi relua lectura.

În acest mod spiritul a fost fascinat, puțin câte puțin, mai curând prin ideile înnăscute asupra naturii lucrurilor, dezvoltate prin exercițiul minții, în atmosfera salubă a literaturii, decât prin influența marilor gânditori ale căror idei, exprimate în operele lor, mi le însușisem. În perioada în care am terminat primul an de liceu, efectul lecturilor, în special tratatele elementare de astronomie și de științe naturale, la care aveam acces în biblioteca colegiului, ca și propriile idei formate și confirmate printr-o reflexie continuă, deveniseră suficient de puternice pentru a mă face să mă lansez într-o direcție opusă celeia pe care-o urmasem în copilărie și, în scurt timp, m-am descoperit ca agnostic integral, plin de îndoieli și de întrebări referitoare la noțiunile extravagante și credințele iraționale ale propriei mele religii, cărora le acordasem completă încredere câțiva ani înainte.

Alungat de sub acoperișul sigur pe care credința simplă a mamei mi-l furnizase, spiritul meu încă neancorat era legănat, ici-colo, agățându-se de o idee un timp, apoi schimbându-l cu o alta, care se dovedea la fel de nestăpânită după o clipă. Am devenit neliniștit, agitat, temerar, incapabil să liniștesc focul incertitudinii și al îndoielii, aprins de propriile mele studii incoerente. Fără să fi citit nici o carte clasică de religie și nici un text spiritual, pentru a contrabalansa efectul tendințelor materialiste recunoscute de operele științifice pe care le cercetasem atent, m-am atașat de acestea din urmă, mânuindu-mi armele cu o așa dexteritate, încât, în dezbaterile din Colegiu, la fel ca și în discuțiile private, puțini susținători ai primului punct de vedere ajungeau să-și poată apăra pozițiile. Cu toate că nu studiasem nici o religie, nici nu încercasem vreo metodă de experiență spirituală directă, nici nu acumulasem cunoștințe sistematice ale unei științe sau filosofii, cu excepția a ceea ce-mi fusese furnizat de câteva volume elementare, întrebările și

problemele care-mi agitau mintea, la acea vârstă fragedă, nu găseau niciodată o soluție satisfăcătoare în nici o carte de știință, de filosofie sau religie. Mai înverșunat să demolez decât să construiesc, m-am dăruit pasiunii mele devastatoare pentru lectură, pe punctul de a neglija, în cel de-al doilea an, studiile prescrise, și să dau bibliotecii prioritate față de școală.

Am fost confruntat cu o bruscă întrerupere, provocată de eșecul examenului la Colegiu, către sfârșitul anului 1920. Șocul a doborât, cu o singură lovitură, fortăreața aparent invincibilă a scepticismului intelectual pe care judecata mea imatură o făurise în jurul meu.

În loc să mă înconvoi, să mă nărui, m-am orientat cu hotărâre în direcția unui drum trasat, în realitate, de natură, așa cum el este trasat în acest moment, pentru mii de alți bărbați și femei din lume. Nu puteam prevedea atunci ceea ce se va manifesta ca urmare, la fel cum nici un exercițiu de imaginație nu poate permite, chiar unui om inteligent, să-și formeze cea mai neînsemnată părere despre ceea ce-l așteaptă pe planul supraconștient. Deceționat, pierzându-mi iluziile, m-am orientat, în final, către practica yoga, nu ca un expedient pentru a mă sustrage consecințelor propriilor mele lipsuri, ci ca o metodă practică la dispoziția spiritelor însetate, pentru a verifica individual adevărurile centrale ale religiei.

Întrucât nimic tangibil nu se produse aproape șaptesprezece ani, de la șaptesprezece până la treizeci și patru de ani, am început să disper, înclinat uneori să mă îndoiesc de metoda adoptată, alteori să suspectez întreaga știință. Chiar după trecerea de la o stare de spirit haotică la o tendință mai mult sau mai puțin spirituală, elementul critic din natura mea nu m-a părăsit niciodată cu totul. Nu puteau să mă satisfacă aspirațiile himerice și fantezmele datorate unei feste jucate, unei imaginații încordate de o expectativă intensă și de alte fenomene similare, care nu mă impresionau deloc. Printr-o practică continuă atinsesem, fără îndoială, un înalt grad de competență în arta de a păstra spiritul într-o stare de fixitate o perioadă îndelungată, și să mențin o condiție de absorbție mult timp, fără inconfort, dar aceasta prin ea însăși nu era o probă de dezvoltare supranaturală, nici o evidență de succes în întreprinderea în care mă angajasem. Studiul scrierilor sacre și literatura altor religii nu erau suficiente pentru a calma elementul neliniștit al naturii mele, nici pentru a echilibra în mine spiritul zbuciumat al investigației critice. Ici și colo pasaje izolate din învățămintele profeților și expuneri ale înțelepților găseau un ecou în profunzimile ființei, dar nu într-atât încât să câștige adeziunea intelectului meu intransigent. Faptul însuși că religiile existau în lume, provenind de la profeți și înțelepți inspirați, tot făcând să urce originile lor la revelația Creatorului, difereau radical în cosmogonia lor, în modul lor de adorație, norme religioase, ritualuri și chiar în câteva principii de bază, era de natură să permită apariția îndoielilor serioase în mine, relativ la aserțiunea, bine fondată, că materia revelată era o comunicare venind direct de la Dumnezeu, sursă infailibilă a întregii înțelepciuni, și nu doar creația spiritelor avansate, dar încă incomplete, în contact intermitent cu un plan de conștiință mai înalt.

Demolarea totală de către știință, încă de la început, chiar a unor citadele ale religiilor perimate, în special în domeniul cosmologic, era suficientă în ochii mei pentru a descoperi vulnerabilitatea celorlalte aspecte ale acestora și a le expune,

într-un moment oarecare, atacurilor adversarului lor acum devenit puternic. Dar însăși știința, de altfel extrem de utilă, făcând servicii în calitate de berbec de asalt pentru a zdrobi religia și, dacă nu a o anihila cel puțin s-o scoată din luptă, era în ochii mei inaptă să dețină autoritatea asupra domeniului în care religia își exercita jurisdicția. Ea nu oferea nici o explicație satisfăcătoare pentru existența mea individuală sau pentru creația infinit complexă din jurul meu. Confruntată cu un mister care se adâncea odată cu progresul cunoașterii, ea nu era încă în situația de a fi o sursă de iluminare asupra întrebărilor care, după propria mărturisire, depășeau domeniul său de investigare actual. Eram avid de raționalism în domeniul religios, de cult care duce la adevăr, indiferent care sau ce ar fi fost acesta. Nu exista pentru mine spectacol mai penibil decât să văd un om inteligent și conștiincios pledând pentru o absurditate pe care și un copil o putea remarca, numai pentru faptul că ea reprezenta un obiect al credinței sale, la care trebuia să subscrie cu orice preț, chiar dacă asta semnifica sacrificarea rațiunii și a adevărului. Pe de altă parte, iraționalitatea celor care încercau să comprime universul în limitele registrului strâmt al rațiunii era la fel de deplorabilă, aceștia își ignorau astfel natura propriei lor conștiințe. Entitatea necunoscută, care se află în corpul uman, este încă învăluită în mister și facultatea rațională, unul din atributele sale intrinseci, nu este cu nimic mai puțin o enigmă decât posesorul acestei facultăți.

Tentativa de a explica cosmosul numai în termenii experienței umane, interpretată prin rațiune, este un efort la fel de irațional pentru a rezolva enigma universului, cum ar fi judecata asupra unui obiect, după reflectarea acestuia în oglindă, care, atât cât noi știm, riscă să se tulbure, să multiplice sau să deformeze imaginea și să reprezinte incorect originalul.

Conflictele și controversele care continuau între diferitele confesiuni, pe de o parte, și între credință și filosofie pe de altă, mă determinau să mă întreb dacă va fi vreodată posibil să avem o religie care să fie agreabilă pentru întreaga umanitate, care să fie acceptabilă în egală măsură pentru filosof și pentru țăran, la fel de bine primită de raționalist cât și de preot. Dar o astfel de întrebare ar fi putut să primească un alt răspuns decât unul negativ, atâta timp cât adevărurile axiale ale unei asemenea religii mondiale nu erau demonstrate empiric ca alte legi și fenomene ale naturii universale recunoscute? Evident, nu. Pentru a convinge rațiunea de a transcende este esențial să-i menajăm ascensiunea într-un fel care să nu-i fie incompatibil, prin neviolarea nici una dintre principiile sale. Cum nici una dintre religiile existente nu este dispusă să accepte acest gen de abordare, chiar în domeniul strict temporal, cu atât mai mult în cel spiritual, se pare că nu există posibilitate de compromis între cele două și, în consecință, sunt puține șanse ca o credință universală să se dezvolte.

În ciuda unei creșteri impresionante a cunoașterii umane din ultimele două secole în toate celelalte domenii, principiile fundamentale ale religiei sunt încă subiecte de dezbatere și controverse. Nu putea fi altfel nici cu privire la acest caz particular, pentru că spiritul de cercetare deschis a fost, în general, reprimat în trecut. Considerate în contextul unui univers rigid, determinat de legi, așa cum știința le expune, miracolele și manifestările supranaturale asociate credințelor religioase îmi păreau a nu fi altceva decât fenomene izolate, incorect interpretate de

o lege cosmică încă învăluită în mister, care trebuia întâi să fie înțeleasă, pentru ca o explicație satisfăcătoare a aparentelor obscurități și anomalii ale religiilor și experiențelor religioase să fie posibilă.

Chiar expunerile manifestărilor observate, după toate aparențele supranaturale, și fenomenele extraordinare manifestate de mediumuri și persoane dotate cu facultăți parapsihice din toată Europa, chiar surprinzătoare și pasionante, mă lăsau adesea sceptic, incapabil să concilies ordinea armonioasă observată în natură cu manifestările bizare înregistrate în ședințele mediumnice.

Nu mă puteam lăsa convins că o natură ce-și respectă propriile legi, încununându-și gloria în frumusețea și perfecțiunea minunatului organism uman, putea fi atât de inconsecventă în cazul câtorva bărbați și femei cu o constituție specială, ei înșiși la fel de ignoranți asupra naturii puterii ce se manifesta prin ei, ca spectatori ai propriilor lor isprăvi extraordinare, pe punctul de a abandona ordinea perfectă, dominantă în universul material, pentru a se arunca cu corpul pierdut în jocuri anarhice pe plan spiritual.

Că cel puțin unele, din aceste manifestări erau autentice, nu se putea pune la îndoială. Dar cum puteai să-ți dai seama? După mai mulți ani am fost capabil să descopăr sursa de fenomene uluitoare și să le fac să se înalțe la o minunată putere supra-inteligentă în om, care este pe rând cauză de iluminare și de mistificare; de iluminare în scrierile revelatoare ale geniului, de mistificare în mascaradele deconcertante ale spiritelor și demonilor la mediumuri și posedați; care este, pe rând beatifică și îngrozitoare; beatifică în viziuni și încântarea extazului, îngrozitoare în umbrele respingătoare ale nebuniei.

Interesul pe care îl acordam studiului și practicii yoga nu era realizarea unei dorințe profunde de a poseda daruri psihice.

Farsele și păcălelile practicate, uneori, de oameni din această categorie, punerile în gardă conținute de textele sacre, împotriva etalării și abuzului puterilor spirituale și, mai presus de toate, inutilitatea unui efort absolut incapabil să procure o binefacere durabilă nici pentru sine nici pentru alții, toate acestea constituiau pentru spiritul meu motive suficiente pentru a se ridica deasupra tentației de a dobândi puteri, pentru a sfida legile materiei, fără a poseda în același timp forța de voință necesară pentru a le supune legilor spiritului. Importanța acordată în anumite cărți de yoga, atât în Orient cât și în Occident, dezvoltării puterilor psihice, numai în vederea obținerii succesului în întreprinderi mundane, mă făcea totdeauna să mă mir de incoerența naturii umane, care, chiar și în cazul unui sistem destinat să dezvolte aspectul spiritual al omului își concentrează atenția mai mult asupra dobândirii facultăților vizibile și uimitoare ale corpului sau spiritului, mai degrabă decât asupra invizibilelor, dar liniștitoarelor posesiuni ale sufletului.

Scopul pe care-l vizam era mult mai înalt și mai nobil decât ceea ce puteam aștepta de la cea mai seducătoare achiziție de daruri supranaturale atât de râvnite. Aspiram să ating acea condiție a conștiinței care este, după tradiție, scopul ultim al yoga, ce transportă ființa încoronată în regiuni de glorie și fericire de nespus,

dincolo de domeniul opozițiilor, unde este eliberată de dorința de a trăi și de frica de moarte. Această stare de conștiință extraordinară, interior conștientă de propria sa perfecțiune insuportabilă, era prețul suprem către care veritabilii candidați ai yoga trebuiau să-și dirijeze eforturile. Posedarea puterilor supranaturale de gen obișnuit, fie ea fizică sau psihică, din momentul în care lăsa omul să se zbată în oceanul tumultuos al existenței, fără să-l aducă mai aproape de soluția marelui mister, nu mi se părea deloc mai importantă decât posesia altor comori terestre, toate destinate dispariției odată cu VIAȚA.

Realizările științei au pus la îndemâna omului posibilități uluitoare, nu mai puțin fantastice decât ceea ce este raportat ca cea mai extraordinară realizare de tip supranatural, cu excepția uneia singure – MIRACOLUL EXPERIENȚEI TRANSCENDENTE, a acestei revelații care, acordată periodic indivizilor cu o constituție specială, accelerând progresul etic necesar unei ordini sociale pacifice și productive, avea nu numai să contribuie într-o măsură inestimabilă să ridice umanitatea la statutul său material actual înalt, dar și să facă posibile și profitabile miracolele științei.

Către starea incomparabilă de pură cunoaștere, liberă de limitări spațiale și temporale, acea stare pe care vechii înțelepți ai Indiei o celebraseră în termeni încântători, considerând-o ca cel mai înalt obiectiv al vieții și efortului omenesc, doream din toată inima să-mi iau zborul.

Capitolul 3

Trezirea bruscă de Kundalinî la o persoană al cărei sistem nervos a atins gradul de maturitate cerut în dezvoltarea sa, urmarea unei eredități favorabile, al unui mod de viață corect și al unui efort mental adecvat, este adesea susceptibilă să creeze un efect derutant asupra spiritului. Explicația acestui fapt, deși extrem de simplă, nu poate fi ușor acceptată de gândirea contemporană, care consideră spiritul uman ca un produs finit, depinzând după unii exclusiv de activitatea celulelor creierului, apărând și sfârșindu-se în același timp cu trupul, după alții de sensibilitatea materiei gri și albe inserate în pavăza sa osoasă, de substanța mentală cosmică extrem de subtilă și omniprezentă a SPIRITULUI UNIVERSAL și încă, după alții, de existența în corp a unui suflet individual nemuritor. Fără să insistăm asupra justetei acestor ipoteze avansate, pentru a ne da seama de existența spiritului este suficient, pentru ce ne-am propus, să spunem că, după surse autorizate în materie de yoga, activitatea creierului și cea a sistemului nervos din care aceasta provine – fie că este de la o sursă spirituală eternă, existând prin ea însăși, sau de la un suflet încarnat – depind de existența în corp a unui element vital subtil, cunoscut ca Prâna, care pătrunde fiecare celulă din toate țesuturile și fluidele organismului, într-un fel asemănător electricității care pătrunde fiecare atom dintr-o baterie.

Acest element vital are o corespondență biologică la fel cum gândirea are un corespondent biologic în creier, sub formă unei esențe bio-chimice extrem de rafinate, de natură a tot ce este mai delicat sau volatil, extrasă prin nervi din masa organică înconjurătoare. După extragere, această substanță vitală se află în creier și în sistemul nervos și este capabilă să genereze o radiație subtilă, imposibil de izolat prin analiză de laborator. Ea circulă în organism ca impulsie motrice și senzație, dirijând toate funcțiile organice ale corpului pe care le pătrunde, și lucrează prin energia vitală cosmică, superior inteligentă sau – Prâna – prin care corpul este continuu modificat, exact cum stratul chimic sensibil de pe o placă fotografică este afectat de lumină.

Termenul de *Prâna*, așa cum este folosit în textele Yoga, semnifică, pe rând, energia vitală cosmică și conducătorul biologic subtil în corp, amândouă fiind inseparabile. Chiar în clipa în care corpul moare, această rară esență organică suferă imediat o alterare chimică, încetând să servească drept mediu pentru prima,

aşa cum era aptă să o facă mai înainte. În mod normal munca de extracţie de – Prâna – pentru a hrăni creierul este realizată printr-un grup limitat de nervi, operând într-o regiune circumscriasă a organismului, cu rezultatul următor, conştiinţa unui individ nu manifestă variaţii în natura sau amplitudinea sa, pe toată durata vieţii prezentând o constanţă care contrastează puternic cu schimbarea continuă a înfăţişării corpului. O dată cu trezirea Kundalinî, acest echilibru suferă o modificare radicală, afectând întregul sistem nervos, urmare căreia un vast grup de nervi sunt stimulaţi şi intră în acţiune, ceea ce ajunge la transmiterea unei aprovizionări enorme a creierului, cu o formă mai concentrată de radiaţie prânică, extrasă printr-o extindere extrem de crescută a corpului. Efectele acestei mari deschideri, a acestui imens şuvoi crescut, de o formă nouă de curent vital în activitatea cefalică, prin cordonul medular, înainte ca sistemul să fie pe deplin obişnuit, poate fi imaginată, dacă se ia în consideraţie că brusca creştere a şuvoiului de sânge către creier poate genera efecte ca: leşin, insensibilitate completă, excitaţie, iritabilitate, sau în cazuri extreme, delir, paralizie şi moarte. Trezirea poate fi graduală sau bruscă şi variază în intensitate şi consecinţe la diverşi indivizi, în funcţie de dezvoltare, constituţie şi temperament, dar la cea mai mare parte dintre cazuri conduce la o mare instabilitate emoţională, la o mai mare susceptibilitate a condiţiilor mentale aberante ale unui subiect, în principal din cauza fie a unei eredităţi încărcate, fie a unor conduite greşite, fie a lipsei de moderaţie sub o formă sau alta.

Lăsând la o parte cazurile extreme, care se termină prin nebunie, această generalizare este aplicabilă tuturor fiinţelor umane în care Kundalinî este, congenital, mai mult sau mai puţin activă, incluzând misticii, medium-urile, oamenii de geniu şi pe cei ale căror dezvoltări intelectuale sau artistice, de un ordin excepţional, se diferenţiază discret de geniu.

În cazul celor la care Trezirea se produce imediat, ca rezultat al meditaţiei yoga sau a altor practici spirituale, impactul brusc al puternicului curent vital asupra creierului şi a celorlalte organe este însoţit adesea de grave riscuri şi condiţii mentale stranii, variind de la un moment la altul, manifestând la început particularităţile anormale ale medium-ului, misticului, geniului şi nebunului, toate pe rând.

Eu nu aveam nici o noţiune despre secretele tehnice ale acestei ştiinţe, nici despre modul de operare al acestei energii, nici despre sferele de activitate, atât de vaste şi variate cât umanitatea însăşi. Nu ştiam că-mi înfipsesem sapa până la rădăcina fiinţei mele şi că întreaga mea viaţă era în joc. Ca marea majoritate a oamenilor interesaţi de yoga, nu mă îndoiam că un sistem, conceput pentru dezvoltarea posibilităţilor latente şi a calităţilor celor mai nobile în om, putea să comporte riscuri, uneori redutabile, în măsură să compromită sănătatea mentală şi să distrugă vitalitatea sub greutatea condiţiilor mentale, complet străine sieşi şi incontrolabile.

A treia zi după Trezire nu mă simţeam în stare să meditez şi îmi petreceam timpul ţintuit la pat, neliniştit cu privire la starea anormală a spiritului şi la epuizarea trupului. Ziua următoare, când m-am aşezat să meditez, după o noapte practic fără somn, am observat, spre marea mea consternare, că eram total lipsit de capacitatea de concentrare a atenţiei asupra vreunui punct, chiar pentru scurt timp, şi că

un fir fin de esenţă radiantă care-mi invadase creierul, cu un efect atât de întăritor şi depăşind pe primele două, acum se deversa automat cu o lumină sinistă, care în loc să mă exalte, avea asupra mea cea mai deprimantă influenţă.

Zilele ce au urmat au avut toate aparenţa unui coşmar prelungit. Era ca şi cum m-aş fi aruncat brusc de pe stânca sigură a normalităţii în vârtejul nebunesc, dezlănţuit, al unei existenţe anormale. Dorinţa zeloasă să mă aşez şi să meditez, care fusese prezentă totdeauna zilele precedente, a dispărut brusc şi a fost înlocuită de un sentiment de oroare pentru supranatural. Vroiam chiar să-mi alung toate gândurile. În acelaşi timp încercam un dezgust brusc faţă de muncă şi conversaţie, cu rezultatul inevitabil ca, existând fără să fac nimic, timpul să mă asuprească greu, adăugându-se condiţiilor deja înnebunitoare ale minţii.

Noaptea erau şi mai teribile. Nu puteam suporta lumină în cameră când mă retrăgeam la culcare. Imediat ce capul atingea perna, o limbă largă de foc se ridica prin coloana vertebrală până în cap. Era ca şi cum un jet de lumină puternică se prăvălea continuu în coloana vertebrală şi, aruncându-se până în craniu, prindea mai mult volum şi viteză în timpul orelor de obscuritate. De fiecare dată când închideam ochii, vedeam un straniu cerc de lumină, în care curenţi luminoşi formau vârtejuri şi vâltori deplasându-se rapid dintr-o parte în cealaltă. Spectacolul era fascinant dar îngrozitor, impunând un respect amestecat cu o teamă misterioasă şi supranaturală, care uneori mă îngheţa până în măduva oaselor.

Doar cu câteva zile înainte aveam obiceiul, când mă culcam seara, să invit somnul urmărind o înlănţuire de asociaţii de idei plăcute, care mă conduceau, fără să-mi amintesc cu precizie momentul când se producea, de la starea de veghe, în târâmul fantastic al viselor. Acum totul era schimbat. Mă întorceam şi răsuceam agitat ore întregi, fără să fiu capabil să aduc mintea agitată la gradul de calm necesar somnului. După ce stingeam luminile, în loc să mă simt transportat gradat în obscuritate până la cea mai minunată stare de repaos care precede somnul, mă găseam pe punctul de a fixa cu privirea înspăimântată şi temătoare o vastă lumină interioară neliniştitoare şi ameninţătoare, în anumite momente însoţită de o mişcare rapidă continuă, ca şi când particulele unei substanţe luminoase eterate se încrucişau şi se reîncrucişau, semănând neîncetate mişcări de nori de spumă iridescentă ţâşnind impetuos dintr-o cascadă care, iluminată de soare, se precipita vaporizându-se într-un bazin clocotitor.

Uneori s-ar fi spus că un jet de aramă topită se avânta prin coloana vertebrală, spărgându-se de creştet, şi recădea într-o aversă scânteietoare, de o vastă anvergură, de jur împrejurul meu. Eu o contempnam fascinat, cu inima strânsă de teamă. Din când în când aceasta era asemănătoare unui foc de artificii de o mare somptuozitate. Atât de departe cât puteam vedea interior cu ochiul mental, nu observam decât o ploaie scânteietoare sau o fântână de lumină strălucitoare. Aveam impresia că mă micşoram în comparaţie cu haloul gigantic care mă înconjura, extinzându-se în toate părţile în valuri ondulate, de culoare arămie, distinct vizibile în obscuritatea înconjurătoare, ca şi cum nervul optic din creier era acum în contact direct cu o substanţă luminoasă extrem de subtilă, în mişcare perpetuă, inundând creierul şi sistemul nervos fără intervenţia canalelor mediatore ale retinei şi nervului optic.

Se părea că atinsesem din întâmplare pârgia de manevră a unui mecanism necunoscut, tănuț în structura nervoasă extrem de complicată încă neexplorată a corpurilor, eliberând un torent, până acum reținut, care deversându-se în regiunile auditive și optice crea senzația de bubuit și muget și de lumini mișcătoare neobișnuite, ceea ce introducea o particularitate cu totul nouă și neașteptată în funcționarea normală a minții, și dădea tuturor gândurilor și acțiunilor mele o aparență de irealitate și anormalitate. Câteva zile am crezut că sufeream de halucinații, sperând că, după ceva timp, condiția mea va redeveni normală. Dar în loc să dispară sau măcar să se diminueze, pe măsură ce zilele treceau, anormalitatea se făcea din ce în ce mai pronunțată, asumându-și gradual forma unei obsesii, care creștea în intensitate, în același timp în care viziunile luminoase deveneau mai extravagante și fantastice și sunetele mai puternice și bizare.

Un gând teribil a început să pună stăpânire pe mine, că mă îndreptam inevitabil către o catastrofă, din care eram neputincios să mă salvez. Pentru cineva neinițiat în știința ezoterică și Kundalinî, cum eram eu atunci, tot ceea ce se întâmpla prezenta o aparență atât de anormală și contra naturii încât am devenit extrem de nervos gândindu-mă la ceea ce va urma. Fiecare minut era petrecut într-o stare de anxietate acută și de tensiune, dezorientat, neînțelegând ce mi se întâmplase, nici de ce sistemul meu funcționa într-un fel atât de anormal. Mă simțeam epuizat și gol. În ziua următoare experienței mele mi-am pierdut pofta de mâncare, hrana avea un gust de leșie în gură. Limba-mi era încărcată și albă, ochii se înroșiseră cum nu-i avusesem niciodată înainte. Figura mea arbora o expresie rătică și angoasată iar funcțiile digestive și excretorii erau complet perturbate. Am pierdut ritmul de viață regulat și mă aflam la dispoziția unei noi forțe declanșate, în legătură cu care eram complet ignorant, care provoca în minte o stare de tumult și agitație, precum o tornadă crea un vârtej în apele liniștite ale unui lac. Nu era răgaz în afluența curentului țâșnind din sediul Kundalinî. Puteam să-l simt, sărind prin nervii spatelui și chiar prin cei care acopereau partea superioară a corpului, plecând de la rinichi în sus. Dar cel mai alarmant era felul în care funcționa și se comporta mintea mea după incident. Aveam impresia că priveam lumea de la un nivel mai ridicat decât acela de unde o vedeam înainte. Este extrem de dificil să explic adecvat această condiție mentală. Tot ce pot spune este că se părea că facultatea mea cognitivă suferise o transformare și că încercam, dacă se poate spune așa, un fel de expansiune mentală. Ceea ce era impresionant și înspăimântător era faptul că centrul conștiinței din mine nu mai era invariabil și nici stabil cum fusese înainte. El se întindea și se concentra, controlat într-un fel misterios de curentul luminos care țâșnea de jos în sus. Aceste extensii și contracții alternative generau în mine o mulțime de spaime. În anumite momente mă simțeam ușor exaltat, cu un sentiment temporar de stare plăcută și de sfârșit împlinit și uitam pentru un timp anormalitatea stării mele, dar puțin după eram readus la conștiința acută a condiției mele critice și a unei noi opresiuni printr-un nor de teamă. Câteva intervale scurte de exaltare mentală erau urmate de crize de depresie prelungită și atât de înverșunată încât trebuia să-mi adun toate forțele și toată puterea mea de voință, pentru a mă împiedica să cedez complet influenței lor. Uneori mă abțineam să țip și, dezertând din singurătatea camerei, mă aruncam în mulțimea ce umplea strada, cu scopul de a mă împiedica să comit un act disperat.

Timp de săptămâni nu am avut nici un răgaz. Fiecare dimineată anunța pentru mine o nouă formă de teroare, o complicație încă necunoscută în sistemul meu deja dereglat, un și mai profund acces de melancolie sau o creștere a iritabilității mentale, mișcări interioare pe care trebuia să le restrâng pentru a le împiedica să mă domine complet, rămânând vigilent și atent în general: după o noapte fără somn și, după ce suportasem răbdător chinurile zilei, trebuia să mă pregătesc pentru tulburările mai rele ale nopții. Un om triumfă asupra unor dificultăți insurmontabile și face față curajos problemelor neașteptate, chiar zdrobitoare, când poate fi stăpân pe condiția mentală și fizică.

Dar eu pierdusem complet încrederea în propria mea minte și propriul meu corp și trăiam ca un străin în propria mea carne, bătută, lovită de teroare, readucându-mi constant în memorie precaritatea condiției mele. Conștiința era într-o asemenea stare de flux neîncetat, încât nu puteam niciodată să știu cum se va comporta în minutele următoare. Se ridica și cădea ca un val, ridicându-mă, pentru moment, deasupra dominației fricii, pentru a mă proiecta din nou în minutul următor, în prăpastia disperării. Mi se părea, de asemenea, că acest șuvoi de vitalitate, urcând până în creier, prin spina dorsală și, misterios unit regiunii de la baza coloanei vertebrale, juca farse stranii imaginației mele. De altfel, eram incapabil să-l opresc sau să împiedic efectele sale asupra gândurilor mele. Eram pe cale să-mi pierd mințile? Erau acestea primele simptome ale unei dezordini mentale?

Această gândire agasantă mă împingea la disperare. Și nu era atât ciudățenia extremă a stării mele mentale, cât frica de începuturile unei nebunii sau a unor grave dezordini ale sistemului nervos care mă umpleau de o consternare crescândă.

Pierdusem orice sentiment de afecțiune pentru soția și copiii mei. Îi iubisem tandru cu toată ființa mea, dar fântâna dragostei părea să fi secat complet în mine. Trebuie să spun că o rafală toridă se rostogolea prin fiecare por al corpului, ștergând orice urmă de afecțiune. De nenumărate ori îmi priveam copiii, încercând să evoc profundul sentiment ce-l aveam pentru ei înainte, dar zadarnic. Dragostea mea pentru ei părea să fie irevocabil moartă. Ei nu mai erau pentru mine decât niște străini. Pentru a redeștepta emoția afecțiunii din inima mea, îi alintam și mângâiam adresându-le cuvinte afectuoase, dar nu reușeam niciodată să încerc acea spontaneitate și acea căldură caracteristică unui atașament autentic. Știam că ei erau carnea și sângele meu și eram conștient de obligațiile mele față de ei. Judecata mea critică era intactă, dar dragostea era moartă. Degeaba rememoram pe mama mea defunctă, de care întotdeauna îmi aminteam cu o profundă afecțiune; nu resimțeam nici cel mai mic val al emoției pe care o încercasem întotdeauna gândindu-mă la ea. Constatam cu descurajare această dispariție contra naturii a unui sentiment profund înrădăcinat, mă descopeream un om complet schimbat, și tristețea mea era sporită, pentru că mă vedeam frustrat de ceea ce dă vieții cel mai mare farmec al său. Studiam constant, cu teamă, condiția mea mentală. Când comparam noua mea personalitate conștientă cu ceea ce ea fusese înainte, puteam să văd clar o schimbare radicală. Se produsese o expansiune ce nu putea fi pusă la îndoială. Energia

vitală ce susținea flacăra din mine se deversa într-un fel vizibil în interiorul creierului; aceasta nu se întâmplase mai înainte. Pe de altă parte, această lumină era impură și variabilă. Flacăra nu ardea cu o strălucire pură, imperceptibilă și stabilă, ca în conștiința normală. Ea se înflăcăra și se slăbea alternativ. Cu siguranță, câmpul pe care îl ilumina se lărgise și ea lumina acum un cerc mai vast, dar nu era clară și transparentă ca înainte. Era ca și cum percepeam lumea prin ceață. Când priveam cerul eram incapabil să acord atenție celui frumos azur pe care îmi plăcea să-l contempļu odinioară. Percepția mea vizuală fusese întotdeauna bună și chiar în acel moment nu se putea decela nici un defect manifest. Puteam citi ușor cele mai mici caractere și distinge clar obiectele îndepărtate. Cu siguranță percepția vizuală nu suferise nici o alterare, dar exista ceva care nu mergea în facultatea cognitivă. Instrumentul de înregistrare era încă în perfectă stare, dar exista ceva ce șchiopăta la observator. La omul normal șuvoiul de curent al conștiinței este reglat cu atâta justete, încât individul nu poate remarca nici o variație, din copilărie până la moarte. El se cunoaște pe sine însuși ca pe o entitate conștientă, un punct nondimensional de priză de conștiință localizată în mod deosebit în cap, cu o prelungire indistinctă, înglobând trunchiul și membrele. Când el închide ochii pentru a o studia atent, sfârșește prin a observa o prezență conștientă, care este el însuși în realitate, în jurul regiunii capului.

Puteam ușor să-mi dau seama, chiar și în această condiție de bulversare mentală, că acel câmp al conștiinței mele se lărgise foarte mult. Era similar aceluia pe care îl experimentasem în timpul primei mele viziuni, dar deposedat de orice urmă de fericire, ce caracterizase acea experiență. Dimpotrivă, el era morocănos și bântuit de frică, trist în loc să fie vesel, cețos în loc să fie transparent și clar.

Se părea că prelungita concentrare atinsese în creier un centru care nu era, încă, decât parțial dezvoltat, și care depindea pentru alimentarea sa de șuvoiul de energie ce țâșnea constant în sus, plecând din regiunea organelor de reproducere. Câmpul de conștiință amplificat era atribuit deschiderii acelei camere, până acum pecetluită, care pentru moment funcționa imperfect, în primul rând pentru că fusese deschisă cu forța și prematur și, de asemenea, pentru că nu știam cum să mă adaptez noii situații. Timp de săptămâni m-am zbatut împotriva dispoziției sumbre ce-mi provoca o condiție anormală, dar îmi pierdeam, treptat, curajul cu fiecare zi. Figura îmi devenise extrem de palidă și corpul slăbit și fără vlagă. Încercam un dezgust pentru hrană și observam adesea că frica îmi strângea inima ca într-o menghină, din clipa în care înghițeam o îmbucătură. Adesea lăsam farfuria neatinsă; foarte rapid consumația mea totală de hrană se redusese la una sau două căni de lapte și la câteva portocale. Cu excepția acestora nu puteam înghiți nimic. Știam că nu puteam supraviețui mult timp cu un regim atât de insuficient dar nu puteam să fac nimic. Mă consumam interior, însă nu aveam nici un mijloc să calmez acel foc. În timp ce hrana era redusă într-un fel draconic, consumul cotidian de energie creștea enorm. Agitația atinsese un asemenea grad încât nu puteam să stau așezat liniștit, fie și o jumătate de oră. Din momentul în care rămâneam liniștit atenția îmi era atrasă, irezistibil, de straniu comportament al minții. Imediat sentimentul de teamă, permanent prezent în mine, se intensifica și inima începea să-mi bată violent. Trebuia să-mi distrag atenția, într-un fel sau altul, pentru a mă sustrage

ororii condiției mele. Pentru a-mi împiedica mintea să insiste, fără încetare, asupra propriei stări, am recurs la mers. Din momentul în care mă sculam dimineața, atât cât mă țineau puterile, plecam imediat la o plimbare lentă, cu scopul de a contracara efectele unei nopți apăsătoare fără somn, în timpul căreia, obligat să rămân liniștit în obscuritate, eram constrâns să fiu spectatorul impresionat al desfășurărilor fantastice și redutabile, observabile în interior. În drumul meu întâlneam un număr mare de persoane cunoscute făcându-și plimbarea de dimineață, râzând și vorbind în mers. Nu puteam împărtăși dispoziția lor veselă, și ne intersectam în tăcere cu o simplă înclinare a capului sau un gest de salut. N-aveam nici un interes pentru nimeni și pentru nici un subiect din această lume. Propria mea normalitate masca și excludea orice alt lucru din minte. În timpul zilei mergeam prin cameră sau prin împrejurimi, distrăgându-mi atenția de la un obiect la altul, fără ca vreodată să-i permit să se fixeze asupra unui lucru mai mult timp. Îmi număram pașii sau priveam plafonul și pereții, pardoseala sau obiectele din jur, unul câte unul, fiecare pentru scurt interval, încercând în felul acesta cu toată puterea voinței ce-o aveam la dispoziție să împiedic mintea să atingă o stare de fixitate. Luptam disperat contra propriului spirit dereglat. Dar cât timp puteam să dureze rezistența mea? Pentru cât timp puteam să mă salvez de nebunia care se târa spre mine? Corpul slăbit devenea din ce în ce mai vlăguț, picioarele îmi tremurau în timpul mersului și totuși a merge era o necesitate, dacă voiam să mă eliberez din fâlcile terorii care-mi strângeau inima, imediat ce lăsam mintea să reflecteze sumbru asupra ei însăși. Memoria se diminua, exprimarea devenise ezitantă și slăbită, și o expresie de angoasă se fixa mai adânc pe figura mea. În perioada cea mai sumbră, sprâncenele îmi erau unite într-o încruntare anxioasă, fruntea îmi era brăzdată de riduri și privirea rătăcită a ochilor mei scânteietori dădeau figurii o expresie dementă. Mă priveam în oglindă de mai multe ori pe zi sau îmi luam pulsul și eram îngrozit observând cum starea mea se deteriora văzând cu ochii. Nu știu ce-mi susținea voința și-mi permitea să păstrez stăpânirea de sine a actelor și gesturilor în momentele de teroare extremă. Nimeni nu putea, nu ar fi putut bănuși ce se întâmpla în interiorul meu. Știam că doar o membrană subțire mă separa acum de alienarea mentală și, totuși, nu dădeam nimănui nici un amănunt despre condiția mea. Suportam intolerabilul supliciu în tăcere, gemând în interior de trista întorsătură a evenimentelor, blamându-mă amar, de nenumărate ori, pentru că m-am lansat în supranatural, fără ca, mai întâi, să fi dobândit o mai completă cunoaștere a acestui domeniu și fără să mă fi înarmat împotriva pericolelor și riscurilor acestui drum.

Chiar în perioadele cele mai disperate, și chiar când eram aproape de prăbușire, ceva din mine mă împiedica să consult un medic. Nu era o clinică de psihiatrie în Jamu în acea vreme, și chiar dacă ar fi fost una sunt sigur că n-aș fi apelat la ea. Și am făcut bine să mă abțin. Puținele cunoștințe despre boli, pe care le aveam, erau suficiente pentru a-mi da seama că anomalia mea era unică, nici pur psihică, nici pur fizică, ci rezultatul unei alterări în activitatea nervoasă a corpului, pe care nici un terapeut de pe pământ nu ar fi putut să o diagnosticheze, sau să o trateze corect. Pe de altă parte, o singură eroare de medicație în aceasta condiție extrem de periculoasă, când tot organismul meu era într-o stare de completă perturbare și imposibil de controlat, s-ar fi dovedit fatală. Și erorile erau inevitabile, fiind

dată natura cu totul obscură și neidentificabilă a maladiei. Un medic abil își fondează observațiile asupra simptomelor manifestate în boală și succesul tratamentului său depinde de uniformitatea condițiilor patologice într-un corp uman normal. Procesele fiziologice urmează un anumit ritm, pe care corpul încearcă să-l mențină pe durata tuturor circumstanțelor obișnuite. Dar în cazul meu, de vreme ce elementul fundamental responsabil de ritm și uniformitate era el însuși pentru moment într-o stare de agitație, anarhia ce prevala, nu numai în organism, ci și în domeniul gândirii – ce spun eu! – până în profunzimile cele mai ascunse ale ființei, nu ar putea fi descrisă; las imaginația lectorului să încerce a o concepe.

Nu știam atunci ceea ce am înțeles mai târziu, și anume că un organism automat, grăbit prin practica meditației, începe brusc să funcționeze cu intenția de a restructura spiritul pentru a-l face apt manifestării unei conștiințe mai înalte și mai extinse prin intermediul proceselor biologice, la fel de naturale și guvernate de legi la fel de inviolabile, precum evoluția speciei sau dezvoltarea și nașterea unui copil.

Dar spre marele meu ghinion nu știam acest lucru atunci. Atât cât știu este că acest grandios secret al naturii nu este cunoscut pe pământ în zilele noastre, cu toate că există evidențe abundente pentru a demonstra că anumite metode, pentru a trata această condiție, când este brusc provocată prin practica Hatha-yoga, erau perfect cunoscute de adepții de odinioară.

Studiam scrupulos condiția mea zilnic pentru a mă asigura că ceea ce experimentam era real și nu imaginar. Precum un om care găsimdu-se într-o situație incredibilă se ciupește pentru a se asigura că este treaz și nu visează, nu omiteam niciodată să-mi studiez simptomele corporale pentru a le corobora cu condiția mentală. Ar fi fost o amăgire să-mi spun că eram victima unei halucinații. Evenimentele ulterioare și condiția mea actuală exclud această posibilitate. Nu! – criza prin care treceam nu era creația imaginației mele. Ea avea o bază reală fiziologică și era inextricabil legată de întreaga structură organică a corpului. Toată mașinăria, de la creier la organele mai puțin însemnate, era profund implicată, și nu exista pentru mine nici o scăpare posibilă din uraganul de forțe nervoase ce se dezlănțuia în organismul meu zi și noapte, și pe care îl declanșasem, neașteptat, prin propriul meu efort.

Capitolul 4

În vremurile moderne nu au existat exemple de indivizi în care șarpele de foc să fi ars fără încetare din ziua trezirii energiei Kundalinî până în ultima lor zi, provocând în interiorul lor acele schimbări radicale, pe care vechii înțelepți ai Indiei le cunoșteau bine și la care făceau adesea aluzie.

Dar existaseră multe cazuri de trezire sporadică, în care Shakti¹ era activă cu intermitență, și despre aceasta nu există nici o îndoială. Misticii și sfinții din toate țările, care din fragedă copilărie sunt predispuși viziunilor transcendente și care, în anumite momente, intră în stare de extaz pentru a reveni, apoi, la o stare de conștiință normală, aparțin acestei ultime categorii.

Persoanele dotate cu daruri psihice, medium-urile și toți acei ce posedă calitatea clarviziunii, de citire a gândurilor, de predicție și alte facultăți supranormale de acest gen, datorează dotările lor surprinzătoare acțiunii energiei Kundalinî trezită, operând limitat în cap, fără să atingă centrul cel mai înalt și care, totuși, este de ajuns pentru a eclipsa orice conștiință normală. Același lucru este valabil pentru oamenii de geniu, la care energia hrănește anumite regiuni specifice ale creierului, dirijându-le la capacități uluitoare în activitatea intelectuală, literară sau artistică.

În toate cazurile citate mai sus, fie șuvoiul de curent vital este mai puternic și bine reglat și astfel delimitat încât să nu creeze nici o perturbare în organism, fie, ca în cazul misticilor, impactul curentului asupra creierului este uneori mai puternic. Această condiție există de la naștere, astfel că sistemul nervos trebuie obișnuit, din timpul copilăriei, la acea vârstă când nu-ți dai seama de variațiile din conștiință, când nu ești capabil să acorzi o semnificație fenomenelor anormale care se produc în corp, sau nu dai importanță sentimentului fricii. Dar chiar și în aceste condiții, acest tip de indivizi are adesea de înfruntat numeroase crize și de suportat suferințe și chinuri puțin comune, înainte să dobândească o stare de spirit stabilă și calmă, și înainte să fie în stare să studieze și să exprime, în totalitatea sa, experiența care-i marchează ca pe o clasă de ființe aparte, diferiți de muritorii obișnuiți. Indivizii aparținând acestei categorii, cu excepția misticilor, nu percep luminozitatea și mișcarea curenților nervoși decât în cazuri excepționale, dat fiind că șuvoiul de energie vitală este prea limitat pentru a crea efecte supranaturale. De altfel, cum acest șuoi face parte integrantă din organism din copilărie, el devine o trăsătură inherentă personalității acestor indivizi.

¹ Conform p.105.

Cărțile de popularizare a Yoga, pe care le citisem cu ani în urmă, nu conțineau nici un indiciu referitor la o transformare atât de anormală și o experiență atât de traumatizantă. Autorii lor savanți se limitau la descrierea pozițiilor și metodelor variate, toate împrumutate din scrierile vechi asupra subiectului. Puțini dintre ei vorbeau despre experiențe și toți erau plini de zel în a învăța pe alții ceea ce nu știuseră niciodată. Unele cărți conțineau o mențiune rapidă despre Kundalinî-Yoga. O pagină-două sau un scurt capitol era tot ceea ce autorii considerau suficient pentru a descrie această formă de Yoga, cea mai dificilă și cea mai puțin cunoscută. Se afirma că, Kundalinî reprezintă energia vitală cosmică existând latent în corpul omenesc, încolăcită la baza coloanei vertebrale, puțin sub organele sexuale, asemenea unui șarpe profund adormit și închizându-și gura la deschiderea Sușumnâ, canalul ca un fir de păr, care se ridică prin coloana vertebrală până în centrul conștiinței, ce se află în creștetul capului. Când se ridică Kundalinî – spuneau ei – o face prin Sușumnâ ca un fulger, antrenând cu ea energia vitală a corpului și în tot acest timp corpul devine rece și fără viață, cu încetarea completă sau parțială a funcțiilor vitale. Kundalinî se unește cu soțul său divin Shiva, în ultimul sau al șaptelea centru, care se găsește în creier. În cursul acestui proces, ființa încarnată, eliberată din închisoarea fizică, intră într-o condiție de extaz, cunoscută sub numele de Samâdhi și se arată ei însăși nemuritoare, inundată de fericire și UNA CU CONȘTIINȚA SUPREMĂ omniprezentă. Doar în una sau două dintre aceste scrieri se găseau vagi aluzii referitoare la pericolele care se puteau întâlni pe această cale. Natura acestor pericole și metodele posibile pentru a le preveni sau depăși nu erau explicate de autori.

Plecând de la noțiunile vagi pe care le acumulasem din aceste cărți sau de la faptul că mă formasem în urma unor discuții despre Yoga, era natural să conchid că anormala condiție, pe care o atrăsesem asupra mea, era rezultatul direct al meditației. Experiența pe care o aveam, corespundea perfect descrierilor de stare extatică, date de cei care atinseseră ei înșiși această condiție. Nu exista, în consecință, nici un motiv pentru a mă îndoii de validitatea, nici de posibilitatea viziunii mele. Era imposibil să pun la îndoială sunetele pe care le auzisem și lumina care mă pătrunsese. Mai presus de toate, era imposibil să pun la îndoială transformarea propriei conștiințe, care era aspectul cel mai apropiat și intim mie însumi, transformare pe care o trăisem de mai multe ori, și a cărei amintire era atât de puternică încât nu ar fi putut fi ștearsă sau confundată de nici o altă condiție. Aceasta nu putea fi o simplă creație a imaginației mele pentru că, pe durata viziunii, posedam capacitatea de comparație între starea de conștiință amplificată și starea normală, și atunci când viziunea începea să slăbească puteam percepe restrângerea care se producea. Era, indubitabil, o experiență adevărată și ea fusese descrisă, cu toată puterea de exprimare de care dispuneau, de către misticii și sfinții din întreaga lume. Dar cazul meu se îndepărta și se distingea clar de tipul obișnuit de viziune printr-o particularitate: acea senzație, cu totul extraordinară, de la baza coloanei vertebrale, urmată de un șuvoi de curent luminos, trecând prin coloana vertebrală până în cap. Acest aspect de experiență stranie corespundea cu fenomenele asociate trezirii energiei Kundalinî și, în consecință, nu puteam fi în eroare presupunând că trezisem, fără să vreau, șarpele încolăcit și conchizând că perturbațiile profunde din

sistemul meu nervos și starea extraordinară, dar înspăimântătoare în care mă găseam era, într-un fel sau altul, atribuită acestei cauze. Nu spusese nimănui despre starea mea, cu excepția cumnatului meu, care venise în Jamu în acea perioadă pentru o scurtă călătorie de afaceri. El era mult mai în vârstă decât mine și mă iubea ca pe un fiu. I-am vorbit fără nici o rezervă, conștient de afecțiunea sa profundă pentru mine. El însuși practicase meditația o perioadă de mai mulți ani, sub observația unui maestru care pretindea a cunoaște Kundalinî-Yoga. Natură nobilă și sinceră, îmi povestea adesea propriile experiențe, cu simplitatea unui copil, căutând din partea mea confirmarea rezultatelor pe care le atinsese prin propriile eforturi. Fără cea mai mică pretenție de a cunoaște subiectul, mi-a dat fiecare frântură de informație pe care o poseda și, într-un sens, a contribuit la salvarea vieții mele. Soția mea nu cunoștea lupta mortală în care eram angajat, dar alarmată de comportamentul meu straniu, de lipsa poftelor de mâncare, de tulburările mele fizice, de mersul meu continuu, și mai presus de toate, de norul de angoasă și posomoreală, niciodată risipit, care-mi întuneca chipul, mă sfătuia fără încetare să consult un medic, și veghea asupra mea constant, zi și noapte, înnebunită de neli-niște. Cumnatul meu nu putea înțelege sensul a ceea ce îi povestisem, dar îmi spusese că gurul său remarcase odată că, dacă din eroare Kundalinî era trezită prin oricare alt file nervos (nâdî) decât sușumnâ, existau mari riscuri de tulburări psihice și fizice grave, ajungând până la o infirmitate permanentă, la nebunie sau moarte. Era în special cazul, spusese maestrul, când trezirea se producea prin Pîngalâ, de partea dreaptă a coloanei vertebrale. În acest caz nefericit ești literalmente ars, până la moarte, de o căldură internă excesivă, ce nu poate fi stăpânită prin nici un mijloc exterior. Eram îngrozit de această informație și, în disperare de cauză, am mers să consult un ascet din Cașmir, foarte savant, care venise să-și petreacă iarna în Jamu. El m-a ascultat cu răbdare și mi-a spus că experiența prin care treceam nu putea fi, în nici un caz, atribuită trezirii puterii șarpelui, deoarece aceasta era totdeauna beatifică, și nu putea fi asociată nici unui factor capabil să provoace boli sau tulburări mentale. El a sugerat o altă explicație macabră, extrasă din ceea ce auzise de la maestrul său, sau găsită în câteva texte vechi; după el, boala mea era, probabil, provocată de răufăcătoarele spirite malefice, de fantomele ostile ce presărau drumul yoghinilor, și mi-a prescris un decoct pe care nu l-am folosit niciodată.

Sfătuit de unul dintre maeștri, mi-am aruncat o privire asupra a două cărți consacrate disciplinei Kundalinî-Yoga, tradusă în engleză din textele sanscrite vechi. Nu eram capabil să citesc măcar o pagină atent, pentru că întreprinderea implica o fixare a atenției pe care n-o puteam menține. Cel mai mic efort îmi agrava imediat condiția crescând fluxul de energie nouă în creier, ceea ce îmi sporea teroarea și suferința. Nu făceam decât să parcurg aceste cărți, citind pe sărite câte un rând sau paragraf. Descrierea simptomelor care urmau Trezirii se corobora cu propria mea experiență și întârea convingerea că trezisem energia vitală adormită în mine, dar când să aflu dacă chinurile corpului și minții care mă încercau erau rezultatul inevitabil al Trezirii, sau dacă făcusem să urce energia printr-un canal greșit, n-am putut ajunge la nici o certitudine. Era totuși o poruncă formulată foarte pe scurt, asupra căreia căzusem – aș numi asta hazard sau

providență divină – în această masă enormă de informații parcursă atât de rapid. Era precizat că, pe durata practicii, discipolul nu trebuia să aibă stomacul gol, ci trebuia să mănânce ceva ușor la un interval de trei ore. Acest scurt sfat, care mi-a trecut prin minte într-unul dintre cele mai critice momente, când oscilam între viață și moarte, și pierdusem cea mai mică speranță de supraviețuire, mi-a salvat viața și continuă s-o facă și în ziua de azi.

În acel timp nu am acordat atenție acestei indicații de o mare importanță, bazată pe experiența a numeroși oameni, dintre care mulți își pierduseră viața în încercarea lor de trezire a Șarpelui, indicație transmisă din generație în generație pentru a orienta novicii. Chiar dacă mă sforțam din răputeri să o aplic, n-aș fi putut urma acest sfat în acel moment, întrucât hrana îmi repugna în așa măsură, încât stomacul mi se revolta numai dacă mă gândeam la ea. Mă consumam prin toate fibrele corpului, în timp ce mintea plutea ca un balon, sărind și recăzând, și rătăcea în toate sensurile, incapabilă să rămână pe loc un singur moment. De fiecare dată când spiritul se întorcea spre el însuși, mă pomeneam totdeauna fixând cu panică crescândă luminozitatea supra-terestră ce-mi umplea capul, rotindu-se și formând vârtori asemănătoare unui vârtej formidabil. O vedeam reflectându-se chiar în obscuritatea completă a camerei mele, în timpul orelor de noapte care se scurgeau atât de greu. Nu rar, ea îmbrăca forme și configurații oribile, precum figuri satanice rânjind și staturi inumane gesticulând în fața mea, în noapte. Aceasta se producea noapte după noapte pe parcursul a luni, slăbindu-mi voința și subminându-mi rezistența până-ntr-atât încât să mă simt incapabil să suport această chinuitoare încercare mai mult timp, sigur că în orice moment puteam să cedez ororii care mă urmărea fără milă și că, pierzându-mi toată speranța de a trăi și tot bunul simț, voi ieși din cameră ca un nebun, delirând. Dar persistam, hotărât să mă țin bine, atâta timp cât îmi va rămâne o urmă de voință, decis să renunț la viață la primul semn de derută, mai curând decât să mă las prăbușit în deșertul înspăimântător al nebuliei. Când se făcea ziua așteptam cu nerăbdare noaptea și în timpul nopții mă rugam cu ferveare să se facă ziua. Cum timpul trecea, speranța în mine se micșora și disperarea mă cuprindea. Nu exista pauză în tensiunea mea, nici în alinarea fricii ce mă bântuia fără încetare, nici cel mai mic răgaz al impetuozității torentului de foc ce se precipita prin nervii mei, deversându-se în creierul în agonie. Pe de altă parte, cum vitalitatea mea era în declin, ca urmare a postului, și cum rezistența îmi slăbea, boala s-a agravat în așa măsură încât mă așteptam la sfârșit în orice clipă.

Eram în această stare de spirit când a survenit sfântul festival Shivarâti sau „noptile lui Shiva” către sfârșitul lunii februarie. Soția mea, cum avea obiceiul în fiecare an, nu și-a precupețit eforturile ca să pregătească pentru această ocazie preparate delicioase, și insista prevenitoare să gust și eu din ele. Pentru a nu o

decepționa și a arunca un vâl de tristețe peste sufletul ei deja plin de anxietate, am consimțit și am făcut un efort să înghit câteva bucățele, apoi am renunțat și mi-am spălat mâinile. Imediat am avut un gol în stomac, senzația de scufundare, un puternic șuvoi de energie se îndreptă spre cap, mă simțeam ridicat din ce în ce mai sus, conștiința manifestându-se într-un fel îngrozitor, în timp ce o spaimă intolerabilă mă strângea din toate părțile. Eram prins de vertij, pradă senzației de amețeală, în timp ce mâinile și picioarele îmi deveneau reci ca gheața, ca și cum toată căldura se scurgea din ele pentru a alimenta în capul meu aburul arzător care se ridica prin cordonul medular, asemănător unei rafale de flăcări, degajându-se rapid dintr-un furnal și care, acum, acționând ca o otravă asupra creierului, producea o amorțeală. Am cedat leșinului și slăbiciunii. M-am trezit împleticindu-mă și m-am târât greoi către pat, în camera vecină. Cu mâinile tremurând, am ridicat cuvertura și am alunecat în pat, încercând să găsesc o poziție confortabilă. Eram într-o stare teribilă, arzând interior din cap până-n picioare și în exterior rece ca gheața; frisonam, ca și când fusesem cuprins de un acces de febră.

Mi-am luat pulsul; bătea înnebunit și inima se zbătea furioasă sub coaste, zgomotul ei se auzea distinct. Dar ce mă îngrozea, era intensitatea curenților strânși, care se îmbulzeau prin corp, pătrunzând fiecare parte și fiecare organ.

Creierul îmi lucra în disperare, incapabil să dea coerență gândurilor înnebunite. A apela la un medic pentru un consult într-o boală atât de nemaiauzită ar fi fost o simplă pierdere de energie. Primul său gând, ascultându-mi simptomele, ar fi fost să mă trimită într-un spital de alienați.

Era inutil din partea mea să caut ajutor, indiferent unde, pentru un rău de acest gen. Ce aș fi putut face să mă eliberez de această tortură?

Se putea ca, în starea mea anterioară, pe jumătate mort de inaniție, când supraviețuiam doar cu câteva portocale și puțin lapte, curentul să nu poată atinge o intensitate atât de redutabilă și venea s-o facă acum, urmare a ingestiei de puțină hrană solidă? Cum puteam scăpa de asta? Unde puteam să mă duc pentru a scăpa de dogoarea care bântuia în mine?

Căldura creștea cu fiecare clipă, provocând o durere atât de intolerabilă încât mă contorsionam și mă încolăceam în toate sensurile, în timp ce șiroaie de transpirație rece îmi acopereau fața și mâinile.

Dar căldura nu continua să crească mai puțin, și curând, mi se părea că nenumărate ace, încinse până la incandescență, îmi pătrundeau tot corpul, arzând și pârlolind organele și țesuturile, cum ar fi făcut-o o mulțime de scânteii mobile.

Era un supliciu atât de atroce încât îmi strângeam pumnii și-mi mușcam buzele pentru a mă împiedeca să sar din pat și să strig cu toată puterea. Bătăile inimii se accelerau vertiginos, ajungând la o asemenea violență convulsivă, încât mă gândeam că prin forța împrejurărilor, ea se va opri sau va exploda. Carnea și sângele nu puteau susține o astfel de supra-tensiune fără a ceda în orice moment. Corpul încerca curajos să lupte împotriva otrăvii virulente care năvălea prin nervi și se deversa în creier. Dar lupta era atât de inegală și furia dezlănțuită în organism atât de neîndurătoare, încât nu exista nici o îndoială asupra rezultatului.

Existau perturbări înfiorătoare în toate organele, fiecare atât de alarmantă și de dureroasă, încât mă întrebam cum voi reuși să rămân stăpân pe mine sub acest asalt. Întreg organismul, cu echilibru delicat, era în foc, consumându-se complet, sub suflul tăios care se rostogolea în interior. Știam că sunt pe punctul de a muri și că inima mea nu putea suporta mult timp acest efort fantastic. Gâtul îmi era uscat și fiecare parte a corpului strânsă și fierbinte, dar nu puteam să fac nimic pentru a ușura această oribilă suferință.

Dacă un râu sau o fântână s-ar fi găsit aproape, aș fi sărit în adâncurile răcoritoare ale apelor, preferând moartea a ceea ce înduram. Dar nu existau fântâni și râul era la aproape un km distanță. Am făcut un mare efort pentru a mă ridica, tremurând, cu ideea de a-mi turna câteva ciubere cu apă rece pe cap, pentru a încerca să calmez căldura înspăimântătoare. Dar, în acel moment ochii îmi căzură asupra fiicei mele mai mici, Ragîina, care se odihnea pe patul vecin, trează, observându-mi mișcările febrile cu ochii măriți de neliniște. Cu puțină rațiune ce-mi rămăsese, am înțeles că cea mai neînsemnată și neobișnuită mișcare din partea mea, în acel moment, ar fi fost suficientă pentru a o face să izbucnească în lacrimi, și că, dacă aș fi vărsat apă peste corpul meu la acea oră nepotrivită, atât ea cât și mama ei, care era ocupată în bucătărie, ar fi murit, aproape, de frică. Acest gând m-a reținut și am decis să sufăr agonia interioară până la sfârșitul ce nu putea să întârzie.

Ce mi se întâmplase dintr-o dată? Ce putere diabolică a unei lumi infernale mă ținea în pumnul său inflexibil? Eram sortit să mor în acest fel detestabil, lăsându-mi cadavrul cu membre și fața înnegrite, pentru ca oamenii să se întrebe: ce oroare necunoscută se abătuse asupra mea ca pedeapsă pentru crime comise într-o viață precedentă? Îmi exploram creierul tulburat, storcându-l, în căutarea unui mijloc de evadare, dar nu întâlneam decât disperarea absolută în toate direcțiile. Acest efort mă epuiza și mă simțeam prăbușit, slab, conștient de marea clocotitoare de suferință în care mă înecam.

Încercam cu îndârjire să ies din torpoare, numai pentru a mă afunda din nou, lovit, printr-un supliciu care era peste puterile mele de îndurare. După un anumit timp, cu o bruscă și inexplicabilă întoarcere de forțe, care era primul semn de la începutul delirului, am revenit la viață, doar cu o parte de judecată sănătoasă ce-mi rămăsese, Dumnezeu singur știe cum, atât cât să mă împiedice să cedez complet actelor de nebunie și violență contra mea însumi. Trăgându-mi cuvertura pe față, m-am întins cât sunt de lung în pat, arzând în fiecare fibră a corpului, ca și cum eram înțepat de o ploaie arzătoare de ace înroșite de foc pătrunzându-mi pielea. În acea clipă o idee înspăimântătoare mi-a venit în minte. Se putea ca eu să fi trezit Kundalinî prin Pîngalâ, canalul solar care controlează circulația căldurii în corp, și este situat în partea dreaptă a Sușumnei? Dacă acesta era cazul, eram condamnat, mă gândeam cu disperare, și, ca o dispensă divină, o idee tășni din creierul meu, ca tentativă de ultim moment pentru a ieși din letargie: să activez Ida, canalul lunar din partea stângă, și să dirijez activitatea sa pentru a neutraliza arderea și teribilele consecințe ale focului ce mă devora interior. Vertijul făcea mintea să oscileze și simțurile îmi erau amorțite de durere, dar cu toată forța de voință ce rămăsese încă

în puterea mea, mi-am determinat atenția să se îndrepte în partea stângă a sediului Kundalinî, și am încercat să forțez un curent rece imaginar să urce de-a lungul coloanei vertebrale. În această stare de agonie și epuizare, în care conștiința mea își depășea limitele într-un fel extraordinar, simțeam distinct localizarea curentului nervos, și am făcut un efort mental intens pentru a-i devia cursul și a-l aduce în canalul central. Atunci, ca și când aș fi așteptat momentul destinat, s-a produs un miracol.

A fost un sunet ca o plesnitură a unui tendon nervos și, instantaneu, un fir argintat s-a furișat în zigzag prin coloana vertebrală, precum unduirea unui șarpe alb în mișcare. Zborul său rapid făcea să curgă o undă strălucitoare de energie vitală luminoasă, deversându-se în cascade în creier, umplându-mi capul cu o lumină beatifică, în locul flăcării ce mă torturase în ultimele trei ore. Uimit de surpriza acestei transformări bruște a curentului ce mă cuprindea, și care cu puțin înainte se răspândea în țesuturi, în întreaga rețea a sistemului nervos, transportat de bucurie pentru încetarea durerilor, am rămas liniștit, fără să fac nici o mișcare câțva timp. Fericit de această ușurare, sufletul mi s-a scufundat în emoție, nevenindu-i să creadă că eram cu adevărat eliberat de oroare. Agonia, pe care o trăisem în acea perioadă teribilă, mă supusese supliciei și mă epuizase aproape până la ruină. Am adormit pe loc, scăldat în lumină, și pentru prima dată după săptămâni de angoasă, simțeam dulcea îmbrățișare a unui somn liniștit.

Ca și cum aș fi fost smuls brusc din ațipire m-am trezit, cam după o oră. Jetul de lumină se deversa încă în creier, capul era limpede, inima și pulsul încetaseră să bată înnebunitor, senzația de arsură și frică aproape dispăruse, dar gâtul și gura mi erau uscate de sete, și mă simțeam într-o stare de epuizare extremă, ca și când toată energia se scursese din mine. Chiar în acel moment o altă idee mi-a trecut prin minte, ca sugerată de o inteligență invizibilă care-mi comanda, cu o putere irezistibilă, să mănânc ceva imediat. Am făcut un semn soției mele care, ca de obicei, era întinsă pe pat fără să doarmă, supraveghind neliniștită mișcările mele, să-mi aducă o cană cu lapte și puțină pâine. Surprinsă de această neobișnuită cerere la o oră nepotrivită, ea a ezitat un moment, după care a dat curs solicitării, fără să scoată un cuvânt. Am mâncat pâinea umezită în lapte, înghițind cu dificultate, și am adormit imediat, din nou. M-am deșteptat după două ore, revigorat de somn. Capul mi-era încă plin de lumină radiantă și spre surpriza mea, în această stare de conștiință intensificată și clară, puteam percepe limpede o limbă de foc aurie care-mi explora stomacul ca să caute hrana, și care se deplasa în jurul nervilor ce-l tapisau.

Am luat câteva guri de pâine și o altă cană de lapte, și imediat am observat că haloul din capul meu se contracta și că o limbă de flăcări mai mare îmi lingea stomacul, ca și cum o parte din curgerea de energie, urcând spre creier, era deturnată către regiunea gastrică, pentru a activa procesul digestiei.

Am rămas treaz, mut de uimire, observând acea lumină vie care se deplasa ici-colo, prin tot aparatul digestiv, îmbrățișând intestinele și ficatul, în timp ce un alt șuvoi luminos se deversa în rinichi și în inimă. M-am ciupit ca să mă asigur că nu visam sau dormeam, absolut uluit la ceea ce asistam în propriul meu corp, neputincios să influențez în vreun fel debitul și mișcările curentului.

Dar contrar experienței insuportabile de dinainte, nu încercam acum nici un rău. Tot ceea ce simțeam era o dulce și liniștitoare căldură circulând prin corp, simultan curentului care se propaga din loc în loc. Am urmărit atent și în tăcere acest minunat joc, toată ființa mea deborda de recunoștință fără limite față de Invizibil, pentru această dreaptă eliberare dintr-un destin chinuitor, și o nouă convingere a început să mi se formeze în minte, că Șarpele de Foc lucra acum real în corpul meu epuizat și încercat, și că eram salvat.

Capitolul 5

Ajuns aici, rugând să fiu scuzat pentru mica digresiune din cursul principal al narațiunii, țin să precizez că nu am intenția să pedepsesc cititorul acestor variate evenimente din viața mea, când deja am abuzat prea mult de răbdarea lui.

Dar, dacă sunt obligat să mă lansez într-o aventură de acest gen, este pentru că, altfel, schimbarea extraordinară ce s-a produs în mine când aveam patruzeci și șase de ani, nu ar apărea în lumina sa adevărată, și ar pierde imensa valoare științifică pe care, după părerea mea, o posedă și pe care lucrarea de față intenționează să o stabilească. Scopul ei este să ajute cercetarea științifică într-un domeniu atât de îndoielnic ca cel al supranaturalului, din care mi-am permis să relatez, în cadrul acestei lucrări de introducere, doar acele incidente din viața mea care au avut un impact direct asupra deznodământului, și fără de care investigația științifică a acestei culminații unice, nu ar fi posibilă.

Am ezitat o perioadă de aproape douăzeci de ani să fac publică această experiență, în primul rând pentru că vroiam eu însumi să elimin toate îndoielile în legătură cu propria-mi condiție, și pe urmă pentru că îmi repugna să mă expun criticelor prietenilor bine intenționați și ironiei adversarilor. Expunerea pe care trebuia s-o fac era atât de departe de obișnuit și plină de episoade stranii, încât mă îndoiam serios că ar fi putut fi acceptată ca expunere veridică a unei experiențe care, dat fiind extrema sa raritate, rămâne învăluită în mister din timpuri imemorabile. Mă gândeam că nu s-ar găsi decât câteva persoane, care să dea crezare de la început, la ceea ce trebuia să povestesc în legătură cu acest fenomen bizar, dar nevoia de a dezvălui adevărul ascuns, a învins în final.

Știu că, publicând această carte, mă expun criticilor venite din medii diferite, în special, de la acei pe care acest subiect ar trebui să-i intereseze mai mult. Mă gândesc la oamenii de știință pe de o parte și la oamenii de credință pe de alta, dintre care unii, în loc să înțeleagă șansa de reconciliere oferită acum, vor trata plauzibilitatea acestei mărturisiri ca o impietate la adresa lăcașului ferit al opiniilor și vederilor lor idolatrice, uitând că adevărul este o entitate care se îmbogățește prin adversitate și se fortifică prin opoziție.

Știu toate astea, dar cedez unei nevoi irepresibile, apărută în spiritul meu puțin după instaurarea condiției anormale. Nevoia aceasta, care din acel moment nu m-a părăsit niciodată complet, reclama o vastă publicitate pentru experiența mea, ca primă etapă, conducând la o cercetare organizată, devenită oportună în epoca actuală, în toate manifestările supraconștientului.

Cedez acestei nevoi care m-am înhămat la munca de a recapitulare a incidentelor vieții mele, cu privire la acest domeniu, pentru a face inteligibil și coerent surprinzătorul rezultat. Acest rezultat, cu toate că potențial există ca dat natural la o anumită categorie de ființe umane, a scăpat până acum oricărui efort stăruitor de conturare. Am încercat, în același timp, să atrag atenția asupra condițiilor mentale și fiziologice, care preced manifestarea posibilităților în afara normaelui, la om. Aceste transformări mentale și fiziologice posedă o asemănare esențială, cu toate că ele diferă în detalii de alte fenomene de acest tip, cunoscute din trecut. Manifestările ce însoțesc trezirea Kundalinî sunt, în zilele noastre, atât de puțin cunoscute precum conținutul unei scrisori sigilate. Dacă n-aș proceda astfel, lumea ar crede că experiențele mele nu au avut nimic singular, cum vor stabili, poate, în viitor, alte constatări de experiențe similare, pentru care lucrarea de față va contribui¹ la crearea condițiilor necesare.

În afara reacțiilor fiziologice anormale și existenței curentului vital luminos în corp, comportându-se într-un fel extraordinar și antrenând sigur, în urma lor, pentru subiecții neinițiați și nepregătiți ca mine, o mulțime de spaime, nu exista nimic în experiența mea care să se apropie, de departe, de fenomenele sinistre și complet anormale, atestate de mediumuri profesioniste și de alte persoane care se ocupau de metapsihică. Ceea ce m-a făcut să ezit la expunerea sa publică, este caracterul unic al fenomenului; el nu se conformează nici manifestărilor cunoscute observate de mediumuri, și nici nu pare similar experiențelor raportate de misticii și sfinții faimoși ai orientului sau occidentului.

Particularitatea sa constă în faptul că, în ansamblul său, fenomenul reprezintă tentativa unei forțe vitale a corpului uman, până acum necunoscută, dar susceptibilă de a fi pusă în mișcare prin eforturi voluntare, de modelare a aparatului psiho-fiziologic al unui om, pentru a-l face să atingă o facultate de sensibilitate și stare de conștiință nonperceptibile mai înainte.

Acesta este acel aspect particular al experienței mele extraordinare care o face remarcabilă și să merite atenția mediilor interesate de supra-normal, care încearcă să exploreze baza fiziologică a fenomenelor psihice supra-organice.

Este un fapt de netăgăduit că, cercetarea necunoscutului este o trăsătură caracteristică atât a civilizațiilor vechi cât și civilizației actuale. Există o cercetare sistematică a spiritualului și supranaturalului, și o dorință tot atât de puternică ca și acum, la numeroși oameni, de a dobândi puteri supranaturale și de a rupe vălul care ascunde ceea ce este dincolo de percepțiile noastre. Dar fie că vremurile nu erau coapte pentru o dezvăluire completă a misterului, fie pentru că spiritul uman s-a complăcut să apere știința, care se ocupă exclusiv de propria natură, înconjurată de incertitudine, teamă și superstiție, descoperirile făcute în acest domeniu constituiau secretul aprig păstrat al unei elite. Nu există umbră de îndoială că, pentru vechii adepți ai Indiei, Chinei și Egiptului, cultul Kundalinî era mult mai cunoscut decât sunt cunoscuți astăzi cei mai mari gânditori. Pe baza propriei mele experiențe pot afirma, fără ezitare, că fenomenul curentului strălucitor, circulația sa prin nervi, metodele de trezire ale Puterii, regimul de urmat, precauțiile ce trebuie luate și

¹ Cu câteva rare excepții.

rolul jucat de organele reproducătoare erau, într-o măsură oarecare, cunoscute de experți, așa cum mărturisesc scrierile vechi, sau cum se poate observa chiar în absența scrierilor, din natura ritualurilor îndeplinite de inițiați. Acești experți nu puteau fi decât în număr mic din cauza caracterului periculos al experienței, a factorilor ereditari implicați și calificărilor mentale și fizice cerute.

Trebuie recunoscut, pentru a evita orice neînțelegere, că practica Kundalinî nu era singura cale prin care predecesorii abordau domeniul, dificil de atins, al supranaturalului. Existau în același timp alte credințe, școli și sisteme care tratau misterul și supranaturalul. Cum asta se întâmplă chiar în zilele noastre, susținătorii diferitelor secte încearcă să se sfășie între ei, denigrând metodele rivalilor și proslăvindu-le pe ale lor. Existența acestui război continuu nu a adus decât prejudeicii accepiei generale a sistemului având trăsătură de Kundalinî. În consecință, acest sistem a trebuit să fie expulzat în plan secund, în special din cauza regimului fizic rigid, mărimii riscului și, în fine, mai cu seamă din cauza rarității unei realizări reușite. Cu timpul, acest sistem a fost îngropat în harababura credințelor căzute în desuetudine. Se poate afirma, fără teama de a ne contrazice, că înflorirea marilor religii ale lumii, în ciuda faptului că fiecare dintre ele este înrădăcinată inextricabil în terenul pregătit și umectat prin acest cult preistoric, a contribuit suficient la eclipsarea credinței în Kundalinî, ca sistem stabil și prestigios, de disciplină mentală și fizică, elaborată pentru a accede la realitatea transcendentă. Acest sistem, totuși, continuă să existe în India într-un fel pur formal, depozat de importanța și influența anterioară, dar păstrând încă o mare parte din fascinația pe care o exersa odinioară, asupra acelor ce aspirau să atingă Invizibilul. Este evident că toate religiile, toate credințele, toate sectele, înțelegând chiar cultele sângeroase ale populațiilor sălbatice și practicile de autoflagelare și automutilare, care au continuat până într-o epocă recentă, datorează originea lor existenței unei nevoi, profund înrădăcinate în natura omenească, care se exprimă în nenumărate feluri, sănătoase sau nesănătoase. Această nevoie a fost constant prezentă în om, de-a lungul evoluției sale, de la condiția cea mai primitivă până la starea actuală. Dorința de a rezolva enigma existenței, setea de experiențe supra-senzoriale, voința de a stabili un contact cu forțele ascunse ale naturii sau de a obține puteri supra-normale, sunt aspirații prezente în nenumărate spirite, care exercită o influență predominantă și irezistibilă; ele nu sunt nimic altceva decât un mod de exprimare al acestei impulsii, încă incomplet înțeleasă, dar cât de puternică!, care se ridică din profunzimile ființei și se manifestă ca parte integrantă a personalității, impulsie adesea discernabilă în gândurile și acțiunile oamenilor, de la vârstele cele mai fragede.

Toate practicile religioase, toate modurile de adorație, toate metodele de dezvoltare spirituală și toate doctrinele ezoterice care, într-o formă sau alta, furnizează o cale de comunicare cu suprasensibilul, divinul și ocultul, sau care oferă o deschidere, permițând explorarea misterului de A Fi, sunt, toate, mijloace efective sau insuficiente, destinate să satisfacă această nevoie profundă și universal prezentă. Ele pot lua forma unor execrabile sacrificii sângeroase, răni deschise auto-provocate, orbirea pe care și-o impunea ascetul privind fix soarele, supliciiul neîntrerupt al fachirului pe patul său de cuie, psalmodierea imnurilor melodioase,

recitarea rugăciunilor, prosternările pline de adorație ferventă din disciplinele yoga, sau din orice alt exercițiu spiritual: scopul invariabil este realitatea ocultă, misterioasă, suprasensibilă, cărora ele le atribuie un aspect divin, demoniac sau spiritual.

De la începutul începuturilor, această nevoie s-a exprimat într-o varietate infinită de credințe și convingeri religioase, de superstiții și tabu-uri, ale căror urme se pot găsi în perioadele cele mai îndepărtate ale existenței omului. Tendința de a atribui inteligență forțelor neanimate ale naturii și a recunoaște spiritelor decedaților capacitatea unei existențe prelungite dincolo de moarte, este caracteristică mentalității primitive, în timp ce efortul omului civilizat este de a îngloba prezența unui Dumnezeu atotputernic și de a-i oferi adorație: dar amândouă atitudini provin din aceeași sursă și își datorează existența prezenței în organismul uman a unui mecanism extrem de complicat și dificil de localizat, pe care vechii savanți indieni îl numeau Kundalinî.

Că scopul este experiența religioasă, comunicarea cu spiritele, viziunea realității, eliberarea sufletului, darul prezviuniei și al premoniției, capacitatea de a influența mulțimile, succesul în întreprinderi profane prin mijloace supranaturale, sau orice alt obiectiv omenesc sau supraomenesc în relație cu puterea ocultă sau divină, dorința izbucnește din aceeași sursă psiho-somatică, este o ramură a unei crengi ale aceluiași arbore profund înrădăcinat.

Kundalinî este un asemenea dispozitiv natural și eficient pentru obținerea stărilor de conștiință mai înalte și pentru experiența transcendentă, cum este sistemul reproducător un artificiu al naturii pentru perpetuarea rasei. Învecinarea celor două sisteme în corp este un aranjament înzestrat cu o finalitate specifică, deoarece tendința evolutivă, pe de o parte, și, pe de altă parte gradul de evoluție atins în cursul transformărilor prin organismul parental, nu poate fi transmis și perpetuat decât prin sămânță. Oamenii nu au fost niciodată capabili să înțeleagă calitatea excepțională pe care un geniu o aduce creațiilor sale intelectuale sau manuale, și sunt și mai puțin capabili să-și facă o idee asupra condiției mentale a unui mistic în extaz. Primul, complet absorbit de problemele și opera sa, și al doilea transportat în contemplarea unei manifestări interioare beatifice, sau a unui obiect de adorație exterior; ambii, detașați de lume în acest timp, și transportați într-o stare specială, reprezintă o enigmă pentru observatorul obiectiv. Pentru rezolvarea acestei enigme este necesar să se cerceteze cu grijă structura organismului uman, cu scopul de a afla sursa ascunsă de unde creierul, în aceste stări de extremă absorbție, își trage substanța necesară pentru menținerea unei activități la un nivel atât de înalt, pe o perioadă foarte lungă de timp.

Natura complet izolată a conștiinței individuale, provocată prin operațiunea separatoare a ego-ului, face imposibil pentru orice om să arunce o privire în camera încuiată cu cheia a spiritului altuia, fie el cel mai bun prieten sau cea mai apropiată rudă. Această inaccesibilitate completă a unui spirit asupra altuia a generat anumite idei false, foarte răspândite, și va trebui mult timp pentru a debarasa de acestea gândirea umană. Omul obișnuit, când studiază un geniu, un mistic sau un medium, este înclinat să presupună, din cauza incapacității sale de a pătrunde mintea lor cum o pătrunde pe a sa, că ei sunt entități conștiente, asemănătoare lui, cu singura diferență că, celălalt are mai multă inteligență și îndemânare în a folosi pana sau

pensula sau dalta, că el are o mai mare capacitate de atenție susținută și aplicație, sau un ochi mai atent; celălalt, presupune el, are mai multă dragoste și devoțiune pentru divinitate, o mai mare stăpânire a pasiunilor și poftelor, o mai mare aptitudine pentru sacrificiu; altul, presupune el, este legat printr-o legătură de neînțeles cu spiritele sau forțele naturii, și are puterea să suscite în el însuși o condiție mentală care permite, uneori, inteligențelor decorporalizate să se exprime prin el.

Fără a intra într-o discuție detaliată asupra variatelor ipoteze avansate, pentru a ne da seama de existența geniilor sau de facultățile supranormale la ființele dotate cu o sensibilitate metafizică, pentru scopul nostru este suficient să spunem că, oricare ar fi explicația oferită, aceasta este fondată invariabil pe supoziția tacită sau explicită că indivizii posedând aceste dotări extraordinare, în ciuda puterii lor intelectuale uimitoare, sau imensei distanțe în raport cu starea de spirit normală, au o conștiință care este de aceeași natură cu aceea a unui om obișnuit. Aceasta este o concepție cu totul eronată, ce a constituit întotdeauna un obstacol pentru înțelegerea și investigarea corectă a fenomenului.

Pe de altă parte, ființele dotate de natură de la naștere, incapabile să sondeze spiritul celorlalți, și adesea ignorante în ceea ce privește sursa reală a remarcabilelor variații care se produc în ele, plătesc cu aceeași monedă omului obișnuit, pe care acesta le-o împrumută, adoptându-i vederile și atribuind adesea propriile lor talente excepționale aceluiași cauze ce operează în cazul omului obișnuit.

Procedând astfel, ființele dotate ignoră faptul, totdeauna inobservabil, că există o diferență fundamentală în natura conștiinței, în profunzimile personalității conștiente pe care o găzduiește corpul lor, și în natura intrinsecă a esenței vitale care îi animă. Există, în prezent, o necunoaștere generală a faptului demonstrabil că organismul uman în curs de evoluție manifestă o tendință de a dezvolta o personalitate superioară, dotată cu atribute ce caracterizează omul de geniu și vizionarul, printr-un rafinament și o perfecționare a principiului vital, cu adaptarea simultană a sistemului nervos și cerebral. Aceste modificări se produc într-un mod asemănător curentului electric mai puternic, care, trecând prin filamentul unui bec adaptat voltajului, produce, inevitabil, o lumină mai puternică.

Am atins în treacăt această problemă, cu scopul de a clarifica ceea ce va urma în capitolele următoare. Voi discuta mai detaliat problema aceasta într-o lucrare ulterioară.

Nevoia de a cunoaște necunoscutul, de a cunoaște suprasenzorialul și experiența religioasă, inherentă spiritului uman, este expresia efortului conștiinței umane, încarnată și întemnițată, de a se apropia de măreția formei originare, triumfând în cursul acestui progres asupra infirmităților impuse de învelișul carnal.

Evoluția omului, în realitate, semnifică evoluția conștiinței sale, a principiului vital existent în corpul său, evoluție grație căreia sinele încarnat capătă conștiința veritabilei stări nemuritoare. Ea nu semnifică numai dezvoltarea intelectului sau rațiunii, care nu sunt decât instrumente ale spiritului, locuind în existența corporală, ci implică o transmutare a întregii personalități în aspectele sale conștiente și inconștiente. Aceasta necesită o revizuire completă și o restructurare a mașinii organice, pentru a o face aptă să devină sediul unei inteligențe mai înalte,

de un ordin esențialmente superior celui care există într-un corp uman normal. Pentru acest motiv, comportamentul sau activitatea intelectuală normale la un profet, par dincolo de capacitățile unui om obișnuit; acesta, scufundat în pasiunea contactului cu un corp iubit sau asaltat de dorințe la vederea unui obiect, este rareori capabil să se conformeze normelor de moralitate, prescrise și respectate de profet, al cărui creier, alimentat printr-o formă de energie vitală subtilă, de care este pătrunsă întreaga sa personalitate, aparține mai mult lumii divine decât planului terestru.

Capitolul 6

Înainte a acelei dimineți fatale de decembrie, în care am observat pentru prima oară fugitiv starea supraconștientă, și în care am întâlnit uluitoarea Kundalinî activă, chiar dacă cel mai veridic om mi-ar fi povestit un incident similar, l-aș fi trecut în categoria oamenilor inteligenți dar creduli, care, demonstrând o mare precizie și o scrupulozitate riguroasă în toate celelalte domenii, dau dovadă de puerilitate de îndată ce este vorba de supranatural. Așa cum urmarea o va arăta, am rămas nesigur o perioadă lungă de timp relativ la condiția mea stranie, complet dezorientat și incapabil să dau un sens celor întâmplate. Numai după mulți ani de incertitudine, când aventura a condus la dezvoltarea atributelor psihice marcate și evidente, nemanifestate înainte, am decis să aștern pe hârtie acest episod extraordinar. Această decizie a fost întărită de reflecția că, Kundalinî este activă la milioane de oameni inteligenți ai tuturor națiunilor civilizate, deși într-un grad mai mic și mai imperceptibil, și că Ea generează la majoritatea ființelor tulburări fizice și psihice, pe care terapia modernă este incapabilă să le prevină sau vindece, pentru că aceasta ignoră total cauza lor.

Considerând natura colosală a metamorfozei fizice și mentale ce trebuie să fie făcută în preludiul unei deschideri spirituale, nu mă mir de încercările și frământările ce o însoțesc, pentru că starea mistică reprezintă ultima etapă, și cea mai înflăcărată, în călătoria care începe o dată cu apariția omului din țărână, și care se termină când gustă, la sfârșitul nenumăratelor eforturi și încercări, incomparabila beatitudine a unei existențe necorporale, nu după moarte, ci chiar în cursul vieții sale terestre. Drumul ce se deschide omului actual este atât de dificil și are un traseu atât de derutant, încât îi va trebui toată voința și toate resursele intelectuale pentru a-l parcurge fără accidente, etapă cu etapă, până în clipa în care scopul devine vizibil.

Când m-am deșteptat în dimineața următoare, m-am simțit prea slăbit pentru a mă ridica din pat, fără să fiu ajutat, și am rămas culcat, reluând în minte incidentele înspăimântătoare ale Trezirii, în timp ce abundente lacrimi de recunoștință îmi inundau fața, pentru ceea ce consideram ca o intervenție divină, în momentul cel mai critic, pentru a mă smulge unei soarte teribile. Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât eram mai convins că o instanță supraumană, acționând prin spiritul meu, transmisese o indicație la care nu m-aș fi gândit niciodată în

starea mea de extremă agitație, și care îmi permisesese să ies dintr-o situație disperată, și să evit pericolul oricărui ajutor omenesc. Nici o putere de pe pământ nu m-ar fi putut salva de la moarte sau nebunie, și nici un medicament nu mi-ar fi putut ușura suferința. Din prima zi a zbuciumului încercasem un profund dezgust să mă destăinuiesc medicilor în legătură cu acest rău extraordinar, ca și cum această aversiune se implantase în spirtul meu de la începuturi, pentru a mă împiedica să-mi supun trupul experimentului medicilor, incompetenți să trateze condiția mea, și pentru a mă proteja de efectele dăunătoare ale medicamentelor uzuale, care ar fi acționat ca niște otrăvuri veritabile în această stare extrem de sensibilă și delicată a nervilor mei. Nu că nu aș fi avut respect pentru profesiunea medicală, însă aveam intuiția că boala mea scăpa înțelegerii și resortului celor mai înalte autorități medicale.

Cu un sentiment de ușurare m-am ridicat, în fine, din pat, prea slăbit, ca un om în care un foc interior invizibil dar intens a ars timp de ore, și care descoperă nu numai că acel foc s-a stins, dar și că durerea ascuțită a arsurilor a dispărut miraculos într-o noapte. M-am privit în oglindă și mi-am văzut figura palidă și răvășită, dar expresia de obsedat dispăruse aproape, ca și lumina nebuliei din ochii mei. Ceea ce vedeam era o fizionomie având rațiunea întreagă dar extrem de slăbită și angoasată, pentru că suportase, ca să spun așa, torturile infernului zile de-a rândul. Limba îmi era încă încărcată, pulsul slab și neregulat, dar toți ceilalți indici și simptome indicând starea organelor mele erau liniștitoare, astfel că inima tresălta de bucurie și speranță.

Nu se diminuase iradierea vitală care, emanând din sediul Kundalini, se comprima prin nervi în fiecare parte a corpului și-mi umplea urechile de sunete ciudate și capul de lumini stranii; dar curentul era acum cald și plăcut în locul celui cald și arzător, și liniștea își destindea țesuturile torturate, într-un fel miraculos.

A doua zi și zilele următoare am acordat o atenție scrupuloasă dietei mele, mâncând doar câteva bucățele de pâine, puțin orez fiert cu o ceașcă de lapte, la fiecare trei ore, începând de dimineața până la zece seara. Cantitatea de hrană înghițită de fiecare dată era infimă, doar câteva înghițituri. După ultima masă, când m-am culcat, am simțit, spre marea mea bucurie, o dulce somnolență învăluindu-mă, în pofida haloului luminos ce-mi înconjură capul, și am căzut într-un somn adânc, învăluit într-un strălucitor și liniștitor mantou de lumină. M-am trezit în dimineața următoare cu spiritul deplin refăcut, dar cu trupul încă extrem de slăbit. Nu aveam putere să merg și mă clătinam când mă înclinam înainte. Dar capul era limpede și frica ce mă urmărise scăzuse considerabil. Eram capabil pentru prima oară, după săptămâni de angoasă, să-mi adun gândurile cu luciditate. Mi-a trebuit cam o săptămână să câștig suficientă putere ca să merg dintr-o cameră în alta și să rămân în picioare atât cât doream. Nu știu ce rezervă, de nebănuit, de energie m-a susținut în timpul teribilei încercări ce a precedat acestui ultim miraculos episod, pentru că, practic, nu mâncasem nimic mai mult de două luni. Nu mă simțisem atât de slab atunci, cum nu m-am simțit imediat după, fără îndoială pentru că, în starea toxică a sistemului nervos, eram incapabil să estimez corect condiția corpului meu.

Zilele și săptămânile trecură sporindu-mi forța și încrederea că nu mă expun nici unui pericol iminent, fizic sau mental. Dar starea mea era anormală și cu cât o studiam, cu claritatea de spirit amplificată, cu atât mă miram mai mult și deveneam mai nesigur, cu privire la ce va urma. Eram într-o stare extraordinară: un agent luminos, intens viu și ușor sensibil, strălucea zi și noapte, pătrundea în tot organismul, propagându-se în fiecare zonă a corpului, simțindu-se în voie și sigur de drumul său. Observam adesea, cu uimire, spectacolul stupefiant al acestei forțe luminoase. Nu mă îndoiam că energia Kundalinî fusese acum pe deplin trezită în mine, dar nu exista nici un semn de puteri miraculoase parapsihice, asociate de înțelepți trezirii sale. Nu puteam descoperi în mine cea mai mică schimbare în mai bine: dimpotrivă, condiția fizică era considerabil deteriorată, și spiritul era încă departe de a fi stabil. Nu puteam citi atent, nici să mă consacru, cu atenție exclusivă, vreunei îndeletniciri. Orice efort susținut de concentrare ajungea la o intensificare a stării anormale. Haloul din capul meu prindea dimensiuni mai largi, după fiecare perioadă de atenție prelungită, creând o intensificare adițională conștiinței mele, în același timp cu o creștere a sentimentului de frică, sentiment care acum, nu mai era prezent în mine decât din când în când, și sub o formă atenuată.

Cum nu observam nici un semn de deschidere spirituală, și eram confruntat fără încetare cu comportamentul rătăcitor al unui spirit schimbat, nu mă puteam sustrage asaltului îndoielilor serioase, după ce îmi observasem starea timp de câteva săptămâni. Era asta tot ce se putea atinge după trezirea șarpelui de foc? Îmi puneam și repuneam această întrebare fără încetare. Doar pentru atât nenumărați oameni își riscaseră viața abandonându-și căminul și familia, înfruntând pericole în pădurile virgine, suferind foame și privațiuni? Doar pentru atât rămăseseră ei așezați la picioarele maestrilor timp de ani? Era numai atât, acea experiență pe care yoghinii, sfinții și misticii o aveau în timpul transei lor extatice, această expansiune a conștiinței însoțită de lumini și sunete supra-pământene, transportând un om pe moment într-o stare mentală anormală, pentru ca după aceea să-l proiecteze din nou pe pământ, fără să producă nici un talent, nici o calitate extraordinară care să-l distingă de restul muritorilor? Acest flux și reflux al unei subtile esențe luminoase, și lărgirea și restrângerea conștiinței care rezulta, la care asistam zi și noapte, erau ele scopul ultim pe care toate doctrinele ezoterice din lume îl vizau cu certitudine? Dacă aceasta era tot ce se putea atinge, atunci ar fi cu mult mai bine să nu te cufunzi în supranatural, ci să te consacri obiectivelor lumești, să urmezi calea comună, pentru a duce o existență senină și fericită, scutit de incertitudinea și frica care făceau acum parte integrantă din viața mea. Am continuat să acord o deosebită grijă regimului meu, pentru că experiența m-a făcut să înțeleg din plin, că viața și sănătatea mea mentală depindeau de asta. Nu depășeam cantitatea de hrană pe care o consideram convenabilă, determinând necesarul după reacțiile sistemului digestiv, și nu permiteam să mă las tentat de nici un fel de mâncare, oricât ar fi fost de delicios, să mă facă să mă abat de la dieta pe care mi-am impus-o. Aveam suficientă minte pentru a fi precaut asupra acestui aspect, pentru că cea mai mică abatere privind cantitatea și calitatea hranei consumate, și cea mai neînsemnată irregularitate în raport cu timpul fixat, generau rezultate și reacții atât de neplăcute

încât mă făceau să-mi reproșez sever comiterea oricărei erori. Aceasta mi se întâmplase de nenumărate ori, ca pentru a imprima într-un fel de neșters, în mintea mea, faptul că de-acum înainte nu trebuia să mai mănânc pentru plăcere sau pentru satisfacerea automată a foamei, ci trebuia să reglez ingestia hranei cu asemenea precizie, încât să nu inducă cea mai neînsemnată oboseală sistemului nervos, a cărui sensibilitate și acuitate erau exacerbate. Nu exista nici un mijloc să evit această reglementare forțată, și în timpul primelor săptămâni, chiar și cea mai mică eroare era pe loc sancționată, printr-o intensificare a fricii, tulburărilor cardiace și a centrilor digestivi care-mi serveau ca avertisment. În general, în astfel de ocazii, mintea își pierdea suplețea și mă simțeam incapabil să mă desprind de melancolia ce se abătea inexplicabil asupra mea, imediat după ce mâncam o înghițitură în plus. În grija de a evita aceste episoade neplăcute, am acordat o atenție meticuloasă faptului de a nu comite nici cea mai mică greșală. Dar oricât m-aș fi ferit de bine, erorile se produceau, din când în când, aproape întotdeauna urmate de suferințe și căință.

Pentru o corectă înțelegere a condiției în care mă aflu după memorabila noapte a eliberării mele, este necesar să spun câteva cuvinte despre starea mentală și despre curentul vital luminos care circula în sens ascendent și descendent prin coloana vertebrală, și care acum făcea parte integrantă din ființa mea. Mintea nu-mi funcționa ca înainte. Se produsese, fără îndoială, o schimbare pronunțată. Înainte, imaginile mentale veneau și plecau într-un plan secund întunecat, posedând, într-un fel estompat, aceeași combinație de lumină, umbră și culoare, ce caracteriza obiectele originale, pe care le reprezentau. Dar acum, imaginile deveniseră vii și strălucitoare, ca și când ar fi fost sculptate într-o flacăra vie, și pluteau într-un plan secund luminos, iar modul de operare al gândirii se făcea cu o altfel de substanță mentală, scilicet, nu numai ca însăși luminoasă, ci și capabilă să perceapă propria-i strălucire. De fiecare dată când întorceam ochiul mental spre mine însumi observam, invariabil, o lumină vie, atât în interiorul cât și în exteriorul capului, într-o stare de vibrație continuă, ca și când un jet de substanță subtilă și strălucitoare, ridicându-se prin coloana vertebrală se răspândea în craniu, umplându-l și înconjurându-l cu o strălucire indescriptibilă. Acest halou luminos nu rămânea niciodată constant în dimensiuni și intensitate. Creștea și descreștea, se înviora și slăbea, sau culoarea se modifica de la strălucirea argintului până la cea a aurului, și invers. Când creștea în înălțime sau splendoare, sunetele stranii, de-acum înainte totdeauna prezente, deveneau mai puternice și insistente, ca și când încercau să-mi atragă atenția asupra ceva ce nu puteam înțelege. Aureola de lumină nu era staționară, ci într-o stare de mișcare perpetuă, dansând și sărind, formând vârtori și vârtejuri, ca și când ar fi fost constituită din nenumărate particule strălucitoare, extrem de subtile, ale unei substanțe imateriale, țâșnind în toate sensurile și combinându-se, pentru a crea aparența unei întinderi de lumină pivotantă și scânteietoare.

Prezența constantă a acestui nimb luminos în capul meu, și asocierea sa cu procesul gândirii, nu era o sursă de uimire mai mare decât intervenția sa continuă în funcționarea normală a organelor vitale. Puteam să percep distinct trecerea sa

prin coloana vertebrală și prin celelalte circuite nervoase până în inimă, ficat, stomac sau celelalte organe ale corpului, a căror activitate părea s-o regleze într-un fel misterios. Când îmi pătrundea în inimă, pulsul devenea mai amplu și mai puternic, dovedind, fără posibilitate de îndoială că un fel de radiație cu efect tonifiant se deversa în ea prin nervii aferenți. De aici am tras concluzia că pătrunderea acestei radiații în celelalte organe trebuia să aibă același efect întăritor și revigorant, și că obiectivul său era ca, lansându-se prin nervi pentru a le atinge, răspândea substanța sa tonifiantă în țesuturi și celule, prin finele filamente nervoase, pentru a stimula sau modifica acțiunea acestor organe. Această pătrundere provoca uneori o durere, fie în organul însuși, fie în locul în care întâlnea nervul care-l lega de organism, fie în punctul de contact cu coloana vertebrală și în cele două locuri din zona coloanei vertebrale, unde era, adesea, însoțită de un sentiment de teamă. S-ar fi putut spune, în astfel de ocazii, că un suvoi de energie strălucitoare, ridicându-se până în creier, se redistribuia în celelalte organe vitale pentru a regla și ameliora funcția lor, în armonie cu transformările produse în cap. Îmi frământam creierul încercând să găsesc o explicație, și analizeam și reanalizeam fiecare posibilitate care ar fi putut fi responsabilă de ceea ce se întâmpla, plin de surprize, în timp ce observam atent mișcarea incredibilă a acestei radiații inteligente, din oră în oră și din zi în zi.

Uneori eram stupefiat de misterioasele cunoștințe, pe care le proba, în legătură cu complexitatea mecanismului nervos, și de felul magistral în care se precipita din loc în loc, ca și când ar fi fost anunțată de tot ceea ce se întâmpla în fiecare colț și în fiecare particică a corpului.

Foarte probabil, aceasta era cauza suveranității limitate asupra echilibrului vital, pe care vechii scriitori o numeau Kundalinî, regina sistemului nervos, guvernând milioanele de filete nervoase (nădîs) din corp, rațiune pentru care ei au numit-o Adhâra-Shakti energia de bază – de care depinde existența corpului, a universului, a microcosmosului și a macrocosmosului.

Dar nu puteam surprinde nici o schimbare în capacitățile mentale. Gândeam aceleași gânduri și, atât interior cât și exterior, eram același tip mediocru de om, asemănător cu milioane de oameni care se nasc și mor în fiecare an, fără să producă cea mai mică undulare suprafeței torentului neîncetat curgător al umanității.

Exista, fără nici o îndoială, o schimbare extraordinară a sistemului nervos, și un nou fel de energie circula acum în organismul meu, legată incontestabil de organele sexuale care păreau să manifeste un fel nou de activitate, imperceptibil anterior. Nervii care căpătau părțile genitale și zona învecinată erau într-o stare de efervescență intensă, ca și când ar fi fost constrânși de un mecanism invizibil să producă sămânță vitală într-o abundență anormală, pentru a fi aspirată prin rețeaua de nervi de la baza coloanei vertebrale, și transmisă creierului prin cordonul medular.

Sperma sublimată forma partea integrantă a energiei radiante care mă uimea atât, și asupra căreia eram incapabil să speculez. Puteam percepe ușor transmutarea seminței vitale în radiație și activitatea neobișnuită a organelor reproducătoare pentru a furniza materia primă, cu scopul de a fi transformată, în

misteriosul laborator de la nivelul plexului celui mai de jos – *mulâdhâra-ceakra* – cum îl numesc yoghinii, în acea extrem de subtilă și normal imperceptibilă substanță, pe care noi o numim Energia Nervoasă. Aceasta este energia nervoasă de care depinde întregul mecanism al corpului, cu diferența că energia, născută acum, era înzestrată cu luminozitate, și avea proprietatea de a permite detectarea trecerii rapide, prin nervi și țesuturi, nu numai prin radiație, ci și prin senzația pe care o provoca prin mișcarea sa. Timp îndelungat nu am reușit să înțeleg ce plan ascuns era urmat prin șuvoiul neîntrerupt de lumină nervoasă nou produsă, și ce schimbări erau aduse în organe, în nervi și structura creierului, prin această neîntreruptă esență vitală, puternic activă, extrasă din cea mai prețioasă secreție corporală, și dotată cu puterile cele mai uimitoare. Imediat după criză am observat o schimbare accentuată în funcțiile digestive și de eliminare, o schimbare atât de remarcabilă că nu putea fi atribuită unui accident, nici oricărui alt factor, cu excepția șarpelui de foc și efectelor sale asupra organismului. S-ar fi spus că suferisem un proces de purificare internă a organelor și nervilor, și că aparatul digestiv era modificat pentru a se adapta unui grad mai înalt de eficacitate, cu scopul de a asigura o sănătate mai bună, și purificarea nervilor și a altor țesuturi. Nu sufeream niciodată de constipație sau indigestie, cu condiția să mă abțin să-mi încarnerez stomacul, și să urmez strict regimul pe care experiența m-a obligat să-l adopt. Cea mai importantă datorie a mea, de acum încolo, era să alimentez flacăra sacră, cu hrană de calitate și la intervale potrivite, veghind ca regimul să fie substanțial și să conțină toate elementele și vitaminele necesare pentru întreținerea unui corp robust și sănătos.

Eram acum spectatorul unei stranii piese de teatru care se juca în propriul meu corp, corp în care o forță vitală puternică și imens activă, eliberată dintr-o dată prin puterea meditației, lucra fără odihnă. După ce preluase comanda tuturor organelor și creierului, era în curs de a le modela pentru a le da o anume formă. Nu făceam decât să observ execuția fantastică a piesei, mișcările asemănătoare luminii puterii inteligente și strălucitoare ce deținea cunoașterea și stăpânirea absolută a corpului. Nu știam în acea perioadă că asistam în propriul meu corp la activitatea imens multiplicată a unei energii necunoscute de știință, care conduce toată umanitatea către culmile supraconștientului, cu condiția ca omul, prin gândurile și acțiunile sale, să acorde acestei forțe evolutive oportunitatea completă să îndeplinească fără piedici opera de transformare. Eram departe de a ști că limpedele foc sacrificial, – căruia atâta sfințenie și importanță îi fuseseră atribuite în toate scrierile vechi ale Indiei și, odată aprins, era alimentat cu jertfe de unt rafinat, de fructe uscate de prima calitate, de substanțe dulci și cereale, alimente hrănitoare și pure, – nu era decât o reprezentare simbolică a focului transmutant, aprins prin Kundalinî în corp. Acest foc interior, în mod similar, solicita ofrandă de hrană ușor digerabilă și nutritivă, respectarea unei complete castități a gândirii și rectitudinea acțiunii, pentru a fi în stare să îndeplinească lucrarea divină, care în mod normal durează secole, în spațiul unei vieți de om.

Mi-am dat seama doar în câteva zile că acel curent luminos acționa, în deplină cunoștință de cauză, asupra lucrării pe care o avea de îndeplinit, și că funcționa în armonie completă cu organele corporale, cunoscându-le forțele și slă-

biciunile, guvernând prin propriile sale legi și acționând cu inteligență superioară, dincolo de înțelegere. Focul viu, invizibil oricui, arunca flăcările sale ici-colo, ca ghidate infailibil printr-o direcție magistrală ce cunoștea poziția fiecărei vene, fiecărei artere, fiecărei fibre nervoase, și care decidea, instantaneu, cum trebuia reglat cel mai mic semn de complicație sau tulburare în oricare organ. Cu o agilitate minunată, se lansa dintr-un loc într-altul, împingând selectiv un organ la o activitate mai mare, încetinind activitatea altui organ, provocând o creștere sau o diminuare a unei anume secreții sau alteia, stimulând inima și ficatul, aducând nenumărate schimbări funcționale și organice în mulțimea de celule și vase sanguine, de fibre nervoase și alte țesuturi. Priveam fenomenul stupefiat. Cu ajutorul substanței luminoase care-mi umplea acum nervii, puteam, dirijându-mi atenția în interior, discerne clar conturul organelor vitale și rețeaua nervoasă desfășurându-se în tot corpul, ca și cum centrul de conștiință din creier, acum strălucitor de lumină, căpătase o viziune interioară mai pătrunzătoare, care îi permitea să privească înăuntru și să perceapă confuz interiorul corpului și, ca și când ar putea să vadă forma exterioară a sa într-o lumină vagă și îndoielnică.

Câteodată, întorcându-mi atenția către mine însumi, îmi vedeam clar corpul ca pe o coloană de foc viu, îndreptându-se de la degetele picioarelor până la cap, în care numeroși curenți se învârtteau și se amestecau, formând în anumite locuri vârtejuri și vortexuri (arcuri luminoase), ce făceau parte dintr-o vastă mare de lumină, care se ridica și palpita într-o mișcare perpetuă. Singura explicație găsită acestui fenomen era că în asemenea situații conștiința mea, în mod de netăgăduit amplificată, se afla în contact cu universul de prâna sau energia vitală cosmică, ce în mod normal nu este perceptibilă la omul obișnuit, dar care este prima substanță subtilă imaterială intrată în câmpul de percepție al vederii mele supraconștiente.

Ca un om brusc transportat pe o planetă îndepărtată, sau care se găsește complet derutat de enigmatica și fantastica natură înconjurătoare, eram pe de-a-ntregul uluit și tulburat de această insolită scufundare în necunoscut. Din prima zi, simțeam că merg pe un drum nu numai străin, dar și cu un relief bizar, care mă dezorienta și, pierzându-mi încrederea, călcam cu ezitare și precauție extremă, temându-mă la fiecare pas să nu cad într-o capcană. Căutam disperat în jur pe cineva sau ceva care să mă poată orienta, dar nu întâlneam decât decepție în toate direcțiile.

Fără să-mi dezvălui starea, vorbeam cu o mulțime de erudiți și sadhusi versați în cultura Tantrică, în încercarea de a spicui câteva indicații care mi-ar fi putut fi utile, dar am fost mâhnit să descopăr că în afara unei repetări papagalicești a informațiilor adunate din cărți, nu erau capabili să-mi dea nici un sfat și nici o îndrumare sigură, bazată pe experiență. În plus, nu erau rare cazurile în care ei să admită cinstit că semnificația textelor ce tratau Yoga și Kundalinî nu era ușor de înțeles, și că se împiedicau în dificultăți în mai multe locuri ale acestora. Ce trebuia să fac ca să-mi liniștesc îndoielile, să găsesc o explicație cât de cât satisfăcătoare și o metodă eficace ca să fac față condiției mele anormale? Am făcut mental un tur de orizont al tuturor surselor posibile din India, care-mi erau mai mult sau mai puțin cunoscute, pentru a decide pe care dintre ele aș putea-o aborda. Existau pontifi

demni de încredere în fruntea diferitelor ordine religioase, cu sute de fideli fervenți. Existau demnitari religioși, înconjurați de o pompă princiară și locuind în orașe, numărând printre discipolii lor aristocrați titrați, rajahi și magnați, și existau asceți tăcuți, trăind izolați în locuri pierdute, ale căror reputații atrăgeau mulțimi de oameni venind din colțurile cele mai îndepărtate, pentru a le aduce omagiul. Și pe urmă existau sadhusi grupați în colonii, trăind singuri sau rătăcind dintr-un loc într-altul, îmbrăcați divers, împopoțonați sau aproape goi, aparținând diferitelor secte recunoscute prin particularitățile lor izbitoare și ținutele bizare. Pe unde treceau, aduceau cu ei o atmosferă de stranie neliniște și mister.

Văzusem un mare număr și conversasem cu mulți dintre ei, din timpul copilăriei, cu cei mai realizați ca și cu cei mai puțin sofisticăți, și toate impresiile pe care le reținusem nu-mi lăsau nici o speranță, că ar fi existat printre ei vreunul capabil să mă sfătuiască corect, cu privire la starea mea. Mai puțin, nu cunoșteam nici unul și în consecință, singura soluție ce rămânea posibilă era să cercetez pe o scară largă, pentru a găsi pe cineva. Dar nu aveam nici mijloace, nici capacități fizice pentru a călători, din loc în loc, în căutarea unui yoghin, în tot vastul sub-continent care este India, cu toată varietatea infinită de ordine monastice și culte spirituale, cu toți cerșetorii religioși, sadhusii și sfinții săi, pentru a descoperi pe acela care ar fi putut diagnostica corect dificultățile mele, și să mă vindece grație propriilor puteri spirituale. În sfârșit, adunându-mi tot curajul, am scris unuia dintre cei mai cunoscuți sfinți contemporani ai Indiei, autor a numeroase opere cu mare difuzare, în engleză, despre Yoga, dându-i o descriere amănunțită asupra stării mele extraordinare, și rugându-l să mă orienteze. Așteptam răspunsul cu o neliniște extremă, și cum timp de câteva zile acesta a întârziat să vină, i-am trimis și o telegramă. Când răspunsul a venit, traversam o perioadă de mare neliniște. El spunea că nu exista nici o îndoială că trezisem Kundalinî, în felul în care vorbesc Tantrule, și singura modalitate în care puteam căuta o direcție spirituală era să găsesc un yoghin, care să fi reușit să și-o aducă pe Shakti sie însuși, în al șaptelea centru din cap. Eram recunoscător pentru acest răspuns care îmi confirma din plin propria opinie, declanșând prin aceasta speranțele și redându-mi siguranța. Era evident că simptomele pe care le menționasem erau recunoscute ca cele ce caracterizează Trezirea, ceea ce dădea experienței mele insolite o oarecare aparență de normalitate. Dacă treceam printr-o stare de anormalitate, asta nu însemna deci un caz izolat, nici o anormalitate proprie numai mie. Asta trebuia să fie o consecință necesară a trezirii Kundalinî și această stare, cu modificări adaptate diferitelor temperamente, trebuia să se producă la aproape toți aceia în care Trezirea avusese loc. Dar unde puteam eu găsi un yoghin care făcuse să urce Shakti până la al șaptelea Centru?

Puțin mai târziu am întâlnit în Jamu un alt sadhus născut în Bengal, și i-am descris starea mea. El mi-a studiat simptomele câțva timp, apoi mi-a dat adresa unui *Ashram* din Bengalul oriental, condus, spunea el, de un yoghin de cel mai înalt nivel, care el însuși practicase Yoga-Kundalinî. Am scris la adresa indicată și am primit un răspuns afirmativ, că trezisem, fără îndoială, Shakti, dar omul ce m-ar putea orienta era plecat în pelerinaj.

Am consultat alți mistici și am căutat clarificări și directive în mai multe înalte locuri repute, dar nu am găsit un singur individ care să poată afirma cu mâna pe inimă că posedă efectiv o cunoaștere intimă a stării în discuție, și care să poată răspunde cu certitudine întrebărilor mele. Cei ce vorbeau, cu o rezervă demnă, părând foarte înțelepți și profunzi, se dovedeau în final la fel de lipsiți de informații precise asupra puterii misterioase ce bântuise în mine, ca și cei care, deposeați de cea mai neînsemnată pretenție, se deschideau complet de la prima întâlnire, fără a încerca pentru nimic în lume să facă să se creadă că ar ști mai mult decât știau în realitate. Și astfel, în marea țară care a dat naștere sublimiei științe a Kundalinî cu mii de ani înainte, și al cărei sol era impregnat de efluviile sale, al cărui abundent folclor religios și bogată mitologie erau pline de la un capăt la altul de referințe privitoare la această știință, nu găseam pe nimeni capabil să-mi vină în ajutor. Singurul lucru de care eram sigur, era acela că un nou fel de activitate se dezvoltase în sistemul meu nervos, dar nu puteam determina care nerv sau nervi speciali erau implicați, deși puteam clar marca localizarea, la extremitatea coloanei vertebrale și împrejurul orificiului inferior. Acolo se găsea, incontestabil, sediul Kundalinî, așa cum fusese descris de yoghini, locul sau ceea ce zace adormit în omul obișnuit, încolăcit de trei ori și jumătate în jurul extremității triunghiulare a coloanei vertebrale, unde este trezită și pusă în activitate prin intermediul exercițiilor adecvate, dintre care concentrarea constituie condiția esențială. Dacă aș fi fost sub îndrumarea unui maestru, îndoilele mi-ar fi putut fi rezolvate din prima zi, sau din ziua în care începusem să trec prin perioada critică. Dar neputând să recurg la experiența practică a unui maestru, și nedispunând, în plus, de o experiență teoretică suficientă, pentru a-mi forma o opinie decisivă independent, am rămas nesigur și oscilant în ideile privitoare la condiția mentală proprie. Această stare de spirit oscilantă și indecisă era sporită de variațiile produse în conștiința mea prin fenomene periodice de intensificare și diminuare. Poate că destinul a vrut să fie așa, să rămân fără maestru și fără cunoaștere adecvată, pentru a permite să-mi formez o judecată independentă asupra acestei experiențe, în afara prejudecăților sau ideilor preconcepționale. Poate acuitatea suferințelor mele în decursul anilor, datorată lipsei de îndrumare spirituală și ignoranței, făcea parte din planul destinului, pentru ca această suferință să mă facă apt să netezesc cărarea, pentru aceia în care focul sacru va arde, în zilele ce vor veni.

Capitolul 7

Înainte de a continua să povestesc evenimentele ce au urmat, este necesar să spun câteva cuvinte despre rezervorul de energie vitală existent în om, cunoscut de multă vreme, dar rar descoperit efectiv, numit Kundalinî. Mulți dintre cei ce studiază Yoga așteaptă să se vorbească sau povestească despre acest subiect în lecturile lor, dintr-o clipă în alta, dar raportările pe care le oferă scrierile moderne sunt insuficiente și prea vagi pentru a servi drept sursă utilă de informație autentică. Tratatelor vechi, consacrate exclusiv problemei Kundalinî-Yoga, abundă în pasaje ermetice și conțin detalii asupra ritualurilor fantastice, și uneori chiar obscene, de aluzie la nenumărate divinități, exerciții fizice și mentale dificile și adesea periculoase, de incantații și formule cunoscute tehnic sub numele de *mantras*, de posturi psihice numite *âssanas*, și de structuri detaliate asupra controlului respirației, toate acestea exprimate într-un limbaj dificil de înțeles, cu multă vorbărie mitologică care, în loc să atragă, resping adeptul modern.

Ca să spunem drept, nici un text de bază bine documentat nu este cunoscut nici în vechile expuneri, nici în cele moderne, care ar putea să facă să se înțeleagă lucid realitatea obiectivă a metodelor preconizate, și care sunt schimbările organice și mentale de așteptat.

Rezultatul este că această știință strict experimentală, în loc să fie luminoasă și pragmatică, este acum discreditată. Anumite practici ale sale, ce fac parte dintr-un tot nedisociabil și servesc ca mijloace de orientare spre un scop definit, ca *âssanas* și exercițiile respiratorii, sunt acum considerate finalități demne de laudă prin ele însele, și scopul final în vederea căruia aceste exerciții au fost inventate este neglijat. Scopul real al acestui sistem yoga este să dezvolte un mod de conștiință care să depășească frontierele ce restrâng spiritul în limitele senzoriale, și care transportă conștiința încarnată până în regiunile suprasenzoriale. Dispersați de exigențele tiranice ale civilizației moderne, și descurajați de atitudinea general neîncrezătoare referitoare la posibilitatea unei astfel de evoluții în om, candidați actuali ai înțelepciunii se mulțumesc adesea cu câteva posturi și câteva exerciții respiratorii, mângâiați de convingerea că sunt în curs de practică yoga, pentru creșterea nivelului lor spiritual. Descrierea *ciakrelor* și *lotusului*, a semnelor supranaturale și a prevestirilor ce însoțesc o practică reușită a puterilor miraculoase susceptibile să fie atinse, geneza sistemului și originea metodelor variate sunt atât de exagerate încât, pentru un neinițiat, integralitatea concepțiilor vehiculate de litera-

tura veche, consacrată acestei probleme, pare incredibilă, dacă nu absurdă. Plecând de la o astfel de documentare este extrem de greu, pentru cercetătorul modern, să ajungă la o cunoaștere clară și simplă a subiectului, privată de tot planul secund supranatural și mitologic, și să obțină clarificări asupra îndoielilor și dificultăților sale. A judeca Kundalinî după expunerile fantastice conținute de literatură, nu numai în vechile tratate originale, ci și în anumite cărți moderne, nu poate fi nimic altceva, pentru un om inteligent și cu spirit pozitiv, decât un mit, o himeră apărută din dorința înăscută a omului de a găsi o porțiță de ieșire rigorilor impuse de o lume de cauze și efecte ale legilor implacabile, la fel cum piatra filosofală este în ochii săi o invenție destinată să satisfacă aceeași dorință sub o formă diferită, oferind un drum scurt pentru dobândirea valorii necesare realizării aceluiași scop. În India, nici un alt subiect nu a suscitat o asemenea masă de literatură ca Yoga și supranaturalul, și totuși, nici o carte consacrată acestui subiect nu aruncă o lumină pătrunzătoare asupra Kundalinî, și nici un expert nu a adus mai multă informație decât cea furnizată de lucrările vechi. Rezultatul este că, cu excepția, poate, a câtorva maeștrii, aproape inaccesibili, atât de rari acum pe cât erau alchimiștii odinioară, nu există nimeni în tot continentul indian, leagănul acestei științe, către care te-ai putea îndrepta pentru a obține cunoștințe valide asupra acestui subiect. Sistemul exercițiilor fizice și mentale complicate, asociate Kundalinî, este cunoscut tehnic sub numele de *Hatha-Yoga*, pentru a-l distinge de alte forme de yoga cu faimă în India din cele mai depărtate timpuri.

Hatha în sanscrită este compus din două cuvinte: *ha* și *tha*, semnificând soarele și luna și în consecință numele *Hatha-Yoga* este conceput pentru a indica forma de yoga rezultată din împreunarea celor două aspecte. Pentru a vorbi pe scurt, soarele și luna în acest limbaj sunt utilizate pentru a indica două curenți nervoase circulând de partea dreaptă și stângă a coloanei vertebrale, prin cele două *nadîs* sau trasee nervoase numite *Pîngalâ* și *Idâ*. Primul fiind cald, este asimilat cu radiația soarelui, cel de al doilea fiind rece, este asemănător strălucirii palide a lunii.

Toate sistemele Yoga sunt fondate pe ipoteza că, corpurile vii datorează existența lor acțiunii unei substanțe imateriale extrem de subtile, pătrunzând tot Universul și descrise sub numele de *Prâna*. Această substanță, cauză a tuturor fenomenelor organice, controlează organismul prin intermediul sistemului nervos și al creierului, și se manifestă ca energie vitală. *Prâna*, energia vitală în terminologia modernă, îmbracă diferite aspecte pentru a se achita de funcții diferite în corp, și circulă în organism în două unde distincte: una are acțiune încălzitoare și cealaltă are acțiune răcoritoare, clar perceptibile yoghinilor în stările de trezire spirituală. Experiența proprie îmi permite să afirm, fără nici o ezitare, că există sigur două feluri principale de curenți vitali în corp, care au – unii, efect răcoritor, și ceilalți efect de încălzire asupra organismului. *Idâ* și *Pîngalâ* există simultan în fiecare țesut și celulă a corpului. Ambele se scurg prin nervii cei mai importanți și minusculele lor ramificații, ca două curenți distincte, cu toate că trecerea lor nu poate fi niciodată simțită într-o stare de conștiință normală, nervii fiind obișnuiți cu această circulație de la începutul vieții.

Din cauza naturii sale extrem de subtile, energia vitală a fost comparată cu respirația de vechile autorități în materie de Yoga, și se afirmă că aerul pe care-l respirăm este saturat de prâna, și curenții vitali circulă alternativ prin cele două nări în același timp cu aerul, în timpul inspirației și expirației.

După cum știm, aerul pe care-l respirăm este compus, în principal, din două gaze – oxigen și azot. Oxigenul este agentul principal al combustiei, arzând impuritățile din sânge prin acțiunea sa în plămâni, în timp ce azotul exercită un efect moderator asupra arderii.

Dat fiind faptul că vechii scriitori din domeniul *Kundalinî-Yoga* folosesc uneori același termen pentru *Prâna* și pentru Vayu, care este întrebuințat pentru a indica aerul pe care îl respirăm, există posibilitatea unei confuzii și riscă să se creadă că suflul și *Prâna* sunt identice. Nu este de loc cazul. Viața pe pământ, așa cum știm, nu este posibilă fără oxigen și este interesant de reținut că, corpul este un ingredient atât de aer cât și de apă, amândouă esențiale existenței terestre. Asta indică clar că asupra globului terestru energia vitală cosmică sau *Prâna-Shakti* folosește oxigenul ca principal vehicul al activității sale. Este posibil ca biochimia, în cursul investigațiilor sale, să ajungă în viitor să accepte instrumentalitatea oxigenului în toate fenomenele organice, ca principalul canal al activității forței vitale inteligente numită *Prâna*.

Pământul are propria sa aprovizionare de *Prâna*, pătrunzând fiecare atom și moleculă din toate elementele și componentele care constituie inima sa arzătoare, regiunile în fuziune, incandescente, de sub crusta sa, stratul dur al suprafeței cu munții, mările și atmosfera, până în zona cea mai marginală. Soarele, vastul rezervor de energie vitală, răspândește asupra pământului valuri continue de radiații pranice, făcând parte din radiația sa. Superstițiile asociate eclipselor au, poate, un element de adevăr, pentru că în astfel de ocazii emanațiile pranice al soarelui și lunii sunt parțial sau total întrerupte pentru un timp. Variațiile climatice și schimbările în proporție a vaporilor și a prafului prezent în atmosferă, care au un efect pronunțat asupra anumitor temperamente sensibile, sunt, poate, la fel de susceptibile să creeze modificări în suvoiul de curenți pranici. Luna este alt important centru care furnizează *Prâna* pământului. Planetele și stelele apropiate și îndepărtate sunt, toate, rezerve inepuizabile de *Prâna*, dinamizând pământul cu unde de energie transmise prin radiațiile lor. Emanațiile pranice ale soarelui și ale lunii, ale planetelor și stelelor, nu sunt toate asemănătoare, dar fiecare are caracteristicile sale particulare, la fel cum lumina corpurilor celeste, când este analizată de pe pământ după ce traversează distanțe enorme, revelează variații spectrale particulare fiecăror. Este imposibil imaginației omului să vizualizeze, chiar vag, interacțiunile nenumăratelor unde de lumină emise de miliarde și miliarde de stele, intersectându-se și încrucișându-se într-un număr incalculabil de puncte, umplând prodigioasa întindere a spațiului, în fiecare loc, de la un capăt la altul. La fel, este absolut imposibil să se descrie sau să se imagineze lumea colosală de *Prâna* sau energie vitală, așa cum a fost descrisă de vizionari, întinsă nelimitat, traversată de curenți și de contracurenți, de unde încrucișându-se, iradiate de nenumărate planete și stele, cu zone de imobilitate și centri furtunoși, aspirări și vârtejuri, toate acestea palpitând de activitate pretutindeni, în timp ce lumea animată, scufundată în acest ocean minunat,

intelligent și subtil de activitate vitală, este precum spuma care apare la suprafața curenților oceanici în mișcare perpetuă.

Pentru a explica fenomenul vieții pe pământ nu există altă posibilitate decât de a admite existența unui medium vital, intelligent, care servindu-se de elemente și compuși ai lumii materiale, precum cărămizile și mortarul, acționează ca arhitect de structuri organice. Aceste structuri aduc evidența unei extraordinare inteligențe și a unei finalități; ele se constituie cu o îndemânare atât de surprinzătoare și sunt produse într-o asemenea abundență și diversitate de forme, încât înscriu în fals toate ipotezele de generație spontanee sau fortuită. Existența acestui medium nu poate fi probată empiric; ingeniozitatea și tehnicile umane nu au atins încă gradul de perfecțiune care ar permite tratarea experimentală, a acestor medii cu natura atât de fină. O imensă importanță a fost acordată radiațiilor pranice venite pe pământ de la soare și lună. În fapt câteva autorități vechi au atribuit originea facultății mentale umane lunii. Tot edificiul Yoga este bazat pe validitatea acestei asumări de *Prâna* ca substanță suprafizică cognoscibilă. Timp de mii de ani, generații succesive de yoghini au verificat aserțiunile precursorilor. Realitatea *Prânei* ca principal agent ce conduce la starea supraconștientă numită *Samadhi* nu a fost niciodată pusă în discuție de nici o școală de Yoga. Cei ce cred în tradiția Yoga trebuie în primul rând să creadă în existența *Prânei*. Dacă se ia în considerație faptul că pentru a atinge succesul în întreprinderi de tip yoghin trebuie nu numai să posezi daruri mentale și fizice ieșite din comun, dar și atributele morale ale sfințeniei: onestitate, castitate, rectitudine, etc., ar fi o pură încăpățănare ca să se discrediteze mărturiile numeroșilor vizionari faimoși, care au atestat în termeni fără echivoc propriile lor experiențe de stări supraconștiente, rezultate din manipularea sistematică de *Prâna*, pe care au învățat-o de la preceptorii lor.

După credințele religioase ale Indiei, din timpuri preistorice, existența *Prânei* ca vehicul pentru activitatea gândirii și transmiterii senzațiilor și impulsurilor în organismele vii, și ca substanță cosmică, – în mod normal imperceptibil, prezentă în toate formațiunile materiale care sunt plasate de cosmologii hinduși în cinci categorii: pământ, apă, aer, foc și eter – este un fapt stabilit, verificabil prin practica Yoga, dacă aceasta este întreprinsă de tipul de om adaptat, și după directive corecte. Conform acestor credințe, *Prâna* nu este materie, spirit, inteligență sau conștiință, ci mai curând face parte inseparabilă din energia cosmică sau *Shakti* care există în tot, și care este forța motrice de bază a fenomenelor cosmice, precum energia în materie și vitalitatea în organismele vii. Pe scurt, este vehiculul prin care inteligența cosmică dirijează activitatea, de o vastitate de neconceput, a acestei lumi prodigioase, prin care ea creează, menține și distruge giganticele forme globulare arzând constant în spațiu, astfel ca minusculii microbi, la fel de virulenți cât și benefici, să umple toate părțile pământului. Cu alte cuvinte, *Shakti*, când se aplică acest termen materiei anorganice este energie, și când se aplică planului organic este viață, ambele fiind aspecte diferite ale puterii cosmice creatoare, operând succesiv asupra planurilor organice și anorganice. Pentru comoditate și evitarea confuziei, termenul de *Prâna* sau *Prâna-Shakti* este aplicat tuturor formelor de energie animate și neanimate; în rezumat, aspectul creativ și activ al Realității.

Ocupându-ne de Kundalinî-Yoga ne-am referit la aceasta prin *Prâna* sau *Prâna-Shakti*, pe care am denumit-o uneori simplu *Shakti*, cu toate că, la drept vorbind, denumirea de *Shakti* este atribuită energiei cosmice creatoare din univers. Știința actuală conduce irezistibil la concluzia că energia este substanța de bază a universului fizic. Îndoiala asupra existenței vieții ca agent vital nemuritor, independent de prelungirile sale corporale, este la fel de veche ca civilizația; ea este suscitată în principal de inexorabila natură a legilor fizice ce operează asupra corpului, de inevitabilitatea degradării și a morții, de natura de neînțeles a principiului vital, de imposibilitatea totală de a percepe independent de cadrul organic, de irevocabilitatea morții ca sfârșit al organismului, și mai presus de toate de absența completă a oricărei probe, demonstrabilă și incontestabilă, de supraviețuire după moartea corporală. După yoghini, totuși, existența energiei vieții ca entitate nemuritoare devine subiectiv aparentă în starea supraconștientă de Samadhi, și circulația sa prin nervi poate fi experimentată chiar înaintea acestei realizări, din momentul în care un anumit grad de succes este atins în meditație. Când aceasta se produce, o solicitare mai mare de acest tip de energie este încercată în timpul concentrării cerebrale, și pentru a i se răspunde energia vitală sau *Prâna* existentă în alte părți ale corpului se concentrează spre cap, uneori într-o asemenea măsură încât organe vitale ca inima, plămânii, sistemul digestiv încetează aproape să funcționeze, pulsul și respirația devin imperceptibile și întregul corp pare rece și fără viață. Cu combustibilul suplimentar, furnizat prin aflusul de energie vitală, activitatea cerebrală devine mai intensă, conștiința de suprafață se ridică deasupra senzațiilor corporale, și facultatea sa perceptivă este mult amplificată, ceea ce o face capabilă să ia cunoștință de existența suprafizică. În această stare, primul obiect de percepție este *Prâna*, experimentată ca o substanță strălucitoare și imaterială, dotată cu sensibilitate și într-o stare de vibrație rapidă, rând pe rând înăuntrul și în afara corpului, întinzându-se fără limite în toate direcțiile. În limbajul Yoga, *Prâna* este viață și viața este *Prâna*. Viața este vitalitatea în sensul folosit aici, ea nu semnifică sufletul sau scânteia de divinitate din om. *Prâna* este doar energia vieții, prin care divinitatea ajunge la existența regnului organic și acționează asupra structurilor organice, la fel cum ea creează și acționează în univers prin intermediul energiei fizice. *Prâna* nu este Realitatea, la fel cum lumina solară nu este Soarele, și totuși face esențialmente parte din ea, asumându-și diferite forme și aparențe, intrând în numeroase feluri de formațiuni, făurind durabil unități elementare sau materiale pentru a crea structuri organice complicate în același fel în care energia fizică începe cu electronii, protonii și atomii pentru a construi puternicul edificiu al universului; toată activitatea sa este guvernată de legi la fel de rigide și de universale ca și legile care conduc lumea fizică. După crearea atomilor, energia fizică se transformă în nenumărate feluri de molecule, rezultând existența nenumăraților compuși, variind în forme, culoare și gust, care, din nou prin combinație și amestec diferit de temperatură și presiune, creează diversitatea stupefiantă a Universului. *Prâna*, pornind din protoplasmă și organisme unicelulare, aduce existenței uimitoare a modurilor de viață o infinitate variată, excesiv de bogată în forme și culori, creând categoriile, genurile, speciile, subspeciile și grupele, folosind, pentru a crea această diversitate, materiile furnizate de lumea fizică, acționând inteligent și într-un plan definit, cu o

cunoaștere deplină a legilor și proprietăților materiei astfel încât, de la multiplicitatea creațiilor organice, *Prâna* să ajungă la ființă. Existând constant și fundamental neschimbat, *Prâna* intră în nenumărate combinații, acționând pe rând ca arhitect și ca obiect produs. Ea există ca univers mai vast și mai minunat decât este cosmosul perceput de simțurile noastre, cu propriile sfere și planuri corespunzătoare sorilor și pământurilor acestuia din urmă, cu propriile materiale, mișcarea și inerția sa, lumina și obscuritatea, legile și proprietățile sale, existând paralel în universul pe care îl vedem, îmbinat în urzeala gândirii și acțiunilor noastre, pătrunzând atomii și moleculele materiei, emițând o radiație ce se deplasează, precum vântul și marea, extraordinar de subtil și agil, substanța imaginației și viselor noastre, principiul vieții și al creației, țesută inextricabil în textura ființei noastre. Nu bănuim ce substanță misterioasă animă celulele și organele corpului viu, producând reacții fizico-chimice potrivite, în timp ce proprietarii corpurilor, oricât ar fi de inteligenți și perspicace n-au nici o idee despre ceea ce se întâmplă în ei, neștiind nimic despre inteligenta care reglează mașina corporală, care o edifică la sânul său matern, care o salvează de boală, care o susține când este în pericol, care îi vindecă rănilor, care o supraveghează în timpul somnului, în stările de delir sau inconștientă, care declanșează nevoile și tendințele ce transportă și guvernează proprietarii corpurilor, așa cum vântul clatină trestia. Lucru și mai stupefiant încă: după ce se ocupă de tot și execută tot, aspiră aerul din plămâni și induce gândirea, natura miraculoasă și, pentru inteligența umană, cu totul de neînțeles a acestui agent misterios, face ca acesta să dispară și să existe totdeauna în spatele scenei, permițând conștiinței de suprafață, pe care el o susține cum uleiul alimentează flacăra, să gândească și să acționeze ca stăpână, radical inconștientă de activitatea invizibilă, dar uimitor de eficace, a veritabilei stăpâne a casei: medium suprafizic, *Prâna-Shakti*, aspectul energiei cosmice manifestând viața.

Fondatorii Kundalinî-Yoga au pus principiul existenței *Prâna* ca realitate concretă atât în aspectele individuale cât în cele cosmice; aceasta, fără nici o îndoială, urmare a experiențelor reușite a mai multor generații de experți. Ei au ajuns la această descoperire capitală: este posibil să dobândești un control voluntar al sistemului nervos în măsură să dirijeze valul de *prâna* până la creier, ceea ce are drept consecință naturală o intensificare a activității cerebrale. Acesta este finalul elaborat prin toate metodele de control corporal și de disciplină mentală. Ei au reușit admirabil pentru că, principalul exercițiu, concentrarea, care este piatra unghiulară a întregului sistem Yoga, se armonizează cu metodele puse în operă de natură pentru accelerarea evoluției umane. Ei au constatat că, dobândind un anumit grad de competență în stăpânirea spiritului și în concentrare, puteau, în anumite cazuri favorabile, să aspire prin canalul spinei dorsale o radiație puternică de lumină strălucitoare, deplasându-se cu rapiditate, și că era posibil s-o facă să urce la creier, în timp de câteva secunde la început, apoi prelungind durata acestei absorbții grație practicii, aceasta avea un efect absolut extraordinar asupra spiritului, făcându-l capabil să-și ia zborul, transcendând toată experiența aparținând lumii materiale grosiere. Fondatorii Kundalinî-Yoga au numit acest canal *Sușumna*, și cum jetul luminos era distinct simțit ridicându-se de la baza canalului spinal, considerau acest loc sediul Divinității. Divinitatea era reprezentată ca zăcând adormită sub forma unui șarpe, astupând cu

capul deschiderea canalului spinal. Sistemele de nervi din stânga și din dreapta Sușumnei, ce contribuie la formarea unde scânteietoare, cedând o parte din energia vitală ce se deplasează în ele, au fost numite *Idâ* și *Pîngalâ*.

Cu toate că, cunoștințele accesibile științei moderne le-au găsit inconveniente, nu a trebuit mult timp, dat fiind nivelul înalt al stării de conștiință pentru a postula existența unei lumi subtile a vieții, întrepătrunzându-se cu cosmosul material și paralel lui.

În consecință, vechile scrieri despre *Hatha-Yoga* abundă în referințe enigmatice la *Prâna-Shakti*, la energia vitală și la sistemele de rețele conducătoare din corp, ceea ce constituie frecvent, pentru lectorii debutanți, o sursă de neînțelegere și confuzie.

Capitolul 8

Îmi dau prea bine seama că, pentru mine, este imposibil să fac cititorul mediu să înțeleagă exact și clar ce vreau să spun prin expresia „expansiune și contracție a conștiinței“, pe care o întrebuițez adesea pentru a indica fluctuațiile condiției mele mentale. Totuși, numai folosind această locuțiune am putut descrie, fie și numai vag, o experiență pur subiectivă, care i se întâmplă rar omului obișnuit. Atât cât știu, fenomenele bizare care au urmat trezirii Kundalinî n-au fost, până acum, niciodată destăinuie în detaliu, nici n-au făcut obiectul unei analize serioase. Subiectul rămâne învăluit în mister nu numai din cauza extremei sale rarități și naturii uimitoare a manifestărilor, dar și pentru că anumite caracteristici esențiale ale transformării sunt strâns legate de viața intimă și părțile genitale ale individului ce are astfel de experiențe. Destăinuirile făcute în această carte vor apărea posibil surprinzătoare și chiar incredibile, pentru că această problemă este discutată deschis pentru prima oară, după secole de existență ascunsă.

Se poate urmări mai mult sau mai puțin, semnificația cuvintelor, fie ea cât de dificilă, descriind stări mentale comune tuturor, sau discutând probleme intelectuale și sugestii abstracte, bazate pe experiențe și cunoștințe comune. Dar fenomenul pe care am încercat să-l explic în aceste pasaje este atât de puțin comun și îndepărtat de obișnuit, încât există posibilitatea ca doar puțini din cei ce vor citi acest expozeu să fi auzit deja vorbindu-se de ceva atât de extraordinar. Maeștrii care au experimentat Kundalinî-Yoga, totdeauna extrem de rari, sunt aproape inexistenți în zilele noastre, și cazul unui tip de trezire spontană de Kundalinî operează brusc într-un anumit moment de viață, ajungând adesea la dezordine mentale care fac imposibilă narațiunea coerentă a experienței. În aceste condiții nu este de mirare că nu s-au putut găsi nicăieri expuneri circumstanțiale despre această stranie experiență.

Adaug totuși că, în ciuda a toate acestea, experiența nu este atât de singulară sau de neverificat cum pare la prima vedere. Dispunem de suficiente probe indicând că, din timpuri imemorabile, fără îndoială de la însăși nașterea civilizației sau chiar înainte, au existat cazuri, cu siguranță extrem de rare, de trezire de Kundalinî, spontane sau provocate prin exerciții adecvate. În unele cazuri, unde trezirea este îndreptată către o culminație fericită, simptomele erau în general

moderate și desfășurarea graduală, cum se întâmplă la mistici prin dispoziție înăscută. Caracteristicile esențiale ale renașterii spirituale, care în cazul meu fuseseră atât de uluitoare și frapante, au putut, se înțelege, să scape atenției; sau, când au fost remarcate, au putut fi atribuite altor cauze, ca urmare a necunoașterii cauzei adevărate. În vasta majoritate a cazurilor de aceeași categorie, unde trezirea era patologică, manifestările frenetice ale persoanei vizate, chiar când acestea erau întemeiate, aveau toate șansele să fie privite ca ineptii absurde ale unui creier delirant. În cazurile de trezire provocate prin eforturi voluntare, cum manifestările se produceau între pereții mănăstirilor inaccesibile, în ermitaje solitare sau în școlile Yoga pierdute în profunzimile pădurii, fenomenele extraordinare care însoțesc trezirea nu erau expuse observațiilor critice; sau, când erau remarcate, erau tratate ca acompaniamentul supranatural necesar al aventurii, și, în consecință, nu erau tratate ca ceva important de consemnat în scris și comunicat, sau dimpotrivă, erau considerate ca ceva prea sacru pentru a fi divulgat, și erau păstrate cu strictețe ca un secret de nepătruns, accesibil doar inițiaților.

În consecință, cum avansează penibil, handicapat de dificultatea de a descrie, în această eră științifică a spiritului critic, un fenomen mental bizar, niciodată evocat în detaliu mai înainte, sunt obligat, din rațiuni de prudență, să trec sub tăcere multe aspecte ale experienței, care ar fi trebuit să-și găsească locul în această carte. Aceste aspecte sunt sigur că vor face parte din experiența a numeroase persoane în viitor, experiență ce va ajunge să aprindă accidental, ca în cazul meu, focul ofidian, fără a trece printr-o perioadă de antrenament, pregătitoare. Conformându-mă acestui principiu va fi suficient să spun, fără să intru în narațiunea nenumăratelor evenimente, pe care le observam în mine însumi, ciudate și neliniștitoare pentru majoritatea oamenilor, că în lunile următoare condiția mentală continua să fie aceeași, cu excepția unei notabile ameliorări în sănătatea mea corporală, și că simțeam cum forța și vigoarea de altă dată îmi reveneau progresiv.

Birourile guvernamentale erau în general transferate de la Jamu la Șrinagar, capitala de vară a statului, din luna mai, dar cum eram în concediu și mă simțeam incapabil să suport efectele jenante ale căldurii, datorită stării de slăbiciune a nervilor mei, am plecat în Cașmir la începutul lui aprilie. Schimbarea mi-a făcut bine. Valea era acoperită de flori și aerul curat de primăvară încărcat de miresme avea asupra mea efect tonifiant. Nu era nici o schimbare în mișcarea constantă a curentului iradiant, nici în comportamentul intensificat de sfera luminoasă din capul meu. Dimpotrivă, activitatea lor era crescută. Dar forța, echilibrul și capacitatea de rezistență a spiritului meu, care păreau a fi reduse aproape la neant, mi-au revenit în parte și m-am simțit capabil să acord un viu interes conversațiilor. Ceea ce în ochii mei era și mai prețios, sentimentul de dragoste profundă pentru familie, ce părea mort, s-a reanimat în inima mea. În intervalul a câtorva săptămâni de la venirea mea, eram capabil să fac lungi plimbări și să mă ocup de problemele obișnuite, ce nu solicitau efort prea mare. Dar eram încă incapabil să citesc atent mult timp, și continuam să am teamă de supranatural. Evitam cu încăpățănare să mă gândesc la acest subiect, sau să vorbesc despre el.

Apetitul de altădată mi-a revenit și puteam să mănânc tot ce aveam obiceiul să mănânc înainte, fără să mă tem ca una sau mai multe înghițituri, în plus sau minus, să provoace un uragan în corpul meu. Puteam chiar prelungi intervalele dintre mese, dar nu prea mult timp, fără să-mi facă rău.

Când biroul meu s-a deschis la Șrinagar, dobândisem suficientă forță și rezistență pentru a fi sigur că puteam din nou să-mi reiau funcțiile oficiale, fără să risc să-mi agravez starea mentală, sau să mă fac de râs probând o lipsă de eficiență în muncă, sau prezentând semne de anomalie în conduită. Când examinam documentele acumulate pe biroul meu, remarcam că memoria nu era schimbată, și că oribila experiență pe care o traversasem nu-mi afectase defavorabil facultățile.

Totuși, oboseam repede și deveneam nervos și agitat după numai câteva ore de studiu atent. După o perioadă lungă de muncă mentală, îmi dădeam întotdeauna seama închizând ochii și ascultându-mi interiorul, că cercul luminos se lărgise și că zgomotul din urechi era mai puternic ca de obicei. Asta-mi indica că încă nu eram capabil să-mi mențin o stare de atenție susținută pe o perioadă mai lungă, și că trebuia să procedez cu precauție pentru a evita o recrudescență a simptomelor anterioare. În consecință am decis să alternez perioadele de muncă cu cele de destindere, flecărind cu colegii, privind pe fereastră sau ieșind din birou în strada aglomerată, unde se găsea o mare varietate de obiecte care să-mi distragă atenția. Nu știu prin ce șansă, chiar în această stare de spirit extrem de anormală, necesitând constant studierea unor noi experiențe pentru a se adapta circumstanțelor schimbătoare, am descoperit și atins adesea procedeul potrivit pentru a face față situațiilor neașteptate și spinoase ce apăreau în raporturile cotidiene. Dacă aș fi suflat un cuvânt celorlalți despre anomalia mea și manifestările bizare ce constituiau acum trăsătura obișnuită a existenței mele, aș fi fost probabil etichetat ca lunatic și tratat în consecință, provocând ironie și nu compasiune. Dacă aș fi încercat să profit de evenimentul misterios și să pretind că posed o cunoaștere a ocultului pe care în realitate nu o aveam, aș fi putut fi salutat ca un sfânt și aș fi fost deranjat zi și noapte de oameni în căutarea unor soluții miraculoase pentru a scăpa de dificultăți. Cu excepția unor detalii neclare pe care le-am lăsat să-mi scape în fața unuia dintre părinți, la început, când eram complet prins de surpriza straniei maladii, și cu excepția inițiativelor mele de a-mi dezvălui starea, cât puteam mai bine, câtorva experți în yoga, cu scopul de a obține de la ei păreri clarificatoare, am menținut totdeauna o strictă tăcere asupra stării mele anormale. Nu făceam niciodată mențiuni în conversațiile cu amicii intimi, cu toate că, chiar în momentele cele mai optimiste, teama de nebunie, asemenea sabiei lui Damocles, nu mă părăsea niciodată definitiv. Importanța riscului într-o trezire bruscă și puternică de Kundalinî poate fi estimată dacă se iau în considerare faptele următoare: în același timp, când se degajă o energie nouă, profunde schimbări structurale și funcționale încep să se producă în stofa delicată a sistemului nervos cu o asemenea violență și rapiditate încât este suficient să dezechilibreze instantaneu creierul, dacă organismul în ansamblul său nu are capacitate de adaptare atât de mare pentru a susține presiunea formidabilă, cum se întâmplă, în fapt, într-un mare procent de cazuri.

Printre pensionarii spitalelor psihiatrice trebuie să se afle multe persoane la care maladia este datorată activității premature sau a unei funcționări morbide de Kundalinî.

Cu restabilirea facultăților, spiritul îmi devenea din ce în ce mai clar, și am început să speculez asupra stării mele. Am citit tot ce mi-am putut procura referitor la problema Kundalinî și Yoga, dar nu am căzut pe nici o expunere a unei experiențe analoagă cu a mea. Curenții calzi și reci țâșnind, luminozitatea din cap, sunetele supranaturale din urechi și frica care te strânge, toate acestea erau bine menționate, dar nu exista nici un semn în mine de pătrundere a clarviziunii, existența spiritelor altora, de extaz, de comunicare cu spirite neîntrupate sau alte daruri psihice extraordinare, toate considerate din zorii timpurilor ca mărci distincte ale unei Kundalinî trezite¹.

Adesea, în tăcerea și obscuritatea camerei, mă surprindeam privind cu teroare figuri oribil desfigurate și forme chinuite curbându-se și încordându-se, desenând tot felul de figuri; apăreau și dispăreau rapid, în medii strălucitoare, întorcându-se și învărtindu-se în mine și în jurul meu. Ele mă lăsau tremurând de teamă, incapabil să găsesc o explicație prezenței lor. Uneori, cu toate că în astfel de împrejurări, fie ele rare, puteam percepe în interiorul unei cețe luminoase o lumină mai strălucitoare, emanând dintr-o formă scânteietoare și eterată, cu o figură și siluetă abia distincte, dar cu toate astea o prezență emițând o radiație atât de blândă, încântătoare și liniștitoare, încât, în astfel de ocazii, spiritul meu deborda de fericire și o pace divină indescriptibilă umplea fiecare fibră a ființei mele. Curios, în fiecare din aceste ocazii, memoria viziunii mele originare, cea care îmi fusese acordată în prima zi a Trezirii, îmi revenea cu vivacitate, ca pentru a mă încuraja în tristețea mea, grație unei observări fugare a stării transcendente către care eram în mod dureros și inexorabil antrenat.

Nu puteam determina în acea vreme, dacă aceste viziuni ofereau reale sesizări ale existenței supranaturale, sau dacă erau simple ficțiuni ale imaginației mele surescitate și literalmente înflăcărate. Nu înțelegeam ce mă făcea perpetuu conștient de luminozitate, ca și cum propria mea substanță mentală intangibilă se metamorfozase într-o materie radiantă, și ca și cum, această metamorfoză a substanței spiritului era responsabilă de radiația imaginilor mentale. Continuam să mă ocup de afacerile mele oficiale și de treburile familiale și-mi recăpătam treptat forțele. După câteva săptămâni eram capabil să lucrez atent timp de ore, cu aparatul intelectual acum transformat, fără să încerc cel mai mic simptom jenant. Dar nu exista nici o schimbare perceptibilă în atitudine în general, și nici în eficiența muncii, și, cu excepția intervenției aceluia factor misterios și de neînțeles din viața mea, eram același de odinioară. Progresiv, pe măsură ce rezistența la oboseală creștea și momentele de teamă se răreau, m-am împăcat cu aparenta mea anorma-

¹ Comunicarea cu spiritele celor morți nu a fost considerată în tradiția hindusă ca un dar psihic rezultat din Trezirea Kundalinî. Autorul, fără îndoială, a fost indus în eroare asupra acestei probleme de lecturile ocultiste sau teozofice (NT)

litate, care înceta să-mi mai rețină atenția în cursul zilei, și am devenit mai liber să mă ocup cu ceea ce îmi plăcea să fac. Nu mai eram de acum încolo conștient cu atâta acuitate ca altădată de mișcările curentului vital, nou-născut în coloana vertebrală și în alte trasee nervoase. De-a lungul timpului scurs, trecerea curentului prin filamentele nervoase diseminate devenea mai puțin perceptibilă, și adesea nu o mai remarcam deloc. Puteam acum să mă concentrez atent asupra oricărei munci timp de ore. Comparând recenta condiție mentală stabilă cu ceea ce fusese în stadiile inițiale, după criză, realizam că scăpasem la timp din ghearele nebuniei, și că nu datoram eliberarea nici unui efort din partea mea, ci dispoziției benigne a energiei însăși. În primele stadii, în special înaintea crizei, pentru anumite rațiuni puternic judicioase, curentul vital avusese aerul de a acționa într-un fel extravagant și orbesc, precum apele în umflare ale unui râu în revărsare, care, țâșnind printr-o spărtură a unui dig, se precipită furioase ici și colo, încercând să-și croiască o nouă albie. Ani mai târziu am întrevăzut ceea ce s-a întâmplat în realitate, și am intuit minunea ascunsă în corpul omenesc, nevăzută, așteptând, pentru a se pune dintr-odată în acțiune, să fie provocată adecvat de posesorul corpului, și să găsească împrejurările favorabile. Atunci, deschizându-și drumul, precum cursul apei umflate, printr-o nouă derivație, ea trasează o nouă cale în sistemul nervos și în creier, pentru a dota individul norocos cu o putere mentală și spirituală incredibile.

Șase luni ale acelei veri petrecute în Cașmir au trecut fără să se producă nici un eveniment remarcabil și nici o schimbare notabilă în mine. Agitațiile provocate de strania mea indispoziție s-au calmat puțin câte puțin. Majoritatea oamenilor care mă cunoșteau atribuiau schimbarea bruscă a sănătății mele unor cauze nervoase. Dar un zvon circula în anumite medii, că deranjamentul meu mental curios era rezultatul anumitor practici Yoga, asociate strâns energiei numite Kundalinî. Urmare acestor zvonuri, curioșii veneau să mă vadă sub un pretext sau altul, încercând să obțină mai multă informație, și să se asigure, impulsionându-mă să etalez talente supranaturale, că depășisem cu adevărat frontiera ce separă umanul de divin. Ei nu erau de condamnat.

Majoritatea oamenilor par să creadă că nu există decât un pas de la conștiința umană la conștiința cosmică, un pas ce poate fi trecut dintr-o dată, sub asistența unui maestru sau cu ajutorul exercițiilor spirituale, atât de ușor și sigur cum ai trece de o poartă ce separă o cameră mică de una mai mare. Această idee înșelătoare este adesea sprijinită de maeștrii incompetenți, care exploatează credulitatea umană și pretind că posedă cunoștințe suficiente despre Yoga, pentru a fi capabili să determine rezultate autentice la discipolii lor. Ei înșiși nu-și dau seama că Yoga este o știință care se atinge prin etape progresive, și că această știință este căzută în desuetudine în timpul ultimelor secole. Cu excepția recitării papagalicești a câtorva texte ale vechilor maeștrii, ei nu știu nimic mai mult despre acest subiect decât știu cei pe care pretind că-i învață.

În vremurile trecute gravitatea și dificultatea acestei misiuni erau deplin recunoscute, iar novicii care se dedicau acestor practici aveau o mare grijă să se debaraseze de toate responsabilitățile lumești și să cultive o atitudine de spirit

stoică, cu scopul de a fi pregătiți să facă față tuturor eventualităților, fără a se încovoia și ceda sub efort. Deveneam surd, menținând o rezervă pe care am păstrat-o până astăzi, de îndată ce tentativele, vizând obținerea mai multor informații asupra experienței mele, erau determinate de rațiuni frivole. Cum oamenii nu reușeau să-și satisfacă curiozitatea și nu descopereau nici o schimbare remarcabilă în mine, istoria aventurii mele spirituale era tratată ca un mit, și în ochii unora devenisem chiar obiect de batjocură, pentru că mă expusesem unui risc fizic atât de mare pentru a obține grația divină.

La sfârșitul verii eram aproape tot atât de puternic ca odinioară. Cu excepția curenților luminoși și radiației din cap, nu reperam nici o schimbare în mine însumi, și nu mă mai simțeam rău, dacă n-ar fi existat anumite momente, în general după-amiaza, când trecerea curențului devenea perceptibilă într-atât încât să devină deranjantă, acompaniată de o ușoară durere de cap. De obicei, în aceste momente încercam o anumită dificultate în abordarea oricărei activități, și treceam adesea aceste intervale flecărind sau făcând câțiva pași în aer liber.

Uneori, în astfel de ocazii, remarcam o mai mare presiune asupra centrilor nervoși din regiunea cardiacă și hepatică, în special în cea din urmă, ca și când un aflus de radiație erupea în organ pentru a-i crește activitatea. Nu exista nici un alt semn remarcabil sau insolit în mine. Dormeam bine, aveam poftă de mâncare și, cu scopul de a depăși efectele inactivității forțate ale corpului de mai multe luni, făceam câteva exerciții cu care eram obișnuit din copilărie, evitând eforturile excesive și epuizante. Totuși, după orele petrecute la birou nu simțeam nici o înclinație către lectură, seara, așa cum, în trecut, acest obicei mi-era atât de drag, și nu doream să fac nici o muncă mentală. Consideram aceste dispoziții ca pe o indicație venind din interior, că nu trebuia să cer un efort mai mare creierului, și mă retrăgeam ca de obicei în camera mea, puțin după cină, pentru a mă destinde și dormi.

Către finele lui octombrie 1939 mă pregăteam pentru plecarea la Jamu în același timp cu tot personalul din biroul meu. Mă simțeam atât de în formă pentru călătoria și sejurul care-i urma timp de șase luni, singur acolo, încât, luând în considerare sănătatea sa, mi-am lăsat soția, unica mea companie nedefectabilă în toate vicisitudinile mele, în Cașmir, sigur că eram capabil să mă ocup de mine însumi. Nu-mi dădeam seama, în acel moment, că-mi asumam un risc grav neluând-o cu mine, pentru că mă îndepărtam de căminul meu. Fără să-mi dau seama, forța vijelioasă eliberată în corp era încă activă, și cu toate că simțeam cu claritate mișcările sale, presiunea asupra organelor vitale nu era mai puțin puternică ca altădată.

Gândirea, care era în stare anormală în interior, nu era totuși niciodată complet absentă din spiritul meu, pentru că luminozitatea interioară mi-o amintea constant. Dar cum timpul trecea și starea mi se stabilizase, ea pierduse, pentru mine, o mare parte a ciudățeniei și singularității sale, și devenise, dacă se poate spune astfel, parte integrantă din ființa mea, din starea mea obișnuită și normală.

Capitolul 9

Este necesar să întârzii asupra acestei faze extrem de importante a experienței mele, văzând imensa deschidere a proceselor de regenerare și transformare ce operau în corp în timpul somnului, care trebuiau să ajungă în final la formarea unor dotări psihice, pe care nu le posedasem niciodată până la patruzeci și șase de ani.

Nu numai vechile tratate despre Yoga, ci și numeroase alte texte tradiționale ale Indiei conțin referințe asupra puterii miraculoase a Shakti, energia cosmică feminină, care operează transformări asupra adoratorilor săi. Faimoasa mantră Gayatrî, pe care orice brahman trebuie să o recite zilnic după abluțiunile matinale, este o invocare a Kundalinî, rugând-o să-i acorde depășirea posibilităților aparente. Cordonul sacru purtat de hinduși – „de două ori născut” – care constă, în general, din trei până la șase fire distincte, îmbinate într-un nod, simbolizează cele trei canale binecunoscute ale energiei vitale, Idâ, Pingala și Sușumnâ, trecând respectiv de fiecare parte, și prin centrul coloanei vertebrale. Smocul de păr din creștetul capului, purtat în general de bărbați, indică localizarea centrului conștiinței, în mod obișnuit inoperant, care se deschide ca un lotus înflorit atunci când este stropit de curentul ambroziac ce se ridică prin Sușumnâ, și care funcționează ca sediu al percepțiilor suprasenzoriale, al șaselea simț sau al treilea ochi, la cei ce sunt în mod divin favorizați de Kundalinî.

Mențiunile evidente ale faptelor sale creatoare și transformatoare, conținute în imnurile compuse spre lauda zeiței de înțelepți renumiți și mari maeștrii spirituali, ei înșiși venerați aproape ca zei, și în majoritatea cazurilor, dacă se dă crezare propriilor lor mărturisiri, ei înșiși beneficiarii grației zeiței, nu pot fi luate în glumă și eludate ca simple efuziuni poetice, goale de orice fundament efectiv. Dacă se ține seama, de asemenea, de faptul că rezultatele atinse de către maeștri constituiau subiecte de experimentare și verificare pentru discipoli, și că aceștia trebuiau în mod necesar să aprecieze veridicitatea lor, afirmațiile acestor maeștri nu pot fi tratate ca simple metafore destinate să facă să se înțeleagă orice altă semnificație, sau ca exagerări grosiere a câtorva reușite scabroase. În tot cazul, aceasta este viziunea acceptării universale a acestor vechi credințe în India, pe care toate sistemele Yoga și impresionantul edificiu al religiei vedice au fost clădite. Aceste fundamente sunt atât de solide și profunde încât fac parte integrantă din toate actele religioase și toate ceremoniile hinduse.

În consonanță cu principiile sale de bază, adoratorul obișnuit al Kâlî, Durgâ, Șiva sau Vișnu, când se prosternază în fața imaginii divinității, cu ochii plini de lacrimi și buzele tremurând de emoție, imploră binefacerea nu numai pentru favorurile lumești ci și pentru calitățile suprafizice care l-ar face capabil să vadă dincolo de voalul aparențelor iluzorii.

Dacă se poate pune bază pe dosarul istoriei, ce se întinde pe mai bine de treizeci de secole, reprezentat de Vedas și alte texte spirituale, și dacă se poate acorda credit mărturiilor unei mase de investigatori inteligenți și observatori perspicace, vechea societate indo-ariană abundă în numeroase cazuri autentice de transfigurare prin mijloace de efort spiritual și yoghine, ajungându-se la o metamorfoză completă a personalității. Indivizi obișnuiți erau transformați în vizionari cu realizări extraordinare, prin atingerea unei puteri invizibile, care era recunoscută și abordată prin ceremonialul adecvat. În fapt, unul dintre principiile de bază ale religiei hinduse, și cheia de boltă a științei Yoga, este credința energic afirmată prin aproape toate textele sacre, că printr-un efort corect dirijat este posibil, pentru om, să completeze ciclul evolutiv al existenței umane într-o singură viață, și să înflorească ca o ființă transfigurată, un adept în armonie cu realitatea infinit transcendentă a lumii fenomenelor, eliberat pentru totdeauna de lanțul nedefinit al nașterilor și morților. Într-o mulțime de cazuri, transformarea spontană ce se produce brusc, sau lent gradată la misticii și sfinții vechi și actuali, atât în occident cât și în orient, coroborată cu probe irecuzabile, pune știința modernă în fața unei enigme la fel de insolubile acum ca și în epoca medievală; există, de asemenea, cazuri autentice în care o transformare reală a personalității se produce ca rezultat al practicării disciplinei Yoga sau oricărei alte forme de efort spiritual, întreprins deliberat, cu conunuitate, un timp definit. Aceste discipline au ajuns în final la dezvoltarea bruscă sau lentă a facultăților psihice anormale și calităților mentale inobservabile anterior. Care este misterul din spatele acestui fenomen, adesea repetat și general acceptat? Ce forță spirituală, psihică sau fizică, este pusă în mișcare automat sau printr-un efort voluntar și, lucrând misterios după propriile sale legi insondabile, aduce o schimbare radicală în organism, reformându-l după un model distinct, posedând anumite caracteristici definite ce diferențiază misticii și vizionarii din toate timpurile și toate țările?

Nu numai în India, dar în aproape toate țările profesând o religie revelată, credința în eficacitatea rugăciunii, adorația și alte practici religioase practicate pentru a induce o condiție mentală favorabilă coborârii grației divine, a fost răspândită din timpuri imemorabile, și transformarea care se operează, consecință a unor astfel de practici, este, prin urmare, în mod natural atribuită mijlocirii divine. Trebuie totuși menținut prezent în spirit faptul că un recurs necugetat și pripit la agenți supranaturali, pentru a-ți da seama de nu știu ce fenomen obscur, inexplicabil prin intelect, a fost o trăsătură marcantă la om din primele stadii ale dezvoltării sale în calitate de ființă rațională, și este încă la fel de comună în zilele noastre, în straturile inferioare ale întregii societăți, precum era în timpurile preistorice. Acest obicei are încă loc în omenire, cu toate că aria de aplicații a fost restrânsă din cauza explicațiilor furnizate de știința fenomenelor din natură, neînțelese altădată.

A face să intervină divinitatea, pentru a explica un fenomen izolat, atunci când suveranitatea sa completă asupra întregului univers și poziția sa de cauză primordială a întregii existențe sunt recunoscute, este o inconsecvență de care mințile așezate și mature nu ar trebui să se simtă vinovate. Din perspectiva acestei recunoașteri, nici o frunză nu poate foșni, nici un atom să se miște, nici o picătură de ploaie să cadă, nici o creatură să respire fără providență divină. Incoerența consistă în furnizarea explicațiilor raționale pentru unele dintre probleme, și invocarea prezenței unui agent supranatural pentru a explica restul. În marele detriment al omenirii, așa a fost întotdeauna: unele probleme au fost considerate ca procese temporale, altele ca procese spirituale. Trebuie să admitem că există o diferență radicală între materie și spirit, că amândouă se opun diametral una alteia, și că, în consecință, ceea ce este adevărul uneia să nu fie și al celeilalte în mod necesar. Aceasta poate furniza rațiuni valide pentru a folosi metode de abordare diferite problemelor ridicate de fiecare, și nu pentru a nega uneia ceea ce acordăm celeilalte, când ambele își datorează originea aceleiași cauze eterne. Existența de talente intelectuale extraordinare la unii, când alții sunt mai puțin dotați, prezența calităților spirituale și parapsihice la unii și absența acestora la cea mai mare parte nu pot fi, deci, atribuite unei intervenții divine. Nu pot exista favoriți răsfățați în ierarhia dreaptă a regatului cerurilor. Dar la fel ca în cazurile fenomenelor materiale, excepțiile de la regulă, atunci când pot fi repetat observate, acționează ca un ac, înțepând intelectul și stimulându-l în investigarea problemelor prezentate, pe de o parte, prin extraordinarele realizări ale oamenilor de geniu, și pe de altă parte prin faptele deosebite, deconcertante, ale oamenilor dotați cu viziuni spirituale.

Luând în considerare lucrurile sub acest unghi, primul efort al oricărui investigator ar trebui să vizeze de la început determinarea gradului de relație între corp și spirit, pentru a evalua dacă condițiile și acțiunile primului afectează invariabil pe cel de al doilea și invers, sau dacă fiecare funcționează complet sau parțial ca o unitate independentă. Ajunge o clipă de reflecție pentru a convinge pe cei mai limitați observatori că spiritul și corpul sunt indisolubil legate unul de celălalt de la naștere până la moarte, fiecare exercitând o imensă influență asupra celuilalt, în fiecare clipă a existenței lor unite. Aici este punctul în care mulți examinatori înverșunați ai naturii umane sunt într-un viu dezacord asupra problemei de a ști dacă spiritul este produsul transformărilor biochimice ale corpului, sau dacă corpul este rezultatul operațiunilor ideatice ale spiritului. Profunzimea cunoștințelor și acuitatea intelectuală desfășurate pe amândouă câmpurile sunt consternante, dar nici unul nu a fost capabil să-l câștige și aducă complet pe celălalt să adere la vederile sale. Pentru nevoile argumentului nostru este suficient să știm că spiritul și corpul sunt mutual dependente și solidare până într-un punct în care ele se confundă: nici o pupilă nu clipește, nici un mușchi nu se mișcă, nici o arteră nu palpită fără ca spiritul să știe, și, de asemenea, nici o amintire nu apare, nici un gând nu se manifestă, nici o idee nu răsare fără să producă o reacție în corp. Efectul asupra spiritului al bolilor, schimbărilor organice din țesuturi, oboseala, regimurile alimentare, medicamentele, drogurile, narcoticele, și efectele asupra corpului ale plăcerilor, suferințelor, necazurilor, durerilor, emoțiilor, pasiunilor, fricii, anxietății, sunt prea cunoscute pentru a avea nevoie să fie menționate. Relația strânsă

dintre cele două poate fi pe drept cuvânt comparată aceleia ce există între o oglindă și un obiect care se reflectă în ea. Cea mai mică schimbare a obiectului se reflectă instantaneu în oglindă și invers, orice schimb în reflecție vădește o schimbare corespondentă în obiect, simultan.

În toate aspectele temporale care afectează un individ în fiecare moment al existenței sale, corelația și interdependența corpului, de natură grosieră, și spiritului, de natură eterată, sunt recunoscute și acceptate fără contestare, dar, curios, când este vorba de probleme spirituale, această regulă absolut invariabilă, care determină relația celor două în lumea fizică, este, inexplicabil, pierdută din vedere. Chiar savanți eminenti, când discută probleme psihice de cel mai extraordinar tip, raționează ca și cum cadrul corporal, care se supune fidel legilor ce guvernează această lungă călătorie, pe care o realizează împreună corpul și spiritul pe plan fizic, dispare cu totul din scenă în momentul în care se intră în domeniul spiritual. Chiar ținând seamă, fără să negăm nimic din miracolele săvârșite de sfinți, mistici și profeți cunoscuți, biografiile lor probează incontestabil că legile biologice inviolabile erau tot atât de aplicabile în cazurile lor, precum în cazul altor ființe umane, și că ei erau supuși foamei, setei, oboselii, tot atât de ușor victime al bolii, supuși senectutii și morții ca și contemporanii lor.

Nici unul dintre ei nu a trăit un timp remarcabil mai lung decât acela atribuit normal muritorilor, să spunem câțiva zeci de ani, și nici unul nu a demonstrat concludent victoria spiritului asupra cărnii, nici unul nu a învins complet foamea, setea și somnul și nu a schimbat radical predispoziția corpului la îmbătrânire, îmbolnăvire și dispariție. Cea mai mare parte dintre ei sunt exemple unice de curaj și perseverență incomparabile în vitregia sorții, de caractere extraordinare, de adevăr și alte virtuți admirabile, dar în măsura în care acest aspect al existenței lor este luat în considerație, istoria tuturor națiunilor conține numeroase paralele în alte sfere ale efortului uman. În politică și în război, în artă și literatură, în filosofie și știință, în invenție și explorare, în călătorii și aventuri și chiar în tâlhărie și piraterie, bărbați și femei au făcut dovada, într-un fel aproape fără pereche, de unele sau mai multe calități excepționale care caracterizează oamenii de geniu, vizionarii, și asta fără ca niciodată să încerce să atribuie capacitățile lor remarcabile cauzelor supranaturale sau favorurilor divine.

Se pot cita ușor numeroase exemple de dominație a spiritului, împrumutate din orice țară, în orice epocă a istoriei, în ciuda slăbiciunii și fragilității cărnii. Astfel de exemple se întâlnesc cotidian, în special în straturile cele mai umile ale societății.

În consecință, ar fi înșelător să afirmăm că ele sunt trăsături aparținând exclusiv domeniului spiritual, în sensul care îi este atribuit în mod obișnuit acestui termen, sau faptul că ele se produc, modifică sau anulează operarea legilor biologice, de altfel inviolabile, și care determină relația între corp și spirit. Când doar trecerea unui gând, sau influența momentană a unei pasiuni produc asupra corpului o reacție perceptibilă, sau generează un efect sensibil asupra unui organ anume, este de neconceput ca stările de spirit extraordinare și anormale, asociate cu fenomenele spirituale cum sunt percepția prezențelor, auzirea vocilor supratereștre, contemplarea viziunilor provocând extaz sau provocând spaimă, proiecții la

distanță și extaz, sau oricare altă formă de activitate psihică, să nu aibă o reacție fiziologică corespondentă asupra corpului. S-a observat adesea că în momentul manifestărilor psihice sau a fenomenelor fizice se produc, la mistici sau mediumuri, semne de leșin, insensibilitate completă sau parțială, mișcări convulsive și alte simptome de tulburări organice. Acest fapt, el singur, ar trebui să furnizeze o rațiune suficientă pentru a pune în discuție atitudinea acelor care acceptă existența fenomenului ca o activitate perfect legitimă a spiritului singur, dincolo de puterea legilor organice, și care, cu atâta ușurință, neagă că se întâmplă lucruri de acest fel. A devenit o obișnuință răspândită ca atunci când este vorba de manifestări extraordinare ale spiritului să nu se țină seama de corp, și să se trateze astfel de fenomene ca incidente imprevizibile și bizare, nesupuse legilor biologice obișnuite.

Probabil există o neînțelegere fundamentală, datorată unei false interpretări a doctrinelor religioase, sau provenite din superstiții: ea constă în a atribui facultății cognitive din om, un statut complet independent și complet separat de corp, sub raportul activității supra-senzoriale și supra-fizice. Aceasta este consecința unor astfel de presupuneri prin care, foarte adesea, chiar erudiții acordă sprijin dogmelor care atribuie spiritului uman puteri nelimitate până la a-l crede capabil să înțeleagă Realitatea ultimă, dincolo de universul vizibil, și capabil să atribuie acestei realități vehicule potrivite pentru încarnarea sa sub formă umană. Dacă se încearcă să se reprezinte expansiunea prodigioasă a universului, concepția Creatorului uluiește într-atât imaginația încât ea depășește cu mult capacitatea spiritului uman. Chiar conștiința evoluată a unui om capabil să intre în extaz, cu toate că ea însăși este o substanță universală indestructibilă, ce transcende intelectul uman prin simțuri, este absolut incapabilă să perceapă natura reală a propriei sale surse nelimitate. În consecință, chiar și în cea mai înaltă condiție de zbor supraconștient, tot ceea ce misticii renumiți au fost capabili să spună este prea fragmentar și prea vag pentru a justifica concluzia că ceea ce ei au perceput pe căi suprasenzoriale este Realitatea în ea însăși, și nu numai doar o propagare superficială, strălucitoare, a unui soare conștient, extrem de îndepărtat și inimaginabil, a cărui proximitate mai mare ar însemna distrugerea instantanee a șubredului instrument receptiv care este corpul uman, incapabil să suporte, în stadiul prezent de evoluție, nimic altceva decât cea mai infimă măsură de energie vitală care curge șiroaie peste tot în univers, în abundență incalculabilă, emanând din această sursă inepuizabilă. Pentru a vorbi mai clar, starea transcendentă nu poate fi nimic mai mult decât o vedere fugitivă de ansamblu a unui minuscul fragment al lumii supraconștiente, iluminată de razele unui soare formidabil și de neconceput, în același fel în care noi, cu viziunea normală, nu vedem decât o mică parte din universul fizic gigantic care ne înconjoară. Din moment ce corpul este vehiculul, și spiritul este produsul radiațiilor care se infiltrează trecând prin el, animând nenumăratele celule ca un curent electric viu, aducând delicatei materii cerebrale un grad mai înalt de sensibilitate și activitate vitală decât oricărei alte regiuni, întreaga mașină nu se poate manifesta decât ca un câmp de conștiință limitat, depinzând de capacitățile cerebrale, și eficiența organelor și elementelor variate care o compun.

Din cauza riguroasei restricții impuse aparatului senzorial și limitelor extrem de strânse ale orbitei mentale, omul de mijloc nu a intrat niciodată în viața sa în contact cu o stare de conștiință net superioară sieși, și este incapabil să-și formeze o idee, chiar vagă, despre această Energie conștientă, nepieritoare, imaterială și de volum infinit, energie a cărei mobilitate și putere de pătrundere sunt atât de infinite, încât ea este capabilă să acționeze simultan în milioane și milioane de ființe vii de pe pământ, fără a ne spune nimic despre creația de neconceput de vastă din alte părți ale universului, și despre invizibila activitate căreia omul îi datorează viața. Principalul obstacol în tentativa de vizualizare a unui plan de conștiință mai viața. Principalul obstacol în tentativa de vizualizare a unui plan de conștiință mai înalt este capacitatea, în mod normal limitată a creierului uman, care în fiecare individ nu este în stare să utilizeze decât o cantitate specifică de energie vitală pentru activitatea corpului și a spiritului. Nu există metodă cunoscută grație căreia creierul unui om normal să fie capabil să depășească frontierele care i-au fost fixate de natură, cu toate că, capacitățile cerebrale pot fi ameliorate și rafinate prin studiu și aduse la posibilitatea însușirii mai multor informații, și asimilării mai multor fapte. Dar cu excepția câtorva indivizi dotați, care sunt formați într-un fel ușor diferit, nu se poate face în așa fel încât aceste capacități cerebrale să depășească limitele stării de conștiință nativă și să treacă într-o sferă superioară, unde ar fi capabile să perceapă ceea ce acum le este imperceptibil, să știe ceea ce era necunoscut înaintea unei astfel de treceri.

Întrebarea este de a ști dacă această trecere dintr-o sferă a conștiinței în alta poate fi efectuată, și dacă au existat exemple autentice în timpurile recente. Răspunsul pentru prima parte a acestei întrebări este un *da* categoric. Toată panorama fiecărui sistem de Yoga, fiecărui cult ermetic, fiecărei doctrine religioase, ezoterice este destinată atingerii acestui scop.

Singurul defect – pretenția de a ajunge la acest final aparent absurd și prea fantastic pentru un spirit științific, este că procesele biologice prin care schimbarea poate să se producă nu au fost explicate, nici măcar nu s-au gândit la asta din cauza falsei impresii, la care noi am făcut deja aluzie, că spiritul uman poate să ajungă în suprasenzorial fără ca trupul să sufere vreo transformare. Aproape toate metodele utilizate din timpuri imemorabile pentru a obține experiențe vizionare, sau percepții extrasenzoriale – concentrare, exerciții de respirație, atitudinile (posturile), rugăciunea, postul, asceza etc. afectează pe rând suportul corporal și spiritul. Nu este nimic altceva decât bun simț în presupunerea că orice schimbare provocată prin aceste mijloace în domeniul activității mentale trebuie să fie precedată de transformări în chimia corpului.

Vechile autorități în materie de Yoga, fiind conștiente de rolul important jucat de către organismul-fizic în dezvoltarea de moduri suprasenzoriale de cunoaștere, și fiind pe deplin competenți în metode de canalizare a energiilor în această direcție, erau mult mai interesate de aspectul spiritual al acestei științe decât de aspectul fizic. Ele acordau puțină importanță schimbărilor biologice produse în corp, în comparație cu transformările capitale care rezultau în domeniul spiritului. Nivelul general de cunoștințe în epocile și tendințele de atunci înlăturau posibilitatea unei astfel de investigații. Chiar adepții Kundalinî-Yoga începându-și practica

prin purificarea organelor interne, au reușit să dea suportului corporal statutul pe care-l merită, de unică cale, ducând spre succes într-o întreprindere yoghină, conducând la transcendență.

Prin natura lor, exercițiile și disciplina îmbinate, evidențiază observatorilor mai puțin informați că axa pe care sistemul întreg pivează este organismul viu, pentru a-l aduce la gradul dorit de aptitudini, căruia inițiații îi consacrau ani prețioși din viața lor, pentru a dobândi capacitatea de menținere a posturilor dificile, arta de curățare a colonului, a stomacului, a foselor nazale, gâtului, tehnica permițându-le să-și mențină respirația până la asfixiere și alte practici extrem de dificile și periculoase.

În lumina faptelor expuse în acest volum, nu este greu de înțeles că toate practicile denotă nu numai un efort susținut pentru purificarea și adaptarea organismului în scopul adoptării unei stări de percepție mai înalte, dar constituie și o pregătire foarte anevoioasă, un antrenament prealabil al corpului pentru a-i permite să suporte, fără riscuri, un eventual șoc sau o presiune excesivă; în acest caz, datorată declanșării ciclonului energetic care se dezlănțuie pentru a efectua schimbări organice draconice, întinzându-se de-a lungul anilor și aducând fie moartea, fie nemurirea, când nu întâlnește în final decât amara frustrare a unei vieți petrecute în eforturi și abnegație continui care se termină în van.

În tot cazul, este evident că toate exercițiile aveau ca finalitate manipularea unui sistem organic de comandă cât se poate de precis, capabil să îndeplinească, prin mijloace misterioase prea puțin înțelese până în zilele noastre, la fel ca odinioară, realizarea atât de insistent căutată.

Capitolul 10

Am revenit în Jamu într-o stare de spirit optimistă, redobândindu-mi aproape sănătatea fizică și morală. Teama de supranatural și antipatia față de religie, constant prezente în mine în primele câteva luni, dispăruseră complet. Multă vreme nu mi-am putut explica acest brusc reviriment a ceea ce fusese un sentiment profund, și chiar în zilele de acută tulburare eram surprins de această schimbare. Și nu numai pentru că dorința irepresibilă de experiență religioasă mă costase o încercare teribilă, pentru care încercam teamă și aversiune, dar se părea să se fi produs o modificare inexplicabilă în chiar profunzimile personalității mele, și era dificil să descopăr rațiunea acestei schimbări. Fervent și plin de respect față de Dumnezeu până la perioada de dezechilibru, pierdusem orice sentiment de dragoste și venerație pentru divin, tot respectul pentru sacru, tot interesul pentru Scrierile sfinte și taina căsătoriei. Numai ideea de supranatural îmi devenise odioasă și nu permiteam gândirii mele să se fixeze, fie și pentru un moment, asupra a ceva. Din credinciosul ce eram, mă transformasem într-un inamic inveterat al credinței și încercam un resentiment exasperat cu privire la cei care vroiau să meargă în lăcașuri de cult sau să depindă de ele. Eram complet metamorfozat, total lipsit de orice sentiment religios, transformat într-un ateu grosier, într-un eretic violent, chiar antiteza omului religios sau spiritual.

În stadiile inițiale când eram angajat cu disperare într-o cursă strânsă contra morții, pe de o parte, și a nebuniei de cealaltă parte, nu aveam nici timpul, nici dispoziția să mă gândesc serios la această bruscă dispariție a unui impuls puternic care-mi dominase gândurile de la o vârstă tânără. De când spiritul mi se calmase, mă miram din ce în ce mai mult de această transformare cu totul neașteptată. Când sănătatea mea generală a fost restabilită și i-a revenit sentimentul dragostei, repugnanța pentru supranatural persista. Mă simțeam gol de orice aspirație religioasă, ca și cum toată devoțiunea fusese măturată, și am devenit neliniștit la ideea că nu era, poate, Kundalinî, considerată ca fântână inepuizabilă de dragoste divină și sursă eternă de spiritualitate, cea care era activă în mine, ci o obscură forță a răului care m-a antrenat spre abisul necredinței și impietății. În astfel de momente cuvintele sadhus-lui brahman pe care-l consultasem în cursul iernii precedente, când eram în culmea disperării, îmi reveneau mereu ca o prevestire sinistră. El își dăduse verdictul lent, accentuând fiecare cuvânt, ca pentru a-l grava în spiritul meu pradă unei agitații teribile: simptomele pe care le mențio-

nasem nu puteau în nici un caz să fi atribuite energiei Kundalinî, ocean de beatitudine, pentru că aceasta nu putea fi niciodată asociată cu orice ar putea fi dureros sau dezechilibrat. Boala mea era, după toate probabilitățile, datorată influenței dăunătoare a vreunui spirit al răului. Fusesem îngrozit de aceste cuvinte proferate cu o certitudine absolută în prezența unui om care lupta disperat contra nebuniei, acele cuvinte care semnificau stingerea tuturor scânteilor de speranță existente în mine. Ele îmi reveneau adesea, în momentele cele mai sumbre, ca pentru a pune capacul pe ultima lumină de rațiune ce se zbătea pentru supraviețuire. Când sănătatea spiritului meu a fost restabilită, dar pe care această caracteristică puternic acuzată, curios, o deranja încă, această idee revenea neconținut să mă tulbure cu o forță zdrobitoare, deoarece nu ajungeam să găsesc nici o explicație satisfăcătoare, care să justifice schimbarea mea.

Puțin timp înainte de a veni în Jamu, începusem să simt vag slabe mișcări ale unui impuls aparent mort. Aceasta se întâmpla în mod obișnuit în primele ore ale dimineții, imediat ce mă trezeam, ca și când starea relaxată a creierului după un somn reparator oferea ocazia favorabilă tendinței dispărute să-și facă o apariție indecisă timp de o clipă. În acele momente, gândirea mea întârzia, în general, asupra istoriei vieții unor mistici, ale căror cuvinte exersaseră odinioară o puternică atracție asupra mea. Le uitasem complet în timpul lunilor precedente, și când mi le-am amintit accidental, amintirea lor nu reușea să evoce în mine nici cel mai mic sentiment. În general îmi deturnam atenția către alte lucruri pentru a evita să mă gândesc la ei.

Acum îmi reveniseră în memorie, ca altă dată, pentru o clipă, dar farmecul era amestecat cu o anumită amărăciune, pentru că ei nu-mi spusese nimic clar cu privire la încercările pe care ei înșiși le traversaseră, și care trebuie să fie lozul comun a celor ce caută să atingă acest scop, deschis tuturor. Dar dacă ei suferiseră cât mine sau numai o fracțiune din aceasta, și dacă s-au scufundat în tribulațiile lor pentru a compune versurile inspiratoare care îmi captivaseră inima de la prima audiere, cu siguranță erau demni de cel mai profund omagiu, superiori unui om ca mine, zdruncinat și vlăguit de aceleași încercări.

Câteva săptămâni după sosirea mea în Jamu am remarcat că prăpastia se umplea rapid, și că ideile, sentimentele și amintirile religioase se înviorau, toate, rapid. Încercam din nou aceeași profundă sete de experiență religioasă și același sentiment pasionat pentru supranatural și mistic. Puteam din nou să mă retrag, pentru a visa la problemele încă fără răspuns ale ființei umane, și la enigma proprie-mi existențe. Puteam asculta cântece religioase și poeme mistice cu o încântare neobosită, fără cel mai mic semn de perturbare și fără nici un simptom de teroare obsedantă. Când s-a întâmplat aceasta, amenințarea unui spirit malefic, suspendată continuu deasupra mea, care m-ar fi condus la degradare și distrugere, a dispărut și inima îmi creștea de recunoștință în fața puterii misterioase ce acționa în mine. Doar acum începeam cu adevărat să mă recunosc eu însumi în ființa care, cam cu un an înainte, era așezată cu picioarele încrucișate în meditație, decisă să invoce suprasensibilul, incapabilă să prevadă, în ignoranța sa, că fundamentul corporal al unui om mediu de astăzi, emasculat de o civilizație pervertită și moleșit

de ambiții și dorințe necontrolate, nu este suficient de fortificat pentru a suporta splendoarea viziunii puternice, fără o lungă perioadă preparatorie de formare, austeritate și disciplină.

Încet, se făcea ziuă în mine, înțelegeam că supliciul pe care-l îndurasem de la început era provocat de degajarea neașteptată a unei puternice energii vitale care, neurmând calea ce trebuia, dar trecând prin *Pīngalā* ca o rafală arzătoare, dezlănțuită în celulele nervoase și cerebrale, ar fi condus fără îndoială, la moarte, dacă n-ar fi existat miraculoasa intervenție de ultim moment. Prin urmare, suferințele mele erau probabil datorate, în primul rând, daunelor deja suferite de sistemul meu nervos, și în al doilea rând faptului că nu fusesem inițiat în acest mister și, în fine, îndeosebi condiției mele fizice, care, cu toate că era superioară unei musculaturi medii, nu era suficient dezvoltată în interior pentru a suporta nepedepsită iureșul brusc al unei energii vitale, mult mai dinamice și mai puternice decât aceea cu care corpul omenesc normal este obișnuit. Trecusem prin suficiente experiențe pentru a fi în stare să înțeleg că această puternică forță vitală, o dată eliberată, chiar accidental, nu poate fi reținută, și antrenează individul către grade de conștiință mai înalte și mai pătrunzătoare, pentru care ea este unicul instrument.

Trezirea Kundalinī mi se părea că implică intervenția a unei forme de energie nervoase mult mai înalte, în corpul uman, grație prefacerii continue a seminței, ajungând, în final, la strălucitoarea conștiință transcendentă, care, plecând de la această deschidere, strălucește pentru totdeauna în spiritul transfigurat al inițiaților încununati de succes.

Speculam astfel, fără să fiu sigur de justetea presupunerilor mele. Trăisem o experiență singulară, dar cum puteam fi sigur că nu eram victima unei stări patologice, specifică numai mie? Cum puteam fi sigur că nu sufeream de un rău halucinatoriu continuu, sub acest raport particular, fiind normal din celelalte puncte de vedere? Era asta o psihoză halucinatorie, rezultând într-un fel neprevăzut în cazul meu dintr-o concentrare prelungită și a unui prea mare interes acordat ocultului? Dacă-aș fi avut la îndemână relatarea unei experiențe asemănătoare, chiar de departe, celei trăite de mine, sau dacă-aș fi avut un maestru competent să mă ghideze, îndoilele mele ar fi fost rezolvate pe loc, toată viața mea ar fi luat o direcție diferită, și-aș fi fost scutit de o perioadă de agonie lungă și atroce, așa cum fusese aceea din care tocmai ieșisem.

Cum nu ajungeam să descopăr dezvoltarea unui talent extraordinar sau a unei facultăți supranaturale în mine, continuam să fiu chinat de îndoile grave asupra naturii reale a anomaliei a cărei victimă eram. Radiația continuu prezentă, scaldându-mi capul în lumină și răspândindu-se prin nenumărate trasee nervoase în corp, scurgându-se ici-și-colo în cel mai minunat și uneori surprinzător fel, avea puține lucruri în comun cu viziunile de lumină descrise de yoghini și mistici. În afară de spectacolul cercului luminos ce-mi înconjura capul, care era acum prezent, și cu excepția expansiunii conștiinței mele, nu simțeam și nu vedeam nimic extraordinar, care să mă apropie de zona supranaturalului și, practic, în toate privințele eram același om care fusesem din totdeauna. Singura diferență era că acum vedeam lumea reflectată într-o oglindă mentală mai mare. Îmi este foarte dificil să explic

adecvat această schimbare din aparatul meu cognitiv. Tot ce pot să spun este că se părea că o imagine mărită a lumii se forma acum în spiritul, nu mărită în sensul îngroșării, ca la microscop, ci ca și când imaginea lumii era acum prezentată pe o suprafață conștientă mai mare ca odinioară. Cu alte cuvinte, eul conștient părea că dobândise proporții, clar, mai întinse.

Aproape de la început fusesem conștient de această transformare enigmatică. Dar la acea epocă nu eram în stare să-i acord o atenție serioasă, și o consideram ca mergând de la sine, și că schimbarea era provocată de vaporii luminoși ce circulau în creierul meu. Cum deja am explicat, dimensiunile ceței luminoase din cap variau constant, provocând o dilatare și restrângere a conștiinței. Aceste modificări rapide în oglinda perceptivă, escortate de un sentiment de spaimă mortală totdeauna prezent, fusesse prima trăsătură intens angoasantă și total derutantă a bizarei mele experiențe. Cum timpul trecea, expansiunea devenea din ce în ce mai manifestă, cu contracții din ce în ce mai puțin frecvente, dar chiar în starea cea mai comprimată de percepție conștiința mea era mai întinsă decât odinioară. Nu m-am putut împiedeca să nu remarc această uluitoare schimbare, pentru că se produsese brusc, transportându-mă dintr-o stare de conștiință în alta, de la trezire până a doua zi. Dacă s-ar fi produs progresiv, respectând o tranziție, și fără ceilalți factori care să o însoțească, cum erau curenții iradianți din coloana vertebrală și senzațiile extraordinare care făceau întregul fenomen atât de deconcertant și extravagant, aș fi putut foarte bine să nu remarc deloc expansiunea conștiinței, așa cum nu se remarcă schimbările infime care se produc în fiecare zi pe propria figură, și care te frapează imediat la un prieten pe care-l revezi după o lungă absență. Cum transformarea stării de conștiință este particularitatea cea mai importantă a experienței mele, cea asupra căreia doresc să atrag atenția, din cauza distanței incalculabile la care pot ajunge rezultatele sale, este necesar să stăruiesc mai mult asupra acestei modificări extraordinare, pe care am considerat-o o anomalie sau iluzie o lungă perioadă de timp. Starea de conștiință ridicată și amplificată, însoțită de o nespusă fericire de ordin supraterestru, pe care o încercasem încă de la primele manifestări ale șarpelui de foc, era un fenomen interior de natură subiectivă, indicând o expansiune a câmpului de conștiință sau de – eu cunoscător – fără formă, invizibil și infinit subtil. Acesta era observatorul din corp, totdeauna dincolo de orice examen, imposibil de definit sau descris. Plecând de la unitatea de conștiință originară, dominată de ego, și cu care eram obișnuit din copilărie, m-am dilatat dintr-odată într-un strălucitor cerc de conștiință care se lărga din ce în ce mai mult, până la maximum: „eul“ rămăsese ceea ce el era, dar în loc să fie o unitate restrânsă, limitativă, era acum înconjurat de o sferă de conștiință luminoasă de dimensiuni vaste. În lipsa unei comparații mai bune aș spune că minuscula lumină care era conștiința în mine, devenise un lac vast de lumină iradiantă.

Eul tot fiind scufundat în acest lac, avea în același timp pe deplin cunoștința de volumul beatific strălucitor existent jur-împrejur, atât aproape cât și departe. Pentru a vorbi mai precis, exista conștiința lui „eu“ în același timp cu un câmp de conștiință de vastă expansiune, existând simultan, distincte și totuși făcând un întreg.

Acest remarcabil fenomen imprimat, de neșters în memoria mea, tot atât de viu când îl evoc azi ca în momentul în care s-a produs, nu s-a mai repetat, în toată splendoarea sa originală, decât mult timp după. În timpul săptămânilor și lunilor apăsătoare care au urmat, nu exista absolut nici o asemănare între experiența mea inițială și condițiile mentale subiacente, extrem de tulburi, dacă nu ar fi fost faptul că eram dureros conștient că se produsese, într-un fel sau altul, o expansiune în ceea ce constituia original coordonatele conștiinței mele, și aceasta fusese supusă unor contracții parțiale.

În momentul sosirii în Jamu, mi-am regăsit echilibrul mental și după puțin timp am revenit la normal, cu toate trăsăturile individuale și particularitățile mele. Dar incontestabila modificare din facultatea cognitivă, pe care o remarcasem de ceva vreme, și care-mi era mereu amintită ori de câte ori contemplam un obiect exterior sau o imagine mentală, nu a suferit nici o schimbare. Singurul fapt nou era că, pe măsură ce timpul trecea, cercul luminos din cap devenea din ce în ce mai mare, treptat, imperceptibil, cu o creștere corespunzătoare extinderii conștiinței.

Nu se putea pune la îndoială că priveam acum universul cu ajutorul unei suprafețe mentale notabil amplificată, și că, în consecință, imaginea lumii pe care o observam era reflectată de o suprafață mai mare decât cea furnizată de spiritul meu pe durata anilor, din timpul copilăriei până în momentul viziunii extatice. Întinderea sferei conștiinței se amplificase incontestabil, pentru că nu puteam să mă înșel asupra unui fapt pe care îl constatasem permanent de la starea de trezire. Fenomenul era atât de straniu și puțin comun încât eram convins că era inutil să caut un exemplu de caz analog, chiar dacă transformarea insolită era datorată acțiunii unei Kundalinî trezite, și nu era o anomalie unică ce mă afectase doar pe mine. Înțelegând inutilitatea destăinuirii și altora a acestei evoluții, ieșită din comun și nemaiauzită, am păstrat-o strict secretă și n-am spus nimic nici măcar celor de care eram intim legat. Cum starea mea fizică și mentală nu mai producea nici un rău în nici o privință, cu excepția faptului că prezenta această inexplicabilă particularitate, treptat, a încetat să mă mai preocupe.

Așa cum am explicat în capitolul precedent, în stadiile inițiale ale experienței, s-ar putea spune că priveam lumea printr-o ceață mentală, sau pentru a fi mai clar, ca și cum un strat subțire de praf extrem de fin era suspendat între mine și obiectele percepute. Aceasta nu era un defect optic, pentru că vederea era la fel de pătrunzătoare ca întotdeauna și ceața părea să acopere nu numai obiectele simțurilor, ci și organele de percepție. Praful era peste oglinda conștientă ce reflecta imaginea obiectelor. S-ar fi spus că obiectele observate erau văzute printr-un mediu albicios, ca și cum un strat uniform și extrem de fin de pudră cretoasă era depus pe ele, fără a le tulbura conturul, nici denatura culoarea normală, specifică fiecăruia. Acest strat era suspendat între mine și cer, ramurile și frunzele arborilor, casele, străzile pavate, îmbrăcămintea și figurile oamenilor, împrumutându-le tuturor o aparență cretoasă. Era exact ca și cum centrul de conștiință din mine, care interpreta impresiile senzoriale, opera acum printr-un mediu alb, care avea nevoie să fie mult mai rafinat și purificat pentru a deveni transparent. Cum în legătură cu

fenomenul de amplificare al imaginilor vizuale eram complet derutat, nu știam ce rațiuni satisfăcătoare le atribuiam aparența albicioasă a obiectelor observate. Toate schimbările de timp, loc sau condiții atmosferice nu aveau absolut nici un efect asupra acestei transformări. Ea era tot atât de evidentă la lumina lămpii cât și a soarelui, era la fel de sensibilă în lumina clară a dimineții cât și la crepuscul.

Ca manifestare, schimbarea era interioară și nu era afectată de variațiile influențelor exterioare. Mult de uimire, am continuat să-mi petrec zilele și nopțile în Jamu, ocupându-mă cu treburile curente și aplecat asupra muncii ca toți ceilalți.

Singura rațiune plauzibilă a acestei schimbări în facultatea cognitivă, pe care o puteam întrevedea, era aceasta: principiul care animă corpul și se află în el, făcea acum să funcționeze acest mecanism prin intermedierea unui mediu vital modificat. Acesta conducea la o modificare în calitatea și comportamentul curenților nervoși ce comandau funcțiile organelor, ca și la calitatea impresiilor senzoriale și în interpretarea lor, prin spiritul observat. Dar tot ce se întâmplase și tot ce încă se întâmpla era atât de lipsit de precedent și incredibil, încât mă simțeam mult mai în largul meu să tratez toate acestea ca anomalii, decât să le consider ca o creștere naturală, guvernată de legi biologice, ceea ce, în final, avea să se adeverească a fi. În acest fel, pradă îndoielilor și neliniștii, continuam să-mi petrec timpul cu diverse activități, până-ntr-o zi însorită, când eram în drum spre birou. Am privit din întâmplare fațada palatului Rajgarh, în care erau instalate birourile guvernamentale, și îmi plimbam privirea pe cer, pe acoperiș și pe partea superioară a clădirilor. Priveam, la început în tăcere, neglijent, apoi izbit de ceva straniu în înfățișarea lor, mai atent, incapabil să-mi desprind privirea și în final ținut pe loc, fixam cu stupoare acest spectacol, incapabil să-mi cred ochilor. Priveam o scenă care-mi era familiară, pe de o parte, înaintea experienței mele majore, pe de altă parte, în perioada ultimelor luni, dar ceea ce vedeam acum era atât de extraordinar încât eram încremenit de surpriză. Contemplam o scenă ce nu aparținea acestei lumi, ci unui tărâm feeric: fațada clădirii vechi, degradată de timp, fără ornamente și banală, și bolta cerului deasupra sa scaldându-se în lumina vie a soarelui, erau amândouă iluminate de o sclipitoare strălucire argintie, care le conferă o frumusețe și un fast glorios și crea un efect minunat, imposibil de descris, de umbre și lumină. Uluit, încântat, mi-am întors privirea spre alte direcții pentru a fi din nou fascinat de reflexul argintat ce transfigura toate lucrurile. Cu siguranță, eram martorul unei faze noi a transformării mele. Lumina, pe care o observam din toate părțile și pe toate obiectele, nu emana din ele, ci trebuia să fie, fără nici o îndoială, proiecția propriei mele luminozități interioare.

Capitolul 11

Absorbit în contemplarea viziunii încântătoare, încetasem să-mi dau seama de ceea ce mă înconjura, uitând că rămăsesem imobil ca o statuie în mijlocul unei străzi aglomerate, unde se scurgea în acel moment al dimineții o mulțime de salariați în drum spre Secretariat. Revenindu-mi ca cineva trezit brusc dintr-o viziune minunată, mi-am aruncat ochii în jur, luându-mi cu greu privirea de la scena încântătoare. Nenumărați ochi din mulțimea ce se scurgea rapid de pretutindeni mă descopereau surprinși, neexplicându-și oprirea bruscă și imobilitatea mea. Reluându-mi gândurile, am mers fără grabă în direcția biroului, păstrând în câmpul meu vizual clădirea și partea de cer ce atârna deasupra mea. Eram luat prin surprindere de un astfel de eveniment, și nu-mi venea să cred că ceea ce vedeam era real și nu o viziune trezită de imaginația mea supra-activă, prin aureola a cărei prezență, permanent perceptibilă în jurul capului, mă intriga neconținut. Am privit atent și voluntar în jurul meu de mai multe ori, frecându-mi ochii ca să mă asigur că nu visam. Nu, eram chiar în centrul curții pătrate a secretariatului, înaintând lent prin mijlocul mulțimii agitate, care se mingea în toate direcțiile. Eram exact ca ei în toate privințele, doar că priveam lumea într-o viziune diferită.

Intrând în încăpere, în loc să mă așez la birou, am ieșit pe veranda din spate, unde aveam obiceiul să petrec un moment în fiecare zi pentru a respira un aer proaspăt, contemplând frumoasa panoramă ce se așternea în față. Era un rând de case înaintea mea, mărginit de un povârniș împădurit ce cobora perpendicular pe malul râului Tawi. În mijlocul albiei largi a acestuia, acoperită de pietricele strălucind în soare, curgea un fir subțire de apă, iar la liziera celui alt mal se ridica o altă colină, cu o mică fortăreață medievală situată în vârf. Privisem același peisaj aproape în fiecare zi iarna, mai mulți ani, și imaginea îmi era vie în memorie. În timpul lunilor din urmă, când îl scrutam, găseam că și acesta avea proporții mai vaste, și că avea aceeași aparență cretoasă pe care o remarcasem la toate celelalte obiecte. În acea zi memorabilă, când ochii mei măturau spațiul deasupra albiei râului până la colina învecinată, și de acolo până la cer, încercând să înglobez toată panorama într-o singură privire, pentru a face o comparație între ceea ce vedeam în mod obișnuit și ceea ce observam acum, am fost stupefiat de remarcabila transformare. Dimensiunile amplificate ale imaginii și aparența ușor albicioasă a obiectelor era prezentă, dar bruma prăfoasă dispăruse, și în locul ei observam fascinat o armonie de culori și nuanțe extrem de variate, scânteind argintiu, care conferea scenei o frumusețe indescritibilă.

Cu respirația tăiată de entuziasm, mi-am întors privirea în toate direcțiile, examinând fiecare obiect atent, neliniștit, să descopăr dacă transformarea era sensibilă în toate lucrurile, sau dacă era o iluzie provocată de vremea clară și însoțită a acelei zile. Nu mă mai săturam privind, lăsând privirea să întârzie îndelung asupra fiecărui loc, mai convins după fiecare examen insistent că, departe de a fi victima unei iluzii optice, ceea ce vedeam era un peisaj real, colorat, clipind într-o lumină lăptoasă, pe care nu-l observasem înainte niciodată. Un val de emoție, prea profundă pentru a fi exprimată, îmi inunda toată ființa și lacrimile mi-au apărut în ochi fără să le pot opri, la gândul perspectivei imense ce mă aștepta. Dar chiar și în această stare, privind printre lacrimi, puteam percepe radiații tremurătoare de lumină argintie dansând în fața ochilor, punând în valoare frumusețea strălucitoare a scenei. Nu era greu de înțeles că, fără să fiu conștient, o schimbare se produsese în centrul cognitiv, de-acum înaintea luminiscent în creier, și claritatea fascinantă pe care o observam, îmbrăcând fiecare obiect, nu era o himeră a imaginației, și cu atât mai puțin un atribut efectiv al obiectelor, ci trebuia să fie o proiecție a propriei mele luminozități interioare.

Zilele și săptămânile au trecut fără să se modifice forma luminoasă a percepției mele vizuale. O vie strălucire argintie în jurul fiecărui obiect, pe toată dimensiunea câmpului vizual, a devenit o trăsătură permanentă a percepției mele. De câte ori îmi aruncam privirea, bolta azurie a cerului avea o culoare și strălucire de o puritate imposibil de descris. Dacă aș fi avut din fragedă copilărie același fel de viziune, fără îndoială nu aș fi considerat nimic de mirare și aș fi luat-o ca pe un dar natural, obișnuit, al fiecărui om normal, dar schimbarea stării anterioare în cea prezentă era atât de evidentă și remarcabilă, și atât de fascinantă, că nu-mi puteam stăpâni emoția și uluirea.

Supunându-mă unui examen sever, pentru a decela modificarea percepțiilor mele senzoriale, mi-am dat seama că se produsese o amplificare și o rafinare a senzațiilor auditive astfel: sunetele pe care le auzeam prezentau acum o atracție stranie, și o claritate ce dădea muzicii și cântecelor un farmec sporit, iar zgomotelor și țipetelor o duritate mai puțin supărătoare. Această schimbare, totuși, nu era atât de izbitoare cum avea să fie schimbarea impresiilor vizuale cu mulți ani mai târziu. Simțul olfactiv, gustativ și tactil manifestau, de asemenea, o sensibilitate și finețe speciale, clar perceptibile, dar într-un grad ce nu se putea compara celui dobândit de facultatea mea vizuală. Fenomenul era observabil și în obscuritate. În timpul nopții lămpile aveau o strălucire nouă, și obiectele se luminau și aveau un nimb de raze special, nu pe de-a întregul împrumutat de la lămpi. La sfârșitul câtorva săptămâni, transformarea a încetat să mai provoace uimire sau exaltare și, progresiv, am început s-o privesc ca pe un aspect inseparabil de mine însumi, o caracteristică normală a ființei mele. Totuși, oriunde mergeam și orice făceam, eram conștient de această luminozitate interioară și de strălucirea obiectivă a exteriorului. Eram în curs de mutație. Vechiul Eu ceda locul unei noi personalități, dotată cu un aparat perceptiv mai strălucitor, mai rafinat și mai artistic, ce se formase plecând de la sistemul anterior, printr-un ciudat proces de regenerare celulară și organică.

Către jumătatea lui aprilie a acelui an, înainte de a pleca la Șrinagar, am mers la Hardwar cu resturile sacre ale defunctei mele mame¹, pe care o pierdusem, spre marea mea durere, în cursul anului ce a precedat experiența transformatoare. Fusesem la Hardwar altă dată, pentru o misiune asemănătoare, după moartea tatălui meu. Cu această ocazie, pe durata întregii călătorii cu trenul și a sejurului la Hardwar, minunata schimbare era mereu prezentă.

Am călătorit pe același itinerar, am văzut aceleași gări, aceleași orașe și peisaje până în momentul când am ajuns la destinație. Acolo, de asemenea, erau aceleași străzi pitorești, aceleași case bătrânești, același Gange cu un curs rapid de culoarea safirului, aceleași amplasamente pentru scăldat și aceleași adăposturi înțesate de pelerini. Toate erau la fel cum le văzusem data precedentă, dar cât de diferită era imaginea pe care o percepeam de această dată! Fiecare obiect, acum, făcea parte dintr-un câmp vizual amplificat, în contrast izbitor cu cel ce-l avusesem anterior, și tot ansamblul era iluminat de o scânteiere asemenea aceleia a zăpezii proaspăt căzute, pe care soarele o face să strălucească. După ce am îndeplinit ritualurile funerare m-am întors în Jamu, ușurat de schimbare, mai convins de realitatea transformării ce se opera în mine. Puțin mai târziu am plecat la Șrinagar în același timp cu transferarea biroului meu, ca în fiecare an.

Anii s-au scurs. Sănătatea și vitalitatea erau restabilite. Puteam să citesc un timp îndelungat fără să obosesc, și să mă dedic chiar unor ocupații preferate, eșecurile solicitând o atenție susținută, timp de ore. Regimul alimentar era normal, singura particularitate ce putea să-mi amintească experiența era o cană de lapte cu o bucată de pâine, dimineața și după amiaza. Nu puteam, totuși, să suport nepepsit un post, dar dacă nu era prea sever, nu eram prea serios afectat.

În ciuda tuturor acestor semne de normalitate, mi-era ușor să constat că acum, mental, nu mai eram același. Splendoarea exterioară și interioară devenea din ce în ce mai vizibilă, pe măsură ce timpul trecea. Cu viziunea interioară puteam să percep distinct fluxul curenților luminoși de energie vitală, trecând prin rețeaua de canale nervoase ale corpului. O flămă vie de culoare argintie, având o delicată nuanță aurie, era clar perceptibilă în interiorul creierului, traversând vertical fruntea. Imaginile mentale aveau o strălucire vie, și fiecare obiect evocat de memorie, poseda o radiație asemănătoare obiectelor concrete.

Felul meu de a reacționa la infecții și boli nu era, de asemenea, obișnuit. În fiecare afecțiune, simptomele caracteristice ale răului, deși prezente, erau clar mai blânde și erau rar, dacă nu niciodată, însoțite de o creștere simultană a temperaturii corpului, așa cum se întâmplă normal într-o boală. Această particularitate este prezentă în mine acum ca și în acea perioadă. Singura explicație la care puteam să mă gândesc este că: organismul, al cărui sistem nervos este foarte sensibil, nu permite afluxului de sânge să ajungă la creier, ca măsură de securitate, pentru a evita orice neajuns care ar putea afecta materia cerebrală, acum excepțional de sensibilă. Organismul adopta alte măsuri pentru a elibera corpul de infecție. În caz de boală sau post, nu puteam suporta medicamente și recurgeam întotdeauna la remedii dietetice pentru a mă vindeca.

¹ Acesta este un obicei hindus pios, de a merge în pelerinaj la un râu sacru, în special Gangele, pentru a arunca cenușa, păstrată într-o urnă, a părinților incinerării.

Am vorbit mult despre funcționarea aparatului mental în orele de veghe, dar n-am spus nimic despre starea sa în timpul somnului. Prima dată când mi-am dat seama de o modificare a conștiinței în somn a fost într-o noapte din februarie 1938, când treceam prin perioada critică, savurând somnul după mai multe săptămâni de insomnie, însoțite de o stare mentală nebunească. Am căzut adormit în acea noapte, învelit într-o mantie de lumină, perceptibilă și ea în visele mele. Începând din acea zi, vise extraordinar de intense și precise deveniseră obișnuite. Luminozitatea vie din cap, totdeauna prezentă în stare de veghe, persista fără diminuare în timpul somnului. Foarte curând era clar manifestă și mai activă în timpul nopții decât ziua. Cum puneam capul pe pernă și închideam ochii pentru a invita somnul, primul lucru ce-mi atrăgea atenția era acea strălucire din cap: distingându-se clar în obscuritate, nu era staționară și regulată, ci se dilata și răsfărgea ca un vârtej sau o masă lichidă care se rotește în soare. La început, și de-a lungul a numeroase luni, impresia pe care o aveam era aceea a unui piston ce funcționa la baza canalului spinal, proiectând în sus, jet după jet, un fluid strălucitor, impalpabil dar distinct vizibil, cu asemenea forță încât simțeam corpul cutremurându-se la impactul curenților, în asemenea măsură încât uneori patul trosnea sub mine.

Visele erau minunate și se derulau totdeauna pe un arier-plan strălucitor, prin vasta difuziune de incandescență interioară, ce dădea imaginilor de vis o fosforescență stranie. În fiecare noapte, în timpul somnului, eram transportat într-o țară de povești, sau înfășurat în lumină, alunecam din loc în loc, ușor ca o pană. Scene de un fast nespus se derulau una după alta în fața ochilor mei. Evenimentele erau de genul obișnuit, comun în vise. Le lipsea adesea coerența și continuitatea, dar chiar și stranii, imaginare și fantastice, ele posedau un stil vizionar și abundau în peisaje de o vastitate și somptuozitate ce se întâlnește rar într-o viață obișnuită. În vise încercam, în general, un sentiment de siguranță și mulțumire, pe care nimic deranjant sau dizarmonic nu venea să-l tulbure, și totul era topit într-o atmosferă de pace și fericire ce conferea naturii viselor un caracter atât de unic și atrăgător, încât nu ratam niciodată acele zece ore de somn, și când eram tulburat sau înspăimântat în timpul zilei, căutam totdeauna un sanctuar de somn pentru a mă elibera de griji și teamă. Nu avusesem niciodată vise atât de vii odinioară. Ele se modelau natural pe tipul noii mele personalități, și erau țesute cu aceeași substanță luminoasă care forma textura gândurilor și reveriilor mele diurne. Nu exista umbră de îndoială că lumina nu numai că umplea conștiința periferică, dar pătrunsese profund până în sinuozitățile subconștientului. La sfârșitul unui anume timp, o idee a început să prindă rădăcini în spiritul meu: activitatea, intensificată a curenților luminoși din timpul somnului era o indicare a faptului că, într-un fel de neînțeles, oportunitatea furnizată de starea pasivă a centrilor cerebrali era folosită pentru a-i imuniza, la fel ca structurile nervoase complexe sub acțiunea forței dinamice care se degaja recent, în locul energiei vitale de odinioară.

Timp de mulți ani am fost incapabil să ghicesc ce se întâmpla cu mine. Descoperisem câteva vagi afirmații din anumite texte vechi despre Kundalinî-Yoga, care făceau aluzie la puterea transformatoare a energiei divine. Dar aceste mențiuni erau atât de obscure și lipsite de explicații detaliate, încât nu puteam înțelege cum organismul uman, cu legatul său imuabil a nenumărați factori ereditari, întinzându-se pe o perioadă de mai multe milioane de ani (durată în timpul căreia el se modelase

pe un tip definit, posedând anumite capacități cerebrale și intelectuale strict circumscrise), putea fi reclădit din interior, conform cu un tip superior de activitate cerebrală, permițându-i să depășească limitele pe care natura i le atribuise la naștere. Dacă se iau în considerație schimbările organice implicate printr-un proces de acest gen, afectând simultan toate elementele constitutive ale corpului, și țesuturile extrem de delicate ale creierului și sistemului nervos, opera de transformare, considerată în anvergura sa veritabilă, își asumă proporții atât de colosale, încât ele par să depășească limitele posibilului. Dar ceva complet inexplicabil trăgea sforile în metabolismul meu, în particular în timpul lungilor perioade consacrate somnului, când voința inactivă era incapabilă să interfereze, sub nici o formă, în fenomenele anabolice și catabolice ale corpului. Înțelesesem imediat după faza critică, că tot organismul meu era în curs de a funcționa după un plan modificat, fiind împins la un grad mai înalt de activitate metabolică, sub constrângerea energiei vitale strălucitoare ce curgea prin nervi. Era imposibil să te înșeli asupra accelerației pulsului și asupra unei mai mari activități a inimii, în timpul primei părți a nopții, precum și asupra bruștei și incontestabilei schimbări în funcțiile digestive și excretorii. Nu puteam refuza să cred mărturia propriilor simțuri timp de luni și ani, nici atestările aduse de cei ce mă înconjurau și aveau grijă de mine, nici să pun la îndoială proba pe care mi-o furnizau simțurile mele acum, dat fiind că activitatea metabolică, aparent anormală, care a început de mai mult de douăzeci și cinci de ani, a continuat în același ritm până în prezent, și după toate probabilitățile, va continua până la sfârșit. Nu este necesar să-mi alinez probele în sprijinul mărturisirilor uimitoare pe care le-am făcut. Aceasta ar face ca lucrarea să fie prea încurcată și tehnică.

Dar orice observator exersat, care are cât de puține cunoștințe în psihologie, se poate convinge de aceste fapte într-o singură zi, după ce-ar aprinde focul sacru în el însuși.

Cadrul acestei cărți nu-mi permite să descriu detaliat reacțiile și transformările fiziologice care se produceau constant, și schimbările al căror martor zilnic eram, și care m-au condus la o convingere dincolo de orice posibilitate de îndoială, că trupul era pe punctul să fie supus simultan unui proces de purificare și întinerire, cu un scop definit, care scăpa înțelegerii. Altfel, nu putea exista nici o altă explicație rezonabilă activității febrile și uneori excesive, care continua zi și noapte în interiorul meu, dacă nu chiar organismul în ansamblul său reacționa la noua situație creată, printr-o activitate modificată a organelor vitale, așa cum se produce în toate condițiile patologice în care el se adaptează schimbărilor din mediul interior. Fără îndoială, dezordinile din corp erau provocate de trecerea rapidă a energiei vitale luminoase din celulă în celulă. Sub efectul unui curent mai puternic decât acela pentru care aceasta a fost concepută, orice mașină fabricată de mâna omului, cu toate că n-ar putea avea decât o centimă din sensibilitatea și complexitatea corpului uman, s-ar distruge sau ar dispărea imediat; dar grație anumitor calități inerente dezvoltării, ca mijloc de evoluție, bruscă eliberare a puterii șarpelui, nu este urmată de rezultate fatale, în cazuri favorabile, cu condiția ca sângele să fie curat și organele în stare bună, din cauza măsurilor de securitate deja prevăzute de natură, pentru a para o situație de acest gen, la indivizi pregătiți pentru o asemenea experiență. Chiar și în astfel de cazuri este esențial ca energia să fie în dispoziții

binevoitoare și ca subiectul să-și ia toate precauțiile necesare pentru a menține forța organismului și echilibrul spiritului în perioada de încercare, indescriptibil de severă.

În ce măsură eram dotat cu o constituție adecvată pentru a traversa marea încercare nu pot să judec, dar fiind total ignorant în privința acestei științe, surprins fără a fi trecut printr-un regim preliminar necesar în disciplina fizică și mentală, am fost pradă ușoară vitregiei sorții și am primit o ploaie de lovituri timp de mai mulți ani, în parte din cauza ignoranței, a lipsei mele de energie adecvată, și în parte din cauza extremei rapidități a vitezei extraordinare de transformare.

După perioada de încercare cea mai dezagreabilă, am găsit în somn supremul medicament pentru suferințele fizice și mentale din timpul zilei. Existau indicii incontestabile în privința unei activități anormale în regiunea Kundalinî, din momentul în care mergeam la culcare și până a doua zi dimineață. Era evident că prin procese misterioase, prețioasa secreție a glandelor seminale era aspirată în canalul spinal și prin nervii intermediari, era transmutată într-o esență subtilă, după aceea distribuită în creier și organele vitale. Această esență se lansa prin filamentele nervoase și coloana vertebrală pentru a le atinge. Această absorbție era realizată cu asemenea vigoare, încât era clar sensibilă și uneori, în stadiile inițiale, ea se făcea cu atare violență încât provoca o durere veritabilă în aceste părți delicate. În aceste momente, efervescența generată în corp era asemănătoare efortului frenetic al ultimului minut pentru a da ajutor unei vieți în pericol iminent de moarte, și eu, martor mut și neputincios al acestui spectacol, nu puteam să evit petrecerea unor întregi ore de angoasă, gândindu-mă la această manifestare anormală. Era lesne să-ți dai seama că scopul acestei activități, nouă și neașteptată, era de a devia esența seminală către cap și celelalte organe vitale, după sublimare, aparent pentru a face față unei situații neprevăzute, provocate de o dezordine bruscă dintr-un organ, sau printr-o dizarmonie generală, defavorabilă noii transformări.

Cu capacitatea de observație ce-mi rămăsese chiar în starea de nebunie inițială, nu puteam să nu observ o modificare atât de izbitoare în regiunea sexuală, care funcționase perfect normal până atunci. Nu puteam nici să nu remarc agitația care copleșea această zonă, până acum liniștită, intrând într-o stare de activitate febrilă și de mișcare neîncetată, ca și cum era forțată de un mecanism invizibil dar efectiv, care nu fusese niciodată activ odinioară, să producă lichidul spermatic în supra-abundență și neîncetat, cu scopul de a satisface cererea continuă a lobilor cerebrali și a sistemului nervos. După ce observasem timp de câteva zile acest fenomen organic indubitabil, o idee se luminează în mine, că deschiseseam fără să vreau, prin efracție, un centru încă imperfect dezvoltat din creier, prin practica prelungită a concentrării, și că activitatea anormală și aparent haotică a curenților vitali pe care-i resimțeam clar, era efortul natural al organismului pentru a stăpâni astfel situația creată. Era clar că în această stare de urgență, organismul profita de sursa de energie vitală cea mai bogată și puternică care exista în el, esența vitală totdeauna disponibilă în regiunea comandată de Kundalinî.

Eu nu fac decât o simplă constatare afirmând că, de-a lungul anilor, am fost ca cineva legat de o bârnă purtată de un torent înnebunitor, scăpând miraculos de nenumărate și nenumărate ori șocului de frecare a numeroase blocuri de piatră care învălmășeau din toate părțile apele involburate și scăpând de fiecare dată cu exactitate într-un punct determinat, proiectat și purtat de colo-colo, ca și când aș fi

fost ghidat de o mână extrem de rapidă și dibace, sigură în toate mișcările. Adesea noaptea, pe parcursul anilor, stând întins în așteptarea somnului, simțeam puternica energie de viață nouă năpustindu-se ca o furtună în regiunea abdominală și toracică, la fel ca și în creier, cu un vuiet în urechi, o aversă scânteietoare în creier și cu o mișcare febrilă în regiunea sexuală și în proximitatea acesteia, toate în jurul coloanei vertebrale, pe rând, în fața și în spatele acesteia. Se părea că era făcut un efort extensiv, pentru a para circumstanțele neprevăzute provocate de o otrăvă sau obstrucție în organism, ce amenința sistemul cerbero-spinal, dată fiind starea sa sensibilă și extrem de delicată.

În astfel de momente simțeam instinctiv că o luptă pentru viață se derulează, la care eu, proprietarul corpului, nu puteam participa. Eram constrâns să rămân întins, liniștit, și să privesc ca spectator strania dramă desfășurată în propria mea carne. Nimic nu poate să exprime mai bine, grafic, starea aceasta decât reprezentarea lui Shiva și Shakti, pictată de artiștii de odinioară, în care primul este arătat întins, neputincios, pe spate, în timp ce, cea din urmă, cu o îndrăzneală neliniștitoare, dansează sprintenă peste corpul apatic al zeului. Observatorul conștient din mine, așa-zisul posesor al vehiculului carnal, acum subjugat și retras în plan secund, se găsea la mila absolută, literalmente sub picioarele unei puteri care inspira o teroare sacră, indiferentă la ceea ce el putea să gândească și să simtă, și care continua impasibilă să dispună de corp după bunul plac, fără ca măcar să-i acorde dreptul să știe ce anume făcuse pentru a merita o astfel de umilință. Aveam toată dreptatea să cred că această reprezentare fusese concepută pentru a descrie o condiție asemănătoare celei ale mele, a unui inițiat care trecuse el însuși prin aceeași ordalie.

Totala neputință a credinciosului și întreaga sa dependență de mila și grația energiei vitale cosmice Shakti, când Kundalinî este trezită, este tema constantă a imnurilor adresate zeiței de către yoghinii eminenti de odinioară. În calitate de stăpână supremă a corpului, ea și numai ea este considerată aptă să confere favoare atât de dorită, și dificil de obținut, a cunoașterii transcendente și puterii psihice supra-omenești, discipolilor sinceri, care o adoră cu adevărată devoțiune, consacrându-i acesteia toate gândurile și acțiunile lor, și care se abandonează voinței sale. Toate aceste texte conferă energiei Kundalinî poziția supremă de regină și arhitect al organismului viu, având puterea să-l modeleze, să-l transforme sau să-l distrugă, după plac. Dar cum ajunge Ea să îndeplinească aceasta, prin căi compatibile cu legile biologice ce guvernează lumea organică, nimeni n-a încercat să elucideze în termeni expliciți. Cu siguranță, aceasta nu poate fi executată instantaneu, printr-o lovitură de baghetă magică, reducând la neant legea cauzalității în acest domeniu special.

După părerea mea este mai rațional să presupui că, în cazul în care se produce aparent o transformare spirituală bruscă, schimbările graduale în celulele și țesuturile corpului ar trebui să aibă loc pe o perioadă atât de lungă, poate chiar din faza embrionară, sau din cea mai fragedă copilărie, fără ca indivizii să-și dea seama de ceea ce se întâmplă în interiorul lor.

Capitolul 12

Reacțiile fiziologice, pe care corpul meu le manifesta evident și indiscutabil în fiecare zi, îmi ofereau o rațiune suficientă să presupun că un fel de transformare se petrecea în mine, dar nu puteam spune în ce scop. Tot ce-mi puteam imagina era că, gradual, eram adus la o condiție a creierului și sistemului nervos care făcea posibil să ating ocazional starea de conștiință amplificată, specifică yoghinilor și misticilor în stările lor de extaz. Aceasta însemna că aveam o conștiință lărgită, începând cu momentul primei experiențe de Kundalinî, care-mi provocase atâtea surprize și torturi, și care era constant amintită de fiecare dată când gândurile se concentraseră asupra mea, dar extensia pe care o aveam acum era de un ordin superior, și implica o completă negare a legăturilor care supuneau spiritul corpului, lăsându-l liber să-și ia zborul către culmi supra-fizice și să revină refortificat la starea normală.

Aceasta era ideea mea despre experiența supra-senzorială, spicuită din vechile texte, din viețile oamenilor spirituali și din propriile lor relatări ale stărilor extatice. Lăsând la o parte viziunea beatifică a personalității în expansiune, pe care o obținusem de două ori la rând încă de la început, nu exista nici o comparație între eul meu de netăgăduit mai extins și luminos, dar tot atât de strâns legat de corp și pământ, la fel de afectat de nevoile fizice, la fel de afectat de dorință și pasiune, căldură și frig, plăcere și durere ca omul comun, și conștiința exaltată, debordând de fericire, eliberată de toate temerile, nealterată de durere și indiferentă la moarte, a misticului.

Pe plan mental eram aceeași persoană de odinioară: un om ieșit din țărâna comună, intelectual și moral inferior oamenilor de spiritualitate pe care i-am cunoscut prin lecturile mele.

Nu ratam nici o ocazie să-mi studiez simptomele cu un ochi critic și în mod minuțios. Nu exista altă schimbare în afara inexplicabilei modificări a curenților nervoși și strălucirea constant prezentă în interior și exterior. Caracterul luminos al percepțiilor vizuale, care reprezenta ultimul stadiu al straniei mele transformări, a avut asupra-mi un efect reconfortant și exaltant. Aceasta era cu adevărat ceva ce dădea aventurii mele insolite o notă de sublim. Nu mai exista nici o îndoială acum că suferisem o mutație, și chiar dacă nu am fost în nici o privință ridicat deasupra comunului, aveam cel puțin consolarea că, asupra acestui punct particular, eram mai aproape de ierarhia ființelor sanctificate decât de oamenii de calibru comun, cărora le eram asemănător sub toate celelalte raporturi. În același timp, nu puteam

încinde ochii asupra faptului strigător la cer că suferințele pe care le suportasem erau disproporționate în raport cu rezultatele atinse. Insuficiențele acestora din urmă nu aveau explicație, doar dacă acceptam fie că dezvoltasem o anomalie, fie că tentativa interioară de purificare și transformare, ce începuse cu trezirea, eșuase în cazul meu, și, în consecință, poate ca urmare a deficiențelor inerente fizice sau mentale, dețineam poziția de neînviat de „candidat respins” *yogha-bhrachta*¹, cum ar fi cineva care a fost pus la încercare și pe urmă a fost abandonat ca inapt pentru starea supremă Yoga.

Cum anii treceau și nu observam alt indiciu de deschidere spirituală sau de creștere a unei personalități superioare, dotată cu calități intelectuale și morale mai înalte, caracterizând preafiericiții la care Kundalinî aprinde focul sacru, eram din ce în ce condus la concluzia descurajantă că nu eram dotat cu atributele mentale și fizice esențiale. Dar cum nu exista diminuare în activitatea forței radiante, nu încetam să sper că, poate, tentativa nu eșuase complet și că într-o zi, imprevizibil, aș putea să fiu favorizat de Shakti, dacă nu deplin, cel puțin într-o măsură apreciabilă.

Fizic îmi regăseam forma de odinioară, robust și rezistent, capabil să îndur foamea, rigorile iernii, căldura verii, deranjamentele și inconfortul. Singurul lucru pe care nu-l suportam bine era absența somnului. Aceasta îmi dădea o stare de spirit nebuloasă și deprimantă, care dura mai multe zile și nu dispărea până când lipsa nu era suplinită de o perioadă mai mare de repaos în timpul zilei sau nopții, care urma nopții fără somn. Aveam impresia că, în astfel de ocazii, creierul era privat de doza sa obișnuită de energie care îl făcea să-și mențină dimensiunile amplificate, pe care și le asumase progresiv în cursul anilor.

Dar nu exista nici o diminuare în activitatea curenților vitali scânteietori, în timpul somnului.

Visele mele, care aveau un farmec necunoscut și straniu, erau atât de extraordinar de vii și scăldate în lumină, încât în starea onirică trăiam literalmente într-o lume strălucitoare, unde fiecare scenă și fiecare obiect erau luminate de o strălucire vie, pe un fond minunat sclipitor; totul constituia un tablou de o asemenea splendoare și o frumusețe atât de sublimă încât, fără cea mai mică exagerare, aveam sentimentul că în fiecare noapte, în somn, rătăceam în imperii, parcurgând tărâmurile încântătoare ale vieții celeste. Ultimul lucru pe care mi-l aminteam trezindu-mă brusc era, în general, un peisaj sau o siluetă, învăluite într-o somptuoasă strălucire, contrastând atât de puternic cu posomorâta penumbră înconjurătoare pe care o descopeream, încât s-ar fi zis că o sferă celestă, strălucind magnific, dispăruse brusc, abandonându-mă sortii din tenebre. Impresiile vii pe care mi le lăsa un vis fericit, clar înregistrat în memorie, subzistau toată ziua următoare, asemenea unei amintiri dulci a ceea ce părea o existență supra-terestră de câteva ore, înainte de a se prelungi prin impresiile unei alte viziuni de vis din noaptea următoare, tot atât de suavă și vie ca aceea a nopții precedente. Splendidul efect de

lumină prezent în visele mele era perceptibil, chiar dacă într-o măsură mai mică, în stare de veghe, de asemenea, dar sentimentul de exaltare prezent în somn era cu totul absent ziua.

Încercam clar o eclipsă a personalității, o coborâre dintr-un plan superior într-un plan inferior, în timpul scurtului interval care separa starea de vis de cea de veghe, și puteam remarca limpede o restrângere a eului, ca și cum eram forțat să mă contractez dintr-o stare de expansiune vastă într-o izolare îngustă.

Existau probe incontestabile că această transformare temporară a personalității, manifestată în timpul visului, era produsă de procese fiziologice care afectau întregul organism și provocau o mare presiune asupra fiecărei părți a corpului. În timpul somnului, ritmul pulsului era sensibil mai rapid decât în timpul zilei. Verificam acest fapt frecvent, luându-mi pulsul imediat ce mă trezeam, la orice oră din noapte.

În numeroase ocazii îl găseam atât de rapid încât mă nelinișteam. Bătăile ample și rapide indicau clar un metabolism indiscutabil intensificat, o circulație sanguină accelerată, formări și transformări în țesuturile celulare, toate afectate de curentul vital care se rostogolea ca un uragan în tot organismul, în scopul evident de a-l remodela pentru a-l face apt să funcționeze la un nivel mai înalt.

Lipsa cunoștințelor adecvate de fiziologie făcea dificil pentru adepții vechi să coreleze efectele psihice cu reacțiile fiziologice provocate de activitatea energiei Kundalinî.

Sufeream de același dezavantaj dar, dat fiind că o cunoaștere superficială a fiecărei ramuri a științei este ușor accesibilă în epoca noastră de cercetare și popularizare, și având timp din belșug ca să-mi studiez starea, zilnic, pe parcursul a numeroși ani, observam cu spirit critic efectele bruștei modificări a echilibrului și încercam să fac deducții, înainte ca acestea să-mi servească drept ipoteze de lucru. Am ajuns la concluzia fermă că această extraordinară activitate a sistemului nervos și creierului este prezentă în grade variate, în toate cazurile de evoluție spirituală și psihică supranormală: într-o măsură restrânsă la genii, sub o formă mai mică la oamenii cu un nivel intelectual excepțional, și într-o manieră morbidă când ea operează violent și brusc printr-un traseu nervos eronat, în numeroase cazuri de nebunie, nevroze și alte afecțiuni mentale și nervoase, obscure și dificil de tratat.

Kundalinî, așa cum este cunoscută și descrisă de vechile autorități, implică manifestarea, uneori spontană, mai rar prin intermediul exercițiilor psiho-fiziologice speciale, a puterilor mentale și spirituale, asociate cu experiența religioasă și supranaturală. Fără cea mai mică îndoială, mișcarea rapidă, neîncetată, ușor perceptibilă la baza coloanei mele vertebrale, care afecta nervii ce câptușesc întreaga zonă, era un indiciu al faptului că, dirijat printr-un mecanism invizibil, un organ ascuns începe să funcționeze dintr-odată în acea regiune care până acum nu avea nici o semnificație. Acest organ transforma lichidul reproducător într-o esență vitală luminoasă de o mare putere care, lansându-se prin fibrele nervoase și tubul spinal, alimenta creierul și organele cu o substanță întineritoare, imposibil de elaborat altfel. Mult timp am fost victima iluziei că luminozitatea din capul meu și puterile curenți nervoși ce acționau în corp, erau generați de sperma transmutată, dar după mai mult timp am fost constrâns să-mi schimb opinia.

¹ Literal – cineva care a căzut din Yogha, care a fost dezorientat, care a greșit, a cărui practică yoga a fost întreruptă. Conform Bhagavad-Gîta, VI – 37-44, sau Zeul Khrishna ne învață că chiar aceeași poziție de „ratat în Yoga” este privilegiată. N. tr. fr.

Activitatea din regiunea organelor reproducătoare nu era singura schimbare care se produsese. O schimbare simultană în creier și alți centrii nervoși avea loc și regula consumul și debitul energiei născute, prin noul mecanism. După criză, curenții luminoși nu se deplasau într-un mod dezordonat, ci într-un scop definit, care transpărea cu evidență din faptul că întreg organismul depășea rezistența inițială a părților sale inferioare și recalcitrante, și începea să se adapteze gradual la noua transformare.

Fundamentat pe aceste fapte și altele încă, am ajuns, puțin câte puțin, la concluzia că va reveni altor investigatori să confirme sau să infirme că, în virtutea acestor procese evolutive acționând în corpul uman, un centru de conștiință puternic, superior, este dezvoltat de natură în creierul uman, în regiunea corespondentă creștetului capului, constituită din țesuturi cerebrale excepțional de sensibile. Localizarea centrului îi permite să comande toate părțile creierului și întreg sistemul nervos cu conexiune directă atașată organelor reproducătoare, prin canalul spinal. La omul normal, acest centru în stare de embrion își extrage seva care-l susține din alimentul nervos concentrat, prezent în sămânță, dar o face într-o măsură extrem de limitată, cu scopul să nu afecteze funcțiile reproducătoare normale ale părților genitale.

Când este complet elaborat, la indivizi evoluți, acest centru este destinat să funcționeze în locul centrului de conștiință obișnuit, și utilizează pentru activitatea sa un carburant vital mai puternic, extras prin fibrele nervoase ale țesuturilor corpului în cantități infime, adunate și transportate prin coloana vertebrală până la creier. Când, din întâmplare, acest centru începe să funcționeze prematur, înainte ca legăturile și conexiunile nervoase să fi fost pe deplin restabilite, și delicatele celule cerebrale să fie obișnuite cu șuvoiul de curent puternic, rezultatul riscă să fie dezastruos. Țesuturile fragile ale corpului, în acest caz, riscă să fie deteriorate ireparabil, generând boli stranii, nebunie și moarte.

Într-o situație periculoasă de acest fel, singurul remediu care se oferă naturii, pentru a evita o catastrofă, este să folosească liber ambrozia conținută în sămânța umană, și s-o transporte urgent, sub formă sublimată, la creier, la rețeaua nervoasă și la principalele organe, cu scopul de a aproviziona celulele deteriorate și muribunde cu alimentul regenerativ și cel mai puternic remediu din corp, pentru a împiedica distrugerea lor. Întregul organism începe să funcționeze într-un mod înspăimântător, înfricoșând inima cea mai curajoasă. Balansând între vechiul și noul centru de conștiință, încă needificat, subiectul prins pe neașteptate de turnura evenimentelor atât de deconcertantă, se vede pierzându-și stăpânirea gândurilor și acțiunilor sale. El se află confruntat cu un spirit rebel, simțuri dereglate și organele lucrând într-un fel inexplicabil, străin cu totul voinței sale, ca și cum lumea, brusc întoarsă, l-ar împinge, la fel de bizar și extravagant ca visul cel mai fantastic, către o existență oscilantă. Pentru această rațiune, vechii maeștri de Kundalinî, avizați de o experiență milenară, insistau asupra necesității unei constituții excepțional de robuste și răbdătoare, unui control al poftelor și dorințelor, unui control voluntar, dobândit prin antrenament asupra organelor și funcțiilor vitale: depășind aceste aptitudini, deasupra tuturor, ei considerau posedarea unei voințe inflexibile ca esențiala clarificare impusă celor ce se oferă supremei întreprinderi de trezire a Shakti.

O condiție fizică și mentală excelentă, greu de atins în mediul defavorabil al civilizației moderne, este absolut necesară, într-o întreprindere de această natură, pentru a împiedica creierul să cedeze complet presiunii insuportabile. Nu este surprinzător, în consecință, că oricine se angaja cu hotărâre în misiunea îndrăznească a trezirii Kundalinî înaintea orei sale, era aclamat ca Vâra, „un erou“, și practica era numită Vîrasadhanâ, „o întreprindere eroică“, de curajoșii asceți indiferenți la suferință fizică și moarte. Nu trebuie să creadă nici un moment că modificarea alarmantă a proceselor mentale și a sistemului nervos, ce tind să producă un efect anarhic și stupefiant asupra celor mai îndrăzneți aspiranți nu persistă decât pe o scurtă durată, și sunt urmate, fără întârziere, de o revenire la normal, însoțită de stăpânirea puterilor nou apărute. După trezire, cel ce experimentează trăiește continuu la mila Kundalinî, transportat într-un nou mod de existență, introdus într-o nouă lume atât de îndepărtată de aceasta, cum este realitatea îndepărtată de vis. Starea hipersensibilă și periculos de vulnerabilă a nervilor și creierului, produsă prin efortul neîncetat al minunatei puteri invizibile pentru a le restructura, în vederea obținerii unei capacități de cunoaștere din ce în ce mai înalte, posibilitatea lezării și deteriorării țesuturilor extrem de sensibile, procesul de restructurare și înnoire prin administrarea de tonice și reconstituente nervoase prezente în organism, și enormul efort cerut organelor reproducătoare surmenate, toate aceste fenomene continuă fără încetare ani de zile. Singura schimbare este că, o dată cu trecerea timpului, individul se obișnuiește cu jocul de forțe și este capabil să-și regleze trebuințele în funcție de exigențele organismului său, biziindu-se pe experiența dobândită. Perioada somnului, când corpul este în repaus și spiritul relativ liniștit, furnizează cea mai bună ocazie, permițând procesului de remodelare să se accelereze, utilizând surplusul de energie, risipit în timpul zilei, în activitatea voluntară fizică și mentală pentru finalități reconstructive. Somnul aduce un mai mare flux de energie vitală strălucitoare în creier, cu amplificare corespunzătoare personalității de vis și altor conținuturi onirice. Toată materia creierului este revigorată printr-un șuvoi de esență subtilă, abundent furnizată de organele reproducătoare: aceasta permite țesuturilor delicate să-și mențină activitatea la diapazonul la care au fost ridicate de curentul vital puternic, curgând în cavitatea cefalică, conform nevoilor centrului de conștiință superior, nou deschis. Mecanismul de autoreglare al corpului, încercând cu disperare să se adapteze la brusca transformare, nu scapă nici o ocazie să opereze schimbările necesare în organism. El acționează în așa fel încât, în toate ocaziile favorabile, în pofida rezistenței ego-ului, în special în starea de veghe: pentru că, conștiința individuală, acționând în timpul zilei și visând în timpul nopții, proiectată când sus, când jos, ca un dop de plută pe suprafața unei mări tulburate, rămâne neștiutoare de minunile realizate în interiorul învelișului său perisabil. Astfel, visele mele aveau o importanță specială și din momentul Trezirii până în prezent au rămas un aspect al existenței mele, nu mai puțin activ și remarcabil decât orele aferente timpului de veghe.

Capitolul 13

Trezirea Kundalini, chiar dacă este însoțită de manifestări psihice de natură extraordinară, prezentând o aparență anormală, este un fenomen biologic natural, de un tip puțin comun, care se poate manifesta în orice corp omenesc cu o sănătate bună, când este atinsă o anumită stare de perfecțiune în evoluție.

Singura particularitate ce o face asemănătoare bizarului și misteriosului, este procesul biologic care, o dată pus în mișcare, conduce la apariția unei personalități superioare și cu atribute atât de impresionante, aproape supraomenești, încât întregul fenomen pare să fie mai curând acțiunea unui agent supranatural, decât o realizare a operării legilor biologice naturale, încă necunoscute. Cei ce au o cunoaștere aprofundată a regnului natural, pot cita numeroase exemple surprinzătoare de comportament instinctiv, atât de extraordinar la anumite forme inferioare de viață, încât aceste exemple pot fi îndreptățit calificate ca minuni și chiar mistere; dar când daruri asemănătoare, de natură impresionantă, manifestată prin acțiunea legilor biologice încă obscure, sunt conștient exersate de o ființă umană ce are un creier și un sistem nervos mult mai elaborate, fenomenul este privit cu suspiciune de aceiași observatori care le acceptă fără probleme când este vorba de forme inferioare de viață. Tăgăduind că trupul uman este capabil să facă proba unei activități organice care să poată susține o conștiință de un tip suprasenzorial, sau să conducă la o astfel de conștiință, aceasta implică o dezmințire a anumitor concepții fundamentale ale religiei, a spuselor inspirate ale profeților și a tuturor felurilor de fenomene spirituale. Dacă organismul uman este incapabil să dezvolte o activitate cerebrală și nervoasă, exprimând o formă mai înaltă de conștiință decât aceea comună tuturor oamenilor, în acest caz, acesta este la fel de incapabil să manifeste facultăți mentale depășind obișnuitul, sau atribute spirituale supranormale, pentru simpla rațiune că în toate formele de viață de pe pământ există o relație invariabilă între organism și nivelul de conștiință; și pentru că ar fi neștiințific să presupunem, fără dovezi demonstrabile, că dintre toate creaturile vii, omul singur formează o excepție de la această regulă, suntem obligați să admitem că o dezvoltare extraordinară a spiritului omenesc, radical diferit sau remarcabil superior câmpului său normal de exprimare, trebuie să fie în mod necesar însoțită de schimbări corespunzătoare sau de o dezvoltare paralelă a echipamentului biologic. Prima problemă pertinentă este: cum pot să aibă loc această modificare și dezvoltare, dat fiind că, pentru ca o astfel de activitate să se producă efectiv trebuie ca ea să fi existat ca proces evolutiv pe parcursul a milioane de ani? Or, corpul uman, și în particular

craniul nu aduce nici o probă convingătoare a acestui fapt, pentru că el nu a prezentat nici o variație marcată pe durata a mii de ani, nu au existat variații suficient de izbitoare pentru a furniza o probă concludentă a unei schimbări radicale în creier, sediul exprimării mentale. Dar dacă se răspunde că modificarea care s-a produs nu constă în dimensiunea și forma creierului sau a oricărui organ vital, sau a organismului în ansamblu, ci în combinarea calității și compoziției de constituente ale corpului în relație cu elementul de viață extrem de subtil prezent în fiecare celulă și parte a organismului, atunci obiecția ridicată prin această problemă încetează să mai aibă greutate. Respingerea evidentă a recunoașterii validității experienței spirituale și realității fenomenelor parapsihice de numeroase spirite, dealtfel foarte inteligente, este datorată în principal incapacității științei empirice de a sesiza sau analiza veritabila natură a principiului de viață ce animă celula, unitate ultimă a tuturor structurilor organice. În stadiul actual al cunoștințelor noastre, activarea Kundalinî furnizează singura metodă posibilă pentru studierea comportamentului extraordinar și a posibilităților elementului-viață și mediumului biochimic subtil, prin mijlocirea căruia acesta din urmă manipulează organismul și este capabil să crească sau să reducă eficacitatea și puterea sa, ajungând la o diversitate uimitoare în pătrunderea intelectuală și clarviziunea spirituală la persoane ce au aproximativ aceleași dimensiuni ale capului, același volum și greutate ale creierului.

Este o mare eroare să se considere omul ca un produs finit, asupra căruia au fost ermetic puse peceti și că îi este interzis să treacă dincolo de limitele impuse prin constituția sa mentală. Există o continuitate între om și cea mai inteligentă dintre maimuțele antropoide cu care acesta împărtășea obiceiurile, se afirmă, de numai câteva mii de secole: după această ipoteză omul ar fi evoluat inexplicabil, depășind frontierele mentale atinse de alți membri ai acestei familii. Cauza acestei deviații ar trebui să-și găsească originea în mediul interior, pentru că influențele exterioare nu au un efect ce ar putea modifica radical un comportament mental pecetluit de natură. După credințele populare din India, Kundalinî are minunate atribute. Ea este Parâ-Sahkti, Energia Supremă, care în calitate de Mâyâ, puterea de iluzie, atrage Djîva¹ încarnat în lațul aparențelor tranzitorii, unde este legat fără scăpare în ciclul veșnic al vieții și al morții. Ea este încântătoarea a cărei seducție îl atrage în patul plăcerilor, urmată de zămislire și durere, Ea este, de asemenea, mamă înțelegătoare ce trezește în el setea de cunoaștere și dorința experienței suprasensibile, cea care, în final, îi conferă viziunea spirituală, orientându-l spre realizarea propriei sale naturi divine. Sunt povestite istorisiri stupefiantă despre felul în care genii literare celebre în India, ale căror nume sunt pe buzele tuturor, au devenit beneficiarii norocoși ai grației Sale, și din oamenii comuni ce erau s-au ridicat, aproape de la o zi la alta, la culmi literare sau poetice incomparabile. Ei se trezeau poeți, dramaturgi sau filosofi realizați fără ajutorul vreunui maestru, fără vreo formare și uneori fără nici un rudiment de educație. Există povestiri incredibile și nemaiauzite despre daruri psihice minunate cu care Ea copleșea adoratorii, în mod excepțional favorizați: de la prima sa apariție într-o viziune investea acești novici cu puteri miraculoase care-i făceau capabili să sfideze, după voință, anumite legi ale naturii, în mod normal inviolabile.

¹ Djîva sau Djîvâtaman: ființă vie, sine încarnat. N.tr.fr.

Era în zadar, nu ajungeam să descopăr în mine cel mai mic semn de manifestare prodigioasă de acest gen, și cum anii treceau fără să aducă o minimă schimbare dotărilor mele mentale și spirituale, dacă n-ar fi fost acea luminozitate și lărgire a conștiinței mele, începusem să mă gândesc că episodul era închis și că acele particularități din funcția mea mentală erau, probabil, tot ceea ce-mi era destinat să întrevăd din suprasensibil, în această viață. Nu eram nici bucuros, nici descurajat de acest gând. Redutabila experiență pe care o traversasem și teroarea ce mă asaltase implacabil timp de luni de zile, pedepsise și cumînțise ardoarea inițială de experiență supranaturală. Linia de demarcație între natural și supranatural nu era, gândeam eu, de trecut pentru primul venit: și cum evenimentele ulterioare mi-au arătat clar, această strâmtă zonă intermediară este atât de bine protejată că cel mai rău dintre oameni face sigur un pas greșit și cade într-o capcană sau alta, numai să fie ghidat în fiecare etapă de o inteligență iluminatoare de un nivel superior, care încetează să strălucească la cea mai mică urmă de impuritate din inimă.

Existența unui maestru interior, cu o inteligență superioară, a fost recunoscută deschis de marii înțelepți ai întregii omeniri atât în trecut cât și acum: acest ghid interior nu este altceva decât personalitatea mistică născută din Kundalinî, imperceptibil activă în ei din timpul copilăriei.

După incidentele povestite în capitolele precedente am trăit o viață aproape normală mai mulți ani, asemănătoare altora în toate privințele, cu excepția efervescențelor observate în timpul orelor de somn. Importanța creșterii activității metabolice, conducând la menținerea un ritm cardiac mai rapid, urmat de oboseală dimineata, și a viselor de natură dinamică, sugera ca un fapt posibil, că organismul fusese supus unui fel de presiune interioară care tindea să accelereze funcțiile organice dincolo de limitele normale. În numeroase ocazii am fost frapat de asemănarea care exista, în cursul acestei perioade, între mine și un copil care crește inconștient de marile schimbări ce se produc în fiecare parte a trupului său mic, care tinde să conducă această schimbare prin grade imperceptibile din ce în ce mai aproape de proporțiile masive ale adultului. Semănam cu totul unui copil, prin frecvența meselor și digestia mai rapidă a hranei, prin eliminarea mai promptă și mai completă, prin perioade mai lungi de repaus și somn și prin anomalia rapidității pulsului, fără să existe febră sau alte simptome de boală. Era evident că, sub acțiunea energiei nervoase transformate, corpul meu funcționa într-un fel modificat în anumite privințe, că era supus unei mai mari activități, probabil în vederea unui proiect îndepărtat, pe care nu-l puteam ghici în acea vreme. Aparent corpul meu devenise ținta forțelor vii, invizibile, de o inteligență superioară, care profitând de surplusul de energie furnizat prin consumul considerabil crescut și de cea mai bună asimilare a hranei, de obiceiurile temperate și de lungile și frecventele mele perioade de strictă abținere, lucrau pentru a-mi modela mediul interior, ciocănind celulele și organele pentru a le face să capete forma dorită, sau gradul cerut de activitate funcțională, cu scopul de a adapta întregul mod de operare a unei energii vitale mai puternice.

Coerența simptomelor și regularitatea mecanică a funcționării corpului sub acțiunea noului curent vital manifesta cu evidență că, chiar în comportamentul său modificat, organismul urma un anumit ritm clar marcat, ceea ce este caracteristica esențială a vieții sub orice formă. Acesta era un important motiv de consolare pentru un om ca mine, care în fiecare noapte era martorul unei activități stranie și de neînțeles, ce se derula în el: efectiv, aceasta tindea să aducă proba că tot ceea ce se urzea avea loc în conformitate cu anumite legi biologice, și că trupul reacționa într-un mod ordonat și sistematic. Dacă o condiție contra naturii, haotică, mi-ar fi acaparat organismul, lucrurile nu s-ar mai fi întâmplat așa.

La început nu am dat importanță modului de operare a noii energii vitale care s-a manifestat printr-o bruscă tulburare a sistemului nervos, însoțită de anomalii și de comportamente dezordonate ale curenților vitali. Descrierile conținute de vechile tratate ezoterice asupra Kundalinî, reprezentând-o pe zeiță ca un șuvoi de energie strălucitoare de efecte ambroziace, care sunt făcute să țâșnească prin puterea concentrării și a prână-yâma, și care conduce progresiv la sediul său din creștetul capului: acolo este locul în care ea gustă beatitudinea inefabilă a îmbrățișării soțului ei divin, zeul Shiva, ce sălășluiește în conștiința yoghinului. În cursul ascensiunii sale de la sediul situat la baza coloanei vertebrale până la coroana craniului, ea stropește cu nectar, se spune, șase «Lotuși» care înfloresc în șase importante îmbinări de nervi de-a lungul axei cerebro-spinale, guvernând organele senzoriale și vitale: acești lotuși se deschid unul după altul la apropierea sa, până când ajunge la lotusul cu o mie de petale din creștetul capului, unde se contopește într-o uniune extatică cu soțul său celest. Eliberată atunci de lanțurile ce o leagă de pământ, conștiința încarnată își ia zborul spre culmile sublime ale realizării Sinelui, trezită pentru prima oară după eternități de aservire a propriei sale naturi inexprimabile și nemuritoare. În momentul descinderii sale, Kundalinî trece din nou prin aceiași lotuși care se înclină și-și închid petalele după trecerea ei: în sfârșit, ea își asumă din nou starea sa originală, așipită la baza coloanei vertebrale. În cursa sa descendentă, antrenează conștiința temporar eliberată, adăugând legătură după legătură, cătușelor ce o ținutiesc neînduplecat de carne, substanța eternă și vidă de orice atribut, până când înlănțuirea ajunge la ultima etapă: când această etapă este atinsă, yoghinul scufundat în starea de beatitudine se trezește din nou în lume ca spirit încarnat, dominat de simțuri, păstrând o amintire scurtă și frapantă a zborului său spre infinit.

Textele de Hatha-Yogha conțin descrieri grafice ale acestor lotuși, descriu localizarea exactă, numărul de petale al fiecăruia, numele și forma divinității care îi dirijează, literele din alfabetul sanscrit care le sunt asociate ș.a.m.d.

Este indicat cu autoritate discipolilor, să mediteze asupra acestor lotuși sub această formă, practicând prână-yâma, începând de la cea mai de jos, muladhara-chakra, în apropierea sediului zeiței. Centrii nervoși pe care îi indică acești lotuși sunt numiți chakras. Cinci dintre ei sunt considerați ca centri de energie vitală distingându-se prin fascicule dense de nervi, situate în diferite puncte de-a lungul coloanei vertebrale, și câțiva scriitori moderni îi identifică cu diferite plexuri. A șasea se spune că este localizată în creier în locul corespunzător punctului de îmbinare a sprâncenelor, la rădăcina nasului, și a șaptea este în creier. Biologic, u

organism uman sănătos, prevăzut cu un creier inteligent, ar trebui să furnizeze stadiului prezent de evoluție, un receptacul potrivit pentru manifestarea unei conștiințe mai înalte decât cea cu care este dotat în mod normal omul în prezent. Creierul, sistemul nervos și organele vitale ar trebui să fi atins gradul de perfecțiune conform nivelului de evoluție cerut, care ar permite unei personalități de ordin mai înalt să intre în scenă fără șocuri nervoase și să dobândească comenzile corpului. Dar strălucirile vitale, supuse incorect tiraniilor civilizației, au făcut ravagii în această mașină atât de complicată, împiedicând creșterea organelor, uzând sensibilitatea nervilor și supraîncărcând organismul cu otrăvuri nervoase, prea subtile pentru a fi eliminate prin administrarea medicamentelor sau altor agenți terapeutici. Aceasta este principala rațiune pentru care organismul uman de astăzi, în loc să activeze procesele, prezintă o rezistență față de cea mai puternică formă de energie, destinată să-l investească, atunci când această invadare constituie un preliminar esențial fondării unei personalități de cel mai înalt nivel. Această purificare și restructurare a corpului pentru a-l face apt transferului de putere nu poate fi efectuată prin nici un mijloc cunoscut de știință.

Toate sistemele Yogha vizează atingerea acestui scop, depășind toate insuficiențele și imperfecțiunile. Kundalinî este mecanismul și forța motrice grație cărora se realizează această remaniere biologică în modul cel mai eficace, cu condiția ca organismul să nu fie prea deteriorat, fie printr-un mod de viață defectuos, fie printr-o ereditate degenerescentă.

Trezirea Kundalinî fiind un fenomen biologic, rar dar natural, este inutil să intrăm într-o discuție asupra realității lotușilor și asupra importanței pe care le-o acordau vechile autorități în materie de Yogha.

Personal nu am întâlnit nici un fenomen asemănător în tot cursul lungii mele aventuri, nici o umbră de lotus în nici o parte a sistemului cerebro-spinal. În aceste zile ale științei și cercetării, asumarea existenței lor ar fi o insultă adusă inteligenței. Existența lotușilor era sugerată grafic discipolilor cu abundență de detalii și precizarea culorilor, probabil ca un ajutor pentru concentrare și pentru a indica localizarea centrilor nervoși și cerebrali, mai sensibili și mai ușor de influențat. Era poate un simbol de castitate: floarea de lotus, care nu se murdărește și nu se îndoiaie în apa în care crește, a servit totdeauna ca emblemă a purității. Negând existența lotușilor și a altor accesorii asociate acestora, nu intenționez să subestimez sau să ridiculizez sub nici o formă munca colosală îndeplinită de vechii maeștri, ale căror realizări în acest domeniu periculos și inaccesibil au fost minunate. Ideea de chakras și a lotușilor le-a fost sugerată vechilor preceptori prin asemănarea singulară pe care o prezintă în starea de veghe centrul nervos și luminos, cu un disc scânteietor ce se învâрте, sau cu o floare de lotus înflorită, sclipind sub razele soarelui. Cercul de claritate strălucitoare din jurul capului se nuanța în anumite momente în culori de curcubeu, și susținut de un fin fir de lumină se ridică prin conducta spinală, și se aseamănă cu un lotus înflorit, cu tija sa fină prelungindu-se în apa ce-i furnizează elementele nutritive aspirate de firele nenumărate ale rădăcinii sale, exact cum tija vie care este sușumnă duce esența organică subtilă din toate părțile corpului, prin mijlocirea nenumăratelor filamente nervoase, pentru a alimenta flacăra aprinsă de Kundalinî. Acest nimb din jurul capului

seamănă, ca efect, unui lotus magnific de o strălucire extraordinară, și i se atribuie o mie de petale, vizând semnificația vastelor sale dimensiuni. În absența cunoștințelor fiziologice adecvate, vechii savanți nu puteau să găsească, probabil, o metodă mai bună, nu numai pentru a indica poziția fasciculelor nervoase ce reprezintă sedii ale unor intense activități din momentul Trezirii, dar și de a pregăti discipolii neinițiați pentru iluminarea bruscă care îi așteaptă, și care are aparența unui lotus de lumină. Am încercat să clarific acest punct pentru că cititorii mai puțin familiarizați cu scrierile despre Kundalinî vor fi probabil frapați de absența singulară a oricăror referințe, în această lucrare, la chakras și lotuși, pe care alte cărți le tratează cu atâta încărcare încât o întreagă literatură s-a format pe această temă, diminuând valoarea științifică a fenomenului real.

Eu nu am practicat niciodată yogha după metodele tantrice, printre care prânâyâma, meditația asupra chakrelor, și posturile sunt elemente esențiale. Dacă aș fi făcut-o cu ferma credință în existența lotușilor, aș fi putut lua drept lotuși formațiunile luminoase și discurile de lumină strălucind în diferitele joncțiuni nervoase de-a lungul coloanei vertebrale, și în starea inflamată a imaginației mele aș fi ajuns să percep literele și divinitățile sub forme precise sugerate de imaginile deja prezente în spiritul meu.

Prin grația energiei divine eram destinat să fiu martorul unui altfel de fenomen, un fenomen unic, care s-a repetat fără îndoială de nenumărate ori în trecut, dar, după toate probabilitățile, a fost rar studiat în detaliu și cu sârguință, și neconsemnat, cu excepția unor cuvinte neinteligibile și a metaforelor. Oricât de uimitor ar părea, sunt convins că proiectul acestei mari suferințe a pus în relief, acele aspecte ale experienței care m-au făcut capabil să stăpânesc chiar imperfect procesele biologice responsabile de fenomen.

În principal, acestei cauze îi datorez posibilitatea de a mărturisi anumite fapte, până acum inexplicabile, și am speranța că această nedefinită pistă, trecând în zigzag prin jungla deasă a superstiției și ritualului, va conduce curând, grație muncii cercetătorilor competenți, la descoperiri surprinzătoare și la o mare deschidere.

Eram destinat să asist la transformarea mea, care nu se compara în nici un fel marilor transfigurări din trecut, și deloc asemănătoare în privința rezultatelor minunatelor împliniri ale geniilor; dar oricât de simplă în natura sa și obișnuită în efecte, o transformare este însoțită de mari suferințe fizice și mentale. Dar aceea căreia îi fusesem și încă îi sunt martor în mine, este atât de opusă atâtor noțiuni științifice primite, în dezacord cu numeroase dogme religioase consacrate în timp, potrivnică atâtor axiome universale acceptate ale civilizației, încât ceea ce eu am experimentat va fi probat empiric și se va produce o schimbare revoluționară de mare anvergură în fiecare sferă a activității umane. Ceea ce m-a făcut să fiu conștient, fără nici o umbră de îndoială, este faptul că în corpul omenesc există un mecanism extrem de subtil și complex, localizat în regiunea sexuală: acest mecanism, activ la omul normal într-o măsură restrânsă, tinde să facă să se dezvolte corpul în cursul succesiunii de generații, sub rezerva vicisitudinilor impuse de viață având ca scop îndepărtat exprimarea unei personalități de un ordin mai înalt. Când

acest mecanism este pus în mișcare și deschis unei rapidități activate, reacționează puternic asupra organismului și efectuează, într-un interval de timp determinat, o minunată transformare a sistemului nervos și cerebral, ajungându-se la manifestarea unui tip superior de conștiință, destinat să ajungă zestrea comună a omului într-un viitor apropiat, cu condiția să nu intervină alți factori adversi.

Acest mecanism cunoscut sub numele de Kundalinî este cauza reală a oricărui fenomen psihic și spiritual, este baza biologică de evoluție și dezvoltare a personalității, originea ascunsă a tuturor doctrinelor ezoterice și secrete, cheia misterului nerezolvat al creației, sursa inepuizabilă a filozofiei, artei, științei și fântâna din care îâșnesc toate religiile trecute, prezente și viitoare.

Capitolul 14

Șansa m-a favorizat să am părinți și prieteni a căror afecțiune, loialitate și asistență au contribuit la netezirea și ușurarea drumului primejdios pe care îl urmam. Cele două surori, soții lor, tatăl și fratele mamei mele ca și prietenii, puțin dar sinceri, m-au înconjurat cu o afecțiune reală. Deși mama era moartă de mai bine de un an și jumătate înaintea experienței mele, educația excelentă pe care mi-a dat-o, cât și devoțiunea soției mi-au salvat viața. Printre toți binefăcătorii mei, cele două femei se distingeau ca doi îngeri salvatori și n-am nici o speranță să mă pot achita în această lume de datoria și recunoștința, pentru dragostea fără limite și serviciile inestimabile, pe care mi le-au făcut. Aceasta a fost cea mai mare șansă, să am o mamă a cărei duioșie, noblețe a caracterului, simț al datoriei și puritate erau exemplare, a cărei dragoste, fără limite, a influențat decisiv copilăria și tinerețea mea, și a exercitat cea mai benefică influență asupra întregii mele vieți.

Când mă întorc acum către anii care au urmat Trezirii, pot afirma fără ezitare că, dacă nu aș fi avut constituția robustă pe care mi-au transmis-o părinții și anumite trăsături de caracter pozitive, moștenite sau învățate de la ei, nu aș fi putut supraviețui încercării și nici să trăiesc pentru a o povesti.

Cu toate că de-a lungul vieții mele alterate nu am respirat niciodată liber, ca un om sigur pe sine și pe ceea ce trebuie să facă, și cu toate că nu am fost nici un moment eliberat de îndoieli privind starea mea, am adoptat o atitudine de calmă resemnare în fața inevitabilului, și de indiferență față de moarte, rezultată în parte din influență parentală și în parte cultivată de mine pentru a-mi păstra spiritul neafectat, chiar în situații grave. Adesea, aceste situații erau provocate de propria-mi neglijență, de condițiile care reglau existența mea specială, inevitabile, date fiind vicisitudinile vieții, uneori provocate de asaltul bolilor comune, pentru care trebuia să descopăr, prin încercări, tratamente potrivite reacțiilor modificate ale corpului meu.

Om obișnuit pe un umil drum de viață, încărcat de responsabilități, cum am fost și m-am considerat întotdeauna, n-am permis niciodată nici unei false păreri despre mine să prindă rădăcini în spirit, după noul curs al evenimentelor.

De altfel, neputința absolută în fața puterilor ce se manifestau a avut ca efect să aducă la umilință și restul de orgoliu pe care-l mai posedam. Mă ocupam de toate problemele în același fel în care făcusem înaintea schimbării. Singurul lucru ce-mi amintea tulburarea interioară era rigida regularitate a regimului și aderența la anumite tipuri de conduită austeră, pe care experiența m-a învățat să le

adopt, cu scopul de a minimaliza rezistența la activitatea formidabilei energii din mine. Exterior trăiam o viață strict normală, nepermițând nimănui, cu excepția devotatei mele soții, să-și facă idee despre ceea ce se urzea misterios în mine.

În fiecare an mergeam în Jamu iarna, o dată cu transferul birourilor acolo, și în Cașmir vara, și astfel scăpam de rigorile frigului și căldurii, care s-ar fi putut dovedi nocive creșterii țesuturilor hipersensibile, în desfășurare în organismul meu. De-a lungul câtorva ani, corpul meu a atins un grad suficient de robustețe și forță pentru a suporta efectele posturilor, inconfortul călătoriilor, rigorile climatului, irregularitățile regimului, oboselile excesive, grijile și circumstanțele adverse, care sunt o inevitabilă consecință a luptei pentru existență. Am redevenit aproape același om de odinioară, devenit înțelept prin experiență, cu mult mai puțin ego și cu mai multă credință în Arbitrul invizibil al destinelor omenești. Singurul lucru de care îmi dădeam seama era expansiunea progresivă a câmpului conștiinței, și strălucirea intensificată lent a obiectelor oferite percepției mele interioare și exterioare, ceea ce, cu trecerea timpului, m-a făcut să simt irezistibil că, deși exterior făceam corp comun cu masa agitată activă a umanității, interior eram o ființă diferită, trăind într-o existență luminoasă de culori strălucitoare pe care ceilalți nu o bănuiau. Dacă menționez detalii aparent minore, sunt împins de considerația că nu trebuie să omit nici un fapt.

Transformarea personalității este un mare risc, și solicită o atenție deschisă fiecărui aspect al conduitei și un vigilent control al activității. Dacă tot ceea ce am relatat ar fi fost cunoscut cu câteva secole mai devreme, această cunoaștere sistematizată corect și aplicată ar fi putut ajuta medicii să salveze multe persoane din ghearele nebuniei. Aceasta a fost marea neșansă, să nu se fi înțeles pe durata multor ani ceea ce am învățat acum, după luptele îndârjite, reiterate.

Pereche cu suferința, totuși am gustat momente de fericire incomparabilă, momente supreme care compensau cu larghețe lungile perioade de durere și angoase, cum ar fi trezirea instantanee la realitate, prin contrast cu oribila agonie suferită într-un coșmar prelungit.

Cam după trei ani de la incidentele relatate în capitolele precedente, am început să simt dorința imperativă a unei alimentații mai hrănitoare și mai substanțială decât cea cu care mă obișnuisem din momentul Trezirii. Această dorință se manifesta mai mult iarna, când eram în Jamu, decât în lunile de vară petrecute în Cașmir. Erau anii celui de al doilea război mondial, și prețul alimentelor crescuse enorm. Incapabil să acord o explicație acestei bruște exagerări a unui apetit altădată normal, mi-am controlat această înclinație, pentru că am considerat neconvenabil să cedez unei plăceri care semăna puțin cu lăcomia, dar și pentru că mijloacele noastre, extrem de limitate, nu ne permiteau această cheltuială suplimentară. În ciuda slabelor noastre resurse, regimul era suficient de hrănitor și echilibrat, și includea anumite varietăți de alimente ne-vegetariene, împotriva cărora comunitatea brahmană din Cașmir nu avea obiecții. Dar această nevoie interioară nu era fără fundament, și a trebuit să plătesc amar pentru nemărginita mea rezistență față de un impuls destinat să accelereze procesul ce-și urma cursul cu o forță mai mare

ca niciodată. Puțin după mutarea noastră în Jamu, în noiembrie 1943, am primit o invitație de la părinți, stabiliți în Multan, insistând să petrec câteva zile cu ei. Cum asta îmi oferea posibilitatea să-mi întâlnesc verii pe care nu-i mai văzusem de ani, am decis să accept invitația și să merg în timpul vacanței de Crăciun, și chiar să prelungesc acest sejur de câteva zile, atât de necesar. În acel an, simțindu-mă puternic și în formă, îmi lăsasem soția la Shrinagar și venisem singur în Jamu, unde locuiam cu fratele ei, inginerul municipal al acestui oraș. El închiriasse o casă într-un loc deschis din vecinătatea orașului, și aveam o cameră personală. Cum toate nevoile mele simple erau pe deplin satisfăcute, mă simțeam ca acasă, fericit de schimbare, și fără nici o îndoială că buna dispoziție ar putea să dispară, în oroarea altei încercări teribile.

Eram fericit să fiu în posesia unei sănătăți normale, cu un surplus de energie care solicita un surplus de exprimare. La începutul lunii noiembrie am început să fac exerciții fizice ușoare. Începeam la primele raze gri ale zorilor și mă opream când soarele se apropia de orizont, după aceea făceam un duș rece și mă retrăgeam în cameră pentru a mă odihni și studia până la ora de deschidere a biroului. Nu știu cum s-a făcut, dar numai după câteva săptămâni de practicare a acestui program nevoia de a face exerciții a dispărut parțial, cedând locul unei puternice și aproape irezistibile dorințe de meditație. Ardoarea sănătății strălucitoare, rezultată din antrenamentul regulat mă făcea temerar, încercând o ieșire pentru a da cea mai bună întrebuintare formei mele fizice superbe. Mă simțeam înclinat să cedez acestui impuls și să-mi încerc din nou șansa, împins de gândul că imunitatea și experiența dobândită, ar fi putut să-mi permită, evitarea pățaniei din cauza căreia suferisem anterior. Scăpasem teafăr printr-o minune, și am petrecut ani de incertitudini și suspans, înainte de a mă găsi din nou pe un teren ferm. Ce imbecil eram! – îmi spuneam mie însumi, să nu fi tras nici un fel de învățătură din lecția anterioară, extrem de amară, și să vreau să mă expun din nou aceleiași băătăli înspăimântătoare, când rănilor vechi erau încă proaspete! În ciuda acestor sobre reflexii, în ciuda mea însumi, în ciuda suferințelor pe care le îndurasem, am reînceput să meditez.

Începând cu primele ore ale zorilor mă pierdeam în contemplarea minunii strălucitoare interioare, până când soarele se ridica deasupra orizontului iluminând din plin camera, indicând apropierea orei de birou. Începusem să practic în prima săptămână din decembrie. Pe durata multor zile am încercat un sentiment de putere imposibil de descris. Acesta persista întreaga zi și se perpetua în vise până la practica de a doua zi dimineata, care îl reînnoia pentru încă o zi.

Uluit de rezultatul eforturilor mele, am crescut durata meditației, începând mai devreme. Eram subjugat de uimirea și gloria viziunii care, încântându-mi simțurile și antrenându-le departe de această aspră lume, compusă din bucurie și durere inextricabil amestecate, le transpunea pe un plan suprasensibil: acolo, mângâiat de valuri strălucitoare, de încântare inexprimabilă, mă găseam scufundat în oceanul infinit al ființei necondiționate. Era cu adevărat o minunată experiență, și simțeam literalmente cum mi se făcea părul măciucă când viziunea fabuloasă îmbrăca cel mai majestuos aspect. Se părea de fiecare dată în astfel de ocazii că ființa mea, sau sinele cognitiv invizibil din mine, abandonând securitatea ancorării

sale carnale, era purtată afară din corp, prin marea puternică a unei conștiințe strălucitoare, către o existență de o asemenea imensitate și putere, încât făcea, prin comparație, să pară tern și diluat tot ce exista pe pământ, sau tot ce eu puteam concepe: o existență ce nu tulbura cea mai mică idee de dependență sau limitare, în care mă găseam topit într-un extraordinar univers imaterial, de o întinde atât de stupefiantă, de o natură atât de minunată și sublimă, încât elementul uman, existent în mine chiar în cel mai înalt grad de experiență, rămânea confuz și tremura înfiorat, contemplând miraculosul spectacol înfățișat ochiului interior.

Exultam, atât de glorioasă era acum posibilitatea deschiderii mele, nu mai exista nici un fel de îndoială că eram deținătorul fabulos de norocos al unei Kundalinî trezite. Și numai acum puteam înțelege de ce în timpurile străvechi, succesul în acest demers era considerat ca cea mai mare realizare posibilă pentru om, și de ce adepții acestei căi nu considerau nici un sacrificiu prea costisitor, și nici un efort prea mare, pentru prețul suprem care se putea atinge în final. Da, înțelegeam acum de ce yoghinii realizați erau tratați cu cel mai mare respect în India, și de ce adepții care trăiseră odinioară, inspirau și acum o admirație și un respect pe care nu le împărțeau cu nici o clasă de oameni, nici chiar cu cei mai puternici suverani și împărați. Nu exista, cu siguranță, nici o onoare mai remarcabilă sau șansă mai de preț decât cele care, fără să le fi cerut, mi-au fost conferite.

Dar iată că șansa mea a fost de scurtă durată. După numai cincisprezece zile mi-am dat seama că eferescența provocată de propriul spirit prin această experiență era atât de mare încât abia puteam dormi, atât eram de surescitat, și mă trezeam cu ore înaintea momentului de meditație, nerăbdător să provoc din nou starea beatifică cât mai curând posibil. Impresiile din ultimele trei zile ale acestei perioade extraordinare de incursiune în domeniul, în mod normal interzis, al supra-sensibilului sunt imprimate de neșters în memoria mea. Înainte de a mă pierde total în contemplarea unui vid nelimitat, luminos și conștient, simțeam distinct o senzație de fericire incomparabilă prin toți nervii, deplasându-se din vârful degetelor picioarelor, din alte părți ale trunchiului și membrilor către coloana vertebrală, sau concentrată și intensificată, urca cu intensitate, ca în final să-mi inunde regiunea superioară a creierului cu un torent extatic și însuflețitor, ca o rară secreție nervoasă strălucitoare. În absența unei denominări potrivite, am numit-o „nectar“, nume care era dat de vechi experți. Toate textele de autoritate despre Kundalinî-Yoga sunt de acord cu atestarea realității curentului ambroziac care irigă cel de-al șaptelea centru din creier, în momentul uniunii dintre Shakti și Shiva, principiu supra conștient, subiacent sinelui încarnat: aceste texte spun că suvoiu de nectar în acest centru sau într-unul din centrele inferioare de-a lungul axei vertebrale este totdeauna însoțit de o încântare extatică, de o bucurie infinită, imposibil de descris, depășind de mii de ori în intensitate cea mai voluptuoasă senzație corporală – orgasmul, care marchează punctul culminant al unirii sexuale.

În ultima zi a acestei experiențe unice am fost treaz toată noaptea. Spiritul era într-o stare de surescitare și eferescență provocată de bucuria și entuziasmul inspirate de acea lovitură a șansei, neprevăzută și incredibilă. Mi-am îmbătat ochiul mental în contemplarea acestei frumuseți și grandori care se ridica din suflet, și care devenise pentru mine o realitate. Târziu m-am dus la piață pentru cumpărături.

Am revenit acasă într-o stare de epuizare neobișnuită care mă surprindea. Nu luasem micul dejun în acea zi, și am atribuit acea slăbiciune faptului că aveam stomacul gol. Ziua următoare, pe 25 decembrie, trebuia să plec cu trenul la Multan, pentru a mă întâlni cu verii mei. M-am ocupat până seara cu pregătirile acestei călătorii și după cină, la ora obișnuită, m-am retras pentru a mă culca mai devreme. Nu eram întins decât de câteva minute când mi-a venit intuiția, ca un șoc inexorabil, că am comis din nou o greșală de neiertat. Capul mi se învârtea, urechile îmi vâjâiau cu un sunet strident și discordant, și în loc de lumina strălucitoare prezentă, în cap mi se ridica o largă coloană de foc, străpungându-l cu limbile bifurcate în toate direcțiile.

Observam terifiantul spectacol tremurând de frică. Înțelesesem prea târziu ceea ce se întâmplase. Da, exagerasem în practicarea meditației și surmenasem sistemul nervos deja supra-activat, aducându-l la o limită periculoasă.

Nu este nevoie să recapitulez toate incidentele și să mă opresc asupra detaliilor torturii de care sufeream din nou, de această dată timp de trei luni. Este suficient să spun că după ce petrecusem o noapte teribil de agitată, m-am simțit incapabil să întreprind lunga călătorie la Multan, dimineața, și am fost obligat să abandonez proiectul.

Am renunțat la meditație și m-am consacrat din nou îngrijirilor pentru a reglementa regimul, cum o făcusem ultima oară. În câteva zile am remarcat o ușoară relaxare a tensiunii cerebrale, insomnia s-a înrăutățit și am devenit din zi în zi mai slab.

Alarmat de această stare, cumnatul meu și-a exprimat intenția să scrie soției mele să vină în Jamu. Era la mijlocul lui ianuarie și drumurile de munte care legau Shrinagarul de Jamu, măturate de vânt, erau acoperite de zăpadă, făcând călătoria extrem de anevoioasă și chiar periculoasă. Neliniștit ca soția mea să facă o astfel de deplasare dificilă și pentru a evita șocul vestii, l-am făcut să-și schimbe părerea, sperând ca tulburările mele să înceteze, după câțva timp.

Într-o zi, dându-mi seama că eram incapabil să mă ridic din pat fără ajutor, și pierzând speranța de supraviețuire, am cedat imboldurilor cumnatului meu și l-am lăsat să trimită o telegramă soției. Ea a sosit în grabă, pe jumătate moartă de neliniște, însoțită de tatăl său și de cel mai mic fiu al meu.

Zi și noapte, fără să se odihnească o oră, mă veghea ocupându-se de toate nevoile mele, încercând să înlănțuească prin prezența sa agonia interioară de care sufeream, pe care nu și-o putea imagina în toată oroarea ei, dar pe care o observa de fiecare dată ușor în semnele exterioare.

Socrul meu, a cărui afecțiune paternă față de mine, și solitudine, îl împinsese să întreprindă o călătorie anevoioasă până la Jamu, în ciuda vârstei, era peste măsură de îndurerat și neliniștit la vederea condiției mele precare: reținut de un sentiment de teroare sacră pe care toți cei ce mă înconjurau în acel moment o reșimțeau, nu a făcut nici o tentativă să dea vreo părere sau să facă vreo sugestie.

Speriați de gravitatea stării mele, și incapabili să se gândească la ceva, în cele din urmă, ca ultimă soluție, fără știrea mea, au decis să expună cazul sadushilor și fakirilor, experți. Dar toți cei aduși să mă trateze își exprimau incapacitatea de a putea face ceva.

Unul dintre ei, un inițiat onorat, către care mii de credincioși curgeau în fiecare zi, ceea ce îl făcea mai venerabil, atunci în vizită în Jamu, după ce m-a ascultat atent, a dat din cap și a spus că nu a auzit vorbindu-se de ceva asemănător în toată viața sa, și că trebuia să caut îndrumări spirituale de la maestrul care prescrisese practica responsabilă de tulburările mele.

Devenind din ce în ce mai disperat pe măsură ce starea mea se înrăutățea, au chemat în final un sadhus din Cașmir care locuia în Lahore în acea vreme, și l-au convins să vină în Jamu să mă vadă.

A rămas câteva zile cu noi să studieze atent condiția mea. Devenisem acum extrem de slăbit, aproape extenuat, cu picioarele descarnate și brațele slabe, un schelet cu ochi scânteietori, ce făceau pe soția mea să tresară de fiecare dată când mă privea.

Timp de o lună n-am mâncat nimic, trăind numai cu o jumătate de ceașcă de orez fiert în apă și o ceașcă de lapte de două sau trei ori pe zi. Starea viciată a nervilor, produsă de acute tulburări digestive, s-a tradus într-o spaimă incontrollabilă de mâncare, din cauza amenințărilor constante a teribilelor consecințe. Aș fi preferat să nu mănânc nimic, dar știind că un stomac rămas complet gol ar fi însemnat moartea, îmi foloseam toată forța de voință pentru a executa această îndatorire extrem de neplăcută, în ciuda grețurilor și a spasmelor stomacului.

Incapabil să înțeleagă cauza repulsiei mele, savantul sadhus, punând dezgustul pentru hrană pe seama unei toane, mi-a cerut să mănânc în prezența sa, ordonând să-mi fie servită întreaga cantitate de hrană, pe care aveam obiceiul s-o consum. Cum el a insistat, am înghițit câteva înghițituri în plus față de ingestia obișnuită, făcându-le să alunece cu câteva înghițituri de apă, pentru a forța rezistența gâtului. De-abia am făcut asta că o durere bruscă, insuportabilă, mi-a pătruns în abdomen și în regiunea din jurul plexului sacral, și a atins o asemenea intensitate încât am căzut, încolăcindu-mă și contorsionându-mă, aruncând o privire grea de reproșuri sadhushului, pentru că îmi provocase un astfel de supliciu prin sfatul său deplasat. Palid de umilință, el s-a ridicat în grabă și a părăsit încăperea. În aceeași seară, a fost ținta unui acces de greață care l-a ținut în picioare toată noaptea, și a părăsit casa dis-de-diminează, atribuind propria sa boală teribilei puteri care mă posedă. Mi-am revenit din această durere după câteva ore fără nici un efect secundar serios, dar incidentul indica imposibilitatea de a se face ceva pentru a-mi ameliora situația, cu totul dincolo de resortul ajutorului uman, și aceasta a agravat imens grija pe care și-o făcea soția mea.

Câteva zile după acest episod, fiul meu a venit întâmplător în camera mea cu o farfurioară cu mâncare în mâinile lui mici și grăsuțe. Era în jurul prânzului. Ca de obicei, mâncasem câteva linguri de orez, masa mea principală de zi, cu o oră înainte. Băiețelul s-a așezat pe vine în fața mea și a început să mănânce, lingându-și buzele și delectându-se cu fiecare înghițitură, cum fac copiii. Contrar altor dați, vederea hranei nu mi-a provocat repulsie și, în timp ce priveam copilul mâncând cu poftă, am simțit vagi tresăriri de foame, pentru prima oară după săptămâni. În loc de amăreala obișnuită din gură, am remarca revenirea simțului gustului. Aș fi putut mânca cu poftă câteva guri în acel moment, dar frica teribilelor consecințe ce urmau după cea mai mică eroare de dietă, în starea mea critică, m-a reținut, și nu

am reușit să-mi adun suficientă forță pentru a-mi asuma riscul de a cere ceva de mâncare. După numai câteva minute acest impuls a dispărut, și starea haotică anterioară a ieșit din nou la suprafață. Intrigat de acest eveniment, care nu putea să nu mă uimească, în ciuda stării mele rătăcite, îmi storceam creierul să găsesc o explicație satisfăcătoare, a ceea ce era aparent un incident ne semnificativ, dar imprimat în ochii mei ca extrem de important. S-ar fi putut, mă întrebam, ca intervalele pe care le fixasem între mese să fi fost prea lungi, în starea de debilitate actuală? Ziua următoare am acordat atenție specială orarului, luând câteva înghițituri de hrană cu o ceașcă de lapte din trei în trei ore, de fiecare dată în silă și cu inima strânsă de teamă. Am reușit să-mi aduc planul la bun sfârșit, fără să remarc consecințe adverse, dar nici o ameliorare sensibilă. Am continuat în acest fel câteva zile, dar starea creierului se deteriora și mișcările convulsive ale membrelor, însoțite de senzații intens dureroase de-a lungul căilor nervoase, în special în spate și abdomen, denotau tulburări serioase ale sistemului nervos. Mă simțeam prăbușit și chiar voința de a trăi, care mă susținuse până atunci, părea gata să abandoneze lupta fără speranță, lăsând corpul în derivă către destinul său fatal.

După câteva zile am observat cu groază că intram uneori într-un ușor delir. Îmi mai rămăsese încă puțină minte pentru a înțelege că, dacă această stare se înrăutățea, eram condamnat. Încercasem toate expediente, îmi angajasem toată inteligența și îmi epuizasem toate resursele, dar eșuasem lamentabil în găsirea unei soluții. În sfârșit, pierzând orice speranță de vindecare și gândind ce-i mai rău, am ajuns la o depresie mentală completă și mă pregăteam de moarte, hotărând să pun capăt vieții înainte ca delirul și nebunia să facă acest lucru imposibil.

Copleșit de oroarea ce mă înconjura din toate părțile, aproape pierdusem capacitatea de a gândi rațional sau de a-mi folosi voința pentru a rezista acestui impuls crud. Înainte de a mă culca în acea noapte mi-am îmbrățișat soția cu brațele slăbite, aproape paralizate. Remarcasem cu angoasă de mult timp cum figura sa tristă cu trăsături trase, și cu lacrimi fierbinți i-am încredințat-o lui Dumnezeu, plin de durere la ideea inevitabilei separări care ne aștepta și care nu-mi lăsa nici o șansă să pot plăti, la rândul meu, printr-o dragoste înmiiată loialitatea fără egal și sacrificiile sale de nemăsurat.

Am cerut să-mi văd cei doi fii strigându-i pe nume, i-am îmbrățișat cu duioșie strângându-i la piept și încredințându-i, de asemenea, grijii Sale pentru eternitate. Cu strângere de inimă mi-am amintit că nu o puteam vedea pentru ultima oară pe iubita mea fiică, care rămăsese în Shrinagar pentru a avea grijă de casă. Încredințând-o, de asemenea, mâinilor lui Dumnezeu și contemplând pentru ultima oară imaginea sa din minte, mi-am reluat respirația și, întins pe pat, cu corpul îndurerat, am închis ochii, incapabil să-mi înăbuș hohotele de plâns care-mi scuturau pieptul. Mi-am acordat un anumit răgaz pentru a mă calma, după ceea ce credeam că era ultimul rămas bun de la soția și copiii mei, înaintea unei morți inevitabile. Apoi am început să mă gândesc serios la hotărârea mea. Era nesăbuit să mă aștept să am un sfârșit liniștit dacă lasam boala să-și urmeze cursul, îmi spuneam. Moartea va fi precedată cu siguranță de nebunie furioasă, pe care trebuia să o evit cu orice preț. Tot gândindu-mă așa, treceam în revistă diferite metode disponibile pentru a pune capăt vieții, încercând să găsesc una, oricare ar fi fost aceea, care să

fie ușoară și mai puțin dureroasă, posibil de pus în practică de cineva extrem de slăbit. Cântăream toate posibilitățile, intrând din timp în timp în stare de delir, și în tot acest timp mă suceam și răsuceam în pat, pradă unei insomnii de neînălțurat. Orele treceau și mintea mea agitată nu părea să ajungă la o decizie, trecând de la o înlănțuire de gânduri cețoase la alta, fără să am energia să termin vreuna. Nu mi-am putut explica cum s-a făcut că, în primele momente ale zorilor, am căzut într-o somnolență, prima după săptămâni, și după un scurt interval am avut un vis frapant, în care mă vedeam așezat la masă cu o farfurie pe jumătate plină înainte, conținând orez fiert, și o mâncare pe bază de carne, populară în Cașmir, pe care o mâncam cu poftă. M-am trezit pe moment, luminozitatea percepută în vis persista și în timpul stării de veghe un anumit timp. Dintr-odată, o idee mi-a venit în minte, într-o stare aproape de delir: am chemat soția lângă mine cu vocea slabă, și i-am cerut să-mi aducă hrană la fiecare două ore în ziua aceea, începând foarte devreme, și să includă la fiecare masă mai mult lapte, câteva grame de carne bine fiartă și ușor digerabilă. Urmând strict instrucțiunile murmurate, soția mi-a pregătit și servit aceste alimente la orele specificate cu o punctualitate absolută. Mâncam mecanic, brațele îmi tremurau încercând să duc mâncarea la gură, ceea ce indica clar o stare apropiată de delir. Am avut și alte dificultăți în mestecarea și înghițirea hranei, dar mă ajutam cu lapte. După ce am terminat și ultima masă la ora nouă seara, am simțit o ușoară ameliorare. Tensiunea se diminuase, cedând locul unei senzații de epuizare extremă, urmată curând de un val liniștitor de toropeală. În final am simțit, transportat de bucuria ce-mi smulgea lacrimi, binefăcătorul somn descinzând asupra mea. Am dormit profund până a doua zi de dimineață, înfășurat într-o mantie luminoasă, ca de obicei în visele mele.

Capitolul 15

Ziua următoare am redus intervalele între mese la o oră, și la sfârșitul unei săptămâni le-am stabilit la o oră și jumătate; am adăugat atunci regimului meu fructe și puțin lapte prins. Progresiv, semnele de delir au dispărut și insomnia a fost înlocuită de o excesivă nevoie de somn. M-am supus acestei benefice influențe adormitoare și nu mă trezeam decât la orele de masă, supunându-mă atingerii blânde și precaute a soției, care-și petrecea ziua în bucătărie, pregătind masă după masă și servindu-mi felurile calde și gustoase cu o dragoste și grijă pe care numai o soție devotată le putea dovedi. Grație îngrijirilor cu care mă înconjura, grație punctualității riguroase și hranei pe care mi-o servea, am început să mă restabilesc, și în intervalul a două săptămâni am fost capabil să mă deplasez dintr-o cameră într-alta. După această perioadă am prelungit intervalul la două ore, reducând astfel, într-o anume măsură, cantitatea de hrană ingerată pe zi.

Refăcut prin somn, spiritul mi-a devenit mai clar, scăpând gradat de oroare. Cu toate că radiația vitală era colosală, am început să încerc un sentiment de încredere în mine și să sper că dacă nici un eveniment nefericit nu se producea, aș putea traversa criza fără piedici. Ca și cum aș fi fost ghidat de un simț al gustului nou format, selecționam ingredientele fiecărei mese, respingând un aliment și crescând proporția altuia, alegând combinația de acizi și baze, de zaharuri și săruri, de fructe și legume, cea mai aptă să ajute stomacul să digere cantitatea de hrană crescută sub efectul stimulant al curentului luminos, mult prea puternic, fără să sufere nici o reacție indezirabilă. Experiența prin care treceam acum era mai siderantă și singurilară decât tot ce încercasem până atunci, și eram complet derutat de noua direcție pe care o lua organismul meu, funcționând atât de bizar. Nici un om cu o judecată de bun simț n-ar putea crede ca o astfel de performanță a organelor digestive să fi posibilă dintr-odată, transformându-mă dintr-un mâncător moderat într-un consumator vorace: stomacul funcționa sub incitarea unor vapori fierbinți, absorbea incredibile volume fără ca aceasta să producă cea mai mică consecință defavorabilă, ca și cum niște flăcări îi lingeau pereții. Întâlnisem, povestindu-se în lecturile mele, mențiuni despre yoghini despre care se spunea că dispuneau de capacități digestive incredibile, că puteau consuma grămezi de hrană fără să sufere efecte adverse, grație acțiunii energiei luminoase, dar nu dădusem niciodată crezare unor astfel de istorii. Pentru că refuzam să cred, acum eram propriul meu martor copleșit de uimire, uluit de puterile și posibilitățile ce zac ascunse în corpul omului. Nu eram atât de alarmat de voracitatea apetitului, cât eram de stupefiat de

capacitățile stomacului meu. După evaluarea cea mai modestă, consumam cel puțin de patru ori cantitatea de hrană pe care aveam obiceiul s-o consum înaintea acestei aventuri. În timpul primei săptămâni masa devorată a reprezentat de șase ori cantitatea normală. Eram înspăimântător. Hrana dispărea în stomacul meu ca și cum s-ar fi evaporat, fără îndoială absorbită de celulele corpului. Dacă ora de masă nu era respectată, intervenea o bruscă încetare a dorinței de a mânca și de pierderea simțului gustului, agravate uneori de o senzație de greață și dezgust extrem pentru orice fel de aliment. Experiența m-a învățat că astfel de simptom indică o stare de intoxicare a sistemului nervos, rezultatul inevitabil al Trezirii în etapele inițiale; pentru aceasta nu exista un antidot cunoscut, cu excepția unei alimentații potrivite, în ciuda aversiunii, luată ținând seama de indicațiile furnizate, de obișnuințele și condițiile organismului. Trebuie să se aibă în vedere utilizarea unei hrane de calitate, ușor digerabilă, și să fie folosite alimente naturale, într-o atare cantitate încât să fie ușor tolerată de organism, la intervale regulate, în mod normal, nu la un interval mai mare de trei ore. Este esențial, în toate cazurile normale, să se poată dispune de un regim alimentar hrănitor și, în consecință, trebuie avută cea mai mare grijă ca organismul să se poată debarasa de impurități. Pentru moment suntem într-o obscuritate completă privind natura esenței organice subtile din corp, care servește la alimentarea celulelor nervoase și mentale ce se consumă continuu.

În etapele inițiale ale Trezirii, și până când organismul se obișnuiește cu trecerea curentului luminos, singurul și unicul mijloc de salvare a vieții și sănătății spiritului este adoptarea unui regim alimentar constând într-o suficientă cantitate de hrană, o combinație potrivită a ingredientelor, și intervale între mese stabilite corect. Toată știința Kundalinî este fondată esențialmente pe presupunerea că este posibil să se pună în acțiune o formidabilă putere latentă din corpul uman, în vederea eliberării spiritului încarnat de sub dominația simțurilor și să-l facă capabil să se ridice, fără piedici, la starea sa celestă primordială. Ideea de a activa o forță vitală latentă în corp, dacă este examinată în lumina cunoștințelor moderne, nu poate semnifica decât dezvoltarea sau producerea unui nou tip de vitalitate sau energie vitală: asta implică clar o restructurare a sistemului nervos, imposibilă fără o evoluție biologică. În stadiile inițiale și următoare, inițiații se hrăneau conform nevoilor și hrana era adaptată constituțiilor lor, în cantități surprinzătoare, ca ofrandă adusă Puterii lor interioare. Aversiunea pentru hrană este o trăsătură frecventă în cazurile de trezire bruscă a Kundalinî.

Degajarea bruscă a unei energii și irumperea sa ciclonică prin nervi provoacă tulburări acute în sistemele digestiv și excretor. Pentru această rațiune, prezența constantă a unui maestru care să ghideze discipolul, în această perioadă critică, a fost totdeauna, considerată ca esențială, și nu s-a întâmplat rar ca maestrul să recurgă la alimentația forțată a discipolului pentru a-i salva viața, pentru că, tulburat de fenomenele fantastice ce se manifestă în el, acesta pierde controlul asupra-și și devine incapabil să adune suficientă voință pentru a se alimenta, în pofida greții și a haosului din el. Pentru a evita dezastrul în stările grave, și pentru a para comportamentul imprevizibil al organelor digestive și excretorii după Trezire, discipolii Hatha-Yoga trebuie să consacre numeroși ani din viață pentru a dobândi capa-

citatea golirii stomacului și colonului după voință, cu scopul de a face față situațiilor de urgență ce se ivesc, mai devreme sau mai târziu.

Dacă nu aceasta este finalitatea, nu se poate descoperi nici o altă semnificație sau utilitate care să explice valoarea gimnasticii și eficiența, ca demonstrație de formă bună, din sistemul dificil al disciplinei fizice și controlului corporal prescris de către toți propagatorii acestei forme de yoga, ca un preliminaru indispensabil al oricărui inițiat în practicile ezoterice avansate prin această cale. Cei ce aspiră să fie discipoli trebuie, în mod necesar, să obțină stăpânirea tuturor exercițiilor preliminare și metodelor de control corporal, înainte de a se imbarca în aventura supremă dar periculoasă a Trezirii Șarpelui.

Am făcut călătoria până la Șrinagar la începutul lui aprilie 1944. Grație eforturilor conjugate ale soției și tatălui meu, și grijii de a-mi procura toate proviziile necesare pentru această călătorie de două zile prin munți, am ajuns la Șrinagar fără întârziere, în ciuda stării mele de slăbiciune.

Acolo, înconjurat de părinți și amici, și îngrijit cu atenție asiduă de soție și fiică, am făcut progrese rapide și am recăpătat suficientă forță, în câteva luni, pentru a fi capabil să-mi reiau serviciul. La sfârșitul anului am devenit robust și puternic, capabil să suport eforturi și oboseală, surmenajul și presiunea activităților urgente, dar nu puteam depăși susceptibilitatea organismului meu la tulburări intestinale, în cazul unei întârzieri neobișnuite sau iregularități ale regimului alimentar. Am revenit la vechiul meu obicei de a lua două mese pe zi, cu o ceașcă de lapte și o bucată de pâine dimineața și după-amiaza. La sfârșitul unui an, pofta de mâncare a revenit la normal, cantitatea de hrană moderată, cu o mică doză de carne ca ingredient necesar.

Aparența strălucitoare a obiectelor exterioare, la fel ca a formelor mentale, și luminozitatea imaginilor din vis se intensificase, în timpul celei mai rele perioade din ultima mea criză: ele câștigaseră în strălucire în așa măsură încât, atunci când contemplam un peisaj luminat de soare, aveam impresia că priveam o scenă paradisiacă, aparținând unui Elysee îndepărtat de pământ și inundat de raze unduitoare de argint în fuziune.

Această particularitate surprinzătoare a conștiinței mele, pur subiectivă, bineînțeles, a fost constantă și doar cu trecerea timpului ea a câștigat în transparență, în strălucire și în puterea de pătrundere, și continuă să mă îmbrace și să învăluie tot ce observ într-o claritate indescritibilă.

Anii s-au scurs, fără să aducă în mine nici o nouă transformare vizibilă. Tot ceea ce se întâmpla, se elabora în interior și scăpa cunoașterii și deschiderii viziunii mele. Nu descopeream nici o schimbare în mine, cu excepția mării de lumină în care trăiam permanent, și cum ultima teribilă încercare îmi servise ca avertisment sever, și mă determinase să renunț să evoc supranaturalul, m-am dedicat în întregime afacerilor personale, încercând să trăiesc o viață normală.

În 1946, împreună cu câțiva amici și colegi, am lansat o mișcare de reforme economice în toate ceremoniile sociale obligatorii pentru comunitatea noastră. Devenisem intens sensibilizat de strivitoarea greutate a mizeriei și a infamiei, pe care membrii unei familii cu salarii foarte mici, trebuiau să o ducă toată viața, aproape până să moară, pentru plăcerea tranzitorie de a întrece vecinii lor în

fast și ostentație, în somptuozitatea unei sărbători, în bogăția unei dote sau în alte supracheltuieli asemănătoare ale ritualului social. Voiam să creez condițiile care făceau posibil ca un om, cu mijloace modeste, să scape de stălpul infamiei care îl aștepta, fără rănirea amorului său propriu și fără prejudicii pentru poziția sa în societate.

Am făcut o tentativă în care ne-am atras mai mulți inamici decât prieteni, provocând mai multe critici decât aprobări, întâlnind mai mult opoziție decât suport, încât în final a trebuit să abandonăm partida.

În vara anului 1947 fiica mea s-a căsătorit într-un mod simplu, fără ostentație, conform cu ideile reformei noastre: meritul a fost atribuit nu nouă, ci soțului său, un tânăr om de lege, pradă dificultăților, orfan de mic copil, și trăind fără resurse, care a refuzat ofertele tentante ale dotelor bogate, pentru a se căsători cu fata fără dotă a unui om sărac. Alianța a fost propusă prin intermediul unui amic al fratelui său mai mare, când eram în Jamu și tot ce am avut de făcut, a fost să-mi dau consimțământul.

În acest fel, în starea mea mentală specială, natura mă scutea de ordalia, de a urmări la nesfârșit un partener convenabil pentru fiica mea, care, în loialitatea filială, ținea tot atât de mult ca mine, să facă în așa fel încât, principiile mele cu privire la dotă să nu fie violate, în nici un fel.

În toamna aceluiași an, liniștita vale a Cașmirului a fost tulburată de invazia bruscă a hoardelor jefuitoare ale triburilor frontaniere: organizate și conduse cu un talent marțial, ele s-au năpustit asupra Cașmirului fără apărare, jefuind, violând, masacrând fără discriminare, încât partea de nord a văii răsuna de vaietele supraviețuitorilor plângându-și morții și de țipetele celor care pierduseră totul sau suferiseră violențe.

Când carnagiul s-a sfârșit și invadatorii s-au retras, după numeroase lupte cu forțele indiene, membrii micului nostru grup de entuziaști, gata să-și consacre energiile unei cauze nobile, s-au aruncat într-o muncă anevoioasă de a ajuta marea parte a populației, victimă a ravagiilor.

În acea iarnă, din cauza asalturilor care aveau loc în numeroase districte limitrofe ale statului, urmate de masacre și violuri, birourile nu s-au transferat la Jamu, și în consecință, am continuat să mă ocup de obligațiile mele la Șrinagar, străduindu-mă să uit oroarea situației și lăsându-mă pe de-a-ntregul absorbit de misiunea, privind ajutoarele, căreia noi ne dedicasem. Cum eram extrem de preocupat de această obligație, nu am mai putut părăsi Cașmirul în timpul iernii lui 1948, și a trebuit să solicit un concediu, care să-mi permită să lipsesc de la birou, cu scopul de a finaliza acțiunea întreprinsă, într-o perioadă în care era în joc propriul nostru destin.

Pe parcursul acestei perioade s-au produs importante schimbări în sistemul politic al statului.

Suveranul moștenitor a trebuit să abdice pentru a ceda locul unei guvernări populare. Această mare convulsie politică a antrenat în urma sa nenumărate tulburări de mică anvergură, care instaurau noile valori în locul celor vechi și noile moduri de gândire și acțiune. Vechea ordine se schimba, cum se întâmplă întotdeauna, fără să se producă o schimbare paralelă necesară pentru ameliorarea naturii umane. Aceasta,

uitând repede lecția învățată într-o revoluție, a acționat în așa fel încât să genereze o inevitabilă revoltă, după un timp.

În noiembrie 1949 m-am deplasat la Jamu o dată cu deplasarea biroului. Soția mea a preferat să rămână la Șrinagar pentru a se ocupa de casă și copii. S-a asigurat de soliditatea sănătății mele și de capacitatea de a-mi purta de grijă, dat fiind rezistența pe care o dovedisem în ultimii doi ani.

Pe de altă parte eram deplin convins de înălțimea acțiunii și îmi făcea chiar plăcere să mă dedic acestei opere de ușurare a suferințelor sutelor de familii, operă pe care mi-am asumat-o atunci când eram doar o mână de oameni, fără resurse și nici influență într-o perioadă de extremă tensiune și în condiții foarte dure.

Mă stabilisem în Jamu la un vechi prieten care avusese bunătatea să-mi pună la dispoziție o cameră. Eram fericit să-i accept ospitalitatea, oferită cu multă cordialitate și afecțiune, ceea ce-mi asigura condițiile confortabile, în special, să mă izolez și să mă las absorbit în contemplarea strălucirii interioare, care-avea, într-o oarecare măsură, aspectul încântător al viziunii observate în prima zi a Trezirii.

Din cauza experienței cumplite pe care o suferisem, nu am făcut nici o tentativă de meditație, ca altă dată.

Ceea ce făceam acum era complet diferit. Fără nici un efort și, uneori, fără să-mi dau seama, mă scufundam din ce în ce mai profund în mine, absorbit din ce în ce mai mult de valurile conștiinței, luminoase, care păreau să crească în dimensiune și în întindere, afundându-mă fără rezistență în acest ocean de conștiință, în care mă găseam adesea scufundat.

La capătul a aproximativ doisprezece ani, o transformare curioasă s-a operat în cercul luminos de conștiință din jurul capului, care mă făcea constant conștient de o lume subtilă, întinzându-se în toate direcțiile, și în care eu respiram, mergeam și acționam, fără să modific în nici un fel caracterul omogen și omnipătrunzător, fără a fi afectat de ea, în problemele cotidiene ale acestei lumi.

Pentru a fi mai clar, era ca și cum respiram, mă mișcam și acționam înconjurat de un vid conștient, scăpând oricărei percepții, extrem de subtil, la fel cum suntem înconjurați de unde radio, cu diferența că nu putem percepe sau simți existența acestor unde, și suntem obligați să acceptăm prezența lor prin logica faptelor.

În timp ce, în acest caz, eram conștient de medium-ul invizibil prin factori interni, ca și cum propria mea conștiință restrânsă, transcendându-și limitele, era acum în relație directă cu propria sa substanță, prezentă în toate direcțiile, asemenea unei picături de rouă dotată cu conștiință, care ar pluti intactă într-un ocean al firii pure, fără să se amestece cu masa de apă înconjurătoare.

În timpul lunilor precedente remarcasem de mai multe ori această tendință a spiritului de a se întoarce către exterior, fără ca aceasta să constituie un obstacol în expansiunea sa interioară: spiritul se întindea precum o picătură de ulei se răspândește pe suprafața apei, până ce, printr-un efort, reveneam la starea normală, cu spiritul mult mai amplu decât câmpul de conștiință original pe care-l posedasem înainte de Trezire.

Nu acordam nici o importanță acestei faze a evoluției, considerând-o ca pe o tentativă a spiritului de a se pierde în reveriile care, din cauza vastității lor luminoase, lăsau impresia unei expansiuni interioare mai mari, fără să comporte în realitate o schimbare suplimentară în condiția mea mentală, deja specială.

Cam după o lună de la sosirea mea în Jamu, remarcasem nu numai că această tendință devenise mai marcată și mai frecventă, dar și că scufundarea în profunzimile luminoase ale ființei ajungea la maturitate, devenind o mare sursă de fericire și forță.

Această transformare era, totuși, atât de progresivă și schimbarea atât de insesizabilă, încât eram înclinat să cred că tot ceea ce se întâmpla era mai curând rezultatul ameliorării sănătății datorată climatului salubru decât intervenția unor noi factori, în mine.

Către a treia săptămână din decembrie am observat că atunci când reveleam din aceste momente prelungite de absorbție, ce deveniseră acum o obișnuință în orele mele de singurătate, spiritul întârzie, în general, asupra poemelor misticilor mei favoriți. Fără să mă gândesc, pentru nimic în lume, să-mi încerc talentul în compoziția poetică, am făcut câteva tentative în acest sens, luând ca model versurile care-mi plăceau mai mult. Cu excepția faptului că învățasem pe dinafară câteva zeci de versuri sanscrite alese din textele sacre și câteva zeci de strofe adunate din operele misticilor, nu știam nimic despre poezie.

După câteva zile de simple tatonări pentru a mă amuza, am devenit nervos, și pentru prima oară în viața mea am simțit nevoia să scriu în versuri. Fără să iau totul în serios și crezând că este un impuls trecător, am așezat pe hârtie câteva strofe, consacrând mai multe ore pe zi acestei îndeletniciri.

Scriam în dialectul cașmiri, dar cam după cincisprezece zile de încercări am constatat că nu făceam progrese.

Sterilitatea eforturilor mele de a scrie versuri în loc să-mi tempereze ardoarea mă împingea să persist, și petreceam din ce în ce mai mult timp cu ceea ce pentru mine devenise o vioră d'Ingres fascinantă. Nivelul compozițiilor mele nu se ameliora deloc și adesea îmi trebuiau ore pentru a contura o strofă și altele pentru a-i găsi perechea.

Nu-mi trecea prin minte să asociez această nouă tendință, agentului misterios ce lucra în corp.

Dar aceste infructuoase tentative pe care le făceam, erau un preludiu deliberat al unui eveniment surprinzător ce avea să urmeze, puțin după aceasta. Eram educat din interior, să exerseze un talent ce începuse să se dezvolte în mine, asupra existenței căruia nu aș fi putut avea cel mai neînsemnat presentiment, și încercările mele fruste erau primul indiciu al antrenamentului.

În timpul acelor zile un membru entuziast din micul nostru grup, ce lucra cu zel la acțiunile sociale din Cașmir, era în vizită în Jamu.

Ea venea adesea la mine, în general cu informații despre activitatea noastră din Șrinagar, asupra căreia primeam rapoarte regulate de la trezorerul sau secretarul nostru. Într-o zi i-am propus să o conduc acasă, când s-a ridicat să plece sperând ca prin această lungă plimbare să scap de un sentiment de depresie care mă încerca în acel moment. Într-o zi i-am propus să o conduc acasă când s-a ridicat să plece,

sperând ca prin această lungă plimbare să scap de un sentiment de depresie care mă încerca în acel moment. Mergeam liniștiți, discutând despre proiectele noastre, când, brusc, la traversarea podului Tawi, am simțit nevoia unei absorbții profunde, astfel încât aproape nu mai eram conștient de ceea ce mă înconjura.

Nu mai ascultam vocea companiei mele: ea părea să se fi retras în depărtări, cu toate că mergea alături. Aproape de mine, într-o conflagrație de lumină strălucitoare, am simțit subit ceea ce părea să fie o puternică prezență conștientă, răsărită din neant, înconjurându-mă și eclipsând toate obiectele din jur, din care țâșneau două rânduri ale unui admirabil vers în cașmiri, care pluteau în fața viziunii mele, ca un înscris luminos pe cer, și care a dispărut tot atât de brusc cum apăruse.

Când mi-am revenit tână femeie mă privea cu stupoare, redusă la tăcere de brusca mea expresie de detașare absolută. Fără să-i dezvălui ceea ce mi se întâmplase, am repetat versul spunându-i că el se formase brusc în mintea mea și că asta explica întreruperea conversației noastre. Ea a ascultat surprinsă, impresionată de frumusețea enunțului, întărind fiecare cuvânt, apoi a exclamat că era cu adevărat un miracol pentru cineva care nu a fost niciodată favorizat de muze să compună un vers atât de minunat din prima sa tentativă, cu rapiditatea unui fulger.

Am ascultat-o în tăcere transportat de profunzimea experienței, pe care tocmai o trăisem.

Până acum toate experiențele mele supraconștiente fuseseră pur subiective, nedemonstrabile pentru mine și neverificabile pentru alții. Dar acum, pentru prima oară, aveam în față o probă tangibilă a schimbării ce se operase în mine, schimbare neinteligibilă și independentă de conștiința mea de suprafață.

Capitolul 16

După ce mi-am condus prietena la destinație, am revenit acasă pentru cină. Pe toată durata drumului de întoarcere, în calmul plăcut al serii și în binevenita singurătate a acestui drum puțin frecventat, eram profund preocupat de enigma ultimei mele viziuni și de orientarea bruscă într-o direcție nouă, în care spiritul meu tocmai se angajase...

Cu cât examinam mai atent problema, cu atât eram mai uimit de profunda semnificație a acestei creații, de compoziția desăvârșită și de limbajul încântător al versurilor.

Sub nici o formă nu puteam pretinde că această compoziție artistică ar fi fost a mea sau creația voluntară și deliberată a gândirii mele.

Am ajuns acasă absorbit profund de aceeași înlănțuire de gânduri și cu această preocupare m-am așezat la masă.

Am luat câteva înghițituri în tăcere, uitând de tot ce mă înconjură și fără să apreciez mâncarea pe care o înghițeam mecanic, incapabil să mă sustrag stării de intensă absorbție de care eram cuprins și nu păstram decât o slabă legătură cu ceea ce mă înconjură, ca un somnambul care evita instinctiv să se împiedice de obiectele din drumul său, fără să fie conștient de prezența lor.

La mijlocul mesei, timp în care eram în acea stare de semi-extaz, m-am oprit brusc, contemplând cu respect temător și o stupefacție fără limite, ce-mi făcea părul măciucă, un fenomen minunat ce se desfășura în profunzimile ființei mele.

Fără cel mai mic efort și în timp ce eram așezat confortabil pe scaun, trecusem progresiv într-o stare de elevare și expansiune a conștiinței, asemănătoare aceleia pe care o încercasem încă de la prima experiență, în decembrie 1937, cu diferența că, în locul vuietului puternic din urechi exista acum o tonalitate asemănătoare zumzetului unui stup de albine, încântătoare și melodioasă, iar strălucirea ce mă încercuise atunci era acum înlocuită de o lumină argintie ce învăluia totul, și care devenise deja un atribut permanent al ființei mele interioare și exterioare.

Minunata natură a acestei stări consta în realizarea bruscă a faptului că, deși legat de propriul corp și de ceea ce mă înconjură, mă amplificasem într-un fel indestructibil, până la a poseda o personalitate titanică, conștient din interior de un contact direct și nemijlocit cu un univers intens conștient și de o nespusă imanență de jur împrejurul meu.

Corpul, scaunul pe care eram așezat, masa din față, camera delimitată de pereți, peluza din exterior, spațiul de dincolo de aceasta, incluzând pământul și cerul, îmi apăreau la fel de stupefiante, nefiind decât fantome ale acelei Realități, în acel Ocean de Existență omniprezent, pătrunzător a toate.

Acest ocean de Real, pentru a încerca să explic cât mai bine cel mai incredibil aspect al său, părea să fie simultan nelimitat, întinzându-se infinit în toate direcțiile și în același timp nefiind mai mare decât un punct.

Acest punct minunat de existență totală, din care corpul și tot ceea ce mă înconjură nu reprezenta decât o parte, se extindea ca o radiație, era ca și cum o reflexie la fel de vastă ca propria mea concepție despre cosmos era proiectată în infinit, printr-un proiector de mărimea unui vârf de ac, întreaga imagine a lumii, intens activă și gigantică, depinzând de radiațiile emise de acesta.

Oceanul fără margini al conștiinței în care eram acum scufundat apărea, în același timp, infinit de vast și infinit de mic, vast când se raporta la imaginea lumii care plutea în el, și infinitezimal prin el însuși, nemăsurabil, fără formă și dimensiune, un nimic care totuși, era totul.

Era o experiență uluitoare și tulburătoare, căreia nu-i găseam nici o paralelă și nici o comparație, o experiență depășind tot ceea ce aparține acestei lumi, tot ce este conceput de spirit și perceptibil prin simțuri.

Eram intens trezit în interior, la un mod de a fi atât de dens și masiv conștient, încât depășea infinit în splendoare și importanță imaginea cosmică prezentă în fața mea, nu numai sub raportul întinderii și strălucirii, ci și sub raportul realității și substanței.

Lumea fenomenelor în mișcare continuă, caracterizată prin creație, schimbarea continuă și disoluția, se retrăgeau în plan secund, îmbrăcând aparența unui strat de spumă extrem de fină, ce dispărea rapid deasupra unui ocean de viață real și zbuciumat, sau a unui voal de vaporii extrem de fin în fața unui soare conștient infinit, ceea ce constituia o inversare completă, în relația dintre lume și conștiința umană limitată. Aceasta arăta cosmosul, odinioară dominant, redus la starea unei aparențe tranzitorii și conștiința, înainte încărcată de griji și circumscrisă corpului, răspândită în spațiu până la dimensiunile unui univers puternic, și până la poziția exaltată a unei imanențe glorioase, în fața căreia cosmosul material se restrângea și retrograda până la statutul subaltern al unei dependențe estompate și iluzorii.

M-am deșteptat din această stare de semitransă cam după o jumătate de oră, zguduit până în străfundurile ființei de majestatea și splendoarea viziunii, într-o uitare totală a scurgerii timpului, ca și când prin intensitatea acestei experiențe trăisem o viață întreagă de existență obișnuită. Pe această durată, probabil din cauza fluctuațiilor din starea corpului și a spiritului, provocate de stimuli interiori și exteriori, existau intervale mai mult sau mai puțin profunde de pătrundere, distincte nu prin trecerea timpului, ci prin gradul de imanență: starea de imanență în cel mai profund moment al pătrunderii inspira o teroare misterioasă amestecată cu respect profund și căpăta un caracter atât de grandios, de putere absolută, de omnisciență, de beatitudine, și în același timp era atât de total imobilă, intangibilă și fără formă, încât invizibila linie de demarcație între lumea materială și infinitul omniscienței Realității înceta să existe, ambele fuzionând într-o singură realitate; puternicul ocean era aspirat de o picătură, enormul univers tridimensional era înghițit de un grăunte de nisip, întreaga creație, incluzând cunosător și cunoscut, observator și observat, era redusă la un inexprimabil vid, fără dimensiune, pe care nici un spirit nu-l poate concepe și nici un limbaj să-l descrie.

Înainte de a ieși din această condiție și înainte ca gloria în care mă găseam să fie complet risipită, am văzut plutind în lumina strălucitoare a spiritului versurile ce prinseseră formă în mine, aproape de podul Tawi, în acea zi. Versurile au apărut unele după altele ca și când fuseseră depozitate într-un câmp tridimensional al conștiinței, de către o altă sursă de cunoaștere, condensată în interiorul meu. Ele se nășteau din abisurile strălucitoare ale ființei, desfășurându-se rapid în strofe formate, precum fulgii de zăpadă care se transformau la altitudine din picături de apă în cristale, cu forme regulate atunci când se apropiau de ochi, și dispăreau atât de subit încât abia aveam timp să le rețin în memorie. Versurile erau deplin formate, atât în ceea ce privește limbajul cât și măsura poeziei, astfel încât produsul finit părea să-și tragă originea din inteligența înconjurătoare, și defila în fața ochiului meu interior pentru a se exprima. Când m-am ridicat de la masă și am intrat în cameră, eram încă într-o stare de exaltare.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să notez acele versuri, în măsura în care mi le reaminteam. Aceasta nu era o treabă ușoară. Am realizat că, în scurtul interval care se scursese, uitasem nu numai ordinea în care versurile se arătaseră, dar și părți întregi ale subiectului, și mi-era extrem de dificil să mi le reamintesc sau să umplu golurile. Mi-a luat mai bine de două ore pentru a repara omisiunile.

În acea noapte m-am culcat într-o stare de spirit entuziastă și fericită. După ani de suferințe intense îmi fusese, în fine, dat să întrevăd suprasensibilul, și devenisem în același timp receptacolul norocos al grației divine, ceea ce corespundea admirabil concepțiilor tradiționale referitoare la Kundalinî. Nu-mi venea să cred că sunt atât de fericit. Aveam impresia că era prea minunat pentru a fi adevărat. Și când priveam în mine pentru a descoperi ce făcusem pentru a merita această fericire, mă simțeam plin de o extremă smerenie. Nu aveam la activ nici o reușită, nici o împlinire suficient de remarcabilă pentru a merita onoarea ce-mi era acordată.

Trăisem o viață obișnuită, nu făcusem niciodată un fapt meritoriu și nu realizasem niciodată o izbândă completă asupra dorințelor și a apetiturilor mele. Treceam în revistă, în minte, toate evenimentele remarcabile din ultimii doisprezece ani: studiindu-le în lumina ultimului eveniment, găseam că multe dintre aspectele vieții, ce rămăseseră obscure sau neobservate până acum, căpătau o semnificație profundă și surprinzătoare.

În intensitatea bucuriei provocată de această revelație am uitat teribila încercare pe care o îndurasem, suspansul epuizant și anxietatea care m-au însoțit în toată acea perioadă.

Băusem cupa suferinței până la zăd pentru a descui o sursă minunată și perpetuă de bucurie și pace de nespus, ascunsă în interiorul ființei mele. Aceasta așteptase momentul propice pentru a se revela, aducându-mi într-o clipă o mai profundă înțelegere a esenței lucrurilor, decât ar fi putut să o facă o viață întreagă consacrată studiilor.

Antrenat în astfel de gânduri am adormit în final și am intrat în lumea strălucitoare a viselor în care mă aflu în fiecare noapte.

Când m-am trezit dimineata, prima amintire ce mi-a venit în minte a fost cea a experienței transcendente din ajun.

Chiar chemarea fugitivă a unui zbor supraconștient în țara de minuni a Infinitului transportă spiritul și depășește tot ceea ce se poate imagina sau întâlni în universul fizic.

Dacă se ia în considerație conținutul uluitor al acestui tip de viziune, nu este surprinzător că vechii înțelepți ai Indiei, în comuniune constantă cu realitatea transcendentă, priveau lumea ca pe nimic altceva decât o umbră inexplicabilă, o aparență iluzorie, ascunzând un etern și strălucitor Soare de o glorie și o sublimitate indescriptibile.

În fiecare zi, în timpul celor două săptămâni ce au urmat, am scris câteva strofe în cașmîri care, fără excepție, abordau un aspect sau altul al necunoscutului; unele erau indubitabil într-un stil apocaliptic.

Aceste versuri îmi veneau brusc, în momente de odihnă, precedate de o pauză voluntară în procesul normal al gândirii. Încetarea preliminară a activității mentale era urmată curând de o stare de profundă absorbție, ca și când eram pe punctul de a mă scufunda în mine, pentru a atinge o anumită profunzime, unde puteam înțelege vibrațiile mesajului, totdeauna exprimat sub o formă poetică. Versurile se formau plecând de la o formă extrem de subtilă a unei sămânțe invizibile și instantaneu treceau prin fața spiritului meu, într-o formă gata elaborată, urmându-se unul pe altul într-o succesiune rapidă, până când bucata întreagă era desăvârșită. Încercam atunci brusc dorința de a ieși din starea de semitransă și de a reveni la normal.

În mai multe rânduri, pe durata celor cincisprezece zile, am avut aceeași experiență ca în prima zi, egalând aproape în toate privințele, experiența mea originară.

Într-o zi eram așezat pe scaun, pe punctul de a citi un pasaj scris în ajun, când, sesizând o comandă interioară, m-am aplecat pe spătarul scaunului și am închis ochii, într-o stare de destindere, așteptând ceea ce avea să urmeze. Chiar în clipa când am făcut acest lucru, m-am simțit în expansiune în toate direcțiile, am uitat de tot ceea ce mă înconjura și m-am lăsat învăluit de o imensă mare de lumină sclipitoare, legănat de o cadență melodică interioară întrecând toată simfonia terestră. Mă apropiam din ce în ce mai mult de starea supremă până când, făcând un salt, m-am găsit dintr-o dată detașat de tot ceea ce releva lumea cauzală. Eram dizolvat într-un vid inexprimabil, un mod de a fi minunat, scutit de distincții spațiale și temporale. Am revenit la starea normală după mai mult de o jumătate de oră, și în timpul câtorva momente de tranziție am descoperit o compoziție plină de frumusețe, care aștepta ca spiritul meu s-o înregistreze, când încă nu era dezmeticit din experiența extraordinară prin care tocmai trecuse.

După cincisprezece zile limbajul s-a schimbat și, în loc de versuri în cașmîri, au urmat versuri în engleză. Toate slabele mele cunoștințe de poezie engleză pe care le posedam se limitau la studiul câtorva poeme alese, care făceau parte din manualele școlare. Cu excepția acestora, neavând nici o înclinație pentru poezie, nu mă îngrijisem niciodată să citesc orice altceva. Dar puteam cu ușurință să-mi dau

seama, că bucata din fața mea era asemănătoare poemelor pe care le citisem, însă neposedând nici o cunoștință de versificație și prozodie engleze, nu-mi puteam permite nici o judecată asupra excelenței sale.

Câteva zile mai târziu poemele au apărut în urdu în loc de engleză. Cum posedam o cunoaștere acceptabilă de urdu nu aveam nici o dificultate să așez versurile în scris și, totuși, numeroase goluri au fost umplute multe luni mai târziu. După câteva zile, pandjabi a succedat dialectului urdu. Nu citisem niciodată o carte în pandjabi, dar învățasem această limbă frecventând continuu persoane și asociați vorbitori de pandjabi, pe toată durata șederii de mai mulți ani în Lahore, în calitate de școlar și student. Cu toate acestea surpriza mea nu a cunoscut margini când, câteva zile mai târziu, mi-a venit o directivă, să mă pregătesc să primesc versuri în persană. Nu citisem niciodată în această limbă, nu o puteam înțelege și vorbi cât de puțin. Am așteptat cu respirația tăiată și imediat după indicație, câteva versuri persane s-au manifestat în minte, în același mod în care apăruseră compozițiile în celelalte limbi. Nu am avut dificultăți în recunoașterea unor cuvinte persane și chiar a formei poetice a versurilor. Cașmiri fiind bogată în numeroase cuvinte persane, îmi era ușor să înțeleg anumite cuvinte folosite în limba mea maternă. După un efort susținut și antrenament am ajuns în final să notez versurile, dar existau numeroase goluri și erori ce nu au putut fi umplute sau corijate decât după mult timp. Efortul de a nota cele câteva poeme scurte în persană a fost atât de laborios, încât după câteva zile am renunțat la această îndeletnicire dificilă. Mă simțeam epuizat și, ceea ce era mai grav, efectul dăunător al tensiunii intelectuale și al emoției asupra sănătății mele se manifesta într-un fel neliniștitor, prin momente prelungite de agitație precedând somnul. În consecință, mi-am acordat mai mult de o săptămână de repaus complet. După această scurtă pauză, simțindu-mă aproape în formă, nu mai încercam nevoia de a rezista impulsului, și m-am supus din nou inspirațiilor extatice ale momentelor oportune.

Într-o zi m-am supus unei directive, fără să-mi destind spiritul, pentru a mă pregăti să o primesc, și am plonjat interior suficient de profund, pentru a atinge emanațiile subtile ale stupefiantei surse de conștiință, prezentă în interiorul meu și totuși, ca în supliciu lui Tantal, încă în afara puterii mele de înțelegere; am simțit brusc o tresărire de entuziasm profund, nu lipsit de teamă, propagându-se prin toate fibrele ființei mele, când un semnal a traversat ca un fulger spiritul, liniștit și imobil. Semnalul era acela de a mă pregăti să iau act de o bucată de poezie în germană. Am ieșit din semi-transă într-o stare de efervescență mentală, incapabil să mă împac cu ideea că o ispravă atât de incredibilă poate să fie posibilă. Nu învățasem niciodată germana, nici nu văzusem o carte scrisă în această limbă și niciodată, atât cât știu, n-o auzisem vorbită în prezența mea, și, totuși se aștepta de la mine să scriu un poem în germană, ceea ce semnifica o completă negare a adevărului confirmat de timp, că orice limbă care se vorbește este un bagaj dobândit și nu poate fi primit în dar.

Germana a fost urmată de franceză și italiană. Apoi au venit câteva versuri în sanscrită, urmată de versuri în arabă.

Cu siguranță nu putea exista nimic mai convingător decât fenomenul căruia-i eram martor și care mă impresiona până la a mă face să accept, fără să pot

rezista, ideea că eram în contact ocazional cu fântâna întregii cunoașteri și că, dacă nu ar fi fost incapacitatea mea de a înțelege și transcrie, aş fi putut obține prin scris bucăți poetice în majoritatea limbilor literare de pe pământ.

Simțeam trecând prin mine, val după val, acel soi de electricitate conștientă încărcată de cunoaștere, la care, din cauza sărmanei capacități a spiritului meu, nu puteam avea acces deplin. Când încerc să descriu experiența care, intermitent, a fost de-a lungul timpului particularitatea cea mai sublimă și exaltantă din existența mea, îmi lipsesc cuvintele.

În fiecare dintre aceste ocazii am fost determinat să mă simt ca observator al propriei mele persoane sau, mai precis, sinele meu conștient luminos era pe punctul de a pluti, nepăstrând decât o idee extrem de vagă despre cadrul corporal, într-un plan de conștiință de o splendoare strălucitoare, din care fiecare fragment reprezenta o lume nelimitată de cunoaștere, cuprinzând prezentul, trecutul și viitorul, conținând și regizând toate științele, toate filosofiiile și toate artele vreodată cunoscute și cele ce vor fi cunoscute, toate astea concentrate și conținute într-un punct existând aici și pretutindeni, acum și totdeauna; un ocean informal nemăsurabil de înțelepciune, de unde picătură după picătură, cunoașterea se scurge și va continua să se scurgă în spiritul uman.

În fiecare vizită din regnul suprasensibil am fost atât de scufundat în acest mister și în minunile sale, încât tot restul, tot ce aparține acestei lumi, tot ceea ce noi concepem despre altă lume, toate faptele și incidentele vieții mele, altele decât acela, toate evenimentele capitale ale istoriei, toate ambițiile și dorințele și, pe deasupra, propria mea existență, viața și moartea mea par nesemnificative și triviale, în raport cu gloria indescriptibilă a misterului de nepătruns al imensității imaginabile a minunatului Ocean de Viață, de al cărui țărâm mi-a fost permis să mă apropiu.

Capitolul 17

Scufundarea cotidiană în acest ocean de conștiință, în care aveam acum, acces, într-un fel neașteptat, a avut pentru mine efectul să aducă spiritului o satisfacție extremă. Eram copleșit de uluirea generată de incalculabila bogăție pe care o descoperisem în interiorul meu. Anxietatea înnebunitoare pe care o încercasem și îndoilele grave pe care le întreținusem au dispărut complet, cedând locul unui sentiment de grație inexprimabilă față de puterea divină, care, în ciuda ignoranței mele, a rezistenței constante, a greșelilor mele, a slăbiciunilor și erorilor numeroase, formase în mine, cu o iscusință inimitabilă, o cale nouă de percepție, mă dotase cu o viziune nouă și mai pătrunzătoare, cu scopul de a mă deschide unei existențe prodigioase.

În ciuda tuturor eforturilor mele, vestea straniilor manifestări psihice produse se răspândeau. Musafirii, amicii, colegii de birou erau izbiți de comportamentul meu schimbat și dispoziția mea de absorbție constantă. Chiar dacă încercam, nu eram capabil să mă eliberez, pentru că eram cu totul transportat de minunea fenomenului, depășind tot ceea ce-mi putusem imagina.

Nu puteam, cu siguranță, ascunde asociaților intimi o transformare care a avut ca efect să mă facă să încerc o emoție atât de puternică încât tot echilibrul meu să fie zdruncinat. Gazda mea, tulburată de plimbările mele continui, într-o stare de distragere profundă, aproape pe punctul de a uita complet, în anumite momente, tot ceea ce mă înconjura, a devenit realmente alarmată văzând lumina aprinsă la orice oră din noapte, găsindu-mă treaz, în curs de a scrie, într-o stare de preocupare extremă. Cum el cunoștea tendințele mele mistice, mă muștra plin de gentilețe, pentru că avea impresia că absorbția completă și exercițiile mele nocturne erau preludiul ce anunța renunțarea completă la lume și adoptarea unei vieți monastice.

La capătul câtorva săptămâni eram incapabil să rezist fascinației acestei existențe nou descoperite, care depășea pragul conștiinței obișnuite. Nu găseam puterea să ies din aceste stări contemplative. În afară de câteva ore de somn neregulat noaptea, ele mă obsedau continuu pe durata întregii zile și mă făceau aproape incapabil să-mi ocup mintea cu altceva. Măncam mecanic, ca un copil ce o făcea dormind și când eram obligat să vorbesc mă exprimam și ascultam ca un om ocupat să privească cea mai captivantă piesă de teatru jucată vreodată în viață, care replica prin răspunsuri laconice comentariilor oamenilor din jurul său, adesea fără ca măcar să înțeleagă pe deplin, nici să-și amintească despre ceea ce fusese vorba. Mergeam la birou mai mult prin forța obișnuinței decât prin opțiune sau înclinație.

Întreaga mea ființă se revolta când făceam un efort pentru a coborî val-vârtej de pe culmile eterate și transcendente, ca să acord atenție dosarelor plictisitoare ce zăceau neglijate pe masa mea de lucru. După câteva zile, simplul fapt de a mă așeza în atmosfera sufocantă din încăperea timp de ore devenea atât de jenant și opresiv, încât am recurs la un concediu prelungit și nu a trebuit să mă mai întorc, din nou, în acele locuri.

Am realizat că ruptura legăturii mele cu serviciul îmi va reduce venitul, într-o mare măsură, dar nevoia de a mă elibera de piedicile acestei aserviri era prea puternică, pentru a fi suprimată de condiții financiare sau mundane.

În acest timp, o rumoare stranie se stărnise în oraș și o mulțime de oameni veneau să mă viziteze, atrași de zvonul unei transformări miraculoase suferite de mine. Majoritatea veneau doar pentru a-și satisface curiozitatea, ca să verifice ce auziseră, tot așa cum ar fi venit să vadă un fenomen curios sau realizările uluitoare ale unui prestidigitator.

Puțini dintre ei, mărturiseau un interes față de geneza schimbării sau rațiunea acestei manifestări bruște. În câteva zile, afluența a fost atât de mare și continuă încât, de dimineață până seară nu-mi rămânea un moment pentru mine însumi. Mi se părea că ar fi fost nepoliticos să refuz întrevederile, și aveam convingerea că o astfel de atitudine ar fi fost interpretată drept orgoliu. Suportam deci, răbdător, îmbulzeala zilnică cu prețul liniștii mele mentale, care ar fi trebuit să fie grija mea primordială, în stadiile inițiale ale acestei recente evoluții. Eram, în general, într-o stare de conștiință exaltată tot timpul și chiar în această stare vorbeam oamenilor strânși în jurul meu, trecând frecvent, sub privirile lor, prin grade de absorbție mai profundă, de unde eram adesea trezit la realitate, de intrarea altor grupuri. Primeam mulțimile averse, mecanic, abia conștient de ceea ce spuneam sau de cei ce veneau și plecau în cursul unei zile. După o perioadă, oboseala a devenit insuportabilă, și am început să simt efectele dăunătoare asupra sănătății. Primul indiciu de tulburare a fost o agitație crescândă în timpul nopților care, curând, a luat proporția unei insomnii parțiale. În loc să mă alarmez de reapariția unui inamic care îmi provocase atâtea suferință în trecut, l-am interpretat ca pe primul semn al unei existențe libere, al unei dezrobiri de sub dominația corpului, considerată ca o trăsătură esențială a creșterii spirituale. Fiind privat de îngrijirile soției mele, care, cu un adevărat instinct feminin, supraveghease întotdeauna strict regimul meu, am devenit indiferent la hrană și mă îmbătam cu gândul că, în fine, depășisem o slăbiciune ce mă determinase să acord prea multă atenție alimentației și să devin sclavul meselor regulate.

Progresiv, un sentiment de detașare de lume a început să pună stăpânire pe mine, însoțit de o dorință crescândă să rup lanțurile care mă legau de familie, și să duc viața unui Sannyâsin, pe care nici o dorință nu-l tulbură și nici o convenție sau cutumă nu-l țin prizonier.

Tocmai traversasem o experiență stranie, care atinsese apogeul într-o realizare ce depășea așteptarea mea, și consideram necesar să o fac cunoscută celorlalți. Era, în consecință, de datoria mea să duc o viață complet lipsită de tracăsările și agitația febrilă a existenței mundane, o existență dedicată exclusiv serviciului umanității, cu intenția de a face cunoscut marele adevăr pe care-l descoperisem.

Singurul obstacol în executarea acestei decizii, mă gândeam, consta în puternicele legături afective cu familia și prietenii; aceste legături, ar fi fost foarte dificil de rupt, judecându-le după experiența mea și tendințele personale. Dar cum reflectam mai profund la această problemă și-mi sondam inima în căutarea unui răspuns, am descoperit că experiența fantastică, pe care tocmai o trăisem, m-a purificat de iubirile mele mundane și că eram capabil să mă separ de familie ca și de prieteni pentru totdeauna, fără ca măcar să arunc o privire înapoi pentru a îndeplini, fără să fiu deranjat de cel mai mărunț gând de obligații familiale, activitatea sacră pe care doream cu ardoare să mi-o asum.

Dar cu toate că îmi fusese dat să întrevăd starea de spirit și motivația puternică care împingea profeții și vizionarii de odinioară la fapte de vitejie fără egal, de renunțare și ascetism, care păreau dincolo de capacitățile omului obișnuit, eu nu eram destinat să urmez drumurile lor din cauza extremelor susceptibilități ale organismului, tulburărilor provocate de tensiune și a efortului inevitabil, în condiții nefavorabile și dure.

Exista undeva în mine un punct slab care, adesea, ceda sub presiunile rigorilor impuse de o viață ascetică sau a unei continue dezordini în domeniul nutriției și somnului.

Cred că din cauza acestei vulnerabilități am fost capabil să urmez pista, și să mă ridic până la sursa relației strânse care exista între corp și spirit, chiar în modul de funcționare al creierului, conducând la transcendență, în timp ce lucrurile ar fi putut să nu-mi fie atât de clare și de evidente dacă s-ar fi întâmplat altfel.

Timp de mai bine de o lună am trăit într-o stare de triumf și exultare spirituală, imposibil de descris. În toată această perioadă, ființa mea era constant pătrunsă de sentimentul distinct că deplasându-mă, așezându-mă sau acționând, eram tot timpul învăluit de o prezență tăcută, prodigioasă, din care îmi trăgeam existența. Frecvent, cădeam în extazul unei absorbții mai profunde, în care, mut de uimire, mă pierdeam complet în Indescriptibil. Aceste stări erau însoțite, din timp în timp, către final, de străluciri de inspirație.

În acea perioadă, din cauza lipsei de somn și a iregularității regimului alimentar, sentimentul de euforie care fusese continuu prezent s-a diminuat sensibil, și din nou am început să simt semne de epuizare, asociate unui disconfort mental. Am fost cu asprime aruncat la pământ din această efemeră stare de fericire paradisiacă, într-o dimineață, când sculându-mă din pat după o noapte agitată, m-a copleșit o depresie acută, care a continuat pe durata întregii zile, și care a reacționat ca un duș de apă înghețată asupra unui om prins de beție. Trezit într-o tresărire din euforia mea nemotivată pe care mi-am reprimat-o dur, m-am obligat să acord o atenție imediată hranei, și după câteva zile am remarcat semne de ameliorare în starea mea. Dar abandonul nemoderat deliciilor metapsihice, efortul mental excesiv și neglijența cu privire la nevoile organice mi-au slăbit vitalitatea până la un punct neliniștitor, și fără ca eu să observ; aceasta generase o stare de intoxicare extrem de lentă a sistemului nervos, care mă împiedicase să sesizez această deteriorare, cu suficient timp înainte, pentru a adopta precauțiile potrivite.

Auzisem relatându-se povestiri despre oameni care, beți de fericire, până la nebunie, de la prima observare a modului de existență suprasenzorial, imediat după trezirea spirituală, fuseseră atât de transportați și fermecați, departe de viața terestră, că le-ar fi fost imposibil să revină la nivelul de conștiință normal, pentru a-și satisface nevoile corpului. Spiritul lor, într-o contemplare extatică neîntreruptă a fascinantului regn suprasenzorial, abandonase definitiv corpul înfometat, fără să binevoiască să coboare din nou fine, fie și pentru o singură dată, la nivelul terestru, până la final...

M-am abținut să mă dau în spectacol în fața lumii curioase, care intra și ieșea în valuri interminabile.

În loc să încurajez stările de intensă absorbție, gata să izbucnească permanent asupra mea, imediat ce spiritul se întorcea către interior, evitam deliberat introversiunea și mă ocupam exclusiv de bagatele și frivolități, pentru a acorda o perioadă de repaus spiritului prea surmenat.

Era la jumătatea lui martie, care marchează începutul primăverii în Cașmir, și simțeam că trebuie să revin acasă, singurul meu azil în timp de disperare, cu scopul de a mă supune afecțiunii vigilențe a soției mele, singura salvare în timpul bolii. Fără să mai pierd o singură zi, m-am întors la Șrinagar cu avionul, abandonând pentru totdeauna ideea de a vagabonda pe globul terestru, în mod tradițional, pentru a împlini regenerarea umanității. În cazul meu aceasta fusese o imaginație fantastică, născută dintr-o dorință de putere, de aspirație a unei cuceriri spirituale, tendințe ce însoțeau adesea activitatea energiei Kundalini în centrul intelectual, și provoca o ușoară beție cerebrală, prea subtilă pentru a fi remarcată de cei din jur, lipsiți de cunoștințe în materie, indiferent de inteligența și erudiția acestora.

Acasă m-am abandonat îngrijirilor soției mele care, după lividitatea și expresia privirii mele, dedusese imediat că eram într-o stare de epuizare, și că aveam o nevoie urgentă de repaus și refacere.

Vestea reușitelor mele stranii circulase până la Șrinagar, și a fost o problemă dificilă să împiedic mulțimea care se îmbulzea spre casa mea.

După câteva zile am devenit capabil să consacru mai multe ore pe zi întâlnirilor cu vizitatorii, fără să fiu obosit și mi-am ocupat timpul rămas cu nimicuri, pentru a evita influența stărilor contemplative asupra spiritului, care chiar atunci exercitau încă o asemenea fascinație încât mi-a trebuit un efort de voință extrem, pentru a rezista tentației, fie și pentru o singură zi.

La capătul câtorva săptămâni mulțimile au început să se diminueze și în final au încetat să curgă; aceasta îmi oferea un răgaz care, împreună cu precauțiile adoptate în materie de regim, m-au ajutat să depășesc slăbiciunea provocată de lipsa de măsură, de care dădusem dovadă. Dar am avut nevoie de mai mult de șase luni ca să revin la normal și să mă pot îndeletnici cu treburile mele, fără să mă abandonez brusc contemplării, asemenea unei răpiri de existență necondiționată.

Când expirarea concediului s-a apropiat, m-am hotărât să nu mai continui serviciul.

Calea ce permitea eliberarea de sordidul și mizeria lumii materiale, și deschiderea de pace și serenitate nespūsă din universul interior strălucitor, era prea îngustă și periculoasă, pentru ca să-mi permită s-o urmez cu o grea încărcare de responsabilități lumești pe umeri.

Pentru a-mi atinge scopul de a gusta din fructul veritabilei libertăți spirituale, era necesar să mă degajez de lanțurile ce mă ancorau în lumea materială.

Colțul retras al unui birou agitat, fremătând de o activitate încărcată, de tensiunea emoțiilor conținute, nu era locul unde un om constant preocupat de Invizibil să poată petrece mai multe ore de supunere neîncetată la dispoziția altora, fără să se expună riscului deteriorării sănătății sale mentale. Existau alte rațiuni care au precipitat decizia de a rupe complet relațiile cu serviciul. Schimbarea guvernului antrenase în urma sa o mulțime de probleme arzătoare, cerând soluții imediate. Ele trebuiau stăpânite și tratate cu precauție, într-un moment în care întreaga țară era în efervescența produsă de lupta sălbatică pentru putere și posesii pe de-o parte, și pe de altă parte, de eforturile făcute pentru a evita spolierea și deposedarea. Biroul nostru nu putea să scape comoției generale sensibile pretutindeni, și curând, atmosfera a devenit supraîncărcată de suspiciune reciprocă, într-un punct care era real periculos pentru oamenii din subordinea mea. Am făcut, deci, o cerere de retragere prematură, care după formalitățile uzuale a fost acordată legal.

Eram acum liber să-mi petrec timpul cum îmi plăcea, fără să fiu perturbat de cea mai neînsemnată grijă referitoare la găsirea unei soluții dilemelor oficiale, fără încetare reînnoite, și conflictelor constante dintre conștiința mea și voința superiorilor.

După o absență de mai multe luni, în timpul cărora se produsese, cu adevărat, o schimbare enormă în mine, m-am alăturat din nou grupului de prieteni statornici, care menținuseră vie mișcarea noastră, pe durata acestui interval.

Participam din nou la activitatea lor, care viza acum să amelioreze soarta văduvelor, atât de confuză în societatea noastră, sau să suprimе obstacolele ridicate de opinia publică împotriva recăsătoriei acelor care erau disponibile, cu scopul de a atenua prin aceasta, într-o anumită măsură, suferințele numeroaselor ființe supuse unui tratament inuman, în numele religiei și al castei, de propriile lor familii.

În pofida dorinței profunde a tuturor membrilor din micul nostru grup de a-și limita activitatea la misiunea de serviciu, ei erau antrenați, fără să vrea, în apele tulburi ale rivalităților și ambițiilor politice, din cauza opoziției constante care viza să le înrobească forța.

La capătul a câțiva ani le devenise extrem de dificil, chiar să continue munca umanitară la care se angajaseră. Dar, hotărâți să persevereze, au reușit să-și continue activitatea, sub o formă restrânsă, având totdeauna grijă să rămână în afara grupurilor politice rivale, care le căutau sprijinul.

În perioada anilor critici care au urmat primei mele experiențe a Invizibilului, centru de activitate al grupului nostru îndeplinea pentru mine o dublă funcție: să-mi furnizeze o ocupație în acord cu caracterul meu, fără să-mi suprimе libertatea, și să-mi servească ca preocupare sănătoasă în timpul orelor de odihnă.

Gustasem pentru prima oară bucuria unei existențe noi și asta mă făcea într-atât de nebun cât nu aș fi crezut posibil. Această nebunie genera în mine un sentiment de îndepărtare de lume și o aversiune față de lucrurile vieții, ca și când aș

fi fost captiv pe un pământ străin, nerăbdător să-mi părăsesc închisoarea și, totuși, incapabil să o fac.

Aș fi putut să devin un izolat, pentru a calma focul renunțării aprins în mine, dacă nu ar fi fost acest contact constant cu suferința și mizeria, și slabele posibilități pe care le aveam pentru a le ușura. Participarea activă la aceste eforturi caritabile, cu toate că avea o influență extrem de limitată, contribuia, într-o oarecare măsură, la menținerea unei stări de normalitate, cu suficient atașament pentru lume, pentru a combate tendințele morbide ale evaziunii care prinsese proporții în mine.

Restul a fost îndeplinit de soția mea, a cărei imensă dragoste, atenție asiduă la cea mai mică nevoie a mea și îngrijiri constante m-au făcut atât de dependent de ea, încât ideea de a locui în singurătate, departe, chiar și pentru un scurt interval de timp, părea inacceptabilă pentru cineva a cărui sănătate era atât de delicată și condiție atât de specială.

De la începutul noilor manifestări, numeroase persoane, din dorință sau necesitate, au venit să mă vadă, cu gândul ascuns de a aborda un anume subiect. Acești oameni așteptau ore întregi, căutând o oportunitate să mă vadă între patru ochi, pentru a-mi vorbi de scopul vizitei lor. În perioada inițială, când mulțimea părea să nu se mai diminueze, și când eram într-o stare elevată și-mi repugna comunicarea, ei veneau de mai multe ori la rând, până când reușeau să obțină câteva minute de conversație privată cu mine. În ochii majorității atinsesem un statut de autoritate în materie de dominare a forțelor subtile ale naturii, și eram capabil să fac și să desfac lucrurile, apt să modific circumstanțele, să schimb destinele și să metamorfozez efectul acțiunilor și conduita celorlalți. Aceștia îmi atribuiau o poziție de suveranitate, de strânsă intimitate cu Atotputernicul și puterea de a sfida legile naturii și de a întrerupe mersul evenimentelor printr-un simplu gest sau act de voință. Ascultam expunerile lor în tăcere, impresionat de scenele de mizerie umană și de relatările dezolante pe care mi le expuneau.

Unii erau fără resurse, alții în șomaj ori fără copii sau angajați într-un proces, unii erau invalizi fără speranțe, alții prinși în ghearele adversității, alții se zbăteau cu probleme domestice, etc. Aceștia așteptau de la mine să intervin pe lângă destin, în favoarea lor, pentru a-i elibera de chinuri și a-i ușura de dificultățile împotriva cărora erau neputincioși, și erau gata să prindă cea mai mică oportunitatea trecătoare, să se agațe de cea mai mică rază de speranță ca înecatul de un pai.

Toți erau oameni răniți, frustrați, dezamăgiți pentru că viața lor nu era decât un pat de spini. Credința generală a maselor cu privire la oamenii de spirit și vizionari, credință ce vine din timpuri preistorice, i-a investit pe aceștia cu puteri supranaturale stupefiante. Oamenii au impresia că ei posedă o legătură misterioasă sau o stăpânire asupra forțelor subtile și inteligente ale naturii, și că ei pot să comande elementelor și spiritelor.

Nu puteam să scap consecințelor acestei concepții și, deși negasem și argumentasem, nimic nu avea o putere efectivă pentru a descuraja acești oameni, nu numai scăldați în superstiții din fragedă copilărie, dar și constrânși de situații extrem de dureroase, să caute cu ardoare un agent supranatural pentru a-i smulge din dificultăți. Mulți dintre ei, atribuind, unei reticențe, expresia onestă a incapacității

mele de a-i scoate din nenorocire, se comportau precum copiii, implorându-mi asistența cu mâinile încrucișate și lacrimi în ochi.

Spectacolul lacrimilor și vocilor virile vlăguite de emoție mă lăsau puternic afectat și zguduit de necazurile lor.

Acești bărbați și femei răniți, care veneau la mine pentru a scăpa miraculos de necazurile lor, erau, în cea mai mare parte, victimele in justiției sociale și inima mea încerca pentru ei o simpatie și o compasiune profundă. În locul lor eu aș fi acționat, poate, la fel. Dar totala lipsă de putere să ușurez nenorocirile lor sporea într-atât durerea mea încât uneori, incapabil să mai suport, trebuia să caut sanctuarul eului meu profund cu scopul de regăsi suficientă siguranță și forță pentru a depăși durerea.

Îi consolam, cât puteam de bine, și adesea plecau cu o stare de spirit mai ușoară decât aceea cu care veniseră, dar mă lăsau agitat și nesatisfăcut, încărcat de necazurile lor, pe deplin conștient de faptul că, din moment ce noi constituim minusculele celule individuale ale unui vast organism, ar trebui să împărțim în mod egal suferințele și relele ce există în această lume; dar cum zidul ego-ului, separând fiecare celulă de rest, împiedică ca aceasta să se realizeze, noi ne simțim fericiți și mândri de achiziții obținute adesea pe cheltuiala noastră, și credem în aberația că alții au suportat costurile.

Dacă este adevărat că venerabilele credințe, care atribuie puteri transcendente vizionarilor, sunt așezate pe o bază solidă, dimpotrivă, ideea populară care a persistat peste secole, după care cei ce posedă aceste puteri sunt în măsură să suspende legile naturii și să schimbe cursul evenimentelor și al destinului, este fondată pe o evaluare incorectă a poziției lor și, de asemenea, asupra unei atitudini improprie vis-a-vis de problemele de viață. Dezvoltarea căilor suprasenzoriale de cunoaștere pentru percepția realității subtile ce scapă razei de acțiune a simțurilor și rațiunii, nu este destinată să substituie, ci mai curând să ajute facultatea rațională în gestionarea problemelor temporale, strict regizate de legi temporale. Puterile psihice și chiar fizice deținute de profeți și vizionari au doar natura unei manifestări de suveranitate, acordată de natură.

În aceste condiții, aplicația darurilor spirituale, extrem de rare, în soluționarea problemelor cotidiene ale existenței fizice a omului, pentru care intelectul reprezintă instrumentul potrivit, este tot atât de irațională precum utilizarea aurului pentru a sparge pietre sau pentru a servi drept material de amenajare a drumurilor. Puterile vindecătoare, uneori exersate de mistici sau sfinți, nu au depășit sfera aplicării individuale și doar oamenii de geniu și-au pus darul în serviciul intelectului, căruia i-a fost lăsată grija de a inventa remedii universale eficiente pentru flageluri ca variola, și de a face alte descoperiri pe plan fizic, sarcină ce nu a fost niciodată realizată de profeți și vizionari și care nu depinde de domeniul lor.

Cum timpul trecea și cum refuzam ferm tentația de a încerca o etalare vulgară sau o utilizare nelegiuită a darurilor inestimabile pe care Cerul mi le acordase, numărul solicitanților care veneau cu scopul unui ajutor miraculos, se diminuea sensibil, și în final, solicitanții au încetat să mai vină.

Am aderat scrupulos la un mod de viață normal, îndeplinind toate obligațiile ce îmi reveneau ca șef de familie, și atât în vestimentație, cât și în alură și comportament, nu lăsam să apară cea mai mică îndepărtare în raport cu modelul pe care îl urmasem în circumstanțe obișnuite.

Aceasta a avut ca efect faptul că cea mai mare parte a oamenilor, care la început arătase un interes extrem pentru manifestările mele surprinzătoare, și-a revizuit opiniile și privea evoluția mea, fie ca bizară, constând în fenomen care dispăreau tot atât de misterios precum apăreau, fie ca pe o anomalie, care dispărea odată cu trecerea timpului. La capătul a câtorva ani, după ce se derulase ca o minune din povești, incidentul a fost aproape uitat și rar menționat, cu excepția detractorilor mei, care îl citau ca pe o probă incontestabilă a caracterului meu excentric, atunci când voiau să mă denigreze. Ca urmare a acestei experiențe, eram uimit de incapacitatea majorității spiritelor de a încerca, cât de puțin, să iasă din rutina traseului lor obișnuit. Cu excepția câtorva persoane, miile de oameni care venise să mă vadă, nu manifestaseră nici cea mai mică curiozitate, care să-i împingă să afle cum se operase transformarea în mine și care era misterul ascuns în spatele acestor manifestări surprinzătoare.

Dacă de la început, în timp ce manifestarea se producea, m-aș fi dat la predici și sușoteli misterioase și dacă aș fi editat volume absconse, pentru ca lectorii induși în eroare să poată medita asupra conținutului lor, fiecare fiind liber să dea o interpretare proprie expresiilor vagi și pasajelor obscure, în loc să relatez într-o formă simplă și lipsită de ambiguități faptele pe care le-am constatat, și dacă aș fi urmat aceleași principii în felul de a mă îmbrăca și în comportament, interesul și curiozitatea suscitată ar fi crescut enorm, cel puțin pentru un timp, și asta mi-ar fi asigurat nu numai popularitatea dar și bogăția, cu prețul adevărului.

Capitolul 18

Cu trecerea timpului am revenit, treptat, la normal și păstrând puritatea planului de conștiință înălțat, am coborât din starea mea de beție mentală la un mod de viață mai sobru. Deveneam profund conștient de faptul că, deși aparatul meu psihofiziologic atinsese acum o condiție ce îmi permitea, în anumite ocazii, să transcend frontierele ce limitau strict activitatea mentală a apropiaților mei, nu eram sub nici o formă esențialmente diferit de ei, sau superior lor.

Pe plan fizic eram ceea ce fusesem odinioară, la fel de supus maladiilor, declinului și bătrâneții, la fel de expus accidentelor și nenorocirilor, la fel de aservit foamei și setei; eram un om normal în toate privințele, cu excepție domeniului mental, unde transformarea care se operase, mă conducea adesea mai aproape de realitatea metafizică, la fel de uluitoare și îndepărtată de concepțiile noastre obișnuite cum este lumina de obscuritate. Aceasta a avut ca efect stăvilirea tendințelor frivole și fără sens ale spiritului. Nu trecusem, în nici un fel, peste limitările biologice ale corpului, nedepășind deloc măsura rezistenței și capacitățile sale fizice, nici nu atinsesem puterea miraculoasă de a schimba legile naturii. Drept revanșă organismul meu devenise mai delicat.

Eram același om, acum mai avansat în vârstă, decât cel ce se așezase să mediteze în ziua memorabilă în care avusesem prima experiență suprafizică, cu diferența că de atunci creierul meu fusese acordat la un diapazon de vibrații mai subtile ale inimaginabilului univers de conștiință care ne înconjoară de pretutindeni și, în consecință, dobândisem o putere de viziune interioară mai profundă și mai pătrunzătoare.

Cu excepția transformării curenților vitali și unele schimbări biologice particulare, nu exista nici o caracteristică exterioară care să mă distingă de alții. Stările de absorbție profundă, conducându-mă, ocazional, la indescrisibile condiție supremă, au devenit un aspect normal al existenței mele.

Pierdeam, totuși, contactul cu acestea în perioadele de boală și în stările de slăbiciune fizică care le întrerupeau.

Experiența transcendentă s-a repetat atât de des încât nu mă îndoiam de validitatea sa, și se acorda atât de perfect descrierilor lăsate de misticii yoghini, încât aceasta nu-mi dădea nici o posibilitate să o confund cu o altă condiție.

Experiența prin ea însăși este fără credit autentic, dar există o diferență între înțelegerea mea privitoare la aceasta și ceea ce a prevalat în trecut. Diferența consta în a considera manifestarea, nu ca pe o marcă de favoare divină specială, acordată mie sau câștigată ca recompensă pentru meritele mele speciale, ci ca pe o posibilitate existentă în toate ființele umane în virtutea procesului evolutiv, în desfășurare în specia umană; acest proces tinde să creeze o condiție a creierului și a sistemului nervos, care să poată abilita ființa să-și depășească limitele actuale ale spiritului, și să dobândească o stare de conștiință, mult deasupra celei cu care este înzestrată normal umanitatea, în prezent.

Cu alte cuvinte, în loc să cred că experiența, în pofida naturii sale minunate și sublime, denota o percepere subiectivă a Realității ultime, complete și totale, ea reprezenta în ochii mei ascensiunea unui grad în scara evoluției.

Mi se părea că nu există nici o rațiune să atribui fenomenul intervenției directe a Voinței Divine, independent de legile cosmice, fizice și spirituale.

Progresul făcut de om în timpul ciclului, – de eternități – al evoluției sale, nu poate fi accidental și, în același timp, transformarea sa nu se poate face fără direcționarea și favoarea divină la fiecare pas. Ar fi ridicol să te asiguri că îi ești mai drag acum lui Dumnezeu decât îi erai cu un milion de ani înainte și că în prezent ai dreptul la favoruri speciale, care ți-au fost refuzate în acea epocă.

Chiar dacă eliminăm Divinitatea complet din creație sau cel puțin din sfera evoluției organice, nu avem nici o opțiune și trebuie să recunoaștem că originea și dezvoltarea ce a urmat acesteia, de la primul freamăt de viață din stare primordială, și până la apariția omului, sunt datorate pe de-a întregul operării Voinței Divine acționând prin legi eterne, obscure și neinteligibile pentru noi în prezent.

Drumul parcurs, pe care omul l-a lăsat în urmă pe durata ascensiunii sale, plecând de la tărâmul de jos al instinctului până la platoul raționalității, a fost un salt capital în peregrinarea sa, la fel cum va fi saltul ce-l așteaptă acum, de la starea de muritor ancorat de pământ până la culmile atingând cerurile ale modului de a fi divin.

Poziția sa intermediară actuală își datorează originea Voinței Divine, ca și poziția ulterioară, și amândouă depind de observarea justă a legilor cosmice, încă obscure.

Există o lege care operează chiar în cazul în care manifestarea este bruscă, ca urmare a unor eforturi spirituale sau a unui ascetism extrem, sau se produce fără aceste precedente, ca o intervenție miraculoasă într-un moment critic, cum mi s-a întâmplat și mie de mai multe ori; în acest ultim caz nu există nici o explicație și nici o altă opțiune, decât să privesc fenomenul ca pe un act al Grației Divine.

Nu știu dacă aceasta s-a datorat naturii manifestării sau faptului că privilegiul acestei experiențe mi-a fost acordat atunci când duceam viața normală a unui om căsătorit, fără nici o îndoctrinare anterioară, fără o prejudecată religioasă și ignorant în toate disciplinele mentale monastice.

Rămâne faptul că în spiritul meu prinsese formă gradual o convingere înăscută, că experiența care mi-era dată să o trăiesc în stare transcendentă, nu era nimic altceva decât etapa următoare, a unei conștiințe mai înalte, pe care umanitatea este destinată să o dobândească, la capătul unui timp nedeterminat, ca o posesie normală care-i va permite să aspire, din nou, la o formă mai sublimată, absolut imposibil de conceput în prezent.

Avertizat de efectele dăunătoare ce au urmat, în Jamu, absorbției mele excesive în regnul supraconștient, exersam și progresiv reușeam să stăpânesc și să moderez activitatea suprasenzorială a spiritului, menținând-o angajată în sarcini de ordin temporal și într-o muncă de organizare.

Efortul mental epuizant, necesar pentru a primi compoziții în alte limbi decât acelea pe care le cunoșteam, mă făceau să plătesc scump o vitejie care avea cel mult valoarea unui eveniment senzațional sau surprinzător pentru alții.

Mi-am dat seama, în cele din urmă, că doar o vagă cunoștință a unui limbaj îmi era suficientă pentru a mă face capabil să recepționez pasaje de versuri, fără să antrenez o tensiune excesivă a memoriei, nici o oboseală nocivă pentru celulele cerebrale sensibile.

La capătul unui anumit timp, această fază a activității mele psihice a încetat, din cauza riscului de leziune reprezentat de efortul mental necesar recepției versurilor, în limbi necunoscute.

Fragmente, în limbi cunoscute, mi se revelau din timp în timp, în special în cele trei luni de iarnă, pe durata cărora organismul meu, probabil, mai bine adaptat frigului decât căldurii, putea suporta stările de elevare mai ușor decât vara. Dar, vară sau iarnă, era indispensabil pentru funcționarea suprasenzorială a spiritului ca trupul să fie într-o formă de sănătate bună, ferit de boli și infecții.

Illuminarea radiantă din capul meu și cadența din urechi continua fără diminuare. Exista o modificare ușoară a luminozității precum și în calitatea sunețelor, atunci când se producea o tulburare fizică sau o perturbare mentală, ceea ce indica clar, în tot cazul, o strânsă relație între câmpul meu de conștiință, acum extrem de extins, și organismul meu, relație analoagă celei ce exista înaintea Trezirii.

Reacția mea la infecții și boli era ușor diferită: în primul rând, o absență completă a febrei sau o vagă ridicare a sa în timpul bolii, însoțită de o anormală rapiditate a pulsului, și în al doilea rând, o incapacitate de a suporta postul fără prejudicii. Se părea că pomparea carburantului vital în organismul meu, pentru a alimenta flacăra arzător constantă din centrul frunții era excesivă, și rezerva de energie prea slabă, pentru a permite corpului să-și urmeze activitatea puternic intensificată, fără realimentare, pe perioade lungi.

Susceptibilitatea organismului se datora, poate, enormei supratensiuni suferite sau chiar ușoarei deteriorări a sistemului nervos, din cauza violării inconștiente, în mai multe rânduri, a legilor ce guvernau noul meu mod de existență, sau a slăbiciunii constituționale a vreunui organ vital sau a amândouă.

Din acest motiv am fost obligat să acord o atenție extremă organismului și regularității vieții mele, din momentul în care se producea cea mai mică afecțiune a sănătății.

În plus, față de crizele prin care trecusem în domeniul spiritual, soarta îmi destinase încercări nu mai puțin severe în domeniul temporal. Ruptura relației cu serviciul a condus la reducerea venitului la jumătate și cu acesta trebuia să-mi susțin atât nevoile personale, cât și cele ale familiei. Forma fizică și mentală, prea delicată și precară, nu-mi permitea să mă dedic unei noi ocupații pentru a-mi spori resur-

sele, pentru că ar fi solicitat o atenție și efort susținute. Aveam nevoie de libertate și repaos pentru a scăpa de un dezastru mental în această condiție extrem de sensibilă a creierului. Chiar în acea perioadă prețul mărfurilor a crescut, și acest lucru ne pune în imposibilitatea de a achiziționa carne cu veniturile noastre mici.

Departa de a întinde mâna către cineva pentru a cere ajutor, nu am permis să se observe nici cel mai neînsemnat indiciu al sărăciei noastre apăsătoare și transparente.

Bietul meu socru, totdeauna plin de solitudine față de mine, a fost omorât de un glonț al jefuitorilor în momentul invaziei din 1947, și fiul său mai mare fusese luat prizonier la Bundji, unde a îndurat tratamente oribile mai bine de un an, până a fost eliberat. Frații săi mai tineri erau absorbiți în încercarea de a-și reface averea ruinată a familiei, prădată și devastată. Cele două surori ale mele erau afectate de dezastrul economic și pe parcursul anilor nu și-au putut stabili situația. Valul rece al penuriei care ne scufunda, mătura aproape toate familiile care ne erau apropiate prin relații de rudenie, și nu exista nici o posibilitate a vreunui sprijin din nici o parte. Și chiar dacă ar fi existat, eram ultima persoană care ar fi apelat la el. Cu toate că sufeream teribil, nu am făcut nici un gest pentru a cere ajutor, indiferent cui. În comparație cu prețurile de dinainte de război, costul hranei crescuse de nenumărate ori din cauza inflației. Întregul salariu primit înainte de a mă retrage, chiar dacă ar fi fost dublat, n-ar fi fost suficient pentru a susține nevoile familiei noastre, în fața enormei creșteri a preturilor și chiar în timpuri normale ar fi antrenat dificultăți financiare. Dar cu venitul înjumătățit, costul vieții, cel puțin împătrit, și în plus imposibilitatea de a eluda un regim mai hrănitor și, în consecință, mai scump, fără nici o altă sursă de venit, mă plasase într-o situație de dificultate majoră, într-un moment de condiție mentală precară. Ne-am zbatut în această luptă pentru existență aproape șapte ani. Doar abnegația soției mele mi-a salvat viața. Ea și-a vândut bijuteriile și se priva de toate, până la limita posibilă, pentru a procura cele necesare vieții și propriei mele alimentații. Eram complet neputincios în a o împiedica să acționeze astfel, și eram constrâns să rămân martorul dezarmat al acestor sacrificii. Ea era singura persoană care știa totul despre mine, și fără să înțeleagă semnificația reală a ceea ce se petrecea în interiorul meu, se supunea supliciilor pentru a mă salva din chinurile dereglărilor fizice violente, care rezultau invariabil din deficiențele sau iregularitățile notabile, din nutriția mea. Nu mai puțin de trei ori, în această perioadă, am scăpat cu greu din ghearele morții, nu din acuza unor capricii a energiei puternice prezente în mine, nici ca urmare a unei omisiuni deliberate din partea mea, ci din cauza sărăciei zdrobitoare, a lipsei alimentelor și a hranei insuficiente, nepotrivite nevoilor mele. În pofida eroismului soției și sacrificiului celor doi fii, care adesea insistau să-mi cedeze o parte din propria lor hrană, alimentația mea nu putea să fie cea care mi-ar fi trebuit, din cauza insuficienței teribile a resurselor financiare. În astfel de circumstanțe, zăcând într-o stare de epuizare în patul meu de bolnav, mă miram de ironia destinului ce permitea unui om destinat să reveleze un secret formidabil, să fie rănit și torturat din cauza lipsei câtorva monede, care curgeau în valuri peste tot și care erau risipite pe nedrept de o mulțime de oameni, zilnic, pentru lucruri nesemnificative. Dar chiar și în situațiile cele mai lugubre persista în spiritul meu o convingere, asemenea unei stele solitare, strălucind palid pe un cer complet obscur și amenințător, că voi ajunge, nu știu

cum, să supraviețuiesc acestei perioade critice pentru a încredința în mâinile umanității marele secret, de care depindea salvarea viitoare a speciei. În principal, din cauza acestei forțe interioare pe care nici o sursă exterioară nu mi-o putea transmite, eram capabil să opun o rezistență puternică, chiar în cele mai disperate situații, în care nici un ajutor din nici o sursă, în lumea aceasta, nu era posibil. Efectele nocive ale acestor prăbușiri grave ale sănătății au durat mai multe luni, de fiecare dată, și o dată aproape doi ani. În aceste perioade, până ce corpul meu recupera rezerva de energie vitală epuizată, pierdeam stările sublimе, și o parte din acest timp sufeream chiar de simptome mentale neliniștitoare. Dar nu exista o diminuare a curentului vital, nici a haloului de splendoare ce-mi înconjura capul chiar în stările de mare slăbiciune. Reacția violentă a organismului la cea mai mică greșeală, care împiedica, într-un fel sau altul, acțiunea proceselor ce se derulau în interior, și, în particular, orice delăsare în materie de nutriție era ușor de înțeles. Pentru ca tendința de transformare naturală să poată deveni efectivă, este necesar ca aceasta să fie suportată de o activitate biologică în acest scop, și pentru ca o activitate biologică oarecare să fie operantă, ea solicită ca o condiție indispensabilă și primordială, o alimentație suficientă cantitativ și sănătoasă. Dacă este necesar pentru un atlet să adere la anumite reguli de conduită rigidă, să aibă ore de repaus regulate și un regim echilibrat, cu atât mai mult îi este necesar unui om al cărui întreg organism este într-o stare de activitate febrilă, analoagă eforturilor atletului în timpul antrenamentului său intensiv, să acorde o atenție preventivă acelor aspecte ale modului său de viață, ce au ca scop salvarea organismului de deteriorări ireparabile.

Transformările din interiorul lui nu vizează să consolideze mușchii și brațele, picioarele și pieptul, ci, ceva cu mult mai important, acestea sunt orientate către dezvoltarea sistemului cerebral și nervos, căile principale prin care operează viața; energiile puse în mișcare, acționând fără întrerupere, zi și noapte, pentru a forma aceste căi, la fel ca toate organele vitale, în timp ce proprietarul corpului, dată fiind starea actuală a cunoștințelor noastre asupra acestor procese, rămâne într-o ignoranță completă, în ceea ce privește conduita pe care el trebuie să o adopte și privind precauțiile pe care trebuie să le ia, pentru a evita deteriorările mai amenințătoare și mai grave, decât acelea pe care un atlet le-ar suferi printr-o neglijență analoagă.

Dacă nu ar fi fost grija pe care mama mi-o purtase în copilărie și adolescență în lupta cu sărăcia, și cea de care, pe urmă, m-a dispensat soția mea prin toate fazele critice ale evoluției și toate vicisitudinile existenței de până astăzi, n-aș fi putut să ies viu și sănătos din teribila încercare. Fără sacrificiile colosale ale soției mele și fără îngrijirile pline de o solitudine temătoare, pe care ea mi le-a acordat, zilnic, timp de mai bine de douăzeci și patru de ani, neținând seama decât de perioada posterioară Trezirii mele spirituale, nu aș mai fi fost acum în viață pentru a scrie aceste rânduri. De fiecare dată când încerc să-mi imaginez cum aș fi acționat în locul ei, dacă rolurile s-ar fi inversat, în aceleași circumstanțe, în pofida întregii mele experiențe a realității suprasensibile și pretenția mea de cunoaștere suprasenzorială, sunt umilit la gândul că aș fi eșuat mizerabil în încercarea de a o imita în îndeplinirea îndatoririlor plictisitoare și, totuși, esențiale pe care ea le-a îndeplinit conștiincios și cu seninătate în decursul anilor. Fără îndoială, nimeni, citind această relatare, nu va fi atât de surprins cum sunt eu însumi, de minunata

ingeniozitate a naturii și miracolele pe care le ascunde în fragilul corp uman, care prin argila ce-l ancorează pământului permite spiritului să-și ia zborul, fără piedici, până la culmi vertiginoase, pentru a bate la porțile cerului. Mă simțeam complet pierdut între cele două lumi în care trăiam: universul de neînțeles și infinit minunat din interior și lumea exterioară, imensă dar familiară, precum un copil aventurându-se pentru prima dată în exterior, regăsindu-se pe malul unui ocean furios, care privea deconcertat când la coliba familială din spate, când la scena stupefiantă care se derula în fața lui. Când priveam în interior mă simțeam ridicat dincolo de limitele timpului și spațiului, acordat diapazonului unei existențe majestuoase, constând într-o plenitudine de conștiință, care glumește cu frica și râde de moarte. Comparate acestei existențe, oceanele, munții, sorii și planetele, nu par nimic altceva decât nori mici și inconsistenți fugind pe un cer strălucitor; o existență care este în toate și în același timp detașată de tot, o minune infinită și nespūsă, care poate fi cunoscută doar prin experiență și nu descrisă. Dar când întorceam privirea spre exterior eram cel de odinioară, un muritor oarecare, în nici un fel diferit de milioane de ființe umane ce populează pământul, un om comun, presat de necesități, puțin mai purificat și devenit mai umil, aceasta era tot.

Singura schimbare cu adevărat remarcabilă pe care am observat-o era aceea că nu prin propriile eforturi, ci numai prin grație s-a dezvoltat în mine o nouă cale de comunicare și un sens de un ordin mai înalt, ca rezultat al activității cotidiene observabile, dar încă neînțelese, al unui fel de energie vitală luminoasă, prezentă sub formă latentă în organismul uman.

Prin această cale extraordinară și extrem de sensibilă, o inteligență superioară celei pe care o posedam, se exprima, din când în când, într-un fel tot atât de surprinzător pentru mine cum putea fi și pentru alții, și tot pe această cale eram capabil în anumite ocazii să arunc o privire cuprinzătoare asupra lumii grandioase și inefabile, căreia îi aparțineam în realitate, cum o mică rază de lumină, alunecând oblic într-o cameră obscură printr-un orificiu minuscul, nu aparține camerei pe care o luminează, ci soarelui strălucitor care este la milioane de kilometri distanță.

Sunt, de asemenea, ferm convinși de existența acestui simț superior, cum sunt convinși de existența celorlalte cinci simțuri prezente în fiecare dintre noi.

În fapt, de fiecare dată când folosesc acest simț superior, observ o realitate în fața căreia tot ceea ce consider real apare inconsistent și himeric, o realitate mai solidă decât lumea materială reflectată de celelalte simțuri, mai tare decât mine însumi care sunt înfășurat în mental și ego, mai tare decât orice aș putea concepe și înțelege, -tăria, ea însăși. În afară de această facultate extraordinară, nu sunt decât o ființă umană obișnuită, cu un corp poate mai vulnerabil la frig și căldură și la influența factorilor mentali sau fizici dizarmonici, decât un om normal.

Povestirea veridică, neîmpodobită, expusă în aceste pagini, despre viața mea normală, anterioară manifestării bruște, a stării mentale și nervoase extraordinare, pe care am descris-o, va fi, sper suficientă pentru a furniza o amplă confirmare a faptului că, inițial, nu eram nici mai bun nici mai rău ca celelalte ființe omenești, și că nu posedam nici una dintre caracteristicile, cu totul ieșite din comun, care sunt în general apanajul vizionarilor, și care ar fi putut să-mi dea dreptul la o favoare divină specială.

De altfel, starea de conștiință excepțională, de care continui să beneficiaz și acum nun s-a manifestat dintr-o dată, dar a marcat rezultatul unui proces continuu de reconstrucție biologică, întinzându-se pe nu mai puțin de cincisprezece ani, de la primul semn indiscutabil al unei noi deschideri.

Acest proces este în permanentă desfășurare în mine, chiar după o experiență de peste douăzeci și cinci de ani, și sunt încă uluit și stupefiat de circuitele magice ale energiei misterioase, responsabile de minunile la care asist, zi după zi, în propriul meu corp muritor. Consider manifestarea cu aceleași sentimente de teamă respectuoasă, de adorație și uimire, pe care le-am încercat chiar de la prima sa apariție, și aceste sentimente au crescut în intensitate, departe de a se diminua, cum se întâmplă, în general, în cazul fenomenelor materiale.

Contrar credinței ce atribuie creșterea spirituală cauzelor pur psihice: mortificării, renunțării extreme sau unui grad marcat de fervoare religioasă, s-a dovedit, în cazul meu, că un om se poate ridica de la un nivel de conștiință normal la un nivel mai înalt, printr-un proces biologic continuu, tot atât de firesc ca în oricare altă activitate a corpului, și că într-o etapă a acestei evoluții nu este necesar și, nici măcar de dorit, fie să neglijezi nevoile fizice, fie să refuzi să acorzi un loc sentimentelor omenești în inimă.

O stare de conștiință mai înaltă, capabilă să elibereze persoana de servitutea simțurilor, apare incompatibilă, doar dacă nu ținem cont de factorii biologici, de o existență fizică în care există în paralel pasiunile și dorințele, nevoile instinctuale ale corpului, oricât ar fi ele de restrânse. Dar pot afirma cu certitudine că un grad rezonabil de stăpânire a poftelor, asociat unei înțelegeri a mecanismului puternic al forței evolutive, se dovedește o cale mai sigură și mai lipsită de pericole către deschiderea spirituală, decât nu știu ce doză masivă de abnegație de sine și de fervoare religioasă excesivă.

Am toate motivele să cred că experiența mistică și cunoașterea transcendentă pot să apară la un om tot atât de natural, cum se manifestă la geniu și că, pentru a atinge acest final, omului nu îi este necesar, în afara eforturilor bine dirijate de înnobilitare de sine și de reglare a apetiturilor, să iasă într-un fel excentric, din cursul normal al unei conduite umane. Că procesul transformator este pus în mișcare printr-un efort voluntar sau spontan, puritatea gândirii și disciplina comportamentului sunt esențiale pentru a minimaliza rezistența individului la acțiunea de purificare și remodelare, pe care formidabila putere o exercită asupra organismului. Subiectul trebuie să iasă normal din toate punctele de vedere din marea încercare, metamorfozat, dar cu spiritul sănătos, în posesia unui intelect și unei puteri emotive nealterate, pentru a aprecia și a gusta din plin fericirea supremă a unei uniuni extatice, periodice, cu indescriptibilul ocean de conștiință în stare transcendentă, făcând permanent în sine însuși distincția, între fragilul element uman, pe de-o parte, și conștiința nemuritoare, pe de altă parte. Numai astfel incomparabila beatitudine a eliberării poate fi realizată, pentru că cel ce trebuie tratat ca vizionar este, de fapt, cel care încearcă bucuria și suferința într-o stare condiționată, prizonierul propriului său ego, identic cu al unui om obișnuit, și nu cel care trăiește într-o existență necondiționată, scăpând domeniului bucuriei și opusului său.

Capitolul 19

Cu caracterul cu care m-a dotat natura, nici o manifestare de gen obișnuit, fie ea sub formă de transă, însoțită de viziuni și extaz, fie sub forma puterilor psihice apărute brusc, nu mi-ar fi putut aduce o convingere absolută, nici să reducă la tăcere vocile murmurate și insistente ale numeroaselor îndoieli, care de acum, în lumina cunoștințelor moderne, este necesar să se estompeze, înainte ca existența universului spiritual și posibilitatea dezvoltării unei stări de conștiință superioare, la un om normal, să poată deveni acceptabilă pentru un spirit strict rațional.

Explicațiile furnizate trebuie să fie tot atât de convingătoare pentru antropolog cât și pentru preot, tot atât de rezonabile pentru psiholog cât și pentru istoric.

Răspunsul care în final mi se impunea, după aproximativ jumătate de secol de expectativă și observație, și nu mai puțin de un sfert de secol de suferințe, ajungând într-un fel surprinzător până în fondul problemei – ceea ce este o caracteristică a tuturor legilor universale – reușea, în fine, să înlăture îndoielile obstinate prezente în spirit, prin intermediul unei soluții, fundament valid susceptibil de dezvoltare și punere în practică a celei mai mari probleme cu care omul s-a confruntat, din toate timpurile.

Pentru a elabora principiul unei științe exacte, nu este nevoie, acum, decât de munca și sacrificiul altor oameni competenți ai acestei generații și ale următoarelor, care vor apela la această soluție pentru a fi inspirați și ghidați și, pentru prima oară, vor deveni conștienți de planul și scopul existenței umane, către care ei vor trebui să-și conjuge eforturile.

Fără orgoliul de a realiza ceva, fără cea mai mică pretenție a unei misiuni divine, supun umil concluzia mea fondată pe înțelegerea pe care am dobândit-o, că religia este infinit mai mult decât se crede că este acum, sau de ceea ce s-a crezut că a fost în trecut.

Religia este, în realitate, expresia unui impuls evolutiv în ființele umane, care țâșnește dintr-un centru de putere organic, a cărei acțiune este imperceptibilă și a cărei funcționare este ritmică în interiorul corpului. Acest centru este susceptibil să reacționeze la o stimulare voluntară în condiții favorabile. Mai mult, starea transcendentă, despre care nu ne putem face decât o vagă reprezentare pentru moment, deși imposibil de confundat cu orice altceva, după descrierile furnizate de vizionari, această stare este moștenirea normală a omului, a omului însoțit de toate dorințele și sentimentele sale, care trebuie rafinate și temperate, într-un fel în care să se armonizeze cu nevoile unui tip de percepție mai înaltă. De altfel, fericirea și

salvarea omenirii depind de adeziunea acesteia la legile încă necunoscute ale mecanismului evolutiv, cunoscut în India sub numele de Kundalinî, care tinde să antreneze toți oamenii către o stare de conștiință superioară, în care capacitățile lor de acțiune, de a iubi și de a se bucura sunt mai curând intensificate, decât diminuate, printr-o voință cultivată, conform exigențelor unei conștiințe corect dezvoltate, și în acord cu judecățile unui intelect adecvat informat și deplin conștient de scopul plasat înaintea sa...

Plecând de la propria mea experiență, care se întinde pe un sfert de secol, am ajuns la concluzia imperativă că, organismul uman este în curs de evoluție, în direcția indicată de mistici, profeți și oameni de geniu, grație acțiunii acestui minunat mecanism localizat la baza coloanei vertebrale și care depinde, în principal, pentru activitatea sa, de energia furnizată de organele reproducătoare. Acest mecanism a fost cunoscut și manipulat din cele mai vechi timpuri, nu în aplicarea sa generală ca organ de evoluție a umanității, ci în domeniul individual ca mijloc de dezvoltare a conștiinței spirituale, a facultăților supranormale și a puterilor psihice. Când acesta este manipulat și trezit la o activitate intensă de oameni deja avansați pe drumul progresului interior, și care îndeplinesc numeroase condiții necesare precum o ereditate favorabilă, o constituție fizică și mentală, un mod de conduită, de ocupație și regim adecvate, acest mecanism poate să conducă la rezultate absolut remarcabile și extrem de utile, dezvoltând organismul prin etape generalizate, de la condiția sa nativă până la un grad de capacitate mentală extraordinară, ajungând în final la un zenit, unde conștiința cosmică și geniul sunt indisolubil îmbinate.

Civilizația și timpul liber, dacă sunt purificate de abuzuri revoltătoare, care s-au introdus din cauza ignoranței și a unei concepții fundamentale false a scopului existenței umane, nu sunt decât mijloace în vederea acestui final atât de important. Grosier organizată și necorespunzător utilizată în prezent, acestea vor trebui să treacă în mod necesar printr-o operație de rafinare, când scopul va fi clar stabilit. Toți marii înțelepți, vizionarii din trecut și toți marii fondatori ai religiilor, fie că au fost ghidați intuitiv prin însăși viața evolutivă, fie că au ajuns la aceasta prin darul lor de observație, au pus conștient sau inconștient, un accent energic asupra trăsăturilor de caracter și modurilor de conduită, care sunt deosebite prin faptul că duc, cu certitudine, la un progres spiritual. Ceea ce civilizația a produs în gradul cel mai înalt, sub forma profețiilor, misticismului și oamenilor de geniu, indică clar care trebuie să fie direcția și scopul evoluției umane. Aceste personalități, dacă sunt studiate în lumina faptelor menționate în acest volum, se adevărește că au toate caracteristici comune. Impulsia motrice și puterea ce orientează și conduc acești oameni, fără ca ei să știe, în toate cazurile fără excepție, este Kundalinî.

Dacă se urmărește un studiu critic pornind de la acest punct de vedere, vechea literatură religioasă a Indiei, doctrinele ezoterice ale Chinei, tradițiile sacre ale altor țări și ale altor culte, monumentele și vestigiile culturii preistorice, vor apărea toate (ținându-se cont de variațiile datorate nivelului de dezvoltare, contextului geografic și istoric și uzanțele și obiceiurilor populațiilor) orientându-se către aceeași direcție.

Într-o manieră aprofundată în India, într-o măsură mai mică în China și într-o anumită măsură în continentul Mijlociu și Grecia, la fel ca și în Egipt, metodele de activare ale acestui mecanism, în vederea dezvoltării facultăților mentale și a puterilor spirituale supranormale erau cunoscute și practicate cu multe secole înaintea erei creștine.

În India capacitatea acestuia de a conferi geniu, era recunoscută și conștient utilizată pentru valoarea sa practică. Există suficient material disponibil în textele sacre ale țării mele, pentru a corobora aceste afirmații aproape în toate privințele.

Doctrina Yoga, unul dintre cele mai mari rezultate ale efortului uman susținut, întinzându-se pe mii de ani, își datorează originea posibilității, prezente în organismul uman de remodelare, sub inițiativa și cooperarea conștiinței de suprafață, până la atingerea unui grad mai înalt de eficacitate funcțională și organică, care tinde să-l aducă din ce în ce mai aproape de substanța primordială responsabilă de existența sa. Aceasta posibilitate nu poate fi accidentală, nu poate fi prezentă la unii și absentă la alții, nu poate fi numai rezultatul artificial al unui efort uman, pe de-a-ntregul separat de natură. Ea trebuie să existe ca potențialitate, prezentă în mod natural în corpul uman, și depinzând, pentru actualizarea sa efectivă, de legi și factori încă puțin cunoscuți și puțin înțeleși.

Trezirea Kundalinî este cea mai mare întreprindere și cea mai minunată realizare care îl așteaptă pe om.

Nu există absolut nici o altă cale deschisă intelectului său lansat într-o căutare neîncetată, dacă vrea să treacă dincolo de limitele universului fizic, al cărui sens nu se lasă altfel descifrat.

Ea furnizează singura metodă accesibilă științei pentru a stabili empiric existența vieții, cu titlul de putere inteligentă și nemuritoare, subiacentă tuturor fenomenelor organice de pe pământ; ea aduce la îndemâna câmpului său de activitate posibilitatea unei culturi sistematice a geniului, la indivizi care nu posedă daruri din naștere. Prin aceasta ea etalează, în fața viziunii mentale a omului, un evantai de căi și deschideri pentru accelerarea progresului și pentru creșterea prosperității, ceea ce este încă imposibil de făcut, pe deplin, în prezent.

Dar acest stil de întreprindere eroică, nu poate fi încercat decât de oameni de inteligență superioară, calmi, sobri, cu idealuri pure și hotărâri nobile. Ei trebuie să suporte acest experiment pe propria lor prețioasă piele și, cel puțin în prezent, cu riscul propriei lor vieți. Dacă experiența este condusă de tipul de om potrivit, după indicații corecte și cu precauțiunile necesare, în parte explicate în aceste pagini și în parte în alte lucrări, aceasta va fi sigur încununată de succes și va fi suficient, grație câtorva cazuri, să se demonstreze existența mecanismului ce poate conduce, după Trezire, la diferite rezultate. Reacția provocată în organism se va liniști, poate, după câțiva timp, scânteind înainte de a se stinge, ca un chibrit arzând, fără să producă nici o schimbare subiectului, după ce ar fi existat câteva luni ca fenomen biologic remarcabil și bizar, deci accesibil observării, și posibil să fie analizat și măsurat; sau un la doilea caz, după o durată de timp variabilă ea poate conduce la o alterare fizică sau mentală permanentă, sau la moarte. În fine, în ultimul caz acel ce știe într-adevăr să reușească, procesul de transformare generat va putea conduce la acea stare sublimă ce transportă ființa muritoare slabă până pe culmile suprapsihice în prea fericita proximitate a Realității Conștiente, eterne și a toate știutoare, mai

minunată decât orice minune, mai secretă decât orice secret, această Reălităate, care sub formă de viață încarnată, se manifestă în variate forme, bune și rele, înțelepte și nebunești, trăind, bucurându-se și suferind, în jurul nostru.

Aceste experiențe, nu numai că vor furniza probe irefutabile despre existența unui plan al creației, dar în același timp vor deschide perspectiva unei direcții noi și sănătoase, conform planului naturii, pentru sublimarea energiei umane și utilizarea resurselor umane, în prezent risipite în stăruințe frivole, amuzamente degradante și întreprinderi ignobile, neconvenabile demnității umane.

Cunoașterea celor mai sigure metode pentru Trezirea Kundalinî și aplicarea lor de către cei mai nobili oameni, fizic și mental pregătiți și echipați pentru această întreprindere va aduce umanității periodic o recoltă de aur de ființe minune, având posesia unor daruri mentale și spirituale depășind totul, și doar aceste ființe în timpul erei atomice și post atomice vor fi capabile să-și asume într-o manieră adecvată, compatibilă cu salvarea și securitatea rasei, funcțiile supreme de miniștri lui Dumnezeu și de guvernanți printre oameni.

Nu este dificil să-ți dai seama că, în prezent, amenințarea care apasă omenirea este mai mare decât orice pericol întâlnit până acum. Chiar dacă această amenințare ar putea să nu ia forma amenințătoare a unei anihilări totale a oricărei urme de civilizație de pe suprafața pământului, ea riscă, totuși, să provoace ravagii pe o scară foarte întinsă, pierderea a milioane de vieți, dureri și suferințe nemaiauzite pe care omenirea, călită de nenorociri și obișnuită cu catastrofele, n-a încercat-o încă niciodată.

De mult timp reprezintă pentru mine o enigmă faptul că situația mondială prezintă un aspect atât de amenințător într-o eră de guvernări democratice, de prosperitate fără precedent, de progres incomparabil în toate domeniile cunoașterii, de educație generalizată, de libertate de gândire și, mai presus de toate, de stăpânire aproape completă a resurselor planetei.

Ce șurub minuscul s-a desfăcut într-o mașină atât de perfectă care să creeze o asemenea dereglare, încât întregul organism să riște să explodeze în bucăți?

Dar când mi-a venit răspunsul, claritatea s-a ivit de acolo de unde altă dată nu văzusem decât obscuritate completă, și în lumina acestei înțelegeri, minunatul rol al destinului uman se desfășoară în ochii mei, permițându-mi o privire de ansamblu asupra trecutului și viitorului omului. Astfel am ajuns să înțeleg de ce eforturile sale de a strânge bogății ajung în final să întrețină risipa, de ce inițiativele sale de a construi imperii duc întotdeauna la invazie, și de ce eforturile pentru a deține puterea se finalizează invariabil în disensiuni.

Toată această cunoaștere face să se accentueze importanța acestui mic șurub din organismul uman, care a fost neglijat până acum, și care exercită asupra ascensiunii și căderii indivizilor și națiunilor un efect comparabil celui al unui resort, fin ca un fir de păr, asupra funcționării precise a unui ceas.

Nu pot să nu fie ridicate o mulțime de probleme extrem de importante, solicitând o atenție urgentă, dacă este stabilit că există real, în om, un mecanism evolutiv, în activitate continuă, pentru a dezvolta creierul în vederea realizării unei conștiințe superioare predeterminate. Nu este greu să-ți faci o idee despre aceste probleme, printre care cele vitale sunt, să cunoști direcția impulsului evolutiv, factorii biologici în joc și modul de conduită necesar indivizilor și societăților, cu

scopul de a facilita procesul de transformare, care va cere o clarificare imediată. Acest lucru este necesar cu scopul de a împiedica indivizii și societățile, în prezent complet ignorante privitor la scopul ce se află în fața lor, să se orienteze, într-o direcție contrară celei destinate de natură.

Un astfel de conflict nu poate duce decât la o gigantică luptă corp la corp în care, după lungi chinuri și suferințe, partea învinsă și rănită, cum este ușor de înțeles, nu ar putea fi decât omul.

Este lesne de observat faptul că o alterare net discernabilă este pe cale să se producă în stofa extrem de delicată a psihicului uman, modificare pe care noi suntem tentați s-o atribuim schimbării timpurilor, modernității, progresului, libertății, educației liberale și unei mulțimi de alți factori pertinenti sau în contratimp. Dacă se studiază îndeaproape această schimbare, cu toate că ea poate fi, în parte, adusă la suprafață, prin unul sau mai mulți dintre acești factori, aceasta țâșnește, în realitate, din adâncurile ascunse ale personalității și a fundamentelor vieții.

Modificarea, deși extrem de rezistentă, nu s-a putut produce dintr-o dată, pentru că ea trebuie să fie efectul cumulativ al unor schimbări imperceptibile, care se produc continuu în organismul psihofiziologic, extrem de complex al omului, timp de secole de existență civilizată, și care, într-o anumită măsură, este incompatibilă cu legile evoluției.

Pentru o corectă creștere a omului, de care depind securitatea și fericirea sa și a umanității, este esențial ca, conținutul psihicului să manifeste o alianță armonioasă și potrivită de sentimente, de voință și gândire, și ca acesta să aibă o dezvoltare corespunzătoare a dimensiunii morale și a intelectului.

Dacă acesta nu se produce și dacă există o preponderență disproporționată a unui aspect cu subdezvoltarea simultană a unuia sau a altor două, este un semn de creștere anormală, și o astfel de calitate nu poate conduce niciodată nici la fericire, nici la progresul rasei.

Prezența situație mondială neliniștitoare este rezultatul direct al unei astfel de dezvoltări nearmonioase în interiorul omului.

Nici un exercițiu al intelectului, nici un artificiu nu pot permite umanității să scape de penalitatea pe care trebuie să o suporte pentru violarea continuă a legilor evoluției.

Cu toate că a trecut neobservată până în prezent din cauza ignoranței absolute care prevalează în raport cu acest atotputernic mecanism, Kundalinî umple o funcție tot atât de importantă pentru determinarea destinului uman cât și pentru dezvoltarea mentală și spirituală a omului, cum este sistemul reproducător pentru perpetuarea rasei.

Se apropie timpul când acest mecanism va face să i se simtă existența, prin forța factorilor concomitenți inexplicabili, care nu vor putea fi justificabili prin nici o altă soluție. Dar sfera cunoașterii umane capabilă de progres trebuie, în primul rând, să se lărgească suficient pentru a ajunge să descopere lacuna care există în explicațiile curent utilizate de intelect. În prezent, dezvoltarea tehnologică, fără precedent, și a explozivelor suficient de puternice pentru a distruge mari orașe

într-o clipă, cea mai mică tendință divagantă a șefilor de state, și în special la cei ce dețin comenzile puterii, este încărcată de pericole de o gravitate extremă pentru specia umană. Un singur act nepremeditat sau un concurs de circumstanțe neprevăzut, reacționând asupra spiritelor inferioare din punct de vedere etic, oricare ar fi superioritatea lor intelectuală, poate provoca scânteia, suficientă pentru a reduce la tăcere porțiuni întregi din grădina surâzătoare a umanității și la mormane de rămășițe virulente pământești.

În consecință, atâta timp cât darurile fundamentale ale spiritului uman nu sunt cunoscute și cât știința nu este în posesia tehnicilor efective pentru a controla tendințele inerente care, prin prezența lor, la oamenii care dețin poziții de putere, pot provoca teribile deteriorări la o scară globală, umanitatea va continua să stea pe vârful unui vulcan adormit, capabil să erupă violent în orice moment. Singura salvare sigură contra sabiei lui Damocles, acum suspendată deasupra umanității, împotriva amenințării constante a unui război, este o cunoaștere aprofundată și vastă a Kundalinî. Mi se pare că este mâna invizibilă a destinului, care, în pofida limitelor mele, mă împinge să prezint un adevăr religios demonstrabil, de o importanță capitală, care poate salva omenirea în acest moment crucial, în care ea este antrenată fără scăpare, în deriva către cel mai mare dezastru pe care l-a suferit vreodată, toate acestea, din cauza ignoranței sale totale în privința legilor ce guvernează puternicul mecanism ce funcționează în organismul fiecăruia dintre membrii speciei.

Singura sursă a forței mele este convingerea absolută, exactă în toate privințele, a tot ceea ce am descoperit referitor la Kundalinî.

Sunt absolut sigur că principalele caracteristici ale Trezirii, descrise în această lucrare, rezultatele delimitate și consecințele ultime prezise vor fi pe deplin stabilite prin experiențe, și coroborate cu surse neașteptate, înainte de sfârșitul acestui secol și în mod deosebit în cele următoare.

Sunt, de asemenea, sigur că divulgarea unei puternice legi a naturii, care ar putea foarte bine să rămână în mister mult timp, fără ca nimeni să fie capabil s-o ghicească, se relevă sub forma unei revelații divine. Am fost condus la cunoașterea acestui adevăr prodigios, etapă cu etapă, prin acțiunea unei energii suprafizice, acționând în organismul meu și adaptându-l gradual la starea corespunzătoare de eficacitate nervoasă, ca și cum aș fi fost instruit în această știință veche, pe care eram destinat să o fac cunoscută sub o formă verificabilă, adaptată tendințelor epocii. Se poate pune întrebarea: cum tot ceea ce pot spune va putea avea un efect suficient asupra lumii pentru a reuși să creeze climatul mental care va aboli amenințarea războaielor, va inaugura o eră favorabilă formării unei religii universale, a unei noi ordini mondiale și a unui guvernământ la scară planetară, cu demolarea barierelor rasiale și introducerea altor reforme, cu adevărat necesare, contribuind la progresul nestânjenit și la fericirea perpetuă a omenirii?

Răspunsul este simplu, atât de simplu încât mulți vor găsi dificil să concilieze caracterul său aparent obișnuit cu natura colosală a transformărilor care se așteaptă să se producă.

Toate mișcările pe care le-am menționat vor fi generate printr-un simplu expedient, constând în demonstrarea empirică a transformării provocate în organismul omenesc printr-o Kundalinî, voluntar trezită. La fiecare experiență reușită

rezultatele vor fi atât de elocvente încât nu vor lăsa nici o posibilitate de îndoială și atât de stupefiantă încât vor necesita o revizuire imediată a anumitor teorii științifice ferm stabilite de o mare parte din conceptele actuale.

Aceasta va conduce inevitabil la transferul atenției mondiale de la obiective și proiecte pur materialiste la probleme și cercetări psihice și spirituale.

Omul norocos, în care Energia Divină este dispusă favorabil de la început, care posedă darurile psihice și biologice care îl predispun, atât cât am putut eu judeca, unei realizări fericite, va manifesta, după perioade variabile, realizări remarcabile atât interioare, cât și exterioare, atât de surprinzătoare și judecând după noțiunile răspândite de marii gânditori, atât de neașteptate, încât vor stupefia nu numai subiectul însuși, dar și oamenii de știință profesional angajați în observarea fenomenului.

Interior, omul se va deschide ca vizionar și va deveni vehiculul unei conștiințe superioare, dotată cu un al șaselea simț sau simțul spiritual; exterior, el va deveni un geniu religios, un profet, un gigant intelectual dotat cu o versatilitate uluitoare și cu o acuitate pătrunzătoare, și astfel va fi complet diferit pe plan mental de cel care era înaintea experimentării.

În cazuri excepționale, astfel de momente se vor petrece în viitor, când lumina se va reflecta asupra mai multor fapte referitoare la modul de operare al prodigioasei Puteri, ființa umană favorizată se va transforma, poate, într-un tip de om superior, capabil de înalte fapte spirituale, mentale și fizice, și susceptibil să constituie o sursă constantă de uimire și respect pentru mulțime, și să servească drept inspirație și ghid celorlalți, celor care sunt deja ferm angajați pe această cale, dar nu sunt destinați să atingă culmile sale.

Majoritatea dintre ierarhii care vor atinge anumite grade de perfecțiune pe această cale va găsi, mai curând sau mai târziu, o comoară eternă de înțelepciune infinită cu scopul de a pune într-un limbaj inimitabil mesaje inspirate, potrivite cu nevoile umanității și necesare iluminării și orientării sale spirituale.

Vor fi suficiente oare câteva experiențe reușite pentru a convinge lumea de validitatea fenomenului și de caracterul său natural? Rezultatele obținute vor furniza probele necesare pentru descoperirea naturii și sensului impulsului religios din om, pentru a revela misterioasa putere suverană din care profeții și înțelepții își dobândesc autoritatea și inspirația, pentru a dezvălui sursa geniului, pentru a descoperi fântâna secretă a artelor, și mai presus de toate, pentru a face cunoscut scopul pe care natura l-a destinat umanității, scop pe care aceasta trebuie să-l atingă cu orice preț, dacă vrea să trăiască în pace și abundență. Pe plan empiric, efectele vor fi: uniformitatea simptomelor, regularitatea și succesiunea ordonată ale proceselor biologice, net observabile de la o zi la alta, pe parcursul anilor, și care vor indica acțiunea unei forme de energie vitală în organism, în așa fel încât se va ajunge în final la transformarea completă a personalității și la dezvoltarea facultății mentale superioare. Acestea nu ar putea decât să conducă la concluzia că, prin operarea unei legi biologice extraordinare, total necunoscută de știință, organismul uman poate desăvârși în decursul câtorva ani, ciclul evolutiv necesar ascensiunii sale în stadiul următor, atunci când această soluție cerută de cursul normal al evenimentelor, desfășurate pe o durată imensă, ar putea ajunge la stadiul complet.

Importanța supremă a problemelor ridicate de acest fenomen psihofizicologic, considerată în perspectiva unui context științific modern, nu ar fi exagerată. Apariția unei conștiințe de tip transcendent, la capătul unui anumit interval de timp, ca inevitabil rezultat al Trezirii Kundalinî, în toate cazurile reușite, va furniza proba irefutabilă a faptului că forța regeneratoare activă în corp este de la început conștientă de modelul ultim căruia ea trebuie să i se conformeze, acționând prin intermediul proceselor de restructurare biologice, puse în mișcare.

Existența unei puteri empiric demonstrabile în organism, nu numai pe deplin conștientă de totalitate funcționării psihofizice, a unei subtilități uluitoare dar și capabilă s-o remodeleze, pentru a o face să atingă un grad mult mai înalt de capacitate organică și funcțională, și astfel să conducă la modalități în armonie cu exigențele unei stări de conștiință superioare.

Toate acestea nu pot avea decât o singură semnificație: a ști că forța de evoluție din om îl antrenează către o stare sublimă, deja cunoscută și predeterminată de care umanitatea nu se poate deloc îndoi, în pofida câtorva slabe licăriri pe care i le furnizează conceptele religioase ale profeților și vizionarilor.

Această cercetare nu trebuie abordată într-un spirit de cucerire și aroganță cu intenția de a obține o victorie asupra unei forțe a naturii, atitudine ce caracterizează abordarea omului față de problemele materiale; ea trebuie să marcheze mai curând un început de umilință în spiritul abandonului total Voinței Divine și de întreaga dependență de Mila lui Dumnezeu. Ar trebui să existe aceeași dispoziție mentală ca cea pe care ai avea-o apropiindu-te de un soare arzător. Nu există altă cale decât aceasta, accesibilă omului pentru a ajunge la soluționarea misterului, altfel impenetrabil al creației, nici o altă cale deschisă acestuia pentru a descoperi ce drum a fost trasat de natură pentru evoluția sa, pentru recunoașterea veritabilei sale naturi, și nici o altă cale pentru a-l salva de consecințele teribile ale violării, conștientă sau inconștientă, ale legilor puternice ce guvernează destinul său.

Aceasta este singura metodă care poate să arunce o punte deasupra prăpăstiei ce separă în prezent știința de religie și să umple golurile dintre ambițiile și ideologiile în conflict, care ar putea să pună capăt acestui război, mai mortal decât cea mai virulentă boală și mai oribil decât toate epidemiile, dintre confesiunile religioase, rase, națiuni, clase și indivizii înșiși.

Aceasta este lumina nemuritoare, lumina călăuzitoare ținută de natură din timpuri imemorabile, pentru a orienta pasul poticnit al omenirii rătăcite, conducând-o prin întoarcerea și reîntoarcerea drumului șerpuitor al evoluției la lumina care strălucea la profeții și înțelepții antichității, care continuă să strălucească la oamenii de geniu și la vizionarii de astăzi, și care va continua să scânteieze în eternitate, iluminând vastul amfiteatru al Universului, pentru scenariu minunat și neîncetat al atotputernicei și imperisabilei regine a creației, VIAȚA.